

2009/03/10



STUDIO
METROPLITANA
BUDAPEST

INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA



Budapest XVIII. kerület, Pestszentlőrinc – Pestszentimre Integrált Városfejlesztési Stratégiája

TARTALOM

I. HELYZETELEMZÉS	4
I.1. AZ IVS CÉLJA, SZEREPE <i>ELŐZMÉNYEK</i>	4
I.3. AZ IVS TARTALMI KÖVETELMÉNYEI:	7
I.4. TERVHIERARCHIA	7
II. A KERÜLET SZEREPÉNEK MEGHATÁROZÁSA	7
II.1. A KERÜLET SZEREPE, ELHELYEZKEDÉSE BUDAPESTEN BELÜL (OTK, OTHK)	7
II.2. A VÁROS SZEREPÉNEK MEGHATÁROZÁSA SZÜKEBB ÉRTELEMBEN - A KERÜLET	9
II.3. KAPCSOLÓDÁS A PODMANICZKY PROGRAMHOZ	11
II.4. A XVIII. KERÜLETI IVS ÉS A FŐVÁROSI IVS (FIVS) SZINERGIÁI:	15
II.6. A KERÜLET VONZÁSKÖRZETÉNEK BEMUTATÁSA	18
III. KERÜLETI SZINTŰ HELYZETÉRTÉKELÉS	24
III.1. VÁROSSZERKEZET	24
III.2. A GAZDASÁG HELYZETE A KERÜLETBEN	25
III.3. TÁRSADALOM	29
III.4. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET	42
III.5. TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉS	49
III.6. AZ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG VÉDELME	51
III.7. LAKÁSKÖRÜLMÉNYEK	52
III.8. ZÖLDFELÜLETEK	57
III.9. KÖZSZOLGÁLTATÁSOK	60
III.10. SZOCIÁLIS ELLÁTÁS	69
III.11. KÖZLEKEDÉS	83
III.12. KÖZIGAZGATÁS	84
 IV. A KERÜLETRÉSZEK JELLEMZÉSE	 86
IV.1. VÁROSRÉSZ „REPÜLŐTÉRI ÚT ÁLTAL ELSZIGETELT KÜLSŐ TERÜLETEK”	87
IV.2. VÁROSRÉSZ „RENDESSY ÉS LIPTÁKTELEP”	91
IV.3. VÁROSRÉSZ „PESTSZENTLŐRINC VÁROSKÖZPONT”	94
IV.4. VÁROSRÉSZ „HAVANNA- ÉS SZENTLŐRINC-TELEPEK”	97
IV.5. VÁROSRÉSZ „HALMI-ERDŐ”	100
IV.6. VÁROSRÉSZ „PESTSZENTIMRE”	104
IV.7. VÁROSRÉSZ „SZENTIMRE KERTVÁROS”	108
IV.8. VÁROSRÉSZ „FERIHEGYI REPÜLŐTÉR”	110
IV.9. A KERÜLETRÉSZEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA	113
IV.10. SZEGREGÁCIÓ	121
IV.11. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM A XVIII. KERÜLETBEN	147
 V. A KERÜLET JÖVŐKÉPE	 161
V.1. A KERÜLET HOSSZÚ TÁVÚ JÖVŐKÉPE	161
V.2. A KERÜLET KÖZÉP TÁVÚ JÖVŐKÉPE – 7-8 ÉVRE VONATKOZÓ CÉLKITŰZÉSEK	162
V.3. DEMOGRÁFIAI JELLEGŰ CÉLOK	167
V.4. TELEPÜLÉSARCULATOT, TELEPÜLÉSHIERARCHIÁBAN ELFOGLALT POZÍCIÓT ÉRINTŐ CÉLOK	167
V.4. A GAZDASÁGI POTENCIÁL BŐVÜLÉSÉRE, DOMINÁNS GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉGRE, ÁGAZATOKRA VONATKOZÓ MARKÁNS VÁLTOZÁSOK	168
V.5. A VÁROSI ÉLET MINŐSÉGÉNEK – KÖZSZOLGÁLTATÁSOK, REKREÁCIÓ, KULTÚRA, STB. – KULCSELEMEIT ÉRINTŐ CÉLOK	171
V.6. EGYES VÁROSRÉSZEKET ÉRINTŐ, FUNKCIÓMEGOSZTÁSRA VAGY AZ ELLÁTOTTSÁG MARKÁNS VÁLTOZÁSÁRA IRÁNYULÓ CÉLOK	175
V.7. A KERÜLETRÉSZEK JÖVŐKÉPE	176

VI. AKCIÓTERÜLETEK	177
VI.1. PESTSZENTIMRE VÁROSKÖZPONT FUNKCIÓBŐVÍTŐ REHABILITÁCIÓJA	177
VI.2. A PESTSZENTLŐRINC VÁROSKÖZPONT REHABILITÁCIÓS PROGRAMJA	185
VI.3. HAVANNA LAKÓTELEP SZOCIÁLIS VÁROSREHABILITÁCIÓS AKCIÓTERÜLET	190
VI.4. A KERÜLETI ZÖLDFELÜLETI AKCIÓTERVEK: A GLORIETT KILÁTÓ ÉS A HALMI-ERDŐ	200
VI.5. PESTSZENTIMRE KERTVÁROS ÉS ALACSKA VÁROSRESZ - FELSZÍNI CSAPADÉKVIZEK KEZELÉSE	207
VI.6. KERÜLETI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE	211
VI.7. INGATLANGAZDÁLKODÁSI STRATÉGIA AZ AKCIÓTERÜLETEKEN	213
VII. MEGVALÓSÍTHATÓSÁG	230
VII.1. ILLESZKEDÉS	230
VII.2. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	231
VII.3. SZABÁLYOZÁSI-RENDEZÉSI TERV	231
VII.4. ÁGAZATI VAGY TEMATIKUS STRATÉGIÁK	231
VII.5. VÁROSMENEDZSMENT POLICY	237
VII.6. VÁROSFEJLESZTÉSI TÁRSASÁG	239
VII.7. FENNTARTHATÓ KÖRNYEZETI FEJLŐDÉS PROGRAMJA	241
VII.8. A MEGVALÓSÍTÁS FŐ KOCKÁZATAI	242
VII.9. PARTNERSÉG	243
VII.10. MONITORING	245

I. Helyzetelemzés

I.1. Az IVS célja, szerepe

Előzmények

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc - Pestszentimre Önkormányzata - fejlesztési céljainak megvalósítása és az ehhez bevonható európai uniós pályázati források megszerzése érdekében az Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) elkészítéséről a 643/2007. (XII.20) Önkormányzati képviselő-testületi határozatában döntött.

Az IVS fő célja, hogy meghatározza a kerület stratégiai célkitűzéseit, és az egyes városrészekre kijelölje a fejlesztendő akcióterületeket. Az Önkormányzat a megalkotott és elfogadott programok és stratégiák szellemében kívánja az elkövetkező években a kerület egészének fejlesztését úgy végrehajtani, hogy a kerület lakói által élhetőbb és fejlődő lakókörnyezet jöjjön létre, amelynek kialakításába a társadalom egésze - ezen belül a lakosság, a civil szféra, a tudományos élet és a gazdaság képviselői, az egyházak és minden egyéb érintett - aktívan részt vesz tudása, tapasztalata, gondolatai és vállalásai alapján.

Az IVS áttekinti a kerület gazdasági és történeti fejlődési tendenciáit, Pestszentlőrinc - Pestszentimre városrészeinek adottságait, összegzi a gazdasági és a természeti, az épített környezet jellemzőit, az egyes területek fejlesztési irányait, körvonalazza Pestszentlőrinc - Pestszentimre középtávú (7-8 éves) jövőképét és az eléréshez szükséges utakat. A következő évek kerületfejlesztési feladatainak meghatározásakor egyaránt épít az Önkormányzat tapasztalataira, eredményeire (esetleges kudarcainak okaira) és számol a reális lehetőségekkel.

Pestszentlőrinc - Pestszentimre Integrált Városfejlesztési Stratégiája nem csak a pályázat (Közép-Magyarországi Operatív Program Pályázati Útmutató) kötelező feltétele, hanem olyan anyag, mely meghatározza Pestszentlőrinc - Pestszentimre fejlődését (7-8 évre), biztosítja a kerület imázs növelő kommunikációs stratégiáját, illetve egy olyan portfólió anyag, mely tájékoztatást ad a befektetők, a vállalkozók, a partnerek és a civil szervezetek számára.

Az IVS tehát egy komplex, városfejlesztési rendszerek strukturálását célzó tervtípus, amely magstratégiaként megteremti a városfejlesztési irányítás további tervdokumentumainak alapját, és létrehozza a középtávú társadalmi-gazdasági és térbeli fejlesztés fenntartható kereteit.

Az IVS elkészítése a fentiekből következően nem csak és nem elsősorban az épített környezetre terjed ki. Az Integrált Városfejlesztési Stratégia elkészítésére az Önkormányzat külső, a városfejlesztésben jártas szervezetet, a Studio Metropolitana Kht-t bízta meg.

I.2. Munkafolyamat

A Pestszentlőrinc - Pestszentimre IVS partnerségi és a participációs folyamatának egyik elsődleges szempontjaként szerepelt, hogy a kerület-fejlesztési irányok közösségi érdekek figyelembe vételével jöjjenek létre. A stratégia megvalósításában résztvevő társadalmi csoportok és személyek beazonosítása, részvételi lehetőségük biztosítása és a partnerségi kapcsolatok kialakítása a munkafolyamat elejétől nagy hangsúllyal szerepelnek.

Az IVS készítés munkafolyamatának első lépéseként a Pestszentlőrinc - Pestszentimre Önkormányzatnál egy munkaindító megbeszélésre került sor, ahol a kerület fejlesztési elképzelései kerültek bemutatásra. A stratégia elkészítése során több műhelymegbeszélésre sor került, így a lakossági, illetve a különböző érdekcsoportok véleményei és érdekei is beépültek a kerület közép, illetve rövidtávú fejlesztési stratégiájába. A megbeszélések elsődleges célja a társadalmi felelősség erősítése, illetve egy átfogó együttműködés kialakítása a lakosság, a magánszféra és a közszféra között, melynek eredményeit a létrejött stratégia is tükrözi. A Pestszentlőrinc - Pestszentimre Integrált Városfejlesztési Stratégia elkészítése kapcsán szervezett I. stratégiaalkotó műhelymegbeszélésre, 2008. február 28.-án került sor, amelyre a kerületi civil szervezetek, egyházak a gazdasági élet szereplői, valamint az oktatási és kulturális intézmények képviselői kaptak meghívást.

Az IVS munkaközi változatát 2008 tavaszán az Önkormányzati bizottságok megtárgyalták és véleményezték, majd pedig a változtatások átvezetése után a képviselő testület által elfogadásra került a 2008. május 15-én. Ugyanakkor a képviselő testület hat fővel létrehozott egy az IVS szakmai és tartalmi, a kerületben történő változásokat figyelemmel kísérő ad-hoc bizottságot. A bizottság feladata az IVS-ben foglaltak megvalósulásának folyamatos felügyelete, majd pedig a tartalmi elemek 2-3 évenként történő felülvizsgálata. (A határozat szövege: Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat Képviselő-testülete az akcióterületi projektek felügyeletére és koordinálására elrendeli egy adhoc bizottság felállítását, melynek három tagját egy-egy tag delegálásával a Településfejlesztési, a Tulajdonosi és a Szociális és Lakásügyi Bizottság. Egyben az adhoc bizottság mellé kijelöli a Műszaki Irodát, mint adminisztrációs és háttér szervezetet.)

Ezt követően 2008. nyarán a „Havanna szociális városrehabilitációs” pályázat kapcsán, újabb tartalmi kiegészítéseket hajtottunk végre, amit a 2009. január 28-án kiadott új kézikönyvben foglaltak, valamint a PRO Régió Kht. állásfoglalása szerint egységes rendszerbe foglaltunk 2009. március 10-ig.

Az előzetes IVS-ben a városrészek, a kezdetben megjelölt három akcióterület és stratégiai célok lettek kijelölve. A 2009. márciusi IVS további három akcióterülettel, valamint az új kézikönyvben is szereplő adatokkal bővült.

A műhelymegbeszélésekkel és az Önkormányzati egyeztetésekkel párhuzamosan egy széleskörű szakági és térségi partnerség építés vette kezdetét. A szomszédos kerületek

polgármesterei és a fejlesztésekben érintett állami és fővárosi hivatalok is tájékoztatást kaptak a tervezett kerületi stratégiai célokról, és élhettek a véleménynyilvánítás jogával.

A stratégia alkotás folyamán a nyilvánosság biztosítása több médiumon keresztül valósult meg. A TV 18, a honlap és az újság folyamatosan tudósított az IVS keretén belül szervezett társadalmi eseményekről. A nyilvánosság elősegítette a kapcsolatépítést a társadalom felé, biztosította a részvételi lehetőség jogát és a helyi társadalmi felelősség erősítéséhez is nagyban hozzájárult. A Pestszentlőrinc - Pestszentimre honlapon nemcsak a különböző participációs eseményekről kaphattak tájékoztatást a látogatók, de a feltüntetett email címre IVS@bp18.hu hozzászólásaikat és véleményüket írásos formában is eljuttathatták a stratégia alkotóihoz.

Az elfogadott előzetes IVS dokumentumra érkezett partneri és társadalmi vélemények és a további műhelymegbeszéléseken elhangzott visszacsatolások hozzájárultak ahhoz, hogy egy integrált szemléletű, társadalmi érdekeket ötvöző stratégiai dokumentum készüljön Pestszentlőrinc - Pestszentimre számára.

A helyi gazdaság és a kulturális élet szereplőivel a két ágazat meghatározó kerületi pozíciója révén külön-külön tematikus műhelymegbeszélésekre került sor, ahol lehetőség nyílt ezeknek a speciális érdekcsoportok igényeinek a feltárására, melyek szintén beépültek az IVS-be.

Pestszentlőrinc - Pestszentimre akcióterületeinek és az egyes városrészek fejlesztése a Fővárosi Önkormányzattal, külső források bevonásával és a belső források racionalizálásával, valamint a további civil és gazdasági partnerekkel, ingatlanfejlesztőkkel együtt képzelhető el. A Fővárosi Önkormányzat érintett Ügyosztályainak a fejlesztésekről alkotott véleménye is beépült az anyagba és a Fővárosi Polgármesteri Hivatal Főépítészével is sor került egy szakmai egyeztetésre.

Beleznay Éva budapesti főépítész egyetértett a Pestszentlőrinc - Pestszentimre IVS-ben felvázolt akcióterületi fejlesztésekkel, és a fővárosi érdekekkel harmonizáló fejlesztésként értékelte a XVIII. kerületi IVS céljait. A helyi ingatlanfejlesztőkkel egy külön tematikus stratégiai műhelymegbeszélésre került sor, annak érdekében, hogy a kerület fejlesztéseire alapot szolgáltató helyi gazdasági szféra véleménye megfelelő hangsúllyal szerepelhessen a Pestszentlőrinc - Pestszentimre középtávú fejlesztési stratégiában.

I.3. Az IVS tartalmi követelményei:

Az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium által kiadott „Városrehabilitáció 2007-2013” című kézikönyvben meghatározott tartalmi és formai követelményeknek megfelelően készült el a XVIII. kerület Integrált Városfejlesztési Stratégiája.

Az IVS-ben kell meghatározni, leírni, bemutatni a városfejlesztési akcióterületek programjait, a tervezett:

- Beavatkozási lépéseket
- Pénzügyi paramétereket
- Megvalósítási ütemezést
- Ingatlanpiaci lépéseket
- Szervezeti kereteket

I.4. Tervhierarchia

Az elmúlt években Pestszentlőrinc - Pestszentimre városról számos stratégiai dokumentum készült. A kerület Integrált Városfejlesztési Stratégiája ezeknek a koncepcióknak az eredményeit felhasználja, célrendszerükhöz illeszkedik, egyben azonban kijelöli e koncepciók további fejlesztési irányait, esetenként feltárja a koncepcióhiányos területeket is. A különböző stratégiai tervek hierarchikus rendszerben épülnek egymásra, tehát a kerületi ágazati stratégiai tervek tartalma is felhasználásra került a megfelelő fejezeteknél.

A Pestszentlőrinc - Pestszentimrei IVS a magasabb rendű fővárosi és országos tervekhez is illeszkedik, így a Podmaniczky programban, Budapest Városfejlesztési Koncepciójában, a Budapesti Közlekedési Rendszerének Fejlesztési Tervében és a főváros IVS-ében kialakított értékrend mentén, az azokban lefektetett stratégiai célokra alapozva fogalmazza meg a kerület fejlesztési stratégiáját. A településfejlesztési akcióterületekre vonatkozó tervezési dokumentumok a kerület és a főváros településszerkezeti és szabályozási tervében meghatározott előírásokkal szintén összhangban vannak.

II. A kerület szerepének meghatározása

II.1. A kerület szerepe, elhelyezkedése Budapesten belül (OTK, OThK)

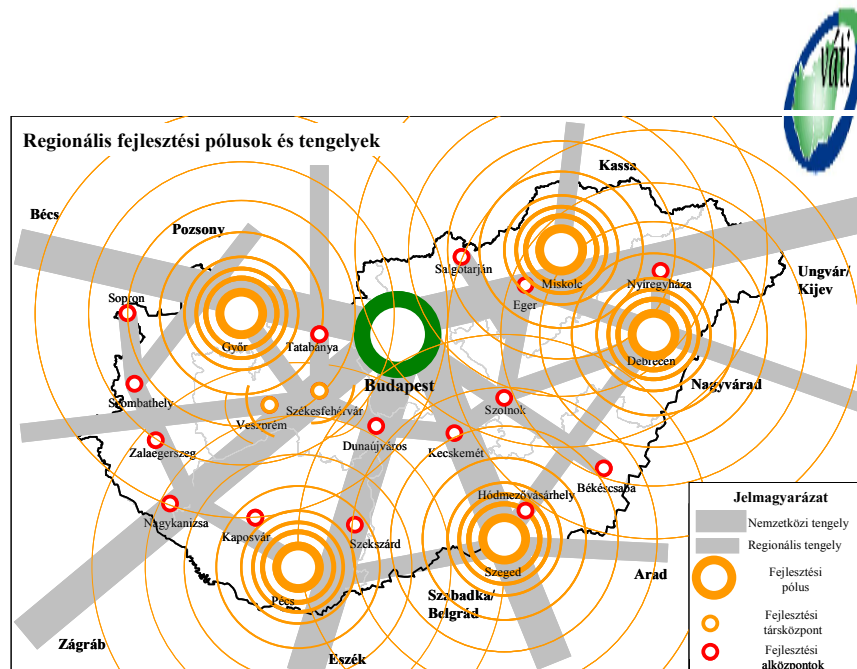
Az Európai Unió regionális politikájához való illeszkedés elősegítése révén létrehozott regionális rendszer alapján Budapest és a főváros XVIII. kerülete a Közép-Magyarországi (tervezési statisztikai) régió részét képezi.

A fejlesztéspolitika elsődleges területi egysége az ország hét NUTS2 szintű régiója, amelyek a decentralizált fejlesztéspolitikának, az ágazatok területi integrációjának elsődleges szintjét jelentik. Magyarország térszerkezetét nagyban befolyásolja a főváros kiugró fejlettsége az ország többi részéhez viszonyítva.



Budapest helyzete a magyar regionális közigazgatási rendszerben

Az OTK Regionális fejlesztési pólusokat és tengelyeket bemutató ábrája alapján Budapest a regionális és nemzetközi fejlesztési tengelyek csomópontjában helyezkedik el, és mint országos központ jelentősen meghatározza az ország főváros központú térszerkezetét.



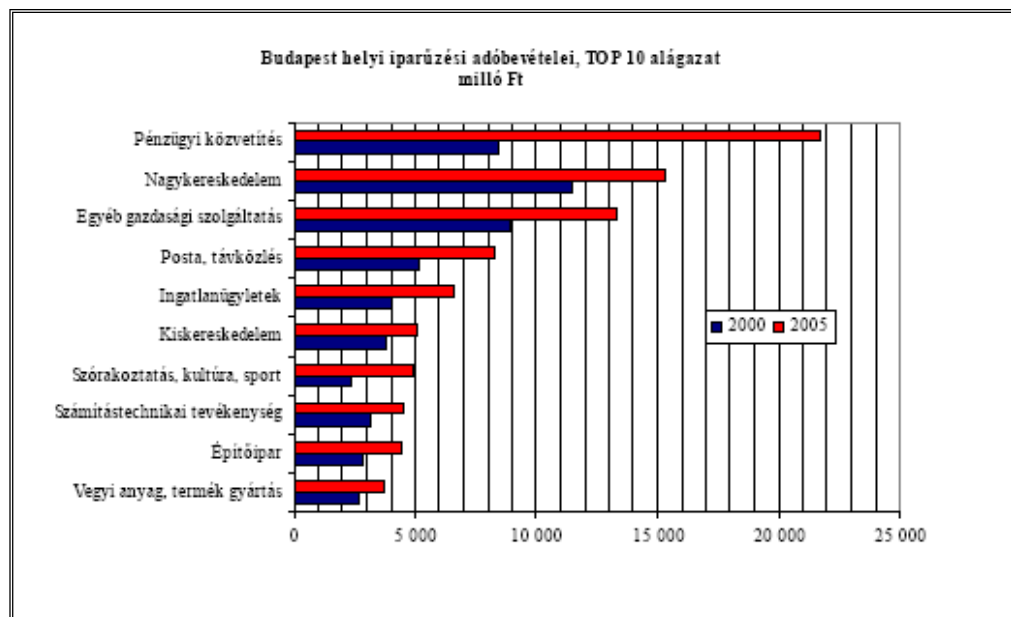
Magyarország regionális fejlesztési pólusai és tengelyei *Forrás: VÁTI Kht.*

Budapest Közép- és Délkelet-Európa és az ország vezető innovációs, gazdasági, kulturális és turisztikai központja, amely egyedülállóan alkalmassá teszi arra, hogy rajta keresztül hazánk és tágabb környezete bekapcsolódjon az európai, ill. a globális gazdasági, kulturális vérkeringésbe. Budapest jelentős kulturális örökségével, gyógyvizeivel és turisztikai látványosságaival Európa tíz leglátogatottabb városa közé tartozik, amelyet több regionális és európai kormányzati intézmény választ székhelyéül.

Budapest gazdasága kiemelkedő az országban. 2004-ben a fővárosban az egy lakosra jutó GDP több mint kétszerese volt az országos átlagnak. A megtermelt országos bruttó hazai termék 35%-a fővárosból származott

A gazdaság koncentrációja nyomán a fővárosban a foglalkoztatási arány magasan az országos értékek felett alakul - Budapesten 58,2%, míg országosan 50,9%.

A fővárosban a szolgáltatások részesedése a hozzáadott értékből megközelíti a 80%-ot. A gazdaság húzóerejét a bankok, a nagykereskedelem, a szellemi szolgáltatások, telekommunikáció és az ingatlanüzlet adja. A külföldi tőkeállomány 75 %-a tercier szektorba áramlik.



Budapest helyi iparüzési adóbevételei

Az Országos Területfejlesztési Konceptió a versenyképes budapesti metropolisz-térség elősegítése kapcsán a 2013-ig tartó időszakra országos területi célokat határoz meg.

II.2. A város szerepének meghatározása szűkebb értelemben - a kerület

Budapest XVIII. kerülete adottságai és a kitűzött fejlesztési céljai alapján elsősorban a Havanna lakótelep szociális rehabilitációja, valamint Pestszentimre városközpontja és az Üllői út funkcionális rehabilitációja révén tud az országos fejlesztési célok megvalósításához kapcsolódni.

A Közép-magyarországi régió területi céljainak rendszerébe illeszkedik Budapest hagyományos ipari technológiával épített lakótelepeinek rehabilitációja, mely országos irányelv harmonizál Pestszentlőrinc - Pestszentimre fejlesztési szándékaival és potenciáljával.

Budapest XVIII. kerülete adottságai és a kitűzött fejlesztési céljai alapján az alábbi pontokban kapcsolódik a Budapesti Városfejlesztési Konceptió (Podmaniczky Program) célkitűzéseikhez:

1. A geopolitikai helyzet kihasználása a fővárosi gazdaság hatékonyságának elősegítése

- Budapest regionális térszervező és kereskedelmi szerepkörének erősítése (Ferihegyi Reptér 1., 2. A és 2 B terminál, MÁV fejlesztési területek kereskedelmi irányú fejlesztése)
- Kiskereskedelem: a budapesti gazdaság kiemelt ágazatai (Üllői út, valamint Pestszentimre városközpont utca kiskereskedelmi szolgáltató-gyalogos térség)

2. A közlekedési rendszer fejlesztése

- A város integrált közúthálózat-fejlesztési politikája (a közúthálózat fejlesztésének egyik fontos célja a belső városrészek tehermentesítése, forgalmának csökkentése, amelynek egyik lényeges eleme a Külső Keleti körút megépítése, valamint a meglévő elővárosi vasúti vonalak kihasználhatóságának megteremtése)

3. Az épített környezet minőségének javítása

- Épület és városrehabilitáció a lakótelepeken: a 20. század során ipari technológiával épített lakótelepek összehangolt és fokozatos átalakítása
- A közterületek megújításának és fejlesztésének célkitűzése: Kondor Béla sétány, Pestszentimre városközpont, Üllői út (tulajdonképpen Pestszentlőrinc városközpont)

4. A természeti környezet minőségének javítása, a kommunális infrastruktúra és a zöldterületi rendszer fejlesztése

- A zöldterületek fejlesztése és a zöldfelületi elemek karbantartása (Havanna lakótelep, hagyományosan kertvárosias területek zöldfelületeinek fejlesztése)
- Kommunális hulladékgyűjtés problémáinak kezelése (Havanna lakótelep)

5. A szabadidő eltöltésére alkalmas helyek létrehozása

- Havanna lakótelep rehabilitációjának kulturális, közösség-szervező funkciója
- Szabadidő, szórakozás a kerületben
- Kreatív oktatási és képzési formák támogatása

6. A fenntartható társadalom és a közösségi gondoskodás

- Az egészségügyi ellátás fejlesztése,
- A közbiztonság erősítése (polgárőrség, rendőrség és közterület felügyelet illetve a köztük lévő együttműködés létrehozása)
- Aktív civil szervezetek bevonása, szociális rendszer fenntartása, fejlesztése

7. A város és környéke térségi integrációjának fejlesztése

- A város és városkörnyék integrált közlekedési rendszerének létrehozása (42-es és 50-es villamos pályájának meghosszabbítása, Külső Keleti körút)

- A kerület és környéke térségi integrációjának fejlesztése (egyeztetések a szomszédos kerületekkel, lakossággal, civil szervezetekkel)

8. A városi térszerkezet fejlesztése

- A lakótelepek komplex rehabilitációja
- A legfrekvenciáltabb részek (pl. Üllői út) - üzleti fejlesztések, értékvédelem, közterületi és parkolási programok

II.3. Kapcsolódás a Podmaniczky Programhoz

2006 júniusában a kiemelt fejlesztési térségek száma csökkent a Budapesti agglomerációval – a témakör területi vonatkozásból horizontális vonatkozásúvá vált. Ugyanakkor azonban két új területi hangsúly is megállapításra került: - A Duna-parti területek összehangolt tervezési területté nyilvánítása - A kerületközpontok, mint városi decentrumok kiépülésének elősegítése

A Podmaniczky Program 2006-os módosítása tehát egyértelműen a korábbiaknál jelentősebb mértékben ismeri el a külső kerületek központjainak fontosságát a kiegyensúlyozott térbeli fejlődés érdekében. A kiemelt fejlesztési térség kategóriába való bekerülés egyben azt is jelenti, hogy a jelenleg is működésben lévő rehabilitációs keret várhatóan kiegészül a kerületközpontokkal, illetve, hogy a főváros szabályozási tervei fokozottan veszik figyelembe a kerületközpontok igényeit és elvárásait.

Ugyanakkor a Podmaniczky Program egyes részei nem azonos mélységben kidolgozottak és különösen a külső kerületeket érintő tényleges műszaki-fizikai fejlesztések terén meglehetősen elnagyoltak. Így a Program elvei, célkitűzései a legteljesebb mértékben támogathatóak és vállalhatóak a kerület számára - be is épültek a kerület stratégiájába, koncepcióiba, viszont nagyon keveset mondanak a kerületet ténylegesen érintő tárgyszerű kérdésekben.



A XVIII. kerületi IVS illeszkedése fővárosi és kerületi stratégiai dokumentumokhoz

A XVIII. kerület érintettsége a Podmaniczky Programban:

<i>Közvetlen hozzájárulás a XVIII. kerület fejlesztéséhez</i>	<i>Közvetett hozzájárulás a XVIII. kerület fejlesztéséhez</i>
Budapest Magprogram	
Ferihegyi gyorsvasút I. üteme a MÁV hálózaton keresztül	BKSZ - Tarifaközösség és elektronikus jegykezelő rendszer teljes kiépítése
P+R parkolók építése	BKSZ - Hálózatbővítés I. ütem – fővárosi kapcsolódás a MÁV elővárosi programjához
Lakótelepi mintaprojektek elindítása	Graffiti eltávolítások és plakát-, illetve falragasz eltávolítások
Közútfelújítások (közutak burkolatának, a pályaszerkezetének felújítása)	Fokozott köztisztasági beavatkozások
Központi Szennyvíztisztító és létesítményei	Komplex hulladékgazdálkodási program végrehajtása
Kerületi csatorna építési program	Távfűtés korszerűsítésének és vonzóvá tételének programja
Hagyományos kerületi központok minőségi fejlesztése	Forgalomirányítás fejlesztése
Külső keleti körút M5-ipacsfa u. megépítése	Közösségi közlekedési eszközök és az azokhoz szükséges eljutási lehetőségek akadálymentesítése
Kerékpárút hálózat bővítése, kerékpárhasználat ösztönzése	A mindennapok kultúrájának programja („hegy program”)
Közösségi közlekedés előnyben részesítése	Városi közterületek akadálymentesítése
Szennyvíziszap távlati hasznosítása	Közüintézmények akadálymentesítése

A XVIII. kerület főbb fejlesztési lehetőségei és szerepe a főváros fejlődésében (2006),
Városkutatás BUDAPEST (9. oldal)

A Magprogram alapvető értékválasztásokat tartalmaz a Városfejlesztési Koncepciónak, valamint az EU fenntarthatósági és versenyképességi célkitűzéseinek megfelelően:

- kiemelten kezeli a közlekedés kérdését, mint a fővárosi felelősségi kör egyik legfontosabb elemét, döntően közösségi közlekedési irányultsággal,
- kiemelten kezeli a városi közterületek állapotának javítását, mint a városi életminőség alapkérdését,

- hangsúlyt helyez olyan nem infrastruktúra jellegű versenyképesség növelő beavatkozásokra, amelyek a ráfordításhoz képest nagymértékű hozzáadott értéket eredményeznek,
- térszerkezeti szempontból kiemelten kezeli a megújuló belváros élhetőségének és turisztikai vonzerejének növelését.

Kiterjesztett programelemek	
Kedvezőtlen közösségi közlekedésű külső területek közlekedés-fejlesztése	Ferihegyi Repülőtér alatti átmenő forgalmú vasútállomás és a 3-as metró kivezetése
Programszerű hozzájárulás a lakótelepi felújításhoz	Intelligens közlekedési alkalmazások bevezetése
	Illegális lerakók felszámolása
	Környezettudatosság javítása
	Művelődési házak szisztematikus revitalizációja
	Városi közterek komplex fejlesztése
	Városrehabilitációs területek zöldfelületeinek növelése
	Meglévő közúthálózati elemek fejlesztése a pesti oldalon
	Bérlakásépítés támogatása
	E-közigazgatási program kiterjesztése
	Intézményi honlapok fejlesztése
	Egységes térinformatikai rendszer kidolgozása
	Szabó Ervin könyvtár hálózatának fejlesztése
	Kreatív oktatási programok, informatikai és idegennyelvi képzések indítása

A XVIII. kerület főbb fejlesztési lehetőségei és szerepe a főváros fejlődésében (2006),
Városkutatás BUDAPEST (10. oldal)

Fent említett programokban a hatékonyságra, azaz a városi rendszereknek és a reálisan irányítható folyamatoknak az optimális irányba történő befolyásolására van törekvés. Hasonlóan a lakhatóságra és élhetőségre törekvés is szem előtt van, vagyis a város szellemi gazdagságának, egyediségének, környezeti minőségének megőrzése és fejlesztése szükséges.

A lakhatóság a mindennapi működő-képességgel párosulva adja a város vonzerejét és otthonosságát. Végül a szolidaritás és méltányosság elve is benne van a programokban: a leszakadó társadalmi csoportok és egyes városi területek támogatása, fokozatos felzárkózása, a szélsőségekből adódó feszültségek mérséklése annak érdekében, hogy a város fejlődését minél többen sikerként élhessék meg.

A hármas célrendszer csoportosítását alkalmazva a tematikus programok áttekintése a kerületben:

Élhető város érdekében:

- A közösségi és környezetbarát közlekedés előnyben részesítése (intermodális csomópontok kialakítása, kötöttpályás közlekedés bővítése – többek között az 5-ös metró megvalósításának megkezdése, P+R parkolók rendszerének bővítése és az egységes parkolás-politika teljes kialakítása, BKSZ teljes körű létrehozása, elővárosi vasutak fejlesztése, kerékpárút hálózat növelése stb.).

Hatékony város érdekében:

- A Férihegyi repülőtér és a város közötti kötöttpályás kapcsolat kiépítése (a közösségi közlekedés programjának részeként).
- A legfontosabb hiányzó közúti hálózati elemek létrehozása, illetve az alacsony kapacitású, meglévő elemek fejlesztése.

Szolidáris város érdekében:

- Intézmények, közterületek és tömegközlekedési eszközök akadálymentesítési programja.
- Az oktatás egyenlőtlenségeinek csökkentése, lemaradó városrészek iskoláinak kiemelt támogatása

II.4. A XVIII. kerületi IVS és a Fővárosi IVS (FIVS) szinergiái:

Az FIVS XVIII. kerületet jelentősen érintő, vagy a kerület területén megvalósítandó elemei:

A két dokumentum egyezés-vizsgálata során fontos megjegyezni, hogy

- a) az FIVS még a "Városrehabilitáció 2007-2013-ban, Kézikönyv a városok számára - 2007. okt. 5. - Kézikönyv" alapján készült el, míg
- b) a XVIII. ker. eredeti IVS-e még az FIVS előtt elkészült (ugyanezen Kézikönyv ajánlásai alapján), de
- c) a XVIII. ker. átdolgozott IVS-e már az új Kézikönyvet tekinti viszonyítási alapnak.

E három észrevételből következik, hogy a Főváros ütemes késése miatt a két stratégia harmonizációja során a két Önkormányzat közötti folyamatos és intenzív informális egyeztetés volt az alapvető kapcsolódási pont.

8. I.1.3 A budapesti IVS specifikus követelményrendszere a főváros és a kerület viszonyában.

Az (F)IVS-ben megfogalmazott akcióterületek olyan városfejlesztési területek, amelyek méretüket tekintve túlmutatnak egy-egy kerület határain, a középtávú fejlesztések célterületeit jelentik, ahol az országos, fővárosi és kerületi/helyi Önkormányzati akcióterületek fejlesztési összhatása maximális (szinergia).

31. 13 és 6. táblázat - a krízisterületek vizsgálata (jelen dokumentumban 22 szegregáció a Havanna lakótelepen).

181 - Havanna lakótelep, szociális városrehabilitáció.

63. Középtávú cél: Magyarország légi kapujának funkció- és szolgáltatásbővítése, elérhetőségének javítása.

A cél összegzése: A repülőtér környezetének fenntartható fejlesztése ... a nemzetközi repülőtér kötőpályás kapcsolatának kiépítése. A Ferihegyi gyorsvasút első lépésben a MÁV hálózatán, hosszabb távon pedig a 3-as metró meghosszabbításaként ... A fejlesztés egyszerre biztosítja a repülőtér-Belváros kapcsolatot és egészíti ki az elővárosi kötőpályás hálózatot.

65. Középtávú cél: A környezetbarát közlekedés fejlesztése.

A cél összegzése: A középtávú stratégia egyik legfontosabb célja az elővárosi és városi kötőpályás közlekedési rendszerek integrált, hálózatszemléletű fejlesztése.

A kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása tűzze maga elé a "mindenhonnan mindenhol el tudjak jutni kerékpárral" gondolatot, nem feltétlen önálló kerékpárutakkal, hanem a közutak kerékpáros közlekedésre való alkalmassá formálásával.

65. Középtávú cél: A főváros közúti hálózatának fejlesztése a térszerkezet kiegyensúlyozása és a torlódások csökkentése érdekében.

67. Középtávú cél: A parkolás fejlesztése, a parkolási feltételek javítása.

A cél összegzése:... A parkolási rendszernek magába kell foglalnia a metró- és az elővárosi kötőpályás vonalak mentén kialakítandó P+R és B+R parkolókat ...

68. Középtávú cél: Akcióterületi városrehabilitáció felgyorsítása

A cél összegzése:... Középtávon meg kell azonban kezdeni a belvárosi rehabilitáción felül a lakótelepek problémáinak kezelését ...

69. Középtávú cél: A városi központrendszer kiegyensúlyozott fejlesztése, alközpont funkciók erősítése.

A cél összegzése: A kerületi központok funkcióbővítő fejlesztésének, megújításának célja a kisebb helyi közösségek városrészhez való kötődésének erősítése, valamint a közlekedési, kereskedelmi és szolgáltatási funkciók egy csomópontba való telepítésével kényelmes és kellemes közlekedés, átszállás, találkozási pont, a szolgáltatások jó elérhetőségének biztosítása.

71.Középtávú cél: Budapest teljes körű csatornázása és a befogadó szennyvíztisztító rendszer és kapcsolódó létesítményeinek kiépítése.

A cél összegzése: a Központi Szennyvíztisztító és kapcsolódó út- és csatornafejlesztései.

87.VI.1.18. XVIII. kerületi IVS korábbi változatának ismertetése.

93.VI.3. A kerületi és a fővárosi IVS-ek illeszkedése

Az összefoglalás szerint "... ezek a célok - eltérő megfogalmazásban ugyan - de határozottan konvergálnak néhány gondolkör irányába. Úgy találtuk, hogy ezek a célok jól strukturálhatóak a fővárosi IVS által megfogalmazott prioritások szerint. ... elmondható, hogy a fővárosi Integrált Városfejlesztési Stratégiában megfogalmazott célrendszer integrálja a térség fejlesztési elképzeléseit, miközben a definiált prioritások visszatükröződnek a kerületi stratégiákban, továbbá, hogy a kerületek által javasolt programok és akcióterületek döntő többségükben támogathatók sok közülük erős szinergiával bír a javasolt fővárosi projektekkel."

153.VIII.4. Dél-budapesti projekttérség

(155.) 18 táblázat: Dél-budapesti projekttérség programjai

2.2.7. Külső keleti körút I. ütem

4.3.1. Központi Szennyvíztisztító és létesítményei

160.VIII.5. Budapest Légi Kapuja

(161.)21 táblázat Budapest Légi Kapu projekttérség programjai

1.3.2. Ferihegyi fejlesztési térség

1.3.1. Ferihegyi repülőtér kötőtpályás megközelítése

K.18.3 Üllői út, fejlődési tengely fejlesztése

162-165. VIII.5.1. Kulcsprojekt: Ferihegy Légi Városkapu - teljes fejezet

174. 24. táblázat: Fenntartható térszerkezet fejlesztése projekttérség programjai - II.

K.18.2 Pestszentimre funkcióbővítő fejlesztése

Összefoglalva tehát: Az FIVS és a kerület stratégiába foglalt fejlesztési elképzelései, valamint a kerület akcióterületei konvergensen testesítik meg mindkét Önkormányzat elvárásait a jövővel kapcsolatosan. Érzékelhető, hogy az FIVS - a rendelkezésre álló források célzott allokációja okán - csak nagyon szűken reflektál a XVIII. kerület IVS-ére, bár annak céljai jól strukturáltan illeszkednek a fővárosi IVS által megfogalmazott prioritások rendjébe. Az FIVS-ben megfogalmazott célrendszer integrálja a térség fejlesztési elképzeléseit és a kiemelt kerületi programok és akcióterületek döntő többségükben támogatásra találtak az FIVS-ben, mert több is erős szinergiát mutat a javasolt fővárosi projektekkel.

II.6. A kerület vonzáskörzetének bemutatása

II.6.1. A kerület által regionális, megyei, kistérségi szinten ellátott Önkormányzati feladatok

A kerület regionális illetve fővárosi szerepe egyetlen területtől eltekintve rendkívül csekély. Nincsenek ilyen szintű dekoncentrált állami szervek, felsőoktatási vagy kulturális intézmények, szervezetek a kerületben és az ország nemzetközi kapcsolataiból adódó szervezeti-intézményi elemek sem találhatók a kerületben. Ellenben itt található Magyarország egyetlen jelentős nemzetközi repülőtere, a Ferihegyi repülőtér, valamint az annak működését, valamint a magyar polgári repülést irányító és felügyelő szervezet, a **Nemzeti Közlekedési Hatóság Légiközlekedési Igazgatósága**. Az egykori Közlekedési Főfelügyelet, Központi Közlekedési Felügyelet, megyei (fővárosi) közlekedési felügyelet és Polgári Légiközlekedési Hatóság jogutódjaként a Kormány a közúti, a vasúti közlekedéssel, a hajózással, valamint a polgári légiközlekedéssel kapcsolatos közlekedési hatósági feladatokat ellátására 2007. január 1-től hozta létre a gazdasági és közlekedési miniszter irányítása alatt működő egységes, országos hatáskörrel rendelkező közigazgatási szervet, a Nemzeti Közlekedési Hatóságot. Ekkor lett a Polgári Légiközlekedési Hatóság neve Nemzeti Közlekedési Hatóság Légiközlekedési Igazgatóság (NKH LI). A Nemzeti Közlekedési Hatóság 2007. július 1-jével a 166/2007. (VI. 28.) Kormány rendelettel módosított 263/2006. (XII. 20.) számú Kormány rendelet alapján a katonai légügyi feladatok tekintetében a HM Katonai Légügyi Hivatal (KLH) jogutódja is egyben, így a KLH integrálódott az NKH LI szervezetébe.

Ugyancsak a kerület a működési- és székhelye a **HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt.**-nek. A HungaroControl Zrt. a magyar légtérben légiforgalmi szolgáltatások nyújtására és a légiforgalmi szakszemélyzet képzésére jogszabályban kijelölt központi költségvetési szervként működő, önállóan gazdálkodó, szolgáltató szervezet. Jogszabályban meghatározott feladata a légiforgalmi szolgálatok ellátása a Magyar Köztársaság légterében és a kijelölt repülőterein, közöttük elsősorban Budapest Ferihegy nemzetközi repülőtéren. A HungaroControl Zrt. tehát az önálló és független magyar Nemzeti Légiforgalmi Szolgáltató, melynek kiemelkedően fontos nemzetközi kötelezettsége a magyarországi légi forgalom koordinálása, de feladatai vannak légvédelmi és honvédelmi feladatok teljesítésében is. A HungaroControl Zrt. tehát egy olyan integrált (polgári-katonai) légiforgalmi szolgáltató, amely minden, a magyar légtérben polgári szabályok szerint működő légijármű biztonságát garantálja, a Budapest Ferihegy Nemzetközi Repülőtérre érkező és onnan induló járatok irányításától a magaslégférfi átrepülő forgalomig.

A repülőtér határállomás is egyben, így vám- és pénzügyi, valamint határőrizeti szempontból éppúgy, mint az ÁNTSZ közegészség- és járványügyi feladatai tekintetében önálló entitás, saját, a kerületétől és a fővárosétól elkülönülő működésű szervezeti egységekkel.

Kistérségi szerepe is van a kerületnek. Sajátos ízt ad a térségi együttműködésnek az a furcsa helyzet, hogy a kerület a napi lét szintjén több tekintetben sokkal aktívabban kötődik a környező fővároson kívüli településekhez, mint egy-egy szomszédos kerülethez. Ennek alapvető oka kettős. Egyrészt Pestszentimre meglehetősen lefűződött földrajzi helyzetben került a fővároshoz (és Pestszentlőrinchez) csatolásra, ami a jövőben sem változik meg, hiszen a Halmi erdő területe sokkal inkább elválasztja, mint összeköti a fővárossal ezt a településrészt. Másrészt a már korábban, a fővároshoz való csatlakozás előtt is városias Pestszentlőrinc kerületi minőségében is igen nagyszámú kötelező és önként vállalt feladatokat ellátó intézményfenntartó. A gazdag intézményi háttér és az ezen keresztül elérhető gazdag szolgáltatási kör nagy vonzerőt jelent e környező települések lakossága számára. A szolgáltatások főbb letéteményesei:

- oktatás-nevelésben a bölcsődéktől a középiskolákig terjedő elsősorban Önkormányzati intézmények nagy száma és kapacitása;
- egészségügyben a Pestszentlőrinc-Pestszentimre Egészségügyi Szolgáltató Kft;
- a sport- és szabadidős tevékenységek kiszolgálására felállított (jellemzően a Sportszerű Kht. által működtetett) létesítmények, így pl. két sportcsarnok, két uszoda, két sporttelep (Bókay kert és a volt Malév sporttelep, több szabadon látogatható szabadtéri sportpálya és a strandfürdő - a felsorolás messze nem teljes;
- a kultúra és szórakozás terén a Pestszentimrei Közösségi Ház (PIK), a Kondor Béla Művelődési Ház, a Bókay kert szabadtéri színpada, a Rózsa Művelődési Ház (jelentős színház teremmel), a szentimrei Sportkastély rendezvényei, a kerület jelentős és ismert fesztiváljai, melyek között most már országosan ismert és nemzetközileg látogatott események is vannak;

II.6.2. A kerület vonzáskörzete

A Nemzeti Közlekedési Hatóság Légit közlekedési Igazgatósága és a HungaroControl Zrt. tevékenysége tehát nemzeti szintű, míg a kistérségi együttműködés kerete kettős. A kerület a dél-budapesti kerületek együttműködésében vállal egyrészt aktív szerepet, másrészt a Vecsés - Üllő – Monor tengely, valamint Gyál, Ócsa és Inárcs lakossága irányába jelent igazodási centrumot.

II.6.3. Az ellátott Önkormányzati feladatok

Egy Önkormányzat kötelező feladat ellátási körét a helyi Önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) határozza meg. Egy fővárosi kerület esetében a feladatellátás szintjei megoszlanak, mert a főváros a kötelező közszolgáltatások, feladatok egy jelentős részét egységesen, a főváros egészére nézve biztosítja. E körben a kerületek tehát vagy nem rendelkeznek feladattal (értelemszerűen kötelezettséggel sem) vagy az ilyen tevékenységüket kiegészítő jelleggel végzik (pl. saját buszjárat üzemeltetése a BKV Zrt. tevékenységének kiegészítése céljából, stb.). Tekintettel a kerület jelentős területére és népességszámára,

minden az Ötv-ben felsorolt és a főváros által el nem látott feladat tekintetében van tennivalója az Önkormányzatnak, így ezeket külön felsorolni nem volna célszerű.

II.6.4. Városi funkciók és azok vonzáskörzete

Beluszky Pál és Győri Róbert kutatásaikban, amelyben a magyar városállomány általános jellemzőit vizsgálták összesen 122 városi funkciót azonosítottak, illetve tettek osztályozási tevékenységük alapelemévé. Ez talán túlzottan hosszú lenne egyenként felsorolva. Egy másik, a városi hierarchia szinteket vizsgáló munka szerint a városi települések az alábbi funkciócsoportok alapján a következőképpen osztályozhatók:

- I. Fővárosi szintű intézmények
- II. Regionális központi intézmények (MTA területi bizottságai, egyetemek, postaigazgatóság, legalább 25 pénzügyintézet, kórház, 16 utazási iroda, stb.);
- III. Megyei központi intézmények (megyei bíróság, földhivatal, munkaügyi kp., kamarák, főiskola, ÁNTSZ megyei kp-ja, kórházak, min. 18 pénzügyintézet, 9 utazási iroda, püspökség, stb.);
- IV. „Középvárosi” intézmények (pl. onkológiai gondozó intézet, szemészeti osztály, T-Com ügyféliroda, min. 8 pénzügyintézet, 4-5 középiskola, levéltár);
- V. Kisvárosi intézmények (városi bíróság, rendőrkapitányság, földhivatal, közjegyző, 4-5 pénzügyintézet, 2-3 középiskola, ingatlanközvetítő);
- VI. További városi jellegű intézmények (munkaügyi kirendeltség, középiskola, ügyvéd, mentő, pénzügyintézet jelenléte, könyvesbolt, stb.).

Mint látható egy fővárosi kerület esetében, minthogy a funkciók nem egyenletesen oszlanak meg a kerületek között, és mert a kerületek összessége önmagánál többet (a fővárost) jelenti, ténylegesen besorolni egy kerületet úgy, mint egy önálló várost nem lehet, de nem is értelmes. A kerület városi funkciói saját és a környező települések lakossága ellátása tekintetében az I-VI. szint mindegyikéből rendelkeznek elemekkel és egyben funkcióhiányosak is a magasabb szintek tekintetében. A tényleges vonzáskörzet pedig a már korábban említett Vecsés - Üllő - Monor, valamint Gyál, Ócsa és Inárcs irányába, kisebb részt pedig a határos kerületek felé állapítható meg.

II.6.5. A szolgáltatások elérhetőségének, szervezésének biztosítása

A különböző Önkormányzati szolgáltatások jó elérhetőségét egyrészt a kerület központja, másrészt a szentimrei alközpont tudatos fejlesztése, az egyes intézmények tudatos "terítése" teszi lehetővé, amiben szempont a jó tömegközlekedési kapcsolat megléte, vagy rárszervezése. A nem Önkormányzati szolgáltatások fejlesztése, szervezése érdekében az Önkormányzat a szolgáltató jellegű közszolgálat megszervezésével és csekély eszközei és lehetőségei mértékéig a kedvező vállalati környezet megteremtésével tehet. Ezen eszközök mindegyikével él is a kerület.

II.6.6. A prognosztizálható változási folyamatok

A kerület vonzáskörzete feltehetőleg azzal arányban fog nőni, ahogyan a kötőtpályás közlekedés városi és elővárosi fejlesztése végbemegy. Amennyiben az elővárosi ütemezett vasúti kapcsolat jól megszerveződik és üzemel, úgy a környékbeli, de távolabbi települések lakossága is jobban igénybe kívánja majd venni a kerület erős szolgáltatási szektorait. Ez feltehetően jelentős személyforgalom növekedést eredményez a jövőben a közúti relációkban is, annál is inkább, mert jelentős közlekedésfejlesztés várható a Ferihegyi repülőtér városperemi és egyben országos jelentőséggel bíró pozíciója okán.

E forgalomnövekedést ugyancsak erősítheti a Miklóstelep-Szemeretelep terület kereskedelmi-szolgáltató centrumként való kiépülése és az ehhez csatlakozó infrastruktúra fejlesztés is.

A kerületben további jelentősebb területek már nem vonhatók beépíthető belterületbe, így az intenzív jellegű városfejlődés kerül előtérbe, ahol fokozódó nyomás nehezedik beruházói oldalról a kerület vezetésére a zöldövezeti területek nagyobb mértékű beépíthetőségére. Szükséges lesz ezen intenzív városi fejlődés ellensúlyozására a rendelkezésre álló, de még nem megfelelően kezelt zöldterületek, ezen belül az erdőként nyilvántartott, de ténylegesen be nem erdősült területek tervszerű erdőművelés alá való bevonására.

Ugyancsak az előbbi probléma vetülete a változó klíma miatt egyre gyakrabban előforduló csapadékvíz problémák kezelhetetlenné válása, amennyiben a kerület nem tud forrást és megoldást találni a csapadékvizek helyben való kezelésére és a nemkívánatos csapadék-többlet elvezetésére.

II.6.7. A XVIII. kerület népessége és vonzáskörzetre gyakorolt hatásai

A XVIII. kerület is rendelkezik mindazon vonásokkal, amelyekkel a külső kerületek általában: tehát a nagy kiterjedésű, gyakran rossz infrastrukturális ellátottságú családi házas övezettel, területenként igen változó mértékű csatornázottsággal, „köldökszínór-szerű” közlekedési összeköttetéssel a főváros belső részei felé, valamint erős agglomerációs kapcsolódással. Akárcsak más külső kerületekre, a XVIII. kerületre is jellemző az alacsony népsűrűség (2420fő/km²), és a viszonylag magas laksűrűség. (lakásonként 2,32 fő).

A XVIII. kerület népességmozgását figyelve megállapíthatjuk, hogy illeszkedik az általános fővárosi trendhez. A 2001-es és 2005 januári adatokat összehasonlítva 3,3% százalékpontos csökkenést láthatunk, ami alig kevesebb, mint az ugyanezen időszakra eső fővárosi népesség csökkenés (3,5 százalékpontos), illetve alig több mint hasonló időszak alatt a környező kerületeknél találunk (XVII. és a XIX. kerület), ahol közel 3 százalékponttal csökkent a lakónépesség a KSH adatai alapján. A XVIII. kerület arculatát – a családi házas beépítettség mellett – erősen meghatározza a kerület területén található öt lakótelep. Ezek közül a legismertebb a Havanna, amelyik önmagában a kerületi lakosság 18%-ának ad otthont, és valamivel többen lakják, mint az összes többi lakótelepet együttvéve. A Havanna ilyen súlya,

éppen rosszabb híre miatt, erősen rányomja bélyegét a XVIII. kerületről alkotott általános képre. Mindez azzal együtt is igaz, hogy a kerület másik négy lakótelepe igen változatos, és van közöttük kifejezetten magas státuszú, mint az Alacskai úti, ugyanakkor az utóbbi években a Havannán is megfigyelhető a közbiztonsági, életminőségi problémák mértékének csökkenése (többek között az Önkormányzati beavatkozások hatására). További, a XVIII. kerület imázsát fővárosi szinten erősen befolyásoló tényező az Üllői út kerületre eső szakasza. A valaha „jobb napokat látott” út ma is a kerületi közlekedés főtengelyében helyezkedik el – hiszen nagy kapacitású villamos fut rajta és komoly gépjárműforgalmat bonyolít – ám mára ellátott funkcióiban és az épített környezet minőségében is romló tendenciát mutat. Jelenleg az Üllői út épületállományának komoly százaléka megérett a szanálásra és az itt folyó kereskedelmi tevékenység is veszített a színvonalából. Míg a határoló mellékutcák már igen kellemes képet mutatnak, az átutazónak lehangoló benyomása alakulhat ki magáról az Üllői útról.

II.6.8. A kerület szerepe a térségi munkamegosztásban

II.6.8.1. Természet-földrajzi áttekintés

A kerület teljes egészében egy enyhén hullámzó, Vecsés irányában lassan emelkedő síkvidéki terület, amely szinte észrevétlenül érkezik fel a Gloriett-telep környékén a Gellért-hegy magasságába. Ez a sajátos állapot azt eredményezi, hogy a terület vízrajza, vízjárása mára azzal, hogy a kerület nagy része beépült, komoly ütközésbe került az épített környezettel. A kerület jelentős része mélyen fekszik, belvízre és magas talajvízre érzékeny területek, ahol a csapadékvizek összegyűlnek és elvezetés hiányában jelentős károkat, gondokat okoznak, míg egyes területeken a leérkező csapadék, utat keresve a mélyebb területekre, áradásszerűen átzúdul. A környék természetes csapadékvíz befogadója a Gyáli patak VII. ága nem tudja betölteni elvárt vízrajzi szerepét, mert nem erre a vízmennyiségre alakult ki az idők folyamán, de azért sem, mert a tervszerű karbantartása, felbővítése a főváros részéről mind a mai napig nem történt meg.

A kerület ugyanakkor a főváros pesti oldalának legnagyobb összefüggő erdőterületével is rendelkezik, továbbá viszonylag jelentős erdőterületbe sorolt, de ténylegesen be nem erdősült területtartalékai is vannak. Ez komoly érték, aminek kezelését a Pilisi Parkerdő Zrt. végzi. Az ellenpólus két jelentős környezeti kár-terület, a Halmi erdő melletti Cséry-telep (a főváros egykori legnagyobb hulladéklerakó telepe) hatalmas hulladékhegyei az ugyancsak itt működő FKF Zrt. teleppel, melyek rekultivációjára egyelőre még csak tervek vannak, valamint a szemeretelepi „Pakura-tavak” területe, amelynek kárelhárítása már sikeresen lezajlott.

Sajátos szerepet tölt be a kerület zöldfelületi rendszerében a Férihegyi repülőtér, amelyet egyrészt erdős, fás terület övez, másrészt hatalmas gondozott gyeppekkel rendelkezik, ahol jelentős ürge- és nyúlállomány is található – őket nyilván sokkal kevésbé zavarják a repülők, mint amennyire élvezik a ragadozók hiányát.

A mezőgazdasági művelés a kerületből szinte teljesen kiszorult mára. Igaz ez az egykor itt működő termelőszövetkezet megszűnését és földjeinek kárpótlásban való kiosztását illetően,

de igaz azért is, mert a családi házak kertjeit ma már jellemzően nem konyha-, vagy hobbikertként, hanem parkosított pihenőkertként használják, alakítják tulajdonosaik.

II.6.8.2. Közlekedés-földrajzi áttekintés

A kerület a főváros megközelíthetősége szempontjából kiemelt helyet foglal el, amennyiben a sugaras országos főút- és vasúthálózat mellett, amelyből arányosan részesül, itt található Magyarország legjelentősebb (a tényleges légiforgalmat tekintetbe véve szinte kizárólagos jelentőségű) légikikötője, a Ferihegyi repülőtér. Míg azonban a menetrendszerű belföldi légiforgalom gyakorlatilag nem létezik az országban – tehát a repülőtér teljes mértékben a nemzetközi személy- és árumozgás szolgálatában áll – közúti szempontból a belföldi teher- és személyforgalom jelentős útvonalán helyezkedik el a kerület. A 4. sz. főút az M3 és M5 autópálya határszélig történő kiépítése következtében elsősorban a Jászság és a Homokhátság közötti kiszolgálását végzi el. Ennek persze jelentős kiváltó oka az is, hogy az útvonal kapacitása (kicsiny részétől eltekintve) 2x1 sáv és meglehetősen rossz műszaki állapota az önmagában is a jelentős forgalommal párosulva nem vonzó, sőt egyre kevésbé biztonságos. Mindezek mellett mégis igen megterhelő méretű forgalom zúdul a városra ebből az irányból, ami jelenleg a szintén a több szakaszán felújításra szoruló Ferihegyi repülőtérre vezető úton vezetődik be a városba. Nagy előrelépés volt a forgalom csökkentésében az átmenő nehézgépjármű forgalom leválasztása és átkerelése az időközben elkészült M0-ra.

A vasúti forgalomban összesen két sugárirányú elem halad át a kerületen. A Budapest – Szolnok vonal, amelyen a kerület egy vasútállomás (Pestszentlőrinc) és két megállóhely (Szemeretelep és Ferihegy repülőtér) és a Budapest – Kecskemét vonal, amelyen a kerület egy állomás (Pestszentimre) és egy megállóhely (Pestszentimre felső) használata révén kapcsolódik a forgalomba. E vasútvonalak szerepe a városi közlekedésben növekedni fog, mert az ütemezett elővárosi, illetve „S-Bahn rendszerű” forgalom megvalósításával a kerület kötöttpályás közlekedési lehetőségei nagymértékben javulni fognak. A kerületnek központi pályaudvara nincsen, mint ahogyan a távolsági busz közlekedésben sem rendelkezik ilyennel, alapvetően itt is az áthaladó forgalomra szerveződött rá.

II.6.8.3. Gazdaság-földrajzi áttekintés

Mint az előzőekből kiderült, a kerület a gazdaságát meghatározó jelentős természet-földrajzi alapokkal nem rendelkezik, sokkal inkább a közlekedési kapcsolatok határozzák meg a helyi gazdaság alapjait. Jellemzően tehát a kereskedelmi-logisztikai ágazat az, amely igazán kedveli a területet és települ rá – elsősorban – a légikikötőre. A kiskereskedelem szintén megtalálja számítását a 4-es és M5-ös út közötti területen, hiszen a nagy lakossággal bíró vonzáskörzet és jó feltölthetőség együtt vonzó háttérrel ad ehhez.

A korábbi szocialista nagyipar aránylag jelentős területeken termelt a kerületben, ez azonban az országos ipari szerkezetváltással összhangban teljesen leépült, és több barna-övezeti területet hagyott maga után, amelyek átpozicionálása több-kevesebb sikerrel jelenleg is zajlik. Jellemző azonban, hogy a kerület lakossága nagyobb arányban talál másutt munkát, mint

amilyen mértékben más kerületek és a vonzáskörzet lakói járnak ide dolgozni. A kiugróan legnagyobb munkáltatói kör a Ferihegyi repülőtér területén működő vállalkozások együttese.

II.6.8.4. Helyzetünk a fővároson belül

Budapest XVIII. kerülete, Pestszentlőrinc – Pestszentimre a főváros dél-keleti részén fekszik. Pestszentlőrinc – Pestszentimrét északon a X. kerület (Kőbánya) és a XVII. Kerület, északnyugaton a XIX. kerület (Kispest), valamint egy nagyjából 10 méteres szakaszon a XX. kerület (Pesterzsébet), dél-nyugaton XXIII. Kerület (Soroksár), délen Gyál, keleten pedig Vecsés határolja. A kerület nagyon változatos, mert családi házas részekkel illetve lakótelepekkel egyaránt találkozhatunk itt és néhány száz méteren belül a falusias környezetből a 10 emeletes lakóházak közé juthatunk. Pestszentlőrinc – Pestszentimre tehát családi házakkal és lakótelepekkel egyaránt, helyenként vegyesen beépített terület, melyen meghatározó a lakófunkció. Elhelyezkedése révén a Dél-pesti régió, valamint Budapest dél-keleti kapuja. Identitásának alapvető elemei: a komfortérzet javítása a lakóterületeken, az intézményi és városközponti területeken a lakosok kulturális, kereskedelmi és oktatási, egészségügyi, szociális igényeit kielégítő funkciók megtartása és fejlesztése, a múltban gyökerező hagyományok felhasználása a kerület fejlesztésének jelenlegi és jövőbeni alakítása során. A kerület vonzerejét elsősorban az összefüggő zöldterületek rendszere, a kertvárosias jelleg, valamint az újonnan épített modern, jelentős zöldfelülettel rendelkező lakótelepek adják.

III. Kerületi szintű helyzetértékelés

III.1.Városszerkezet

A XVIII. kerület területét tekintve a 4. legnagyobb kerülete a fővárosnak, a maga 38,6 km²-es területével. A kerület két, korábban önálló településrészből áll, Pestszentlőrincből, amely területileg és iparilag is dominánsabb városi jelleggel, valamint Pestszentimréből, amely inkább községi jelleggel bír.

Az 1936-os év Pestszentlőrinc életében jelentős dátum, hisz ekkor kapja meg városi rangját, amelyet 1930-ban Pestszentimre önálló községi státusza előz meg. A térség XIX. század dinamikus fejlődését a népességszám gyarapodása jól mutatja. 1950-ben Budapesthez csatolt települések alkotják a főváros 2. városgyűrűjét, amelyek a főváros peremkerületeiként funkcionálnak mind a mai napig, szervesen elkülönülve a közigazgatási határon belül. Az agglomerációhoz Üllő, Vecsés és Gyál tartozik hozzá.

Az előzmények ismeretében Pestszentimre esetében egy zárt beépítésű, családi házas övezetről beszélhetünk, ami jól elkülönül Pestszentlőrinc alapvetően családi házas és ipari technológiával tűzdelt kerületrészeitől. (Szentlőrinc telep, Havanna telep, Lipták telep, Lakatostelep, Miklóstelep, Gloriett-telep)

A XVIII. kerület arculatát – a családi házas beépítettség mellett – erősen meghatározza a kerület területén található öt lakótelep. Ezek közül a legismertebb a Havanna, amelyik

önmagában a kerületi lakosság 18%-ának ad otthont. Valamivel többen lakják, mint az összes többi lakótelepet együttvéve. A Havanna ilyen súlya, éppen rosszabb híre miatt, erősen rányomja bélyegét a XVIII. kerületről alkotott általános képre. Mindez azzal együtt is igaz, hogy a kerület másik négy lakótelepe igen változatos, és van közöttük kifejezetten magas státuszú, mint például az Alacskai úti. Tény viszont, hogy az utóbbi években a Havannán is megfigyelhető a közbiztonsági, életminőségi problémák mértékének csökkenése (többek között az Önkormányzati beavatkozások hatására). További, a XVIII. kerület imázsát fővárosi szinten erősen befolyásoló tényező az Üllői út kerületre eső szakasza. A valaha „jobb napokat látott” út ma is a kerületi közlekedés főtengelyében helyezkedik el – hiszen nagy kapacitású villamos fut rajta és komoly gépjárműforgalmat bonyolít – ám mára ellátott funkcióiban és az épített környezetének minőségében is romló tendenciát mutat egyes (jelentős) részein. Mára az Üllői út épületállományának komoly százaléka érett meg szanálásra és az itt folyó kereskedelmi tevékenység is veszített a színvonalából. Míg a határoló mellékutak már igen kellemes képet mutatnak, az átutazóban lehangoló benyomás alakulhat ki magáról az Üllői útról.

A kerület fő ütőereit három jelentősebb, egymással közel párhuzamosan haladó út, a Nagykörösi (Pestszentimre), a Gyömrői / Férihegyi repülőtérre vezető út és az Üllői út (Pestszentlőrinc) alkotja, amelyek az IVS-ben meghatározott nyolc kerületrészt összekötik, s ugyanakkor a Gyömrői út esetében szét is választják azokat.

Az egyedüli kötött pályás városi tömegközlekedési eszköz a kerületben az Üllői úton futó 50-es villamos, amelynek járatsűrűsége és kapacitása kielégíti a kerület és az egyes városrészek igényeit.

III.2. A gazdaság helyzete a kerületben

GAZDASÁGI, TÁRSADALMI MUTATÓK

A lakótelepek és lakóparkok építésével nőtt a kerület lakosság száma. Jelenleg a lakótelepeken élő lakosság a kerület összlakosságának 2/3-át teszi ki. Új intézmények átadása révén (Bababirodalom, Attila utcai óvoda, orvosi rendelő) javult a kerületi infrastruktúra megítélése és állapota.

A zöldfelületek megőrzése, a kertvárosi jelleg fenntartása, valamint az infrastrukturális lehetőségek túlterhelésének elkerülése érdekében a jövőben fokozni kell az építkezésekkel kapcsolatos engedélyek kiadásának és az építkezések lefolyásának ellenőrzését, valamint felül kell vizsgálni Pestszentlőrinc-Pestszentimre Városrendezési és Építési Szabályzatának egyes rendelkezéseit.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre önkormányzata tudatában van annak a természeti és épített értéknek, amelynek megőrzéséért és fejlesztéséért a választópolgárok megbízásából dolgozni hivatott, valamint felismerve az ebből adódó felelősséget új környezetvédelmi programot alkot. A program elfogadását az önkormányzat által meghatározott feladatok és célkitűzések, valamint a kerület jellemzői, illetve a lakossági elvárások teszik szükségessé.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre önkormányzata kiemelt témaként kezeli a környezetvédelem témáját, hiszen Budapest XVIII. kerülete nagy zöldfelületekkel rendelkező kertváros-jellegű városrész. E területek megőrzését és ápolását, valamint lehetőség szerinti bővítését és fejlesztését az önkormányzat alapvető feladatának tartja. Ezen túlmenően azonban számos más kérdés is különös figyelmet és átgondolt tervezést igényel. Ilyenek többek között a következők: a közterek állapota, a köztisztaság, a hulladékgazdálkodás, a csatornázottság, valamint a közlekedés, a zaj- és levegőszennyezés ill. a környezettudatos nevelés kérdése.

Az önkormányzat különleges figyelmet szentel a környezeti nevelés kérdésének, hiszen csak a szemléletmód formálásával és a következő generációk ismereteinek bővítésével érhető el hosszú távú, tartós hatás. Ebből a szempontból kiemelkedő jelentősége van a program és a hozzá kapcsolódó határozatok, kezdeményezések és akciók kommunikációjának is.

A környezetvédelmi program megalkotásán és elfogadásán túl az Önkormányzat intézkedési tervet készít a 2008. évre, valamint éves költségvetésében forrásokat különít el a konkrét feladatok végrehajtására.

A program végrehajtását kétéves időintervallumonként felül kell vizsgálni (1995. évi LIII. tv. 47. § (2) bek). Erre az esetleges rövid távú feladatok korrekciója miatt van szükség, hiszen azok megvalósítása jelentős mértékben külső tényezőktől függ. A program végrehajtásához nélkülözhetetlen ugyanis az állami szerepvállalás, amely azonban nem garantálható.

III.2.1. Az Önkormányzat gazdasági helyzete és tervei

Az utóbbi öt évben az egész országot érintő folyamatok kapcsán a XVIII. kerületre is igaz, hogy az Önkormányzat saját bevételeinek szerkezete átrendeződött. Az ingatlan- és telekértékesítés csökkenése és az értékesíthető ingatlanok hiánya miatt minimálisra csökkentek az ingatlanokból származó bevételi források. A jövőben a bevételek meghatározó hányada a helyi adóból, valamint a központi újraelosztásból kalkulálható, továbbá olyan tevékenységekből, amelyek nem kötelező feladatai az Önkormányzatnak, hanem önkéntes vállalásból, fejlesztésből realizálható bevételek lesznek. Ennek fokozatosan növekvő aránya (valamint a tény, hogy ezen arány növelése/növekedése nem elsősorban az Önkormányzatok elhatározásán múlik) ugyanakkor még hosszú távon sem tudja ellensúlyozni a vagyontárgyak értékesítéséből származó bevételcsökkenést. Egyre nagyobb jelentősége lesz - mindebből következően - az egyéb bevételek nagyobb arányú növelésének és a kiadások csökkentésének. A bevételek volumenének növelését az EU-s csatlakozást követően megnyílt pályázati forrásokban, valamint a fejlesztési lehetőségek kiaknázásában látja az Önkormányzat, annál is inkább, mert a kötelező feladatok ellátására nyújtott állami normatívák a legtöbb esetben nem fedezik teljes mértékben az ellátandó feladat költségeit. A kiadások csökkentése pedig éppen azon területeken érezteti legelőször hatását, amelyeket a polgárok szívesen vesznek igénybe, mert ezek a kultúra, sport és szórakozás körében a leggyakoribbak.

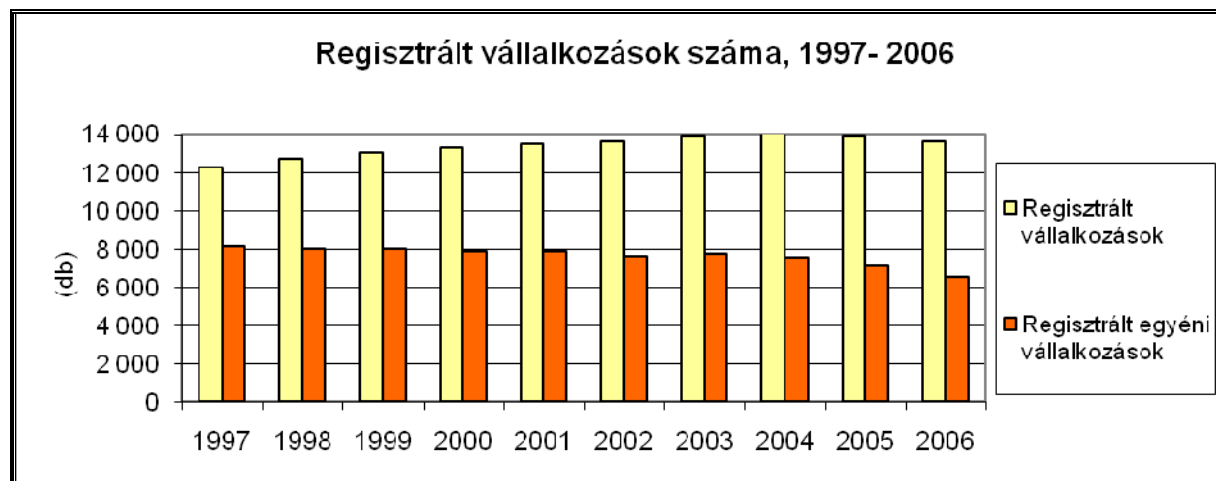
Az Önkormányzati feladatok finanszírozásában a működési – jellemzően az intézményi, hivatali fenntartási és a városüzemeltetési – költségek lesznek továbbra is a meghatározóak, jelentős csökkentésükre csak megszorítások árán van lehetőség. A költségtakarékossági

lehetőségek vizsgálata, alapítványi és más úton történő finanszírozási lehetőségek feltárása folyamatos feladat lesz.

A 2007-2013-ig terjedő **Gazdasági Program** alapvető céljai, amelyeket az Önkormányzat az IVS-be is beemelt a következők: megfogalmazza azokat az alapelveket, megállapítja azokat a prioritásokat, meghatározza mindazon teendőket, amelyek lehetővé teszik, hogy a XVIII. kerületi Önkormányzat az alábbi feladatokat és célkitűzéseket elérje, valamint ellássa:

- a kerület lakói számára fontos intézmények működését (egészségügy, oktatás, stb.)
- képes legyen a szolgáltatások színvonalának megtartására, illetve fejlesztésére,
- gondoskodjon a kerület infrastruktúrájának folyamatos fejlesztéséről,
- törekedjen az élhetőbb környezet kialakítására,
- segítse a kerületi munkavállalók versenyképességét a munkaerőpiacon,
- csökkentse a hátrányos helyzetű családok leszakadását,
- javítsa a halmozottan hátrányos helyzetű személyek életminőségét,
- fokozza a kerület közbiztonságát,
- kerület és a környéke térségi integrációjának fejlesztése,
- épített környezet minőségének javítása,
- jogharmonizáció,
- bevételek és kiadások egyensúlyba hozatala, megteremtése és
- az Önkormányzati intézmények, Önkormányzat tulajdonában lévő társaságok működésének racionalizálása.

III.2.2. Kerületi vállalkozások és azok gazdasági helyzete:



A regisztrált vállalkozások és regisztrált egyéni vállalkozások aránya a többi kerülethez képest magasabb értéket mutat. 1997 óta a regisztrált vállalkozások száma 2004-ig folyamatosan növekvő tendenciát mutat, míg az egyéni vállalkozások száma fokozatosan csökken 2004-2006 között egyre gyorsuló ütemben. A változást egyértelműen az egyéni vállalkozókat a munka világában érő hátrányos megkülönböztetés és az egyre növekvő

adóterhek okozzák. Várhatóan az egyéni vállalkozások száma 2008 és 2009-ben további csökkenő tendenciát fog produkálni.

A XVIII. kerületi Önkormányzat vállalkozásoktól befolyó befizetéseinek változása 2004-2006-ban a teljes bevétel arányában.	
KFT-k, BT-k befizetései	Egyéni vállalkozások befizetései
96,15	3,85
96,23	3,77
96,91	3,09

A XVIII. kerületi Önkormányzat vállalkozásoktól befolyó befizetéseinek változása 2004-2006-ban a teljes bevétel arányában

A működő vállalkozások esetében ugyanez a tendencia figyelhető meg, az egyéni vállalkozások száma folyamatosan csökken, míg a KFT., a BT. és a társas vállalkozási forma folyamatosan teret hódít a kerületben, amely megegyezik az országos tendenciával is.

A kerületben a hatályos működési engedélyeket figyelembe véve összesen 2400 vállalkozás tevékenykedik, amelyekből kerületi székhellyel 1228 db vállalkozás bír.

A kerület területén mintegy 12 db üzemanyagtöltő állomás található, ebből egy cégnek van a kerületben székhelye, a Ferihegyi Reptér 1. termináljánál. A legtöbb benzinkút a főbb útvonalak mentén, az Üllői úton és vonzaskörzetében található, szám szerint 6 db.

A kerületben egyéb vendéglátóhely besorolás alatt 104 db található. Vendéglátó ipari üzlet besorolás alatt 38 db üzlet található, amelyből 25-nek kerületi székhelye van.

Utazással, turisztikával foglalkozó vállalkozás – a működési engedélyek tekintetében – 19 db létezik a kerületben, amelyből 9 db rendelkezik kerületi székhellyel, 8 db pedig a Ferihegyi Reptér területén található.

A törvény szerint az Önkormányzatok feladat-meghatározását (a kötelező feladatokon túlmenően) valamint ezek nagyságrendjének ellátását az Önkormányzatokra bízta. A helyi hatalmi szervezeteknek nagy felelőssége van abban, hogy milyen terjedelemben látják el a kötelező feladatokat, és mekkora mértékben vállalnak nem kötelező feladatellátásokat.

A kerületben található első tíz legnagyobb adóbevételt befizető vállalkozás táblázata az alábbiakat mutatja. Ezek közül 7 db vállalkozás található a Reptéren, vagy annak közvetlen vonzaskörzetében.

	Adózó neve	Cégforma
1.	BUDAPEST AIRPORT	ZRT
2.	Aeroplex Of Central Europe	LTD
3.	MALÉV GH Földi Kiszolgáló	KFT
4.	Solectron Hungary Electronics Ipari /réginév: Natseteel/	KFT
5.	Lufthansa Technik Budapest Repülőgép Nagyjavító	KFT
6.	Celebi Ground Handling Hungary Földi Kiszolgáló	KFT
7.	Magyar Duty-Free Ker.	KFT
8.	Dunaferr Lőrinci Hengermű	KFT
9.	Peri Zsalukölcsönző És Technológiai Szolgáltató	KFT
10.	Malév GH Földi Kiszolgáló	ZRT

A 10 legnagyobb kerületi adóbefizető vállalkozás és sorrendjük; (forrás: ÖNK)

III.2.3. Az Önkormányzat gazdasági állapota:

XVIII. kerület Önkormányzata, és a felügyelete alá tartozó költségvetési szervek a lakosság közszolgáltatásának ellátásán kívül állami feladatokat is ellát, működésük célja a társadalmi közös szükségletek kielégítése.

Az Önkormányzat gazdasági helyzetének megbecsülésekor a bevételek számbavétele szükséges:

- saját bevételek,
- a helyi Önkormányzat részére a központi költségvetés által átengedett bevételek,
- állami hozzájárulások,
- fővárosi forrásmegosztásból származó részesedések,
- egyéb államháztartáson belüli és kívüli kapcsolatokból tervezett bevételek,
- meglévő hitelek.

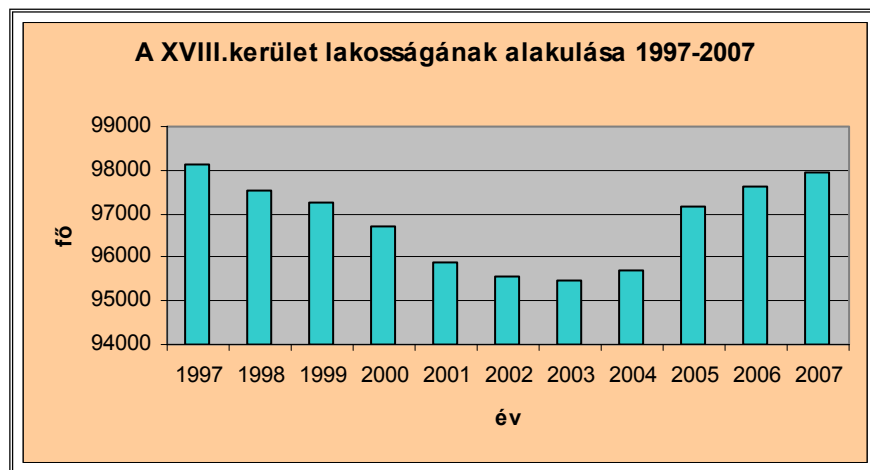
Mindezek számbavétele után hozható olyan döntés, amely a gazdasági állapot tükrében a társadalmi célú közös szükségletek kielégítését célozza meg.

III. 3. Társadalom

III.3.1. Lakosságszám, népsűrűség

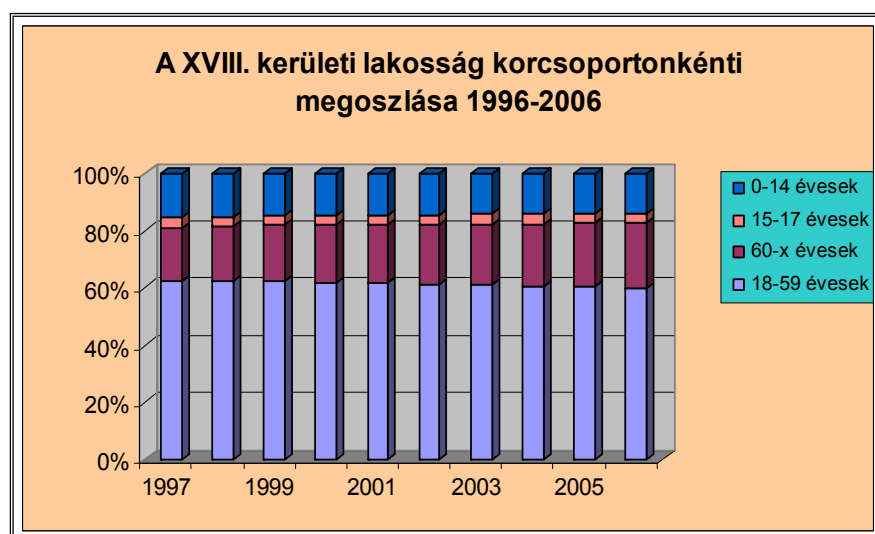
A kerület összlakossága az Önkormányzat népesség nyilvántartási adatai alapján 2007. december 31-én 97965 fő, mely két nagy településrész: Pestszentimre (21840 fő) és Pestszentlőrinc (76125 fő) lakosságát foglalja magába.

A 100 ezer fő körüli állandó lakos kb. 78-22 %-ban oszlik meg a két kerületszám között. A kerületben öt lakótelep található, ahol az összlakosság kb. 34 %-a él. A „Havanna” nemcsak kerületen belül, hanem városszerte is ismert. E lakótelepen él az összlakosság mintegy 17 %-a, közel 17 ezer fő.

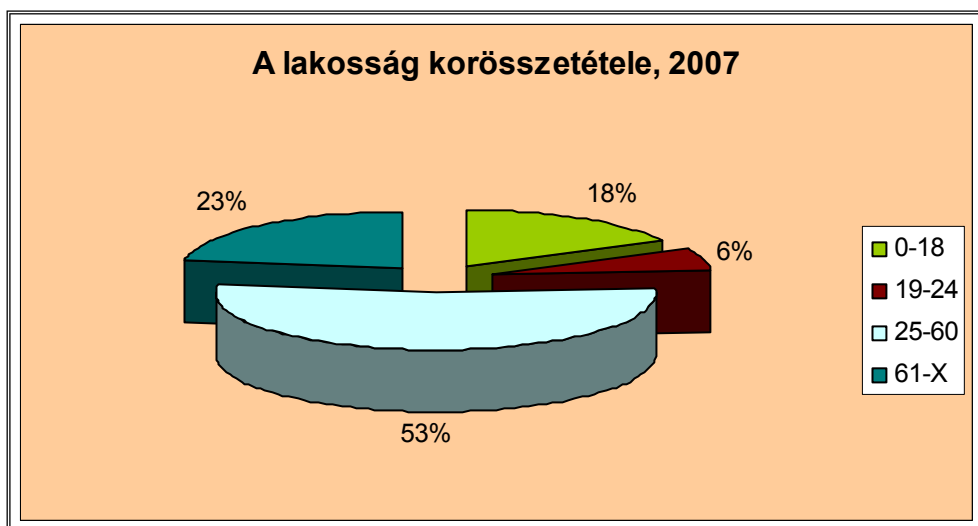


A XVIII. kerület lakosságának alakulása forrás: KSH, ÖNK

Akárcsak más külső kerületekre, a XVIII kerületre is jellemző az alacsony népsűrűség ($2420\text{fő}/\text{km}^2$), és a viszonylag magas laksűrűség. (lakásonként 2,32 fő). A XVIII. kerület népességmozgását figyelve megállapíthatjuk, hogy illeszkedik az általános fővárosi trendhez. A 2001-es és 2005. januári adatokat összehasonlítva 3.3% százalékpontos csökkenést láthatunk, ami alig kevesebb, mint az ugyanezen időszakra eső fővárosi népesség csökkenés (3.5 százalékpontos), illetve alig több, mint hasonló időszak alatt a környező kerületeknél találunk (XVII. és a XIX. kerület), ahol közel 3 százalékponttal csökkent a lakónépesség a KSH adatai alapján. 2005 óta kismértékű, de folyamatosan növekvő tendencia figyelhető meg a lakónépesség számában.



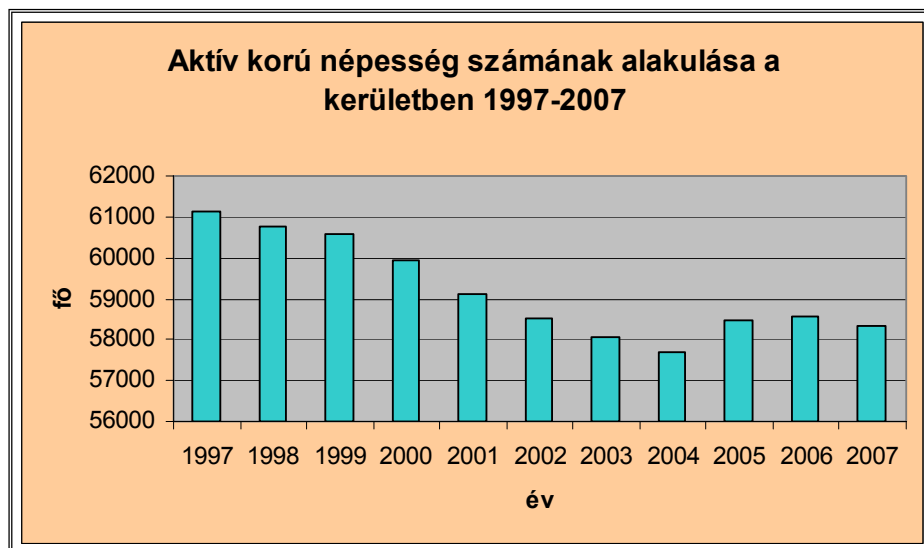
A XVIII. kerület lakosság korcsoportonkénti megoszlása, forrás: KSH



A XVIII. kerület lakosságának korösszetétele; forrás: ÖNK

A fentiek alapján megállapítható, hogy a lakosság korösszetétele az elmúlt 10 évben hasonlóan alakult. Az országos és fővárosi népesség összetételhez hasonlóan, növekedés tapasztalható a 60 éven felüliek körében, azonban ez jóval az országos és budapesti átlag alatti.

Az összlakosság 17,5 %-a – 17161 fő – 0-18 év közötti, 6,5 %-a – 6362 fő – fiatal felnőtt azaz 19-24 év közötti, 53,1 %-a – 51996 fő – 25-60 év közötti és 22,9 %-a – 22 446 fő – a lakoságnak 61 év feletti.



Aktív korú népesség számának alakulása a kerületben KSH, ÖNK

A lakosság számához hasonlóan az aktív korú népesség megoszlása is hasonlóan alakul. Magas a fiatalok aránya, a lakosság 13,03 %-a, azaz minden 8. ember 14 év alatti.

2006	Ezer Lakosra jutó				Vándorlási egyenleg	Ezer élve szülöttre jutó egy éven aluli elhunyt
	Házasságkötés	Válás	Halálozás	Természetes szaporodás		
XVIII. kerület	4,9	2,9	10,6	-1,2	-285	6,1
Budapest	5,3	2,4	9,9	13,4	-4 805	5,1

Népmozgalmi adatok a XVIII. kerületre vonatkozóan; forrás: KSH

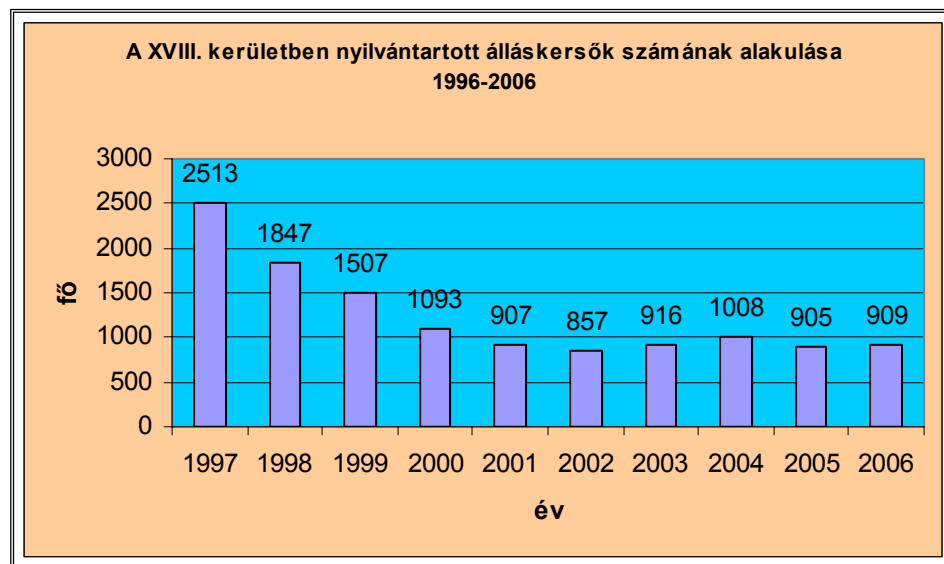
A kerületben a budapesti átlaghoz viszonyítva magasabb az élve születések és alacsonyabb a halálozási arányok alakulása, ennek köszönhetően a népességfogyás csupán harmada fővárosi átlagnak. Azonban viszonylag magas a válások és az ezer élve szülöttre jutó egy éven aluli elhalálozottak aránya, mely arányszámok mintegy bizonyítékai a kerületben bizonyos területein koncentráltan jelentkező társadalmi problémáknak. A kerület vándorlási mutatója negatív.

III.3.2. Munkanélküliség, foglalkoztatottság, jövedelmi helyzet

A XVIII. kerület peremkerületi adottsága - a jobbra laza családi házas beépítéssel (lakásállomány 70 %-a) és közbeiktatott, intenzív beépítésű lakóteleppel – mind a gyermekvállalást támogató, mind a munkavégzés helyszínének megközelíthetőségi kritériumait biztosítja.

A nyilvántartott álláskeresők száma az elmúlt 10 évet vizsgálva alapvetően csökkenő tendenciát mutat. A 2001-2007 közötti időszakban azonban viszonylagos stagnálás figyelhető meg a kerületi nyilvántartott álláskeresők számát illetően, sőt 2007-ben némi emelkedés

figyelhető meg. A munkaképes korúakhoz viszonyítottan kevés a nyilvántartott álláskeresők száma. A budapesti álláskeresők 5%-a lakik a XVIII. kerületben, mely igazodik a kerület lakosságának arányaihoz. Az adatok természetesen nem festenek tiszta képet, hiszen tudható, hogy nem minden munkanélküli veteti magát nyilvántartásba.



Nyilvántartott álláskeresők a XVIII. kerületben, forrás: KSH

	Budapest	XVIII. kerület	Budapesti álláskeresők %-ában a a kerület
2001. év	18 143	907	5%
2002. év	17 469	857	5%
2003. év	18 696	916	5%
2004. év	22 445	1008	4,50%
2005. év	20 599	905	4,40%
2006. év	20 831	909	4,40%

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő) forrás: KSH

	Budapest	XVIII. kerület
2005	1,92	1,46
2006	1,92	1,47

Nyilvántartott álláskeresők aránya a munkaképes korú népesség %-ában forrás: KSH

Az álláskeresőket összetételéről elmondható, hogy 40-60 százalékban oszlik meg a szellemi és fizikai munkát keresők között. Az álláskeresőket közel fele nem rendelkezik középiskolai érettségivel sem és 5%-uk a pályakezdő.

A legutóbbi népszámlálás adatai szerint magas, 36,1% a kerületben a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül. Emellett a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke csak 11 %, ami arra utal, hogy a kerületben sok magasabban képzett, legalább általános iskolai végzettséggel rendelkező munkaképes korú lakosnak sem volt rendszeres munkajövedelme, azaz nem csak a legalacsonyabb iskolai végzettségűek körében volt probléma a foglalkoztatás.

A 15-64 éves korosztályon belül foglalkoztatottak aránya (59,1%) a Budapesti átlagnak (59,5%) felel meg.

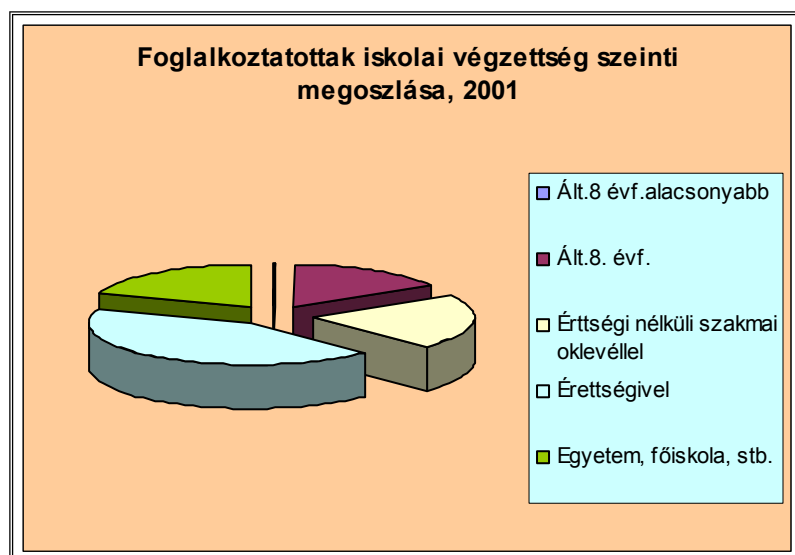
2001-ben a fővárosban 38% volt azon háztartások aránya, ahol nem volt foglalkoztatott, a XVIII. kerületben ennél valamelyest jobb volt az arány (35%.)

Fővárosi viszonylatban a XVIII. kerületben a legnagyobb a tartós munkanélküliség aránya. Korábban itt működött az ország legnagyobb textilgyára, melynek megszűnésével sok képzetlen munkás maradt munka nélkül.

III.3.3. Foglalkoztatottak

Mutató megnevezése	XVIII. kerület összesen
Gazdaságilag aktív keresők aránya az aktív korú lakosságon belül	68,60%
Foglalkoztatottak aránya az aktív korú lakosságon belül	59,10%
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	36,10%
Munkanélküliek aránya az aktív korú lakosságon belül	4,60%
Gazdaságilag nem aktív népesség aránya az aktív korú lakosságon belül	31,40%
Gyermekgondozási ellátásban részesülők aránya az aktív korú lakosságon belül	3,60%
Rokkantsági nyugdíjas, baleseti járadékos az aktív korú lakosságon belül	5,20%
Nappali tagozatos tanuló az aktív korú lakosságon belül	9,50%
Eltartottak aránya az aktív korú lakosságon belül	14,40%
Inaktív keresők aránya az aktív korú lakosságon belül	17%
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	35%

Foglalkoztatottság a XVIII. kerületben; forrás: ÖNK



Foglalkoztatottak iskolai végzettség szerinti megoszlása, forrás: KSH

A foglalkoztatottak iskolai végzettség szerint történő vizsgálatából megállapítható, hogy magas az érettségit illetve felsőfokú végzettséget igénylő munkák aránya a kerületben. Szinte sehol sem lehet elhelyezkedni általános iskolai végzettség nélkül.



Foglalkoztatottak megoszlása nemzetgazdasági ág szerint, forrás: KSH

A kerületben viszonylag magas a vezető értelmiségi és egyéb szellemi foglalkozásúak aránya. Az iparban a lakosság 25%-a dolgozik.

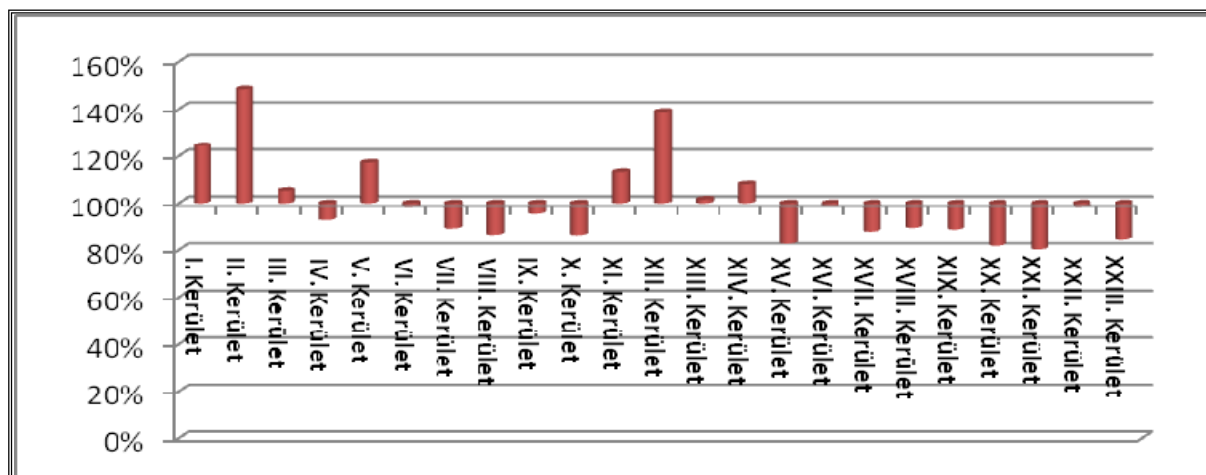
A kerületi foglalkoztatottak közel 60% a Ferihegyi repülőtérén kap állást és nagy munkáltatónak számít az Önkormányzat is, közel 3000 főt foglalkoztat.

III.3.4. Jövedelmi helyzet

A fajlagos SZJA alapot képező jövedelem kerületi rangsorában XVIII. kerület az alsó középmezőnybe tartozik. Az átlagos adózó jövedelem a főváros értéktől több mint 223 ezer forinttal elmarad.

	Az ezer lakosra jutó adózók száma	Egy adófizetőre jutó	
		személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem	személyi jövedelemadó
		Ft	
XVIII.	456	1 915 660	460 693
Budapest	455	2 139 170	582 383

Személyi jövedelemadó; forrás: Budapest Statisztikai Évkönyve, 2006



Az egy adózóra eső személyi jövedelemadó alap összegének eltérése a fővárosi átlagtól (2006) forrás: Budapest Statisztikai Évkönyve 2007

III.3.5. Szociális körülmények

A kerület legfőbb szociális problémái egyrészt a lakosság idősödésével összefüggésben jelennek meg. Vagyis hogy, mind több idős ember fog rászorulni a szociális ellátórendszerre. Ezt támasztják alá a kerületi idős lakosság nyugdíjával kapcsolatos adatai is, ami tendenciózusan a fővárosi alatt van. Másrészt a lakosság jelentős részének a munkaerőpiacról való kiszorulása, illetve bizonytalan helyzete vezet bizonyos rétegek elszegényedéséhez. A harmadik legsúlyosabb gondként a lakosság lakásköltségekkel való eladósodottságát jelölték meg, ami az előző két problémára erőteljesen visszavezethető, illetve súlyosbítja a helyzetet, hogy a lakosság 34%-a lakik lakótelepen, ahol a lakásfenntartási költségek közismerten magasabbak és rugalmatlanabbak, mint lakásszektor más szegmenseiben.

III.3.6. Háztartásszerkezet

A háztartások szerkezetét vizsgálva - szintén a népszámlálási adatok alapján - az egyik legfontosabb következtetés, hogy a XVIII. kerületben a fővárosi átlagnál jóval alacsonyabb az egyszemélyes háztartások aránya: míg a kerületben a háztartások 1/4-e, Budapesten valamivel több, mint 1/3-a áll egyetlen személyből. Ez egyrészt a kerület fiatalabb korszerkezetéből adódik, másrészt, mint azt az adatok is mutatják a kerületben az átlagosnál gyakoribb, hogy a családmagon kívül egyéb személyeket is magukba foglalnak a háztartások. A kiterjedtebb háztartások átlagosnál magasabb aránya igaz a házaspár típusú és egyszülős családokra is, az előbbinek 9,3%-ában, az utóbbinak 14,7%-ában lakik együtt a családmaggal rokon vagy egyéb személy (a fővárosi átlagok 7,4%, illetve 13%). Továbbá a több családból álló háztartások aránya is felette van a fővárosi átlagnak, összességében a háztartások majd 3%-ában él egynél több család. Az egyszemélyes háztartások viszonylag alacsony aránya mellett, további pozitívum, hogy a házaspár típusú háztartások aránya is magasabb (55,7%), mint általában a fővárosban (47,6%); és az egyszülős családok aránya (12,8%) pedig csak alig haladja meg a budapesti átlagot (12,2%).

III.3.7. Képzettség

Mutató megnevezése	Budapest XVIII. kerület összesen
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,8
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	15

Iskolai végzettség, 2001; forrás: KSH,

Korcsoport (év)	A megfelelő korúak %-ában			
	általános iskola első évfolyamát végezte el	legalább általános iskola 8. évfolyam	legalább középiskolai érettségivel	egyetem, főiskola stb. oklevéllel
10- X	0,5	88,4	45,8	12,3
15- X	0,4	93,7	48,7	513,1
18- X	0,3	93,8	50,5	13,6
25- X	0,3	93	49,9	15
Bp. összesen	0,6	94,2	58,7	23,8

**Iskolai végzettség százalékos és korcsoportos megoszlásban, 2001 forrás: KSH,
Népszámlálás 2001**

Egy terület társadalmi pozíciójának egyik fő mutatója a lakosság iskolázottsági szintje. A 2001-es Népszámlálási adatok tükrében a XVIII. kerület lakosságának iskolai végzettsége minden mutató tekintetében elmarad a fővárosi átlagtól. A legfeljebb általános iskolával rendelkezők tekintetében a kerület valamivel a budapesti átlag fölött helyezkedik el, a kerületek rangsorát nézve ez azt jelenti, hogy a legalacsonyabb iskolázottsági fokkal a 6. legnépesebb csoporttal rendelkező kerület. A megfelelő korú lakosság csupán fele rendelkezik középiskolai érettségivel, mely a fővárosi közel 60%-os átlagtól messze elmarad. Egyetemi, főiskolai végzettség tekintetében a budapesti kerületek rangsorában a nem túl előkelő 19. helyen áll Pestszentlőrinc-Pestszentimre (csupán a XX., a XXI. és XXIII. kerületet sikerült megelőzni.).

III.3.8. Egészségi állapot

Országos tendenciaként megfigyelhető az állampolgárok egészségi állapotának fokozatos romlása és az életszínvonal folyamatos csökkenése.

Mindezek leginkább az időskorú rétegeket sújtják, ők azok akik – kielégítő segítséget nyújtó családi háttér nélkül – egyre kevésbé tudják szinten tartani mind életszínvonaluk mind egészségi állapotuk tekintetében önmagukat.

A kerület lakosságának születéskor várható élettartama lényegesen magasabb az országos átlaghoz viszonyítva, ugyanakkor az európai átlagtól még így is elmarad.

A halandósági adatok közel 20 éve javulást mutatnak mindkét nem és korcsoportos bontás tekintetében is. Az országos és fővárosi átlaghoz képest kiemelkedően jók kerület férfi lakosainak életkilátásai.

A demográfiai és halálozási adatokat az ÁNTSZ Közép-magyarországi Régió szolgáltatta. A demográfiai adatok két korcsoportot ölelnek fel, a teljes népességet (0-x), és az un. korai halálozású csoportot (15-64 évesek). A viszonylag kis számú adatok megfelelő statisztikai értékelhetősége érdekében egy ötéves periódust, a 2001-2005 éves adatokat vettük alapul.

A korfa alakja jellemzi a népesség összetételét. A 25 év alatti fiatalok és gyermekek egyre csökkenő hányada, és az időskorúak arányának növekedése öregedő népességre utal. A 25-40 évesek arányának átmeneti növekedése biztató, a családalapítás lehetőségét hordozzák. Az évek óta vezető öt halálozást SHH értékeit a *táblázat* adatai tartalmazzák, összehasonlítva a budapesti és a XVIII. kerülettel határos XIX. kerületi, kistérségi adatokkal.

	Standardizált Halálozási Hányados (%)					
	(zárójelben a halálozások száma)					
teljes lakosság	BUDAPEST		XVIII. kerület		XIX. kerület	
	FÉRFIAK	NŐK	FÉRFIAK	NŐK	FÉRFIAK	NŐK
Keringési rendszer betegségei	80,95*** (25132)	83,22*** (33975)	86,68*** (1313)	87,79*** (1486)	81,26*** (809)	80,04*** (1013)
Összes rosszindulatú daganat	92,95*** (15879)	113,95*** (16412)	92,54* (829)	114,84*** (783)	94,39 (540)	110,96* (520)
Légzőrendszer betegségei	64,21*** (1899)	79,65*** (1852)	70,91*** (104)	98,28 (100)	96,58 (92)	99,29 (73)
Emésztőrendszer betegségei	89,41*** (4517)	110,19*** (3736)	90,94 (252)	115,85* (189)	81,88* (146)	123,62* (140)
Morbiditás, mortalitás külső okai	74,39*** (3795)	103,66* (3401)	69,44*** (190)	85,94 (126)	66,16*** (119)	96,92 (104)
* $P < 0,05$; ** $P < 0,01$; *** $P < 0,001$						
	Standardizált Halálozási Hányados (%)					
	(zárójelben a halálozások száma)					
15-64 éves	BUDAPEST		XVIII. kerület		XIX. kerület	
	FÉRFIAK	NŐK	FÉRFIAK	NŐK	FÉRFIAK	NŐK
Keringési rendszer betegségei	79,36*** (5561)	80,74*** (2491)	80,96*** (329)	78,10** (137)	78,16*** (207)	96,31** (79)
Összes rosszindulatú daganat	87,09*** (5999)	109,37*** (4961)	89,78* (357)	121,71*** (312)	92,50 (243)	105,82 (181)
Emésztőrendszer betegségei	86,59*** (2765)	108,98** (1469)	86,09 (158)	110,37 (84)	83,95 (102)	110,96 (57)
Morbiditás, mortalitás külső okai	69,58*** (2221)	94,10 (830)	67,84*** (124)	74,50 (37)	64,27*** (78)	86,01 (29)
* $P < 0,05$; ** $P < 0,01$; *** $P < 0,001$						

A főbb halálozási adatok 2001-2005 közötti évekre vonatkozóan forrás: ÁNTSZ Közép-magyarországi Régió, 2008

Keringési rendszer betegségei

A kerületben is első számú vezető halálok a teljes lakosságra vonatkoztatva. A halálozások közel feléért felelős a férfiaknál, majdnem 2/3-ában a nőknél. Országoshoz viszonyítva

szignifikánsan jobb a helyzet Budapesten és a két kerületben, nemek között nincs számottevő különbség.

Daganatos megbetegedések

A teljes lakosságot figyelembe véve a második vezető halálok, viszont a 15-64 évesek körében az első számú vezető halálok, többen halnak meg daganatos megbetegedés következtében, mint a keringési rendszer betegségeiben, különösen a nők körében feltűnő a halálozások vezető szerepe. A 15-64 éves korosztályban a nők 122%-os SHH értéke a rosszindulatú daganatos betegségek esetében évek óta keveset változik. A részletes adatok szerint elsősorban a női daganatos megbetegedések (emlő-, méhnyakrák) és a tüdőrák növekedése okozzák a magasabb halálozást.

A szűrővizsgálatokon (méhnyakrák-szűrés, mammográfia, tüdőszűrés) való alacsony részvétel is indokolja, hogy szükséges egy hathatósabb propaganda.

Emésztőrendszer betegségei

A harmadik fő vezető halálok, nőknél mindkét kerületben és a főváros egészében is szignifikánsan kedvezőtlenebb a helyzet, mint országosan. A háttérben valószínűsíthető a túlzott alkoholfogyasztás hatása, mely nőknél sokszor kevésbé nyilvánvaló, mint a férfiaknál.

Légzőrendszeri betegségek

A halálozási sorban az ötödik, kerületünkben szignifikánsan kedvezőbb a helyzet, mint az országos, bár a nők megközelítik az országos átlagot. Budapesten a pesti oldalon néhány kerületben ugyanez a helyzet (VII, VIII, IX, XIX, XX. kerületek), e betegségcsoport okozta halálozások között van a legnagyobb különbség Pest és Buda lakosságát tekintve. Feltűnő, hogy a légúti betegségek okozta halálozás a pesti kerületekben inkább a nőket éri el, mint a férfiakat. Ha csak a dohányzási szokásokat vesszük figyelembe megemlítendő, hogy az utóbbi években a nők lassan utolérik a dohányzó férfiak számát (sajnos kerületi adat nincs).

Az egészségfejlesztési programoknak ki kell térni a fiatalok, kismamák dohányzásellenes illetve dohányzás megelőzési programokra.

Morbiditás, mortalitás külső okai

A negyedik leggyakoribb halálok, szintén szignifikánsan jobb a helyzet a kerületben az országoshoz képest. A kerület lakosságának egészségvédelme érdekében a teendők prioritási rangsora:

- A daganatos megbetegedések és halálozások csökkentése, a szűrővizsgálatokon való részvétel növelésével

- Közreműködés a szervezett, célzott lakossági szűrővizsgálatokon való lakossági részvétel fokozását célzó országos programokban, köztük az immár hagyományos lakossági kommunikációs "Liliom Program" helyi szervezésében.
- A lakosság részére szervezett egészségnapokon a szűrővizsgálatokra szóló felhívások, ismertetők, pályázati lehetőségek szétosztása. Az alapellátáson keresztül, a védőnők segítségével a fenti anyagok eljuttatása a célcsoportokhoz.
- A dohányzás csökkentése, megelőzése

Az egészség megóvására irányuló programok:

- A kerületben az általános iskolák a „Ciki a cigi!” országos programba bekapcsolódtak.
- Az egészséges táplálkozás ismereteinek és gyakorlatának terjesztése
- A parlagfű-mentesítéssel kapcsolatos koordinációs feladatokat ellátása, a „Parlagfű-mentes Ház” mozgalom elindítása és életben tartása a kerületi Önkormányzattal együttműködésben.
- „Egészséges Gyermekek” program
- A kerületi középiskolákban gyermekbarát büfék működtetése
- A kerületi Önkormányzat megindította a **Jó egészséget, Pestszentlőrinc - Pestszentimre!** egészségügyi programot, aminek fontos eleme a rendszeres szűrővizsgálatok meghirdetése a lakosság egészségi állapotának megőrzése, javítása érdekében.

III.4. Települési környezet

III.4.1. Természeti környezet – a környezet állapota

A XVIII. kerület a Duna bal partján terül el, a pesti síkság része, bár nem teljesen sík. Felszíne kelet felé emelkedik. <http://hu.wikipedia.org/wiki/Budapest> Az Ős-Duna meder által kialakított teraszokon fekszik. A homok, agyag és kavics, rétegesen rakódott le, ez képezi a felszín anyagát. A hordalékkúpokon helyenként szigethegyek maradtak fenn, a Szarvas-csárda tér, Petőfi u. és Gilice tér vonalában. A gazdag kavics lelőhelyek kiaknázására a múlt században több kavicsbánya települt. Mára a kavicskitermelés már megszűnt, a bányagödörök feltöltése a rekultiváció keretében megtörtént.

A kerületnek az Adriai tengerszinttől mért magassága 115 méter és 149 méter között váltakozik. A mély fekvésű területeket a vízzáró agyagrétegen lefolyó talajvíz veszélyezteti, mely folyamat a mocsaras, lápos rétek kialakulásának kedvez, ilyen például a Nefelejcs utcai „Büdi tó”, környéke. A Vajk utcában az egykori Téglagyári agyaggödörben képződött a Balázs tó, amely jelenleg horgásztó. A felszíni vizeket a Gyáli patak 7-es ága és a Sósmocsár árok vezeti a Dunába.

Az évi középhőmérséklet 11°C. Az évi csapadékvíz mennyiség 400-600 mm között ingadozik. A jellemző szélirány keleti-délkeleti. Pestszentlőrincen agyag és kavics, Pestszentimrén a futóhomok a jellemző talajalkotó.

A kerületben 420 ha erdő van, amelyekben az akácosok száma a legnagyobb. Jelentős az erdei- és feketefenyő állomány is. A cser- és kocsányos tölgy aránya csekély. Védett az Üllői úti fasor, értékes a Kossuth tér, a Lónyai telep, és a Bókay kert faállománya. A fővárosi-helyi védettséget meghaladó szintű védettség a kerületben nem jelenik meg, mert nem rendelkezik a kerület ilyen védelemre érdemes környezeti-természeti értékekkel.

Súlyos környezeti veszélyforrás a kerületben a csapadékvizek nem megfelelő kezelése. Ez a probléma – amint arról már szó esett megelőző fejezetekben is – egyrészt adódik napjaink klímaváltozásának, a szélsőséges eloszlású csapadékviszonyoknak a hatásaiból, másrészt a kerület talajviszonyaiból, amelyek nem kedveznek a csapadékvizek gyors felszívódásának és abból, hogy egyre több a burkolt-beépített terület és lecsökkent a zöldfelületek aránya.

A XVIII. kerületben a legnagyobb állandó környezeti gondot a közlekedés okozta rezgés- és zajterhelés, valamint levegőszennyezettség jelenti.

A probléma megoldása nagyrészt nem a kerületen múlik, mivel a külvárosi elhelyezkedés, a város közlekedés-hálózatának szerkezete, az itt lévő hivatali, intézményi funkciók miatt nem csak a helyi lakók közlekedéséből származik a terhelés, hanem főleg az agglomerációból. A helyzetet tovább rontja, hogy a kerületet két vasútvonal három részre osztja így csak sugár irányban lehetséges a közlekedés. A közlekedési eredetű környezetterhelés legmeghatározóbb eleme amúgy a repülőtér generálta légiforgalom, amelynek igen sokrétű és súlyos környezeti károsítása figyelhető meg. Kétségtől az utóbbi időszakban több szalon is megindult egyfajta környezeti állapot javulási tendencia. Egyrészt a korábbi gondatlan környezet-használat megszűnt, sőt ennek nyomait igyekeznek felszámolni is, így például a Pakura-tavak kárelhárítása során a talajba elszivárgott kerozint is kinyerték a talajvízből, de magát az évtizedes szivárgást is megszüntették a kerozin tároló tartályok cseréje és korszerűbb védelemmel való ellátása során. Ugyancsak előnyként jelentkezett az átalakuló légi jármű park is, amelyből a kerozin-„zabáló” és módfelett (de mindenképpen határértékeket meghaladóan) zajos típusok kizárásra kerültek (illetve kikoptak).

III.4.2. Levegőminőség

Pestszentlőrinc - Pestszentimre rossz levegőminőségét a közlekedési eredetű magas légszennyezettség határozza meg.

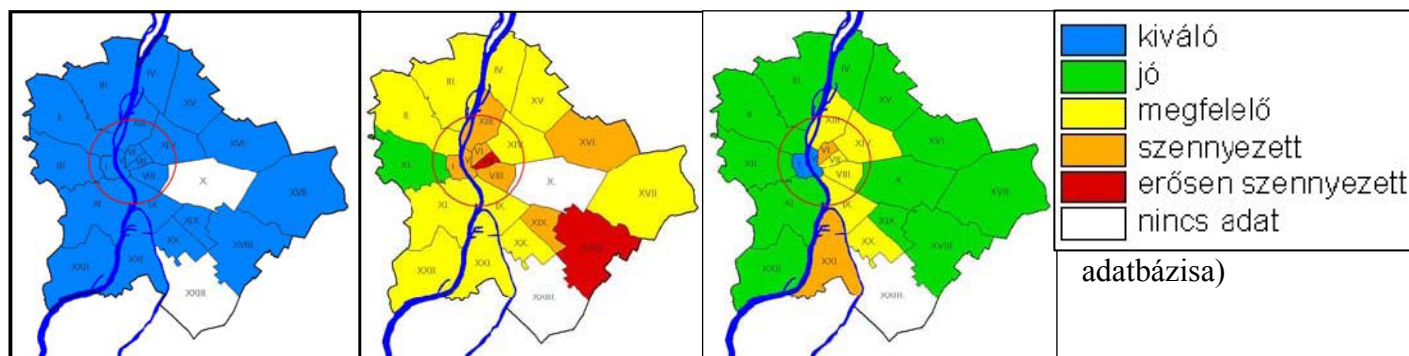
SO₂

NO₂

Ülepedő por

Budapest levegőminősége a manuális mérőhálózat 2003. évi átlagai alapján

(Forrás: Az 1990-2003 közötti időszak levegőminőségének értékelése, Budapest Főváros



III.4.3. Talaj és víz viszonyok

A hegyvidéki, dombsági környezet erdős területeinek csökkenése, vizes élőhelyeinek eltűn(tet)ése okozza azt, hogy, a síkvidékekre hirtelen jut a korábbi, természetesebb állapotot jellemzőnél nagyobb csapadékmennyiség. Ez ellen egységes tájgazdálkodással, az egybefüggő táji egységeken, határokon túlnyúló, következetes és előremutató erdővédelemmel lehet védekezni. Azaz védeni kell az erdőket, területüket növelni szükséges, a gazdasági erdőművelés helyét pedig parkerdő szerű erdőgazdálkodásnak kell átvennie. A lombos erdők levéltömege ugyanis sok esővizet képes felvenni, csökkentik a talajra jutó csapadékot, késleltetik a csapadék talajfelszínre való jutását. A talajt takaró avar és aljnövényzet szivacsaként veszi fel a lehulló esőt, a gyökerek, mint megannyi millió gátacska is lassítja a lefolyást. Meg kell fontolni a faállomány összetételének olyan hosszú távú megváltoztatását is, amely a jelenleg leggyakoribb akác helyett egy eredetileg honos, de a környező város hatásait jól bíró, a területet jól kondicionáló társulást hoz létre, illetve támogat.

A síkság nagy egybefüggő földjei, a tagok kialakítása és az azonos kultúrák telepítése, valamint az egyidejű mezőgazdasági munkák mind növelik a talajeróziót. Így a gyors és hordalékkal teli vízfolyások szabad utat kapnak településeink felé. Nyilván való, hogy ez ellen védekeznünk kell, ám a védekezést csak egy egységes a tájgazdálkodás részeként szabad folytatni, vagyis a belvíz és a csapadékvíz elleni védekezés egyben a vízgazdálkodást is jelentenie kell. Ez a művelési állapot ma már kevésbé jellemző a kerület mezőgazdasági területeire, de minden, akár a legkisebb lehetőséget is meg kell ragadni környezetünk állapotainak javítására, vagy a romlás megállítására.

A városi/települési csapadékvíz-kezelés a vízgazdálkodás integrált része, és egyben a városgazdálkodás egyik olyan eleme, mely a település szerkezetét, az ott lakók életminőségét és a mindennapi életvitelt is érinti, ily módon a várostervezés fontos tényezője.

A hasznosítható vízkészletek csökkenése világszerte tapasztalható tendencia. A feltételezett éghajlatváltozás várhatóan kedvezőtlen hatása az időjárási szélsőségek gyakoribb előfordulását eredményezheti, mely ugyancsak negatív hatással lesz a készletek elérhetőségére. Ezen túlmenően az ivóvíz ára számos tényező miatt emelkedik, illetve ezzel egy időben a háztartási komfort javulása a vízigény növekedését idézi elő. Mindezen tényezők – még a gazdaságilag fejlett országokban is – előtérbe hozták a telken belül lehulló esővíz hasznosításának gondolatát. A csapadékvíz, mely ellentétben a felszín alatti vízzel, nem köztulajdon, alkalmas különböző háztartási és ház körüli vízigény kielégítésére, és mivel kezelése nem igényel különleges képzettséget, alternatív vízkészletet jelenthet az ingatlan tulajdonosa számára.

A csapadékvíz problémák megoldása érdekében alternatív, nagyobb környezettudatosságot és a változó klímaviszonyokat figyelembe vevő megoldásokat is támogat a Önkormányzat, ezért kiváló pályázati anyagot dolgozott ki a terület egyes részein keletkező csapadékvizek helyben történő gyűjtésére, szikkasztására és kezelésére. Sajnálatos, hogy ezt a példaértékű, előremutató és a környező kerületeket és közműveket nem terhelő megoldást a pályázati szervezet nem értékelte sem jelentőségét, sem kidolgozottságát érdemlő mértékben, így egyelőre a szükséges források előteremtése még várat magára.

A városi környezet alakításában, a tájépítészeti fejlesztésekben nagyobb szerepet kell adni a csapadékvíznek, annak elhelyezése, kezelése a városkép alakításában, mivel az esztétikai értékek megjelenítésében speciális szerepet jelent.

A vízfelületek közvetlen megjelenésére lehetőséget kínál a csapadékvíznek a keletkezéshez közeli elhelyezése, esztétikusan kialakított, rekreációs lehetőséget és élőhelyet is biztosító kialakítással.

A víz közvetett módon történő megjelenítésére a városi parkok, ligetek szolgálnak, melyek nagy vízfogyasztók, és amelyek vízellátását a száraz időszakban takarékos módon lehet biztosítani csapadékvíz tárolókra alapozva. A készletekkel való ésszerű gazdálkodás egyik kiváló lehetősége a városi környezetben, tehát nagykiterjedésű, vízzáró területek közelében, vagy éppen közepén elterülő parkok öntözése, környezetbarát módon megtisztított csapadékvízzel.

Döntéshozói és tervezői szinten tudatosítani kell az ésszerű gazdálkodás hasznát, hosszú távú előnyeit. A szemléletváltáshoz a társadalom megfelelő tájékoztatása, a fiatalok oktatása, képzése szükséges. A víz ügyét úgy kell képviselni, hogy a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek „átmenjenek a köztudatba”.

Környezeti problémák

A városrészben probléma az illegális hulladéklerakás, valamint a közeli reptéri zaj, amelynek kapcsán történtek már intézkedések. A felszálló gépek emelkedési szögének megváltozásával csökkent a környezet zajterhelése.



1/a kerületszél; Gyömrői út - Billentyű utca kereszteződése

III.4.4. Települési környezet – a környezet állapota

KÖRNYEZETI ELEMELK

Víz

Felszíni víz

A felszíni vizek legnagyobb részt a Gyáli patak 7-es ágába folynak. A volt Sósmocsár-árok a Lakatos út – Margó Tivadar utca – Baross utca – Kolozsvár utca nyomvonalon zártszelvényű csapadékvíz-csatornaként épült ki az Ipacsfa utcáig, innen tovább már nyílt árokban halad a Közdülő utca mentén, Pesterzsébeten át, a Duna irányába. Nem rendelkezik lefolyással a jelenleg nem hasznosított Nefelejcs utcai lápos Bűdös tó, illetve a Méta utca mentén elhelyezkedő másik mocsaras terület. A felszín nem egyenletes lejtésű, a domborzati viszonyok adottságai révén horpaszok, teknők, mélyedések találhatók. Ezek a mély fekvésű, lefolyástalan területek csapadékvíz-elvezetés szempontjából külön gondot jelentenek. Az 1911-1930-ig működött Balázs-féle téglagyár helyén, a Vajk utcai felhagyott agyagbánya gödrében kis tó képződött, mely jelenleg horgásztó.

Talajvíz

A terület területén változó magasságban található. A talajvíz a terület több pontján nitráttal szennyezett.

Csapadékvíz

A terület csapadékvíz elvezető hálózata nem mindenhol megfelelő, ám kiépítése, korszerűsítése, bővítése és karbantartása folyamatos feladatunk. A kérdés megoldását nehezítik az önkormányzat anyagi lehetőségei, a szövetvényes tulajdonosi viszonyok és felelősségi területek, valamint a lakosok gondatlansága is.

Ivóvíz

A terület ivóvíz hálózata majdnem 100%-osan ki van építve. A közterületeken az út menti zöldsávban közutak és a játszótéren ivó kutak találhatók.

Szennyvíz

A terület szennyvíz hálózata folyamatosan épül, jelenleg a terület 80%-a csatornázott. Életbe lépett a kerületi talajterhelési díjról szóló 39/2004. (VIII. 31.) helyi rendelet.

LEVEGŐ

A levegőtisztaság-védelem a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata. A légszennyezés közvetlenül hat az emberi egészségre, és befolyásolja egyben a környezet más elemeinek

állapotát is. A levegőtisztaság-védelem felmérésénél figyelembe kell venni az országhatárokon kívülről érkező levegő állapotát, a termelési és fogyasztási tevékenységeket, valamint a közlekedés következtében a légtérbe kerülő szennyező anyagok mennyiségét és minőségét.

2007. 09. 25-én mért légszennyezés $\mu\text{g}/\text{m}^3$ mértékegységben a következőképpen alakult:

NO ₂	SO ₂	CO	NO _x	ózon
50	6	520	88	46

Légszennyezettség

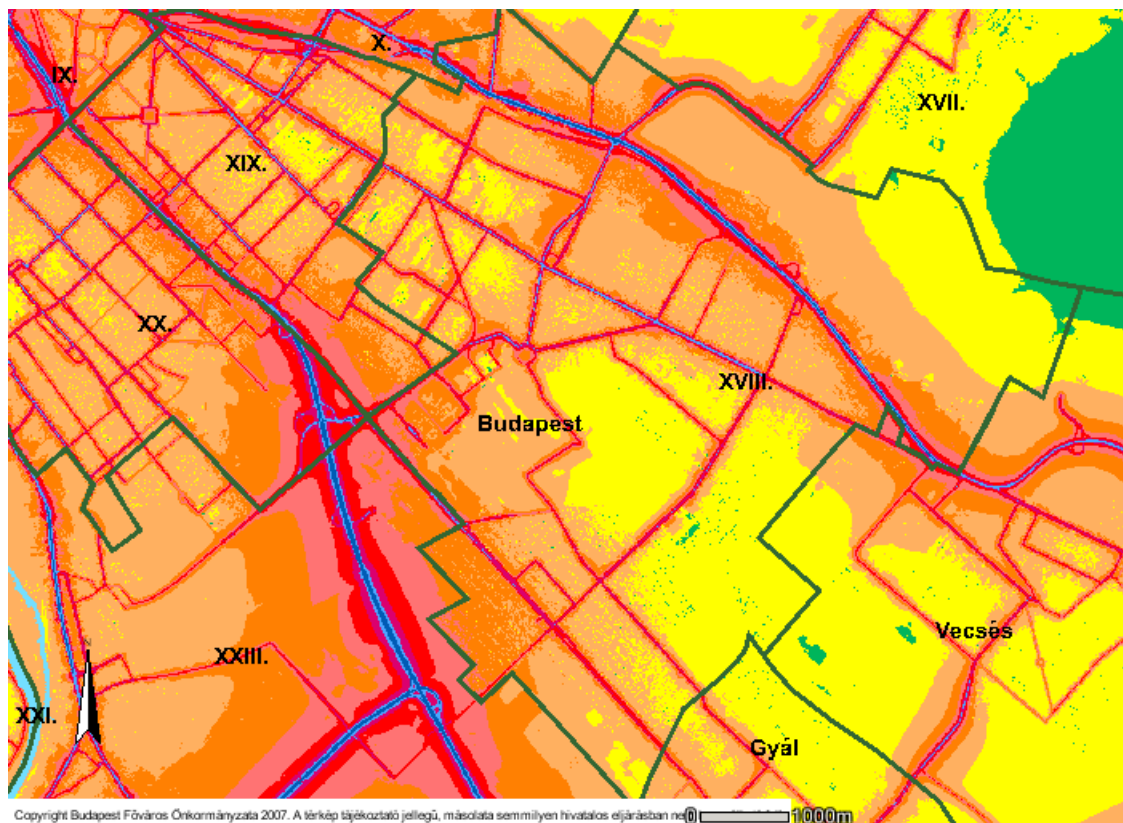
Forrás: Önkormányzati adatbázis

Az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat Budapest Gilice téri mérőállomása által mért adatok alapján a következőket mondhatjuk el.

A levegő minősége a mérőállomás környékén SO₂ és CO tartalma alapján kiválónak, NO₂ tartalma alapján szennyezettnek, nitrogén-oxid tartalma alapján megfelelőnek, ózon tartalma alapján jónak mondható.

ZAJ

A kerület lakosságát és környezetét a közlekedésből (közút, vasút, légi), az ipari, az építő és a szórakozó tevékenységekből eredő zajterhelés éri. A pontos adatok érdekében 2006-ban átfogó zajszintmérést végeztünk, 2007-ben pedig elkészült Budapest és agglomerációjának stratégiai zajtérképe (konfliktus térképek 1.melléklet), amelyen azonban a Ferihegyi Nemzetközi Repülőtér nem szerepel.



A 18. kerület zajtérképe; Forrás: www.budapest.hu

A vasúti közlekedésből eredő zajterhelés a közeljövőben csökkenni fog a Ferencváros – Ceglédi vasútvonal felújítása révén. A közúti forgalomból adódó zajterhelés a zóna kialakítások és tehergépjárművek kitiltása következtében már csökkent. A zaj elleni mobil védelem kialakítása pályázati források igénybe vétele révén folyamatban van. A Ferihegyi repülőtér működéséből eredő zaj elleni küzdelem az önkormányzat számára kiemelt kérdés, amelyben mind a Budapest Airporttal, mind a kormánnyal folyamatos egyeztetéseket folytatunk. A kérdés megoldása azonban nem lehetséges kerületi hatáskörben.

Egy település, így a kerület állapotát, lakói általi megítélését épített környezete, illetve annak szolgáltatásai befolyásolják igazán nagy mértékben. A kerület hagyományosan a fővárosi zöldövezet részeként van beépülve a köztudatba, ugyanakkor jelentős lakótelepi és munkahelyi területekkel is rendelkezik. A települési infrastruktúra a sajátos fővárosi állapotok tükröképeként itt is kettős egyensúlytalanságot mutat. Egyrészt vannak megfelelően, néha kiválóan feltárt területek, míg másutt a szolgáltatási színvonal lényegesen rosszabb. Az is gond, hogy a kerület csatornázottsága és ezzel összefüggésben az utak burkoltsága (illetve a burkolatok hiánya) nagy területeken még megoldatlan. Ez a jelenlegi környezetterhelés és rossz talajvíz állapotok és szennyezettség egyik alapvető forrása és oka. Ugyancsak ide vezethető vissza a Budapesten híresen magas – a lebegő porral összefüggő – légszennyezettség is. A burkolatlan utakon zajló kisebb forgalom is aránytalanul nagy szennyezést okoz.

HULLADÉK-GAZDÁLKODÁS

Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre területén a lakosságnál keletkezett és legálisan kikészített kommunális hulladékok elszállítását és kezelését a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. végzi. A lakosság által illegálisan elhagyott hulladékot a Budapest XVIII. kerület Városüzemeltető Kht. szállítja el. Kerületünkben jelenleg 31 darab szelektív hulladékgyűjtő sziget található, melyek fenntartását a FKF Zrt. végzi. Kerületünkben nem megoldott az építési törmelék, a lakásfelújításból származó kis mennyiségű silt elhelyezése, és kevés a Fővárosi Önkormányzat által évi egy alkalommal megszervezett lomtalanítás.

A kerület kertvárosi jellegéből adódóan fontos téma a természetes zöldhulladék (pl. avar) kezelésének kérdése. Nagy problémát jelent a zöldfelületek szemetessége, amely ellen felvilágosítással, felügyelettel, illetve a lakosság aktív bevonásával küzd az önkormányzat. A közterületek tisztaságának és rendezettségének növelése érdekében javítjuk a közterület-felügyelet működését, valamint bevonjuk a lakosságot a közvetlen környezetét érintő feladatok elvégzésébe.

A kommunális hulladékok gyűjtése, illetve leadása teljes mértékben megoldott. Ugyanakkor a lakosság egy igen jelentős hányada nem rendelkezik azzal a környezettudatos gondolkodással (egy kisebb része pedig a szükséges anyagiakkal), ami szükséges és elvárható lenne ahhoz, hogy a közterületek, illetve egyes szem előtt nem lévő területek ne szolgáljanak az illegális hulladéklerakás terepül.

A leggyakrabban kifogásolt **köztisztasági probléma a közterületeken** a kutyapiszok, az illegális hulladéklerakás és a gyakori útfelbontások okozta por és sárfelhordás.

Amúgy a közszolgáltatások döntő arányban nem a kerület szervezésében, hanem a fővárosi, vagy össz fővárosi szintű piaci közműszolgáltatók révén érhetők el a lakosság számára.

Ugyancsak nagy súllyal esik latba a közlekedési, ezen belül a tömegközlekedési (napjainkban közösségi közlekedési) állapotok milyensége. Nos már többször említésre került, hogy a főváros külső kerületei az ország sugaras közút- és vasúthálózatában a be- és kiáramló áthaladó forgalom elszenvedői, miközben a peremkerületek közötti közlekedés hálózati elemei hiányosak, a meglévők pedig igen rosszak. Ez a XVIII. kerület esetében még a megszokottnál is terhesebb állapotokat jelent. Egyrészt a kerületet szabályosan kettévágja a Ferihegyi repülőtérre vezető út és az ezzel párhuzamosan, mellette húzódó vasúti pálya, amit mintegy 7,5 km hosszon autóval összesen két helyen lehet keresztezni, gyalogosan pedig további három ponton járható át. Másrészt a repülőtér a maga 7 km-t meghaladó hosszával teljesen elzárja a szomszédos XVII. kerulettől is. Ennél alig jobb a helyzet a többi dél-pesi kerület irányába, ahol az M5-ös út a nagy „vízválasztó”.

Magán a kerületen belül is vannak rosszul megközelíthető zárványok – ilyen a Miklóstelep-Szemeretelep egykori gazdasági területe, amelyet most kíván az Önkormányzat bevonni a kerület fejlődésébe. Nemcsak maga a terület nehezen elérhető, de egyben hermetikusan el is rekeszti egymástól a mostani miklóstelepi lakóövezetet a szemeretelepi lakóövezettől.

ENERGIA-GAZDÁLKODÁS

A lakótelepek panel programja során sok épületnél valósítottak meg szigetelést, nyílászáró és kazáncserét, valamint környezetbarát technológiákra álltak át a melegvíz és fűtés üzemeltetésénél.

III.5. Történelmi áttekintés

Pestszentlőrinc – Pestszentimre területe már a honfoglalás idején lakott volt, legkorábbi ránk maradt írásos említése XIV. századi oklevelekben található. 1814-ben, a Napóleon legyőzése után Bécsben ülésező nagyhatalmi konferencia vendégei látogatást tettek Pest-Budán. Ez alkalomból katonai parádét rendeztek Szentlőrinc pusztán. A porosz, orosz, Habsburg uralkodó a mai Gilice tér környékén emelt kilátóról (Gloriett) szemlélte az eseményeket. Maga a kilátó a második világháború során elpusztult ugyan, de nevét ma is őrzi a szomszédságában kialakított településrész. A kilátóval közel egy időben épült a kerület egyetlen műemlék jellegű épülete, a barokk kápolna is.



1 A barokk kápolna és Pestszentlőrinc, Pestszentimre település szerkezete az 1930-as években; forrás: helytörténeti gyűjtemény

Budapest XVIII. kerülete 1950. január 1-jén alakult két fő részből, Pestszentlőrincből és Pestszentimréből. A kerület állandó lakosainak száma 2001-ben 95.257 fő volt, népsűrűsége 2420 fő/km² (2001). A népesség 2005 óta tartó lassú növekedése miatt mintegy 100 ezer fő állandó lakos kb. 79-21 %-ban oszlik meg a két kerületrész között. A kerület főleg lakójellegű peremkerület, többségében alacsony szintszámú, laza családi házas beépítéssel, több intenzív beépítésű lakóteleppel és néhány fontosabb ipari létesítménnyel. A lakójelleg a múlt századvégi nyaralóhely funkció egyenes folytatása. A kerület területén található a Férihegyi repülőtér, a főváros nemzetközi repülőtere, valamint az Országos Meteorológia Szolgálat Központi Előrejelzője és a Központi Légtérfizikai Intézet is. A XVIII. kerület legnagyobb kiterjedése észak-déli és kelet-nyugati irányban egyaránt 8-8 km, területe 38,61 km². A terület adottságai miatt az ipari létesítmények már korán megjelentek a környéken. Több téglagyár, kavicsbánya, később textilüzem, hordó-, szalagszövő- és kocsilámpa gyár működött itt. 1930. január 8-án Soroksárpéteri önálló nagyközség lett. 1931. június 18-án pedig a nagyközség megkapta a belügyminisztériumi engedélyét a Pestszentimre név használatára. 1936-ban Pestszentlőrinc megkapta a megyei város rangot. Az első polgármester dr. Balogh Géza, a korábbi főjegyző lett. Hivatalát 1944-ig töltötte be. Megkezdte működését a gimnázium a „Tündérkert” épületében (ma itt működik a zeneiskola), majd a mai Bókay Árpád Általános Iskola épületébe költözött. 1946 Átadták a 40-es villamos pályáját. A kocsik a pestszentlőrinci Béke tér és a pestszentimrei Kisfaludy utca között közlekedtek. Ez volt a háború után elsőként megindított új villamos vonal Budapesten. 1950. január 1. A megalakuló Nagy-Budapesten belül az új, XVIII. kerületet Pestszentimréből és Pestszentlőrincből hozták létre. 1950-ben pedig megnyitották a polgári forgalom előtt a Férihegyi repülőteret.

A kerület térszerkezetét a Nagykörösi út, az Üllői út és a Gyömrői út, mint fő sugárirányú utak és az összeköttetésüket biztosító haránt irányú utak határozzák meg. A családi házas telepeket négyzethálós rendszerben parcellázták.

A kerületben kevés a védett műemlék épület, de ilyen az 1760-as években Grassalkovich, I. Antal által épített barokk stílusú kápolna és a Férihegyi repülőtér 1. terminál épülete. A

Fővárosi Közgyűlés által védetté nyilvánított épületek száma 12 db. Helytörténeti jelentőségűek a templomok, kápolnák, a Gulner utcai iskola, a Boncza-ház, az ős községháza, az Auspitz-magtár és az egykori Krepuska birtok maradványai. A közelmúlt legjelentősebb építészeti alkotásai a Lakatos úti víztorony, és a Karinthy Frigyes Gimnázium.

III.6. Az épített örökség védelme

Az alábbi táblázatok tartalmazzák a kerület műemléki védelemben részesülő épületeinek, valamint a főváros városképe és történelme szempontjából meghatározó jelentőséggel bíró objektumainak listáját.

A FŐVÁROS VÁROSKÉPE ÉS TÖRTÉNELME SZEMPONTJÁBÓL MEGHATÁROZÓ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ 54/1993. (1994. II. 1.) FŐV. KGY. RENDELET ALAPJÁN FŐVÁROSI VÉDELEMBEN RÉSZESÜLŐ KERÜLETI OBJEKTUMOK		
Cím:	Hrsz.	Objektum:
Gyömrői út 85-91.	154444/1	Masterfil Pamutfonó-ipari Vállalat (víztorony)
Gyöngyvirág utca 5.	155415	Dohnányi Ernő zeneiskola (volt Tündér-kert vendéglő)
Gyöngyvirág utca 6-8.	155295	klasszicista kúria
Gyöngyvirág utca 28-30.	155226	Gyermekotthon (volt Kuszenda villa)
Gyöngyvirág utca 39-41.	154654	Általános iskola (volt Karmelita Árvaház)
Hargita tér	(147583)	Fadrusz János: Feszület
Jegenyefasor 43.	154447/1	Pestszentlőrinc vasútállomás
Kossuth Lajos tér 2-4.	155416	Iskola
Kossuth Lajos tér 5.	155419	református templom (Csaba Rezső – Zeiter Rudolf) 1941.
Repülőtéri út	156716	Ferihegyi Repülőtér I. felvételi épület (ifj. Dávid Károly, 1942-1947.)
Rudawszky utca 2.	145675	Liget mozi
Üllői út 462.	155607	strand öltözőépülete (egykori Lövészegylet Székháza)
Városház utca 32.	150488	Villa
Nemes utca 14.	140 695	„Patika ház”
Nemes utca 19	144 399	Katolikus templom (Bánszky Mihály) 1926.

A FŐVÁROS VÁROSKÉPE ÉS TÖRTÉNELME SZEMPONTJÁBÓL MEGHATÁROZÓ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ 54/1993. (1994. II. 1.) FŐV. KGY. RENDELET ALAPJÁN FŐVÁROSI VÉDELEMBEN RÉSZESÜLŐ KERÜLETI OBJEKTUMOK; Forrás: Önkormányzati adatbázis

A KERÜLET MŰEMLÉKI VÉDELEMBEN RÉSZESÜLŐ ÉPÜLETE		
Margó Tivadar utca	150257 Hrsz.	Szent Lőrinc kápolna
	156 716 Hrsz.	Ferihegy I. Terminál

A KERÜLET MŰEMLÉKI VÉDELEMBEN RÉSZESÜLŐ ÉPÜLETE

Forrás: Önkormányzati adatbázis

A kerület területén lévő kavicsbányákból öslénytani, illetve kőeszközök kerültek elő, a Cséry majortól északra bronzkori urnatemetőt találtak.

III.7.Lakáskörülmények

Budapesten - a KSH 2001. évi feldolgozott népszámlálás adatai szerint - összesen 747.597 db lakás regisztrálható, melynek 8.5 %-a Önkormányzati tulajdonú. A kerületben 36.091 db lakás regisztrálható, mely a budapesti lakások 4.8 %-át képezi.

A népesség adatait vizsgálva megállapítható, hogy a kerület lakójellegű peremkerület, többségében alacsony szintszámú, nagyobb mértékben családi házas beépítettséggel. A lakótelepen élők aránya a kerületben élő lakók számához viszonyítva 34,3 %-ot mutat.

A kerület kertvárosi jelleget mutat, hiszen az összes lakásállomány közel 70%-át családi házas ingatlan teszi ki. Ez a családi házas jellegében megnyilvánuló sajátossága egyértelműen pozitívként jelentkezik, természetes közeget jelent azoknak az embereknek, akik itt leltek otthonra és az állampolgárok részére egyben lakóhelyhez való kötődést is kifejez.

A városképet az egyedi telkes, szabadon álló családi házas beépítés uralja. Fontos a kertek, parkok és utcai fasorok dús növényzetének szerepe is.

A szoliter városkép csak a lakótelepeken vált át intenzívebb, magasabb szintszámú beépítésre, tömb vagy úszótelkes formában. A beépítési magasság általában 5 szintes, a Lakatos telepen pontházakkal, melyek 10 szintesek. A Szent Lőrinc lakótelepen a vertikális építészeti hangsúlyt egy magas ház jelenti. A két lakótelep épületeinek elrendezése, és a parkosítás jellege humánus lakókörnyezetet biztosít.

Az Állami lakótelep helyén létesített Havanna lakótelep 10 emeletes sávházaival nem tekinthető ideális élettérnek, a panelházak túlzott magasságát, homlokzatainak monotonitását a fák lombkoronáinak üde zöldje teszi barátságossá.

A Gloriett és Alacska lakótelep elkészült részei lakókörnyezeti szempontból színvonalasak, de a telepek maguk befejezetlenek, lakások és intézmények hiányoznak még. A Gloriett lakótelepen általános a belső udvarok rendezettsége, igényes beültetése és karbantartása. Az Alacska lakótelepen is egyre többen parkosítják a belső udvarokat. További problémát okoz,

hogy mindkét lakóterületen beépítetlen, illetve építési területek találhatók még. Így befejezett parkosításról nem beszélhetünk.

Megnevezés	Lakosság száma (fő)	Lakótelepen, illetve a családi házas részben élő lakosság aránya a kerületben lakó összlakosság számához képest.
Lakatos lakótelep	5.941	6,1 %
Szent Lőrinc lakótelep	4.053	4,2 %
Havanna lakótelep	17.204	17,9 %
Gloriett lakótelep	3.639	3,7 %
Alacska lakótelep	2.066	2,1 %
Családi házas rész	63.143	65,7 %
Összesen:	96.046	100,0 %

A Budapest, XVIII. kerület népesség adatai a kerületben elhelyezkedő lakótelepek, és a családi házas részben élő lakosság arányában; forrás:

Lakáskonceptió, 2004

Megnevezés	Lakásállomány	Lakótelepi	Családi házas
Önkormányzati	1.895	1.010	885
Magántulajdonú	34.196	10.692	23.504
Összesen	36.091	11.702	24.389

Az Önkormányzati és magántulajdonú lakások megoszlási aránya 2007. évben (db)

	Lakások összesen	Ebből			
		1	2	3	4 és több
		szobás lakások aránya, %			
XVIII. kerület	41 217	11,4	39,7	30,3	18,6
Budapest	863 330	21,0	39,5	26,9	12,6

A lakásállomány szobaszám szerint, 2007. január 1. forrás: Budapest Statisztikai Évkönyve, 2006

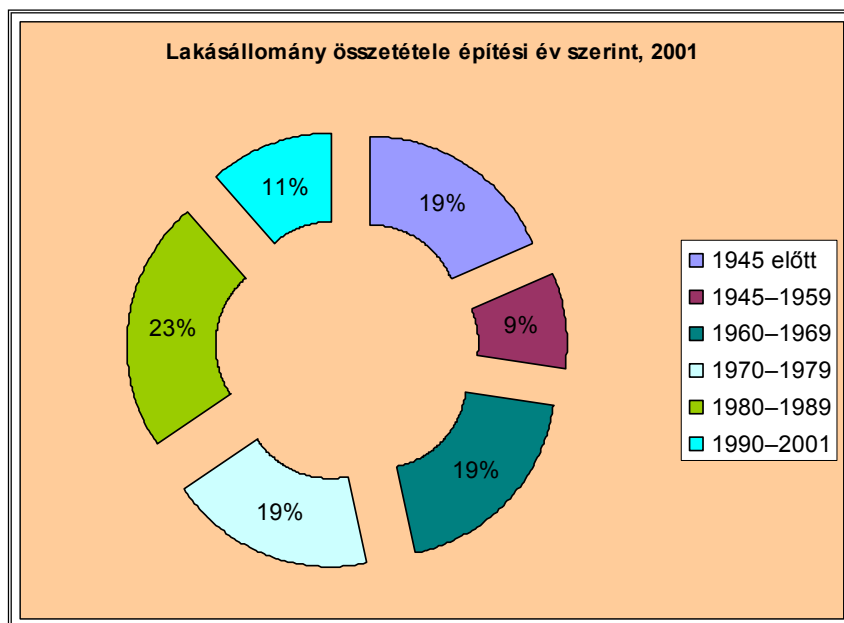
	Lakásállomány	Száz lakásra jutó lakos
XVIII.	41 217	226
Budapest	863 330	196

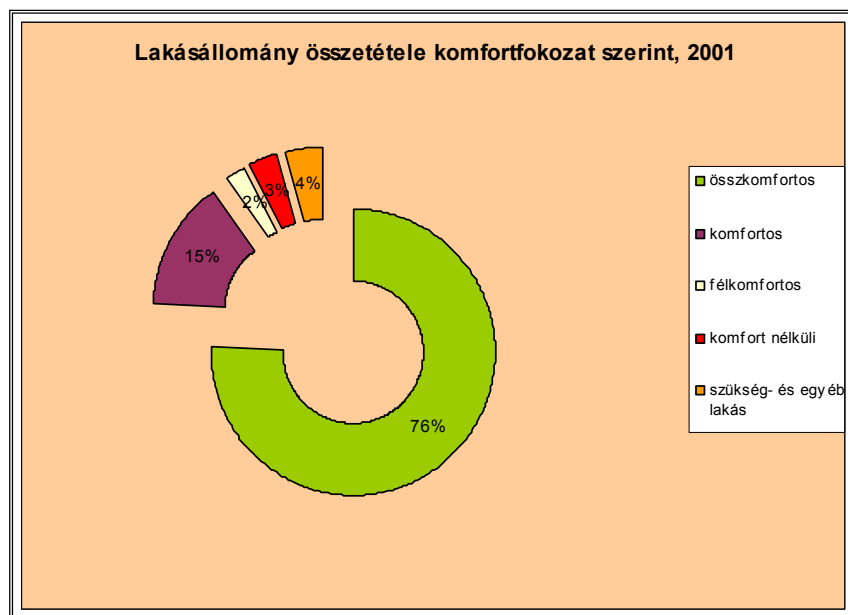
Laksűrűség, 2007. január 1.; forrás: Budapest Statisztikai Évkönyve, 2006

Pestszentlőrinc-Pestszentimre lakásainak szobaszám szerinti összetételére jellemző, hogy többszobás lakások aránya minden esetben meghaladja a budapesti átlagot. Kiugróan magas a 4 és több szobás lakások aránya. A kerület laksűrűsége viszonylag alacsony, a száz lakosra jutó lakások aránya jóval meghaladja a fővárosi átlagot. Mindez megfelel a peremkerületekben tapasztalható tendenciáknak.

Mutató megnevezése	Budapest XVIII. kerület összesen
Lakásállomány (db)	36091
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükség lakás)	9,8

Lakásállomány, 2001; forrás: KSH, Népszámlálás, 2001





Forrás: KSH Népszámlálás, 2001

Épületállomány analízis

	Lakásállomány (db)	Épített lakások száma (üdülők nélkül) (db)	Az év folyamán a helyi önkormányzat által épített lakások száma (db)	Az év folyamán lakóparki formában épített lakások száma (db)	Összes lakóház felújításra fordított költség (1000 Ft)	Összes lakóház karbantartásra fordított költség (1000 Ft)
2001. év	38466	237	1			
2002. év	38924	517				
2003. év	39626	761	12			
2004. év	40301	722	31		9567	107018
2005. év	40837	592			12987	174135
2006. év	41217	490		163	11722	130125

Épületállomány analízis

Forrás: Önkormányzati adatbázis

A kerület lakásállománya elsősorban családi házakból és ipari technológiával készült lakásokból tevődik össze.

A XVIII. kerületben a lakásállomány 41 217 (2007. január 1) lakásból áll. 2001 óta 7 %-kal nőtt a lakásállomány, évente rendre több lakást építenek, mint ahány megszűnik.

A népesség adatait vizsgálva megállapítható, hogy a kerület lakójellegű peremkerület, többségében alacsony szintszámú, nagyobb mértékben családi házas beépítettséggel. A kerület kertvárosi jelleget mutat, hiszen az összes lakásállomány közel 70%-át családi házas ingatlan teszi ki.

Magas a lakótelepi lakások aránya is. A lakótelepen élők aránya a kerületben élő lakók számához viszonyítva 34,3 %-ot mutat.

A Budapest, XVIII. kerület népesség adatai a kerületben elhelyezkedő lakótelepek, és a családi házas részben élő lakosság arányában

Megnevezés	Lakosság száma (fő)	Lakótelepen, illetve a családi házas részben élő lakosság aránya a kerületben lakó összlakosság számához képest.
Lakatos lakótelep	5.941	6,1 %
Szent Lőrinc lakótelep	4.053	4,2 %
Havanna lakótelep	17.204	17,9 %
Gloriett lakótelep	3.639	3,7 %
Alacska lakótelep	2.066	2,1 %
Családi házas rész	63.143	65,7 %
Összesen:	96.046	100 %

A Budapest, XVIII. kerület népesség adatai a kerületben elhelyezkedő lakótelepek, és a családi házas részben élő lakosság arányában; forrás: Lakáskonceptió, 2004

Az önkormányzati és magántulajdonú lakások megoszlási aránya 2007. évben (db)

Megnevezés	Lakásállomány	Lakótelepi	Családi házas
Önkormányzati	1.895	1.010	885
Magántulajdonú	34.196	10.692	23.504
Összesen	36.091	11.702	24.389

Kerület	Megszűnt lakás összesen	Ebből						
		településren- dezés miatt	avulás miatt	lakásépítés miatt	fürdőszó- bával	vezetékes gázzal	vízveze- téssel	közcsa- tornával
XVIII.	110	9	32	60	79	88	110	46
Összesen	1 090	429	225	302	815	851	1 090	813

Az önkormányzati és magántulajdonú lakások megoszlási aránya 2007. évben (db); forrás
ÖNK

Viszonylag magas a megszűnt lakások aránya. A 2006-ban Budapesten megszűnt lakások közel tizede a kerületben található. A lakások 2/3-a lakásépítés, harmada avulás miatt szűnt meg.

III.8. Zöldfelületek

ZÖLDFELÜLET-GAZDÁLKODÁS

A kerület területén nagy mennyiségű zöldfelület található. Az erdő fenntartását a Pilisi Parkerdő Nyrt. Budapesti Erdészete, a fasorok és parkok fenntartását a Bp. XVIII. ker. Városüzemeltető Kht. végzi. A zöldfelületek fenntartására, fejlesztésére vonatkozó irányelveket a Zöldfelület-gazdálkodási koncepció tartalmazza. A nagy arányú zöldfelületek miatt kerületünkben kiemelt kérdés a parlagfű-mentesítés, amelynek hatékonysága évről-évre nő.

A fasor rekonstrukciós program keretében új fákat ültettünk a Rudawszky utcában, a lakótelepeken. A lakosság, civilszervezetek, intézmények számára 2007-ben „Ültess egy fát kerületünknek!” fásítási programot hirdettünk, amelyre összesen 151 db pályázatot nyújtottak be, 24 intézmény, 119 lakó, 8 civil szervezet.

A faültetési alapon rendelkezésre álló költségkeret 13 M Ft volt, amelyből 68 db juhar, 118 db hárs, 97 db kőris, 119 db gömbakác, 199 db vérszilva, 48 db díszalma, 282 db egyéb fafaj összesen 931 db fa került telepítésre. A telepítésre kerülő fák 14-16 cm törzskerületű, többször iskolázott, földlabdás facsemeték voltak.

A zaj- és porterhelés csökkentése érdekében önkormányzati és pályázati forrásból fasortelepítés történt a Gyömrői út, Május 1. tér, Pataki I. u. és a Jegenyefasor mellett. A játszótér felújítási program keretében 22 db játszótér és pihenőparkot építettünk ill. újítottunk fel.

A kerületi zöldfelületek nagysága, valamint az ebből következő kellemes, nyugodt hangulat nagyban hozzájárul a kerület pozitív megítéléséhez mind a lakók, mind a látogatók és ideiglenesen itt tartózkodók körében. A kerület zöld értékeinek és adottságainak felelős kezelése ebből a szempontból is kiemelkedő fontosságú.

A közcélú zöldterületek nagysága 89 ha, legjelentősebb park a 3,32 ha területű Kossuth tér. Hárs- és platánfái cca. 50 évesek. Látványát virágfelületek és emlékművek is gazdagítják.

A Flór Ferenc lakótelep meghatározó sorházas jellegéből adódóan a lakosság ízlésének megfelelő zöldterületeket, kiskerteket alakított ki, melyek gondos ápolását is elvégzik a tulajdonosok. Meghatározó az örökzöldek (fenyők, tuják) nagy száma.

Az Alacska lakótelep és a Gloriett lakótelep sorházas területeire gyakorlatilag ugyanezek a megállapítások tehetők.

A Lakatos- és Szent Lőrinc lakótelep parkterületei koruknál és kialakításuknál fogva és az elültetett növények változatossága és fajtagazdagsága miatt fővárosi szinten is kiemelkedő látványt biztosítanak. Általános probléma azonban a régebbi építésű parkterületekre vonatkozóan, hogy a játszószerkezetek és parktartozékok egy része az egyre szigorodó szabványoknak és biztonsági előírásoknak már nem felel meg, illetve előregedtek, rossz műszaki állapotúak.

A mezőgazdasági terület aránya a kerületben csekély. Ipartelepek hagyományosan a Méta utca környékén, a Gyömrői út, a Hengersor út és az Akadály utca mellett alakultak ki.

III.8.1. A parkok jellemzése

A kerületben összesen 1.017.140 m² közpark található, a zöldterületek zömét a lakótelepi közparkok alkotják (77 %), a többi park egyéb területeken található. A parkok jelentős része öntözőhálózattal ellátott (belterjes park), míg kis hányadán nincs öntözőhálózat (külterjes park). A parkokban összesen 101 játszótér és 15 szabadtéri sportpálya található, amelyek folyamatos fenntartása, illetve szükség szerinti felújítása nagyban befolyásolja a körülöttük lévő park esztétikai és rekreációs értékét.

Területi kimutatás, 1999, forrás: ÖNK

Területi kimutatás 1999.														1. tábla
jel	Megnevezés	Terület		Pázsit	Cserje	Takaró	Sövény	Virágágyás	Kavics	Homok	Szilárd	Egyéb	Játszót	Fa
		összes	zöld					egynyári évelő róza						
		m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	Db
Vkht	Lakatos lakótelep	236 985	236 985	196 895	14 788		2 229	806	21 554	713		0		2 127
1.K	Alacsikai lakótelep	48 982	36 700	34 250	1 800				550	100	11 532	0	750	100
8.P	Pestszentimre Vasút u. park	1 829	1 770	873			80		817		54	5		
6.P	Barcika tér	22 004	21 293	19 369	358				1 566			0	711	
6.P	Tátrafüred tér	1 871	1 351	796					535	20		0	520	
6.P	Póstyén tér	3 542	2 857	2 847						10		0	685	
7.P	Darányi I. u. játszótér	4 300	3 100	600	340	60	99		1 984	17		0	1 200	
7.P	Hargita tér	14 500	13 130	11 401	140		245	48	1 296			770	600	
7.P	Bókay gödör	11 093	11 093	11 093								0		
8.P	Béke tér	1 021	1 021	870	87		14 50					0		
8.P	Rudawsky tér	1 592	992	579			104		296	13		0	600	
8.P	Timea tér	3 520	3 520	3 520								0		
8.P	Pestszentimre Hősök tere	3 979	3 179	703	78		57 32		2 309			0	800	
3.L	Szemere domb	26 016	23 246	22 236	350				660			2 770		
3.L	Szent Lőrinc lakótelep	125 363	87 511	76 344	6 177	397	633	201	3 609	150	30 316	7 536		
4.L	Havanna lakótelep I. Dél	148 090	120 661	87 552	5 631	17 104			8 965	1 409		27 429		200
9.L	Kossuth tér	33 665	30 859	16 350	759	1 000	275	572	160		1 813	993		120
9.L	Kossuth tér Áruház mellett	2 891	2 262	2 100			150	12			532	97		
9.L	Eötvös tér	1 096	976	906	70							120		
9.L	Hét Vezér szobor körny. fenntartása	10 540	10 320	10 300	20						220	0		
9.L	Thokoly u. - Szegfü u. fenntartása	650	650	650								0		
10.G	Martinovics tér	14 280	14 271	12 040	520				1 702	9		9		
10.G	Szemere István tér	11 211	10 326	9 841	100				360	25	140	115	630	65
10.G	Május 1. tér	7 950	7 950	7 950								0		80
10.G	Avar u. - Vajk u. játszótér fenntartása	650	590	500			82			8	60	0		
2.F	Gloriett lakótelep	41 850	41 850	37 939	3 000	250			600	61		0		500
5.F	Havanna lakótelep II. Észak	148 090	120 661	87 552	5 631	17 104			8 965	1 409		27 429		200
5.F	Baross u. - Margó T. u. sarok	200	198	184			14					2		
11.F	Hét vezér tér	4 615	4 244	4 215			29					371		45
11.F	Kandó tér	19 223	19 223	19 223								0		
12.F	Gyékény tér	2 190	2 190	2 180						10		0		
12.F	Halomi úti társasházak előtti közterület	12 728	12 428	12 408						20	300	0		
12.F	Vedres M. u. játszótér	3 123	3 123	3 123								0		
12.F	Sas u. erdei játszótér fenntartása	12 120	12 120	12 120								0		
	Összesen	981 759	862 650	709 509	39 849	35 915	4 011	1 149	68 243	3 974	44 967	67 646	6 496	3 437

A lakótelepi parkok közül a legértékesebb növényállománnyal az 1963-65-ös években épült Lakatos úti lakótelep rendelkezik, ahol a lombhullató fák elérték a 4 emeletes épületek magasságát. Jelentős az örökzöldek aránya (tisza fák, kuszóborókák, stb.) és a gondozott a pázsitterületek nagysága. A rózságyak nagy része mára kipusztult, viszont a faállományban a hárs, kőris, juhar, nyár, szil egyaránt megtalálható. A virágágyások élénk színfoltot jelentenek.

A Havanna lakótelep - a volt Állami lakótelep - jegyenényárfait az építés során meghagyták, sajnos jelentős részük rossz egészségi állapotú, így a fák egy részét a balesetveszély miatt ki kellett vágni. Pótlásuk folyamatosan történik. Az eltelt több mint két évtized alatt az akkor újonnan telepített növények, fák, bokrok megnöttek, megerősödtek. Értékes, gondozott növényállomány található a Vörösmarty utcai és a Barcsay utcai sorházak kertjeiben.

A parkok faállománya faj-, fajta és kor szerinti összetétele általában kedvező. Gondot okoz a Lakatos utcai lakótelepen a Kézműves utca bölcsőde-, óvoda melletti nővirágú (vattázó) nyárfaállománya, amelyek virágzása idején számos panaszt kap az önkormányzat az erre a fajra allergiás lakóktól.

Értékes, beállt növényállománnyal rendelkezik a Szent Lőrinc lakótelep is.

Jelentős igény mutatkozik a közterületi parkolási lehetőségek javítására. (Lakatos úti lakótelep, Havanna lakótelep, Szent Lőrinc lakótelep). A parkolási gondok miatt gyakori a parkokban, zöldterületeken történő parkolás, mely általában a növényzet (pázsit, cserjék) rongálásával, kipusztulásával jár együtt. A lakótelepeken jelentős a kitaposott pázsitterület, amelynek csökkentése érdekében a pázsitterületek áttaposásos részeire tipegőlapos utakat építenek (Lakatos úti lakótelep, Szent Lőrinc lakótelep, Havanna lakótelep). A kikopott, elgyomosodott pázsitterületek felújítása gyakorta elmarad a pénzügyi fedezet hiánya miatt.

Sok gondot okoznak a parkokban a rendeletekkel ellentétes ebtartási szokások (növényállomány károsítása, szennyező hatás a parkokban, játszótereken, félelemkeltés a parkokat rendeltetésszerűen használók körében). Sajnos a kerületben még nincs elegendő kijelölt, bekerített kutya-futtató hely.

Problémát jelent – főként a Havanna lakótelepen – a lakótelepi úszótelkeket övező előkertek gondozása, fejlesztése is. Az előkertek körül veszik az épülettömbök úszótelkét, ezért célszerű a hatályos fővárosi köztisztasági rendeletek módosítását kezdeményezni e területek kezelői kötelemeinek rendezése érdekében. Ezek a területek többnyire közterületnek minősülnek, azonban a funkciót-, és a különböző lakossági igényeket tekintve szorosan kötődnek a mögöttük elhelyezkedő lakótömbökhöz. Igényes, esztétikus előkertek, főleg ott találhatók, ahol a lakóközösségek felvállalják ezek – legalább – részbeni gondozását, virágkiültetését. Az önkormányzat a lakóközösségek számára a “Föld Napi” pályázat során cserjéket, fűmagot, évelőnövényt biztosít, és az előkertek parkosításához szakmai segítséget is ad.

A parkok jellegzetességének tekinthető, hogy a cserje és sövényfelületek nagy kiterjedésűek, faj és fajta szerinti összetételük kedvező. Szükséges azonban a cserjeállomány rendszeres metszése, ifjítása, illetve a kiszáradt cserjék pótlása. Szinte megoldhatatlan problémát a cserjék rendszeres takarítása jelent.

A Gloriett és az Alacskai úti lakótelepen magas az épületek átadását követően ki nem alakított-telepített zöldterületek nagysága. Ezek az elhanyagolt területek gondot okoznak rendezetlenségükkel, a parlagfű és az egyéb gyomok terjedése és az illegális szemétkerakókká válásuk miatt. Jelenleg mindössze évi 2-3 alkalommal történő kaszálásukra és a szemét rendszeres elszállítására van lehetőség.

A családi házas és a lakótelepi övezet határán egyes kiskertek tulajdonosai hulladékaikat a közterületre hordják, illegális szemétkerakókat hozva létre szinte nap, mint nap.

A Gloriett lakótelep belső udvarait a lakóközösségek többsége rendszeresen gondozza és törekvések vannak erre az Alacska lakótelepen is. A Flór Ferenc utcai sorházas lakótelepen is gondozott kerteket találunk.

A kerület kiemelt jelentőségű parkja a Kossuth tér, ahol több szobor és emlékmű is található. Jelentős az egynyári és évelő virágágyak nagysága, a rózságyak, ápolt cserjék, fák száma.

Kiemelt jelentőségű park még a Béke tér és a Pestszentimrei Hősök tere – ahol a Kossuth téren kívül a kerületi ünnepeket tartjuk – és ahol az önkormányzat intenzív fenntartást, rendszeres virágkiültetést végez. Kiemelten értékes faállomány található a Kossuth téren (japán juhar, tulipánfa, hársfák, kőrisfák, stb.). A parkfák rendszeres fenntartását, a fiatal facsemeték öntözését folyamatosan elvégzik.

Az öntözőhálózat létesítése a lakótelepek, parkok építésével egyidejűleg történt, többségük napjainkra rendkívüli rossz állapotba került. Gondot okoznak a gyakori hálózati sérülések (csőtörések), azok helyének a meghatározása, valamint a locsolóhálózatról rendelkezésre álló nyilvántartások, felmérések pontatlanságai. Korábban elterjedt a vízmérőórák eltulajdonítása, elsősorban a lakótelepeken, azok pótlása nehézségekbe ütközött. A kerti csapokat is rendszeresen megrongálják, illetve a csapvédő szekrényeket ellopják. Az öntözőhálózatok felújítására, felmérésére jelenleg nagyon alacsony pénzügyi fedezet áll rendelkezésre, ennek jelentős növelése feltétlenül szükséges lenne.

A parkokban, játszótéren lévő berendezési tárgyak (padok, játszószerkek) egy része “eredeti”, az 1960-as, 1970-es években került kihelyezésre. A padok esetében is problémát jelent a vandalizmus, a paddeszkek rongálása. Az elmúlt években a pénzügyi fedezet függvényében – folyamatosan elvégezték a paddeszkek javítását, festését, pótlását, műanyag padok kihelyezését, de ezen munka további folytatása is szükséges.

Súlyos probléma a játszószerkek elavultsága, esetleges balesetveszélyessége; a játszótéren még mindig gyakori aszfaltburkolat (Havanna lakótelep). A játszószerkek között megtalálható még a régi csővázas “TRIÁL” típusú játszószer, melyek nagy része nem felel meg a jelenleg hatályos szabványoknak. Gondot okoz, hogy a korszerű, esztétikus és a szabványoknak megfelelő játszószerkek beszerzési ára, kihelyezési költsége lényegesen nagyobb a jelenleg elterjedt játszószerkeknél, viszont a költségeikkel arányosan növekvő a játékok, köztárgyak eltulajdonítására, tönkretételére irányuló (nem lankadó) igyekezet.

Az utóbbi években korszerű játszótér épült több parkban, illetve pályázati pénz bevonásával a parkok nagy része felújításra, átépítésre került. A legtöbb új játszótér bekerítették, éjszakai zárásuk biztosított. (3. sz. melléklet). A játszótéren lévő aszfaltburkolat szabványos gumiburkolatra történő cseréje megkezdődött (például Szent Lőrinc lakótelep).

Gondot jelent a homokozók rendszeres elszennyeződése is, hiszen a homokozók fertőtlenítése, a homokcsere elvégzése komoly költséget jelent és a kutyatulajdonosok egy része továbbra sem tartja be az együttélési és az ebek sétáltatására vonatkozó szabályokat.

III.9. Közszolgáltatások

III.9.1. Oktatás, nevelés

A kerület oktatást-nevelést folytató közszolgáltatásainak elemzése a törvényi előírásoknak megfelelően elkészült, és a 2007-ben elfogadott Pestszentlőrinc – Pestszentimre Köznevelési Esélyegyenlőségi Programja és a Köznevelési Kerületi Intézkedési Terve és Önkormányzati adatok alapján került összeállításra. Az összes szociális és oktatási intézményre vonatkozó adatot illetve azok kerületrészekre bontott változatát az 1. sz. melléklet tartalmazza. Az Intézkedési Terv kiemelt célja az, hogy Pestszentlőrinc - Pestszentimre oktatási szférája megtartsa a meglévő sokszínű oktatási kínálatát, a tartalmi megújulás révén korszerű pedagógiai elveken alapuló, minőségi oktatást biztosítson a kerületben.

A XVIII. kerület közoktatási rendszerének fő célkitűzései a következők:

- Minőség, eredményesség, hatékonyság, méltányosság és esélyegyenlőség, átláthatóság és elszámoltathatóság, egyéni választás és sokféleség, stabilitás, illetve kiszámíthatóság, alkalmazkodóképesség.
- A kerületi oktatásfejlesztés koncepcionális fejlesztési elemei közül kiemelhető a versenyképesség és a társadalmi kohézió erősítése.
- A társadalmi kohézió belül az egyes oktatási szintek közötti együttműködési formák erősítésének fontosságát hangsúlyozzák – vagyis az együttműködő partnerség kiépítését az óvodák, az általános és középiskolák valamint a szakképzés, a felsőoktatás és felnőttképzési intézmények képviselői között, annak érdekében, hogy megalapozzák a gyermekek munkaerő-piaci alkalmazkodásához és eligazodásához szükséges készségeit és képességeit.
- A versenyképesség, mint fő fejlesztési elem a tanulók versenyképes tudásának kialakítását és a jelenlegi rendszerre jellemző egyenlőtlenségek csökkentését emeli ki.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Közoktatási Esélyegyenlőségi Terve megállapítása szerint a XVIII. kerületben élő lakosság számára - a településszerkezethez igazodóan - a gyermekek napközbeni felügyeletét biztosító, gyermekjóléti alapellátási közszolgáltatások helyben elérhetőek. Az egyes területekre vonatkozó háttér adatok elemzése alapján az alábbiak állapíthatók meg:

- A XVIII. kerület az igénybe vehető közszolgáltatások számára igyekszik minden tekintetben biztosítani a működési feltételeket. A kapacitás és/vagy infrastrukturális hiányokra visszavezethető okok miatt saját hatáskörben nem biztosítható szolgáltatásokat kiszervezett formában teszi hozzáférhetővé.
- A közoktatási intézményi szolgáltatást sokszínű programmal rendelkező intézményhálózat biztosítja.
- A közoktatási szakszolgálat egyrészt szervezetileg önálló intézményi szolgáltatásként, másrészt a közoktatási intézményekbe integrálva, többletfeladatként való ellátással hozzáférhető. Ezen közszolgálat ellátási alternatíva magában hordozza a részképesség zavarok fejlesztésére vonatkoztatott szegregáció kialakulásának lehetőségét, illetve évfolyamokon belül osztályok elkülönítésének megjelenését.
- A gyermekjóléti alapellátások egyrészt az Egyesített Gyermekjóléti Szolgálat intézményein keresztül, másrészt bölcsődei szolgáltatás hozzáféréssel biztosítják. Az alapellátás bölcsődei intézményei többlet szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyelet lehetőségét is megteremtik, kompenzálva a házi gyermekfelügyelet hiányát. A bölcsődékben a családi napközi kialakítására lakossági érdeklődés hiányában nem került sor.
- Gyermekjóléti szakellátás körében funkcionáló Családok Átmeneti Otthona a kerületi szolgálaton túl a szomszédos kerületek kiszolgálását is megvalósítja.

Az oktatás a jövőben is stratégiai fontosságú ágazat kell maradjon a kerület számára. Az oktatásnak különösen fontos szerep jut a kedvezőtlenebb társadalmi összetételű, alacsonyabb társadalmi státuszú településrészekben.

III.9.2.Óvodáztatás

Óvodai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	21
Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	2.819
Óvodába beíratott gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	2.780
Óvodába beíratott halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	52
Az óvodába be nem íratott 3-5 éves gyermekek száma	427
Az óvodába be nem íratott 3-5 éves halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	n.a
Gyógypedagógiai nevelésben részesülő óvodás gyermekek száma (integráltan neveltek nélkül)	44
Az óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	121

Óvodáztatás a XVIII. kerületben, forrás: ÖNK

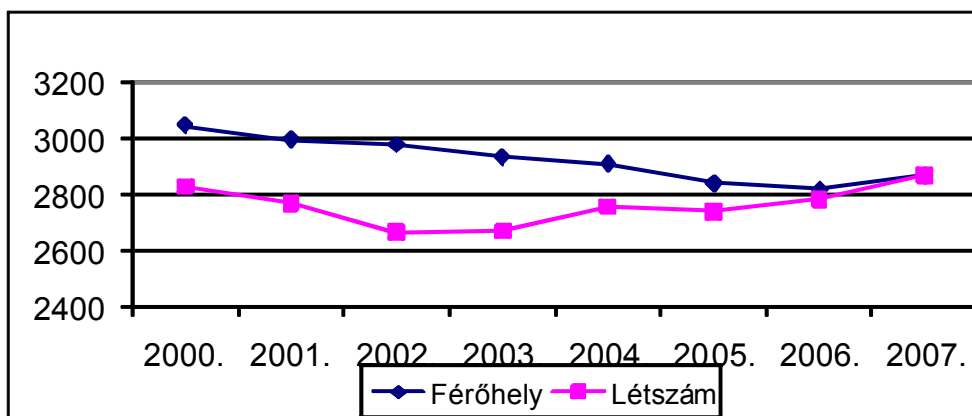
Az Önkormányzati fenntartású intézményekben az óvodai férőhelyek száma - a csökkenő gyermeklétszámhoz igazodóan - az óvodába beíratott gyermekek létszámához igazodott. A statisztikai adatok szerint a beíratott létszám 15 %-át meghaladó számú 3-5 éves egyházi- és magán fenntartású óvodai intézmények szolgáltatását veszi igénybe. A nem Önkormányzati fenntartású intézmények működésükkel egyrészt csökkentik az egyébként fellépő Önkormányzati óvodák zsúfoltságát, másrészt az egybeszámított férőhelyszám biztosítja a kerület valamennyi kötelező, óvodáztatási kort elérő gyermeke számára az óvoda elérését.

A családsegítő és a védőnői szolgálat bevonásával az óvodáztatás folyamatának vizsgálata:

- a gyermekek 13,2 %-át érintő óvodai ellátás igénybe nem vétele, valamint
- a nem Önkormányzati óvodai ellátásban részesülő gyermekek halmozottan hátrányos helyzetére vonatkozó adatszolgáltatás okán indokolt.
- Az 52 fő (a kerületben élő gyermekek 2%-a) halmozottan hátrányos helyzetű gyermek óvodai ellátása biztosított, mely fejlesztési esélyeik növelését eredményezi. Gyógypedagógiai nevelésben az óvodába beíratott gyermekek 1,4 %-a részesül.

Év	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Férőhely	3048	2998	2978	2935	2911	2842	2819	2869
Létszám	2830	2770	2664	2671	2759	2740	2783	2876

Önkormányzati fenntartású óvodai létszámok alakulása 2000-2007. között, forrás: ÖNK



Óvodai férőhelyek száma a kerületben; forrás: ÖNK, 2008

Ugyan nem a közszolgáltatási kör része a kerület magánóvodáinak bemutatása, de a kerület óvodai helyzetképének bemutatásához fontos megemlíteni őket, mivel annak ellenére, hogy a vállalkozási szféra részei, olyan tevékenységet végeznek, amellyel közfeladatot látnak el. Kiemelten foglalkoznak az idegen nyelvoktatással, sporttal, egészséges életmódra neveléssel.

Az egyházi fenntartású óvodákat elsősorban azok a szülők választják, akik vallásos nevelést szeretnének gyermeküknek biztosítani.

Fenntartó	Önkormányzati Óvodák			Alapítványi/magánóvodák		
Év	Csoportsz.	Férőhelysz.	Létszám	Csoportsz.	Férőhelysz.	Létszám
2000.	128	3048	2830	14	300	269
2007.	122	2869	2873	19	391	305
Összesen	- 6	- 179	+ 43	+ 5	+ 91	- 26

Önkormányzati fenntartású óvodák és nem Önkormányzati fenntartású óvodák férőhely-számának alakulása; forrás: ÖNK

III.9.3. Iskoláztatás

Budapest, XVIII. kerület Pestszentlőrinc – Pestszentimrén 21 általános iskola, 1 általános iskola és gimnázium, 3 gimnázium, 1 szakközépiskola, 1 szakközépiskola és gimnázium található. Az oktatáshoz kapcsolódik még a zeneiskola, valamint a szakszolgálat és szakmai szolgálat. Az oktatásban az elmúlt éveket a szakmai útkeresés, a megújulás jellemezte.

Az intézményeknek szakmai önállósága megnövekedett, minden intézmény kialakította egyéni arculatát. Az iskolák a programjaikban kiemelten foglalkoztak az alapkészségek fejlesztésével, az idegen nyelvek és informatika tanításával, az egészséges életmódra neveléssel, tehetséggondozással és felzárkóztatással

Az önkormányzat fenntartói körébe 18 általános iskola (ebből egy speciális), 1 általános iskola és gimnázium, 3 gimnázium, 1 alapfokú művészetoktatási intézmény, pedagógiai intézet és nevelési tanácsadó tartozik.

Általános iskola

Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	19
Általános iskolai osztálytermek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	350
Az általános iskolai osztályok száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	327
Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással és magántanulókkal együtt)	7.202
Általános iskolai magántanulók száma	38
Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók száma	288
Gyógypedagógiai oktatásban részesülő általános iskolai tanulók száma (integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül)	198
Halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma	290
Általános iskolában tanuló első évfolyamosok száma (gyógypedagógiai előkészítő osztályok tanulóival együtt)	860
8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	949
A napközis tanulók száma az általános iskolákban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	4.186
Átmeneti és tartós állami nevelésbe vettek száma	123

Általános iskolai adatok a XVIII. kerületben; forrás: Köznevelési Esélyegyenlőségi Terv, 2008

A XVIII. kerületben az általános iskolai férőhelyek száma meghaladja a ténylegesen beíratott gyermek létszámot, annak ellenére, hogy az elmúlt 5 évben a gazdasági racionalizálás következtében átszervezések történtek. Az egyes tanteremre jutó tanulók száma 20,5 fő, ahol az átlagos tanterem méret a 41-60 m², a tantermekre jutó tanuló létszámok tekintetében zsúfoltság nem jelenik meg.

Az általános iskolás korú gyerekek 6,7%-a sajátos nevelési igényű tanuló. Ugyanakkor a gyermekek 2,74 %-a nem integrált gyógypedagógiai oktatásban részesül.

A halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma meghaladja a 4 %-ot, amennyiben a statisztikai adatközlés adataira támaszkodunk. Az alsó és a felső tagozatban a megoszlás: 47 – 53 %, azaz jelenleg a felsőbb évfolyamokon nagyobb létszámban vannak halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek, ám a jelenlegi óvodai adatok tükrében ezen arány megfordulása várható. A kerületben a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek felkarolását nagymértékben nehezíti a szülők adatszolgáltatás elől történő elzárkózása.

A kerületben alapfokú tanulmányaikat folytató diákok meghatározó, 58 %-a veszi igénybe a napközi adta ellátás lehetőségét. Amennyiben ezen magas arányt a sajátos nevelési igényű illetve a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek létszámával együttesen vizsgáljuk, úgy kiemelten pozitív tényezőként értelmezhetjük az igénybevétel arányát. A napközi otthoni

részvétel mindkét problémás gyermekcsoportban a pozitív hatású fejlesztési – nevelési környezet érdemi hasznosulását vetítik előre.

A XVIII. kerület iskoláiban részesülnek alapfokú képzésben 255-en. Ez a létszám az óvodai és általános iskolai gyermeklétszám 4,84 %-a, amely érték esetében mindenképpen meg kell vizsgálni a háttérben húzódó választási szempontokat.

Egy eltérő jellegű, de nagyon nehéz kihívást jelent az önkormányzat számára a Táncsics utcai iskola egyre fokozódó szegregációs tendenciájának megállítása, illetve visszafordítása. Az iskolában évről évre nő a roma származású tanulók száma, aminek hatására a nem-roma gyermekeket más iskolákba viszik el a szülők, annak ellenére, hogy az iskola igyekszik megfelelő oktatási kínálatot biztosítani. Az önkormányzatnak meg kéne fontolnia, hogy preventívebb stratégia alkalmazása, például a roma gyermekek egy részének más iskolákba való irányítása. Ezt azonban nehezíti, hogy a többi iskola viszonylag nagy távolságra van az adott körzettől.

A kerületre vonatkoztatottan a szakember ellátottság valamennyi közszolgáltatási területen hiánytalanul biztosított.

Középiskola

A XVIII. kerületben négy önkormányzati fenntartású gimnázium működik: a Hunyadi Mátyás Gimnázium, a Karinthy Frigyes Gimnázium, a Vörösmarty Mihály Ének-zenei, Nyelvi Általános Iskola és Gimnázium, és a Pestszentlőrinc-Pestszentimrei Felnőttek Gimnáziuma és Továbbképző Központja. A 2004/2005-ös tanévtől nyelvi előkészítő osztályok, un. 0. évfolyamok indultak a nappali rendszerű gimnáziumokban: német, angol és olasz nyelven.

A **Hunyadi Mátyás Gimnázium** a kerület legrégebbi, 1936 óta működő tradicionális középiskolája. Az iskola választékában humán-reál, rajz- művészettörténet és speciális nyelvi tagozat szerepel. Kiemelkedő a szabadidős foglalkozás a diákok által működtetett Színjátszó Kör.

A **Karinthy Frigyes Gimnázium** magas követelményeket támasztó, országos beiskolázású két tannyelvű elitképző iskola. Ezt bizonyítják az iskola magas továbbtanulási mutatói, valamint a nagyarányú túljelentkezés. Ide a kerületi gyermekek közül azok juthatnak be, akik legkiválóbban teljesítettek.

Az magyar-angol, magyar-német két tanítási nyelvű valamint emelt óraszámú angol tagozaton már kezdettől tanulnak a diákok második idegen nyelvet.

Kiemelten foglalkoznak a tehetséges tanulókkal, ez megmutatkozik az országos tanulmányi és sport versenyek eredményeiben. A képzőművészetekben és zenében tehetséges tanulók is szakértő segítséget kapnak a fejlődésükhöz.

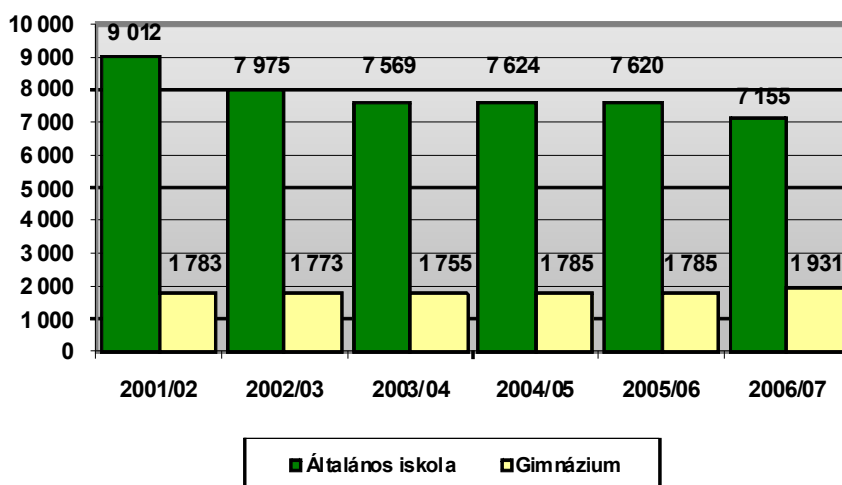
A **Vörösmarty Mihály Ének-zenei, Nyelvi Általános Iskola és Gimnázium** a humán értékek átadását tartja kiemelt nevelési feladatának, ennek egyik legrégebbi eleme az ének-zenei képzés. A világhírű Kodály-módszer alkalmazása, terjesztése, nemzetközi elismertséget ad az iskolának. Mind az általános iskolában, mind a gimnáziumban csak speciális tantervű osztályok működnek, ahol ének-zenei, angol és német idegen nyelvi oktatás folyik. Az

anyanyelvi képzés meghatározó szerepe az irodalmi tehetséggondozásban és a poétika oktatásában nyilvánul meg.

Megkülönböztetett helyet foglal el a középiskolák között a **Pestszentlőrinc- Pestszentimrei Felnőttek Gimnáziuma és Továbbképző Központja**. Ez az intézmény biztosítja a dél-pesti régióban a felnőtt korúak képzését. A felnőttek számára tanulási esélyt nyújtó, élethosszig tartó tanulás iránti igény felkeltése Európai Unió alapelve, ezen túlmenően felnőtt társadalmunk műveltségi színvonalának, életkörülményeinek javítását szolgáló tevékenység.

Esti-levelező tagozaton heti 3 alkalommal van tanítás, a levelező távoktatási tagozaton szombaton tanítanak. Aki ez utóbbira jelentkezik számítógépes alapkészségekkel kell rendelkeznie, mert Interneten keresztül tarthat kapcsolatot az iskolával. Önállóan, de folyamatos tanári irányítás mellett kell tanulni. A jelentkező dönti el, hogy melyik tagozaton tud eredményesebb tanulmányi munkát végezni. A gimnáziumi oktatás követelményrendszere alapvetően megegyezik a nappali gimnázium követelményrendszerével.

Az iskola a kor társadalmi kihívásainak kívánt megfelelni, amikor bővítette szolgáltatásait, az esti levelező, a levelező-távoktatási tagozatok mellett a 2006/2007-es tanévtől a gödöllői Szent István Egyetemmel és a jászberényi Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Karával együttműködik.



Az általános iskolai és gimnáziumi létszámok alakulása a XVIII. kerületben, forrás: ÖNK

Említést érdemel továbbá a kerületben működő három, nem önkormányzati fenntartású általános iskola illetve két fővárosi fenntartású szakközépiskola, melyek színesítik a választékot, részt vesznek a kerület életében. Döntően kerületi gyermekek nevelését-oktatását végzik.

A **Szent Lőrinc Katolikus Általános Iskola** 1993 óta működik, mint vallásilag elkötelezett intézmény. Az iskolánkban a keresztény értékrend szerint oktatnak. Fenntartója az Esztergom-Budapest Főegyházmegye.

2003. augusztus 1-jétől kezdte meg működését a **Szenczi Molnár Albert Református Általános Iskola** (korábban Podhorszki János Általános Iskola) melynek a Pestszentimrei Református Egyházközség és a Budapest-Déli Református Egyházmegye a fenntartója. Az oktató-nevelő munkát református szellemben végzik, órakeretben oktatják a hittant.

Az iskolák Köznevelési Megállapodás, majd Együttműködési Megállapodás keretében kiegészítő támogatásban részesülnek önkormányzatunktól.

A **Kincsház Általános Iskola** vállalta a sajátos nevelési igényű tanulók oktatását kerületben 2007. február 01-től. A Kincsház Alapítvány a tanév végén anyagi nehézségek miatt nem tudta továbbműködtetni az iskolát, ezért megszüntette azt.

2007. szeptember 01-től a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség elindította a **Wesley Kincsei Általános Iskolát**, a továbbiakban ők látják el az integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű tanulók oktatását-nevelését.

A **Pestszentlőrinci Közgazdasági Szakközépiskola** a kerület oktatási kínálatát kiegészíti közgazdász, informatikai, számviteli, gazdálkodási, pénzügyi, idegen nyelvi gép- és gyorsírói képesséssel. Érettségi után esti középfokú szakképzést folytatnak.

A **Pogány Frigyes Építőipari Szakközépiskola és Gimnázium** német kéttannyelvű szakképzésben és az informatikai (ECDL-szintű) képzésben emelkedik ki. Diákjai számára technikai szakképzést is biztosít.

III.9.4. Közművelődés

A kerületben három Községi Ház működik. A Kondor Béla, a Bókay Kert (ezen belül a Rózsa) valamint a PIK (Pestszentimrei Községi Ház).

Mindhárom ház színes, változatos programkínálattal rendelkezik. Kiemelten kezelik a művelődési értékek őrzését, terjesztését és minden korosztály számára próbálnak érdekes és hasznos szabadidős lehetőségeket biztosítani. A legkisebbeket baba-mama klubok, a gyermekeket gyermekszínházi előadások, kézműves szakkörök, a felnőtteket közhasznú tanfolyamok, műsoros estek, bálók, az időskorúakat pedig idősklubok, nótadélutánok és sok egyéb program várja.

Az egészségmegőrzést, prevenciót szolgáló programokra is nagy hangsúlyt fektetnek (jóga, aerobik, női, férfi alakformáló torna, regeneráló torna, stb.). Továbbá egyéb lakossági szolgáltatásokat is ellátnak (teleház, fénymásolás, gépelés, plakátkészítés, információ, számítógépes gyakorlási lehetőség, internetezés, rendezvényszervezés, ruhavásár).

A Kondor Béla Művelődési Ház az évente megrendezett Havanna Lakótelepi Napok alkalmával 4-5000 embert fogad 9 nap alatt.

A kerület szakembereinek véleménye szerint a három községi ház elegendő kapacitással rendelkezik.

Települési könyvtárak kerületenként, 2006					
Kerület	Könyvtári szolgáltató hely	Beiratkozott olvasó	Könyvtári egység, ezer	Ebből: könyv	Kölcsönzött könyvtári egység, ezer
XVIII.	3	13 077	107,8	99,9	249,4
Bp. összesen	63	293 437	3 461,9	2 649,2	4 819,3

Könyvtárak és forgalmuk a kerületben, illetve a fővárosban; forrás: KSH

A kerület 3 könyvtárral rendelkezik és a könyvtárak nagy népszerűségnek örvendenek a lakók körében. A beiratkozott olvasók fővárosi rangsorában a XVIII. kerület az előkelő 6. helyen áll.

A kerület lakosainak közművelődését szolgálja továbbá a **SÍN Kulturális Központ**. Mely egy olyan „összművészeti kezdeményezés” kíván lenni, mely többek között képes befogadó színházként, alkotóműhelyként, produkciós házként működni. Helyszínt kínál színházi-, kiállítási események, rendezvények, fesztiválok számára. Külön profiljuk a rehabilitációs és foglalkoztató központ szerep, melynek keretében helyet biztosít a sérült emberekkel dolgozó színházi társulatoknak és a velük foglalkozó rehabilitációs szakembereknek, valamint mozgás- és táncterápiás csoportoknak.

Ezen kívül médiatékaként, egészségközpontként is működik.

Az előzőekben leírtak a szabadidő eltöltésének egyik, a kultúrához kötődő részét teljes egészében leírták, nem így a sportos szabadidő mulatás helyszíneit:

III.9.5. A kerület sportkínálata

E téren is igen gazdag lehetőségeket kínál a kerület lakói és vendégei számára. Fedett sportcsarnokból kettő is a nagyközönség rendelkezésére áll, a kisebb és korosabb Pestszentlőrinci Sportcsarnok, amely a kerület neves, az Önkormányzat által is támogatott PLER KC NB.I. férfi kézilabda csapatának is otthont ad, valamint a legmodernebb kialakítással és felszereléssel megépített Pestszentimrei Sportkastély rendezvény- és sportcsarnok, amelyet 2006. decemberében nyitottak meg a kerület lakói számára.

Uszodát is működtet a kerület, mindjárt kettőt ebből is, egyet a nemrég (2008-ban) megszerzett MALÉV Sporttelepen és egy másikat a Pestszentimrei Sportkastély szomszédságában, a Kastély-dombon. Szabadtéri fürdésre lehetőséget a Bókay-kerti strandfürdő nyújt.

A kerület iskolái mind rendelkeznek tornateremmel, ezek is nyitottak a lakosság számára éppúgy, mint az iskolák, a sportcsarnokok és a Bókay-kert szabadtéri sportlétesítményei.

Évente megrendezésre kerül rengeteg sportesemény, de hogy csak az egyik legfontosabbat említsem, a kerületi Diák Olimpia is évente a diákok megmérettetésének helyszíne.

A kerületben nem csak a szabadidős sport, de a versenyszerű sportolás keretei is igen tágasak. A kerületben több sportegyesület is működik a legkülönbözőbb sportágakban, és ezek egy része az Önkormányzat által is támogatott. Kerületi intézmény a Speciális Oktató és Fejlesztő Intézmény (SOFI), melynek versenyzői hat arany- és hat ezüstérmet nyertek a Sanghaji Speciális Olimpia Világjátékokon. Szintén kerületi fenntartású iskola az I. számú Etalonsport Általános és Sportiskola, amely az Etalonsport Sportberuházási, Tehetséggondozó és Egészségvédő program gondozója.

Lehet birkózni is a kerületben a Pestszentimrei Birkózó Egyesület tagjaként, de ha valakit a ritmikus sportgimnasztika jobban érdekel, úgy egyszerre hat ország közel száz versenyzőjének tudását szemlélhette meg 2009. január 24-én, a Pestlőrinci Gimnasztika Sport Egyesület (PGSE) által szervezett ritmikus gimnasztika nemzetközi utánpótlás versenyen a Sportkastélyban, ahol az egyesület versenyzői a 40 éremből 18-at, pontosan 6 arany-, 3 ezüst és 9 bronzérmet szereztek meg. A három éve működő pestszentlőrinci egyesület öt szakosztállyal bír (labdarúgó, birkózó, cselgáncs, torna és RSG).

Ugyancsak a Pestszentimrei Sportkastély adott helyet az első Budapest Speedminton Gyorstollaslabda Bajnokságnak.

Neves egyesülete továbbá a kerületnek az 1908 SZAC KSE, amely a Szentlőrinci Atlétikai Club (SZAC) labdarúgócsapatának utóda. A csapatot 1908-ban helybéli vállalkozók és lokálpatrióták alapították. Folyamatosan fejlődve 1943-44-ben a csapat felkerült az NBI-be és Deák Ferenc, a legendás „Bamba” vezetésével megkezdte legsikeresebb korszakát. Deák Ferenc az 1945-46-os bajnokságban érte el a máig is világcúcsként számon tartott gólkirályi címét 66 góllal, a csapat pedig 8. lett a bajnokságban. Az 1947-48-as bajnokságban története legjobb helyezését elérve, hatodik lett a csapat az NBI-ben. A következő évtizedekben többször megszűnt, majd újra megalakult, míg végül 2005. augusztusában 1908 SZAC KSE néven ismét elindult a Budapest-bajnokságban.

III.10. Szociális ellátás

A szociális ellátásról szóló fejezet a kerület 2004-ben elkészített Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója alapján készült, beépítve a 2006 évben elfogadott Konceptió felülvizsgálatának és a 2007-re előírányzott szociális feladatellátást értékelő dokumentum elemeit is.

A kerület földrajzi és területi adottságait figyelembe véve, megállapítható, hogy jól megalapozott és átgondolt az intézmények elhelyezkedése, igazodik a lakótelepi és a kertvárosi területek adottságaihoz. A szolgáltatásokhoz, ellátásokhoz való hozzájutás egyenlő esélyei biztosítva vannak, hiszen Pestszentimrén egyaránt megtalálhatók és mindenki számára igénybe vehetők ugyanazon szolgáltatások, mint Pestszentlőrincen.

Az Önkormányzat a kötelezően ellátandó alap- és szakosított szolgáltatásokat intézményei által, illetve ellátási szerződés keretében biztosítja.

A kerület által biztosított alapszolgáltatások:

- szociális információs szolgáltatás,
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- közösségi ellátások,
- támogató szolgáltatás,
- utcai szociális munka,
- nappali ellátás.

III.10.1. Szociális ellátást nyújtó intézmények

Szociális Szolgáltató Intézmény

A Szociális Szolgáltató Intézmény a kerületi idősök és hátrányos helyzetűek eredményes gondozása révén jelentős szerepet tölt be a helyi szociálpolitikai intézményhálózatban.

Az Intézmény egy olyan – a személyes gondoskodás keretében – szociális alapszolgáltatásokat nyújtó szervezeti integráció, amelyben több ellátási típus egy intézmény keretein belül jelenik meg. Az intézmény szervezeti struktúrájából következően az átmeneti elhelyezést, illetve a nappali ellátást biztosító intézmények több ellátotti csoport részére nyújtanak szolgáltatásokat megfelelő szakmai háttérrel.

Tevékenységi körében biztosított: étkeztetés, házi segítségnyújtás, időskorúak nappali ellátása – Idősek klubjai (5 Gondozási Központ keretében) - mely maximális kihasználtsággal működik, fogyatékosok nappali ellátása (Gyöngyvirág Napközi Otthon), támogató szolgáltatás (Speciális Támogató Központ)- alapvetően feladatuk a fogyatékos személyek lakókörnyezetében történő ellátása, átmeneti elhelyezést nyújtó ellátás (Somogyi László Gondozóház)- időskorúaknak biztosít ellátást, akik önmagukról betegségük miatt, vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

III.10.2. Családsegítő Szolgálat

A családsegítő szolgáltatás igénybe vétele térítésmentes, elsősorban tájékoztatásra, tanácsadásra, ügyviteli segítségnyújtásra terjed ki. Tevékenységi körébe tartozik a családsegítés, a szociális, mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a kialakult krízishelyzet megszüntetésére történő törekvés, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Tevékenységi körében biztosított: preventív, általános szolgáltatás (tanácsadást, valamint a gyermek és családi programokat szervezésének keretében), speciális segítő szolgáltatások (adósságkezelési szolgáltatást, valamint a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű, aktív korú nem foglalkoztatott személyekkel végzett szociális munka- mely a szociális munka eszköztárára és a közcélú munkára épül) foglalják magukba, szociális információs szolgáltatás (tájékoztatás az ellátások hozzáférhetőségéről és az igénybevételekre vonatkozó szabályokról, illetve egy Álláskereső Klubot is működtetnek)

III.10.3. Gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó intézmények

Tevékenységi körében biztosított: gyermekjóléti alapellátás, időszakos és hétvégi gyermekfelügyelet, gyógypedagógiai, logopédiai és gyermekpszichológiai segítségnyújtás és tanácsadás, Baba-Mama klub, korai fejlesztés, nyújtott nyitva tartás igény szerint, beteg gyermek átmeneti otthoni felügyelete, hotelszolgálat, sóterápia.

Az intézményhálózatot jelenleg 9 működő szervezeti egység alkotja 540 + 20 működő férőhellyel, egy korai fejlesztő részleggel. 2007. év tavaszától bővült az intézményhálózat az UNIOS támogatással (HEFOP.4.2) épült „Bababirodalom” Bölcsőde és Szolgáltató Központtal.

Lényegesen több férőhelyre tartanak igényt a kerület lakosai, mint amennyit a bölcsődék ki tudnak elégíteni. Az Egyesített Bölcsődék intézményei 2007. szeptembertől 120-135 %-os feltöltöttséggel indultak, így nem tudnak és ezt megelőző években sem tudtak eleget tenni azon szakmai követelménynek, hogy egy-egy bölcsődei csoportban 10 gyermek, fogyatékos gyermekeket is ellátó csoportban pedig 8 gyermek kerüljön elhelyezésre. A kerületben a 3 éven aluliak száma pedig folyamatosan nő. A bölcsődékben a megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosításával folyamatosan fogadnak integráltan, eltérő fejlődésű kisgyermeket, akiknek korai fejlesztését a „Fecskefészek” Bölcsőde Korai Fejlesztő Részlegében látják el. Ezen felül, ambulánsan is ellátják a korai fejlesztésre szoruló gyermekeket. A Korai Fejlesztő Részleg együttműködési megállapodás alapján gyakorló területe - korai fejlesztést tekintve - a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolának.

A 60 férőhelyes „Hétszínvirág” Bölcsőde a Közép-Magyarországi Regionális Módszertani Bölcsőde „segítő” intézménye, bemutató foglalkozásokat, szakmai tapasztalatszeréket biztosítva kerületen belül és kívül egyaránt.

Csibész Gyermekjóléti Központ

A gyermekjóléti szolgáltatást két tagintézmény látja el, melyből a Pestszentimrén található telephely csak az alapfeladatok ellátását biztosítja, a Pestszentlőrinc városrészen található Központ – mely modern, akadálymentesített épületben, speciális szolgáltatások nyújtására is adottak feltételekkel működik. A Pestszentimrei Gyermekjóléti Szolgálat az Általános Német Nemzetiségi Iskola épületében van elhelyezve, ahol a Családsegítő Szolgálat kihelyezett tagozata is megtalálható. A Szolgálat a rendelkezésére álló két irodát már „kinőtte”.

Tevékenységi körében biztosított: Általános szolgáltatási feladatok (az anyagi nehézségek, beilleszkedési nehézségek, a magatartási és teljesítményzavarral küzdő gyermekek, családi

konfliktus és a szülő/család életvitele és a családon belül bántalmazott gyermekek esetében) jogi segítségnyújtás és egyéb tanácsadásra van lehetőség, mely szolgáltatásokat is egyre nagyobb számban veszik igénybe a kliensek.

Speciális szolgáltatási feladatok. Az utcai- és lakótelepi szociális munkát egy operatív munkacsoport látja el, melynek célja, hogy felkutassák és elérjék az elsősorban veszélyeztetett gyermekeket, fiatalokat, és számukra alternatívákat kínálnak szabadidejük eltöltésére, valamint helyet biztosítsanak kortársaikkal vagy éppen más korosztályokkal való találkozásokra.

Kórházi és egészségügyi szociális munkát – 1 fő végzi, a Heim Pál Gyermekkórház és a Jahn Ferenc Kórházzal. A szolgáltatás célja a szociális válsághelyzetben lévő anyának, szülőnek és gyermekének segítséget nyújtásnak a gyermeket veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében, valamint a gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzéssel éljenek a Központ felé, a további bántalmazás megakadályozása érdekében.

Kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat

A gyermekek átmeneti gondozását a Csibész Gyermekjóléti Központ két intézménye, a Gyermekek Átmeneti Otthona és a Családok Átmeneti Otthona látja el, ahol minimális szakemberi beavatkozással, maximálisan törekednek a családok életét akadályozó tényezők csökkentésére, illetve megszüntetésére. Mindkét Átmeneti Otthon 12 engedélyezett férőhellyel rendelkezik, ez a Családok Átmeneti Otthonában 3 család együttes, egyidejű elhelyezését jelenti. A krízishelyzetbe került gyermekek elhelyezése minden esetben megoldott a Gyermekek Átmeneti Otthonában, a férőhely elegendő a jelentkező igények kielégítésére. Ezzel szemben a Családok Átmeneti Otthona folyamatosan telt házzal működik, a várólistán évről évre többen szerepelnek.

A Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Biztosítja a jogokhoz, javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést az igénylők számára, másrészt aktualizálja az Önkormányzati rendeleteket.

Az Iroda által juttatott transzferek többsége a pénzbeli ellátások köré szerveződik, melyek az azonnali szükséglet kielégítést szolgálják. Az esetek többségében a család létszükségleteinek kielégítését biztosítják - melyet az igénylők magas száma, és a juttatott támogatások összege is bizonyít. Együttműködve más Önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, egyházakkal, pályázati lehetőségek kiaknázásával igyekszik biztosítani a szociális ellátásokra fordítható források bővítését

III.10.4. Hajléktalan ellátás

Az Önkormányzat évek óta a Tiszta Forrás Alapítvánnyal együttműködési megállapodás keretében gondoskodik a kerületi hajléktalan ellátásról.

III.10.5. Munkanélküliekről való gondoskodás

A kerületben a Munkaügyi Központ kirendeltség veszi nyilvántartásba a munkanélküliséggel küzdő aktívkorú személyeket, illetve próbálkozik munkába állításukkal. A Közmunka Egyesület pedig a közcélú és közhasznú munkavégzéssel foglalkozik. A közhasznú munkavállalók a kerületben élő, tartósan munkanélküli lakosok közül kerülnek ki, s közcélú foglalkozást biztosít az aktívkorúak rendszeres szociális segélyben részesülő munkanélküliek számára.

III.10.6. Pszichiátriai és szenvedélybetegek átmeneti és közösségi ellátása

Az Önkormányzat ellátási szerződést kötött a Félúton Alapítvánnyal annak érdekében, hogy átmeneti ellátás keretében segítséget nyújtson azoknak a pszichiátriai és szenvedélybetegeknek, akiknek ellátása más intézményben vagy családjukban átmenetileg nem oldható meg.

III. 10.7. Segélyezés

Az elmúlt 15-20 év társadalmi és gazdasági változásai az egyének és a családok életében is meghatározó változásokat idéztek és idéznek elő.

Az elsődleges munkaerő piacon való részvétel feltételei nagymértékben megváltoztak, új ismeretekre, nagyfokú alkalmazkodásra van szükség.

Az elmúlt időszak bebizonyította, hogy a társadalom egy része nem volt képes. - vagy csak igen nagy nehézségek árán - alkalmazkodni a megváltozott feltételekhez.

A tartós munkanélküliség, az infláció valamint az energiaárak drasztikus emelkedése együttesen a családok ellehetetlenedését hozták magukkal.

Mindezek problémák megoldását igyekszik enyhíteni a kerület segélyezési, támogatási rendszere.

A szociális támogatásokra fordított éves összegeket vizsgálva a 2002-2007-es időszakban, az alábbi megállapítások tehetők. 2005-ig a rendelkezésre álló támogatási keretnek jelentős része (mintegy 20%-a) általában nem kerül felhasználásra az adott évben, 2005 és 2007 között közel teljes egészében felhasználásra kerül az adott évre előirányzott összeg.

A támogatások elérhetőségének problémáit tehát sikerült orvosolnia a kerületnek. Ennek eszközei a következők voltak: hatékonyabb kommunikáció az érintett célcsoportok irányába, gördülékenyebb, egyszerűbb ügyintézés.

Az alábbiakban áttekintjük a legfontosabb támogatási formák alakulását az ezredforduló óta eltelt időszakra vonatkozóan.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Szociális támogatások éves költségvetési előirányzata, millió Ft	449	393,9	559,6	707	525,1	509,5
Szociális támogatások tényleges éves ráfordításai, millió Ft	370	387,8	429,4	582,4	508,7	497
Ténylegesen felhasznált összeg az előirányzat %-ában	82%	98%	77%	82%	97 %	98 %

A szociális támogatások előirányzatának és tényleges ráfordításának alakulása 2002-2007, forrás: ÖNK, 2008

Az önkormányzat 2002-ben vezetett be egy új típusú támogatási formát, a **kerületi segélyt**. A támogatás bevezetésének a célja egy olyan segélyezési forma létrehozása volt, mely differenciáltabban képes mérni az egyes háztartások rászorultságát. Ezért a támogatás jogosultsági feltételeinek meghatározásában bevezették a támogatási szükséglet fogalmát, mely a háztartás jövedelme és az elismert kiadások (melyek a rendeletben vannak meghatározva) közötti különbség nagyságát vizsgálja a háztartás tagok számának függvényében. A kerületi segélynek éppen ezért nagy szerepet szántak a támogatási rendszeren belül és igyekeztek rugalmas folyósítási feltétel rendszert kialakítani. A segélynek két altípusa van a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás és az átmeneti segély. A segély megállapítható egyszeri alkalomra, de hosszabb időtávra, akár egy évre is, rendszeres havi folyósítással. Mégis a tapasztalatok szerint, még ha többszöri alkalommal is ítélik meg, akkor is az csak ritkán egy teljes évre szól. E mögött az ügyintézők indokolt, ám talán túlzott óvatossága áll.

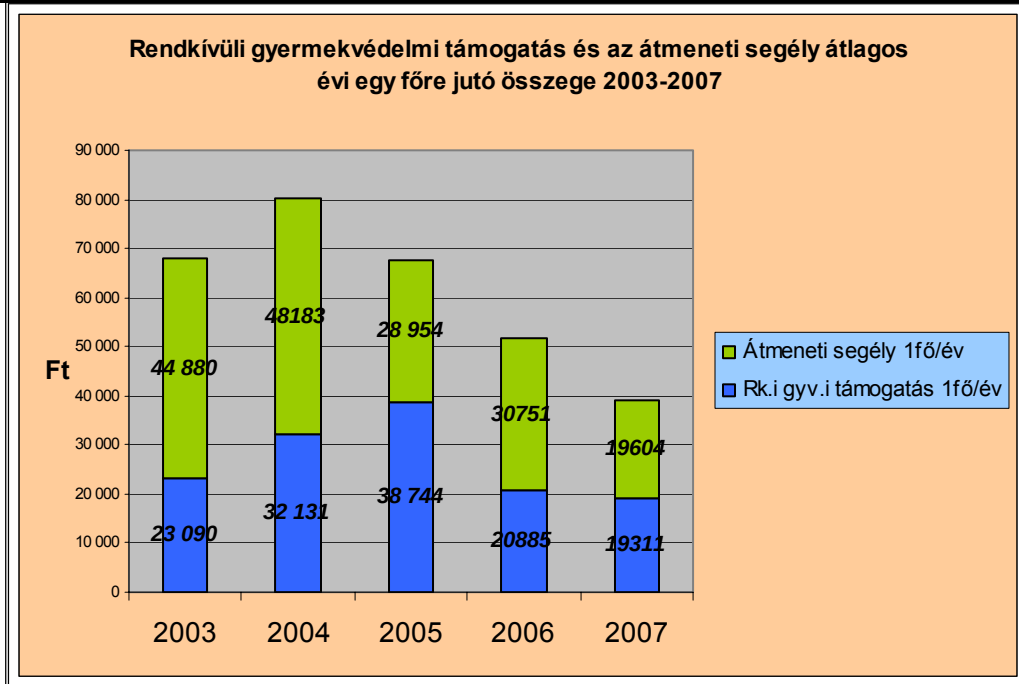
A kerületi segély alakulását vizsgálva a 2003-2007-es időszakban, láthatjuk, hogy ez a támogatási forma ténylegesen az egyik, ha nem legjelentősebb segélyezési eszközzé vált a kerületben, az összes szociális támogatás mintegy 20-30%-át teszi ki, évtől függően. A kerületi segély éves összege az adott időszakban 76,8 millió Ft-ról 98,4 millió Ft-ra nőtt. Bár az emelkedés mértéke a 2005-2006-os évben kiugróan magas volt. Ugyanígy 2005 és 2006-ban, a segélyben részesülők száma is megugrott nagyjából a duplájára, 2007-ben, e tekintetben is kisebb visszaesés tapasztalható. Ez a nagyarányú növekedés elsősorban az átmeneti segélyezési forma kiterjedésének volt köszönhető. Azonban a segélyezették számának növekedése a támogatási összeg jelentős csökkenésével járt. Míg a 2004-ben még az egy főre jutó átlagos támogatás 48183 ezer Ft volt éves szinten (ami a fővárosi összehasonlításban is magasnak számított), addig ez 19 604 Ft-ra csökkent 2007-re. Ezzel szemben a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás egy főre jutó éves átlagos összege jelentősebben emelkedett 2005-ig, 2006, 2007-ben azonban jelentős csökkenés tapasztalható e tekintetben is. Ennek oka, hogy a támogatottak létszáma duplájára emelkedett 2005 és 2006 között.

	2003	2004	2005	2006	2007
Kerületi segélyben részesültek száma/ összesen (fő)	2 146	2 106	4296	5773	5.047
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma (fő)	897	884	1 067	2.224	1.808
Átmeneti segélyben részesültek száma (fő)	1 249	1 222	3 229	3.549	3.239
Kerületi segély összege/ összesen(Ft)	76 767	87 284	134 835	155.584	98.413
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összege (ezer Ft)	20 712	28 404	41 340	46.448	34.915
Átmeneti segélyre fordított összeg (ezer Ft)	56 055	58 880	93 495	109.136	63.498
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás egy főre jutó éves átlagos összege (Ft)	23 090	32 131	38 744	20.885	19.311
Átmeneti segély egy főre jutó éves átlagos összege (Ft)	44 880	48183	28 954	30.751	19.604

A kerületi segély típusú támogatások alakulása 2003-2007 között, forrás: ÖNK, 2008



Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, forrás: ÖNK, 2008



Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás átlagos egy főre jutó havi összege, forrás: ÖNK, 2008

III.10.8. A kerületi lakossági hátralékok elemzése

A háztartások lakásköltségekkel kapcsolatos eladósodottsága igen jelentős probléma a kerületben. Egy utánkövetéses vizsgálat hívta fel a helyi vezetés figyelmét a problémára s ezt követően született meg 2004. februárjában az a helyi rendelet, amely alapján azóta is a Családsegítő Szolgálat látja el az adósságkezelés szolgáltatás feladatát.

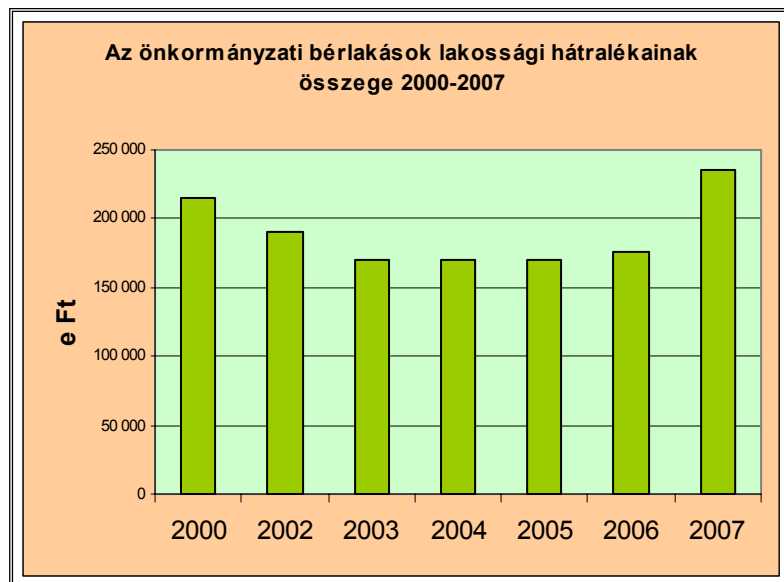
A hátralékkezelés alapja, hogy az Önkormányzat az érintett szolgáltatókkal folyamatosan megkötötte azokat a megállapodásokat, amely alapján az adósságcsökkentési támogatás folyósítása megtörténhet. Ezen megállapodások száma napjainkban is növekszik, hiszen a társasházak és lakásszövetkezetek közös képviselői egyre nagyobb számban ismerik fel a lehetőségét annak, hogy a lakóközösség érdekében segítséget kaphasson tulajdonostárs is.

Meg kell említeni még, hogy az adósságkezelésben szerepet kap még az átmeneti segély is, melyet az Önkormányzat, indokolt esetben, az önrész fizetéséhez, illetve kisebb adósságok törlesztéséhez nyújthat

500 M Ft alatti tartozás kerületenként	500 M Ft feletti és 1.000 M Ft alatti tartozás kerületenként	1.000 M Ft feletti tartozás kerületenként
1,2,5,6,7,9,11,12,16,19,20,22,23	4,8,10,13,14,15,17,18,21	3

A budapesti kerületekben fennálló teljes körűen kimutatott tartozások 2007. évben; forrás: VAGYON 18 Zrt.

A Vagyonkezelő Rt. által készített, és az alábbi táblázatban szereplő kimutatás alapján megállapítható, hogy az összes hátralék 2000. és 2007. év között jelentősen emelkedett.



Önkormányzati bérlakások lakossági hátralékai; forrás: Önkormányzati adatbázis, 2008

2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007
215.489 eFt	189.761 eFt	170.281 eFt	170.508 eFt	169.705 eFt	176.233 eFt	235.165 eFt

Az Önkormányzati bérlakásokat érintő lakossági hátralékok összege; forrás: Önkormányzati adatbázis, 2008

A 235 M Ft kintlévőség 80 %-a a Havanna lakótelep hátralékait érinti.

A táblázatból megállapítható, hogy a hátralékok 2005. évig csökkenő tendenciát mutatnak, majd a kintlévőségek a következő évektől ismét emelkednek, 2007. évben pedig már jelentős növekedés állapítható meg.

III.10.9. A lakossági hátralékokkal kapcsolatos problémák

A lakbérhátralékok az Önkormányzatnál költségvetési hiányt, a közüzemi díjtartozások pedig a Vagyonkezelő Rt-nél jelentenek likviditási problémát.

A *hátralékkezelési* programok alapján adható támogatás elengedésének feltétele, hogy a család rendszeresen a teljes körű, lakhatással összefüggő kiadásokat teljesítse. A támogatáshoz való hozzáférés legnagyobb akadálya a tárgyhavi közüzemi számlák teljes megfizetése.

A támogatási program másik feltétele az önrész, azaz az adósság 25 %-ának befizetése. A családok nem rendelkeznek olyan mértékű megtakarítással, mellyel az adósság egy részét egy összegben meg tudnák fizetni.

A gyermekét egyedül nevelő szülő nem képes a gyermek felügyelete mellett jövedelmét kiegészíteni, ha nincsenek természetes személyek vagy intézmények, akik a munkavállalás idejére vállalnák a gyermek gondozását.

A nyugdíjjal és a rokkant nyugdíjjal rendelkezők körében a legkisebb a valószínűsége a jövedelem jelentős változására. Ha nincs olyan családi kapcsolati rendszerük, akik a számlák megfizetésében támogatná a nyugdíjast, vagy a leszázalékolt kiskorú gyermeket nevel, kizárólag a lakás-mobilitás lehetősége kínálkozik megoldásként.

A munkanélküliség és az időskorú bérlők arányának növekedése jelentősen rontja a fizetőképességet.

A fogyasztást mérő órák hiányában nem ellenőrizhető és nem befolyásolható a takarékos fogyasztás, valamint az átalánydíj számlázás az átlagnál nagyobb terhet ró a bérlőkre. A lakótelepen a távfűtés és a melegvíz-szolgáltatás díja az átlagosnál nagyobb mértékű.

A tartósan Önkormányzati tulajdonban lévő lakóingatlanok állaga folyamatosan romlik, és ez a bérlők közérzetén keresztül, áttételesen tovább rontja a fizetőképességet. Egyre nő azon bérlőknek az aránya, akik képtelenek bármilyen nagyságú bérleti és közüzemi díjat megfizetni.

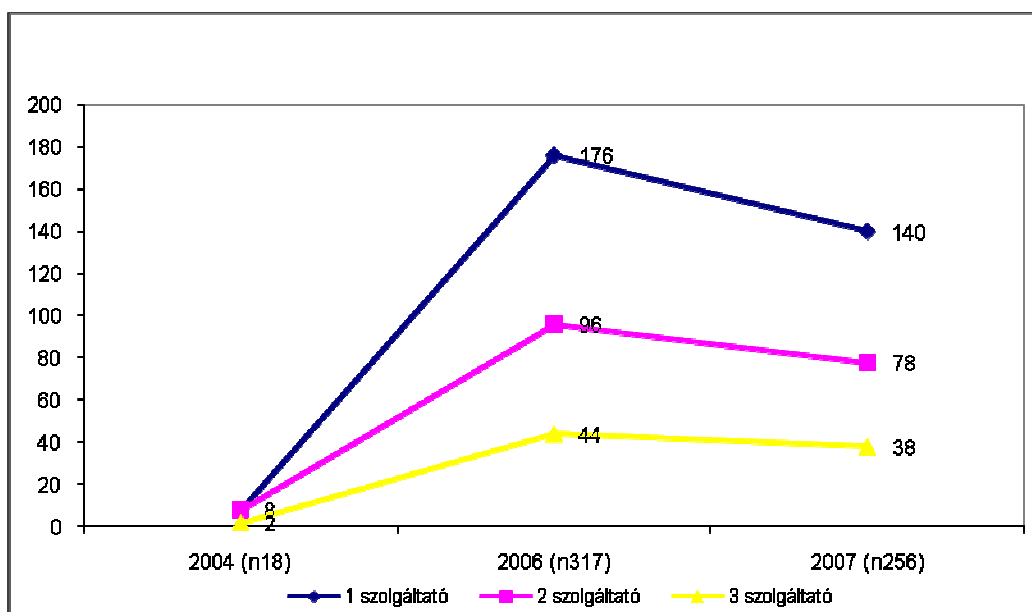
A kezelhetetlen nagyságrendű hátralékok komoly feszültséget jelentenek az Önkormányzati lakásgazdálkodásban és a helyi szociális ellátó szférában.

A tapasztalat azt mutatja, hogy ha szociálpolitikai eszközökkel a hátralékos család legalább egy tagja a munkaerőpiacra visszakérül, akkor képessé válhatnak a rendszeres közüzemi számlák kiegyenlítésére. Ezért számukra a munkalehetőség segítése a kivezető út terheik enyhítésére.

Az ápolási díj, rendszeres segély és a gyermek után járó ellátások összege alacsony összegű, de rendszeres jövedelmet jelent a család számára. Jelentős segítség, ha a rendszeres fizetés mellé valamilyen módon kiegészítő jövedelem társulna.

	2004	2005	2006	2007
Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma (LFT) (fő)	272	1627	1 912	1 902
Normatív	139	431	538	408
Adósságkezeléshez kapcsolódó	14	55	99	80
Helyi	119	1137	1 275	1 414
Támogatásra fordított összeg összesen (ezer Ft)	5010	27292	59 948	73 759
Normatív	3190	15947	16 292	13 784
Adósságkezeléshez kapcsolódó	1127	1129	1 176	1 153
Helyi	693	10216	42 480	58 822
Adósságkezelési szolgáltatásban részesültek száma (fő)	14	55	99	80
Adósságkezelési támogatás összege (ezer Ft)	1127	6893	12 735	9 615

A lakásfenntartási és adósságkezelési támogatás alakulása 2004-2007; forrás: Önkormányzati nyilvántartás, 2008



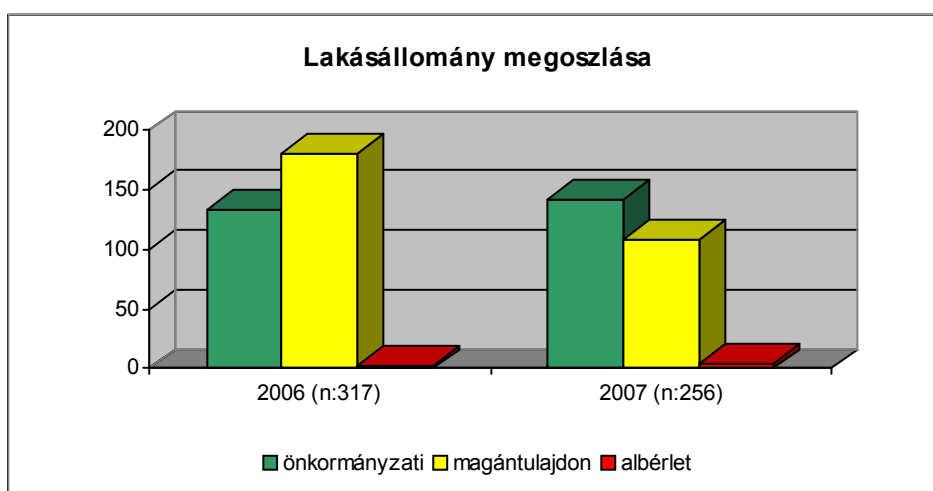
Lakossági hátralékok szerkezetének alakulása 2004-2007 forrás: Önkormányzati nyilvántartás, 2008

A lakásfenntartási támogatás újbóli beindításakor a 2004-es igen alacsony szint után, 2005-re a támogatottak száma jelentősen megnőtt 1627 főre, bár még ez sem jelent túlzottan magas szintet. A támogatottaknak 70%-a helyi lakásfenntartási támogatásban részesül. Azonban a támogatások összegét tekintve a helyzet nem annyira kedvező, míg a központi normatív támogatás éves átlagos összege 37 ezer Ft volt, addig a helyinél csak 8985 Ft. A helyi támogatási összege még akkor is nagyon alacsonynak tűnik, ha számításba vesszük, hogy a

háztartások nagyobb része az évközben történő kérelmezés miatt nem kapta a teljes 2005-ös évre a támogatást.

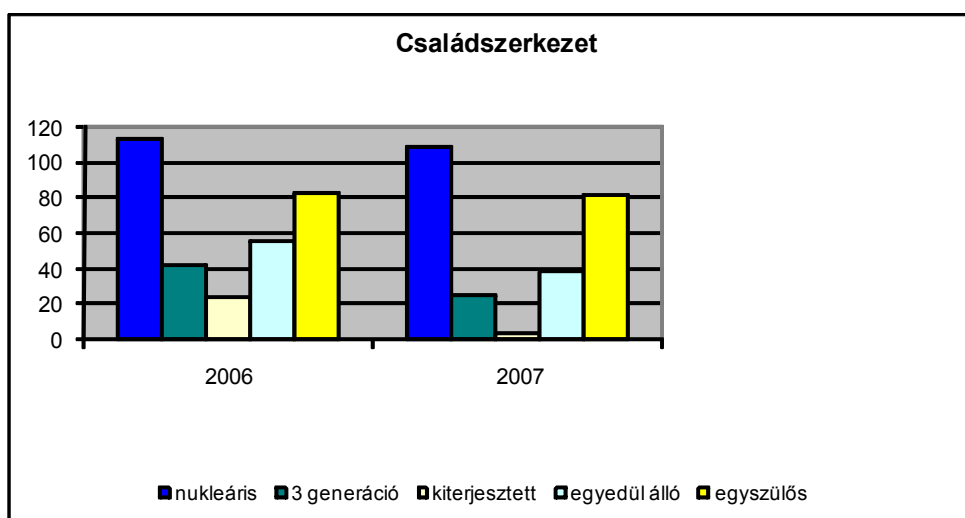
2006 évben a Családsegítő Szolgálat által feltárt összes közüzemi hátralék összege meghaladta a százmillió forintot, amely adat 317 családtól származik. Ennek alapján megállapítható, hogy a látószögbe kerülő családok hátralékának összege átlagosan meghaladta a 300.000.- Ft-ot.

III.10.10. A hátralékkal élők lakásszerkezet szerinti megoszlása



Lakásállomány megoszlása: ÖNK, 2008

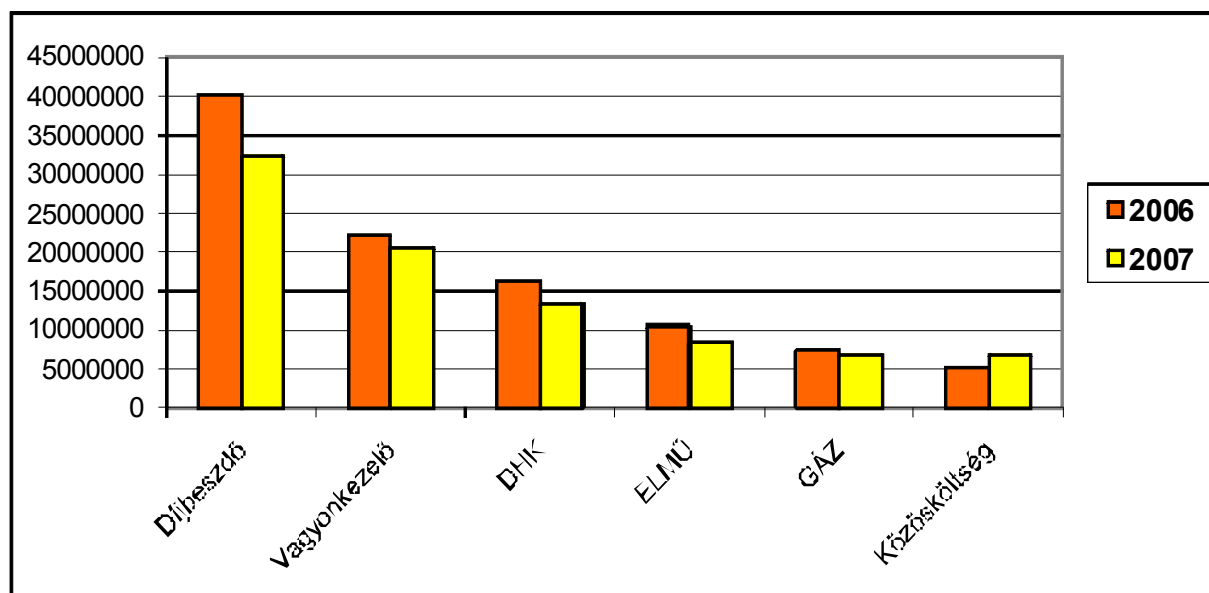
A felmérések alapján megállapítható, hogy a hátralékkal élők körében a magántulajdonú lakással rendelkezők száma nagymértékben csökkent 2006 és 2007 között. Az Önkormányzati tulajdonú lakások száma nagyjából változatlan, a hátralékosok mintegy fele rendelkezik ilyen lakással.



*nukleáris család: apa, anya, gyerek(ek), forrás: ÖNK,2008

A hátralékkal élők családszerkezete;

Családszerkezet alapján elmondható, hogy a hátralékosok köre zömében nukleáris és egyszülős családokból tevődik össze, mely családok aránya 2006 és 2007 között nem is igen változott. Jelentősen csökkent azonban az egyedülállók közül kikerült hátralékos aránya.



A hátralék összegének megoszlása az egyes szolgáltatók között 2006-2007 forrás: ÖNK, 2008

A problémák kezelésére a kerületben egy többszintű együttműködést feltételező, többlépcsős támogatási rendszer bevezetését tervezik.

A szolgáltatók vállalták a keret-megállapodásokban, hogy évente az Önkormányzat számára megküldik a hátralékosok számát, az adatvédelmi törvény megtartása mellett. Ez lehetőséget nyújtana arra, hogy tisztább képet kapjanak a közüzemi számlák vonatkozásában a hátralék mértékéről és szerkezetéről.

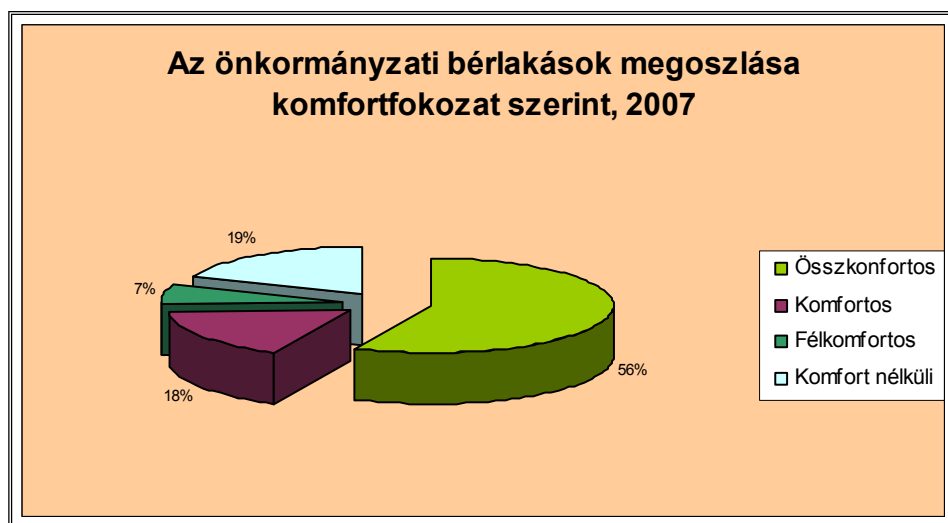
A többlépcsős támogatási rendszer értelmében a bérlakásban élők közüzemi hátralékainak támogatásához egységes rendszer kidolgozására lenne szükség. Jelen pillanatban a Vagyon 18 Zrt. keretein belül is működik egy hátralékkezelésre irányuló terv és működik vele párhuzamosan az adósságkezelési szolgáltatás is. Mivel a két támogatási rendszer nincs összehangolva, visszatérő problémák jelentkeznek. Ennek kiküszöböléséhez folyamatos konzultációra volna szükség a Lakásgazdálkodási Csoport, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda, Családsegítő Szolgálat és a Vagyon 18 Zrt bevonásával. Azokban az esetekben, ahol a tárgyhavi számlák megfizetése sem lehetséges a jövedelem hiánya miatt, ott nagy szükség lenne a lakások mobilitásának lehetőségére.

III.10.11.Önkormányzati bérlakások

Év	Összkomfortos Bérlakás	Komfortos Bérlakás	Félkomfortos bérlakás	Komfort nélküli bérlakás	Bérlakás összesen
1993-ban a meglévő lakásállomány	5.650 db	680 db	428 db	858 db	7.616 db
2007-ig elidegenítésre került	4.777 db	410 db	326 db	567 db	6.080 db
Fennmaradó lakásállomány	873 db	270 db	102 db	291 db	1.536 db

Az önkormányzati tulajdonú bérlakások megoszlása komfortfokozat szerint 1993 és 2007 között, forrás: ÖNK

A Havanna lakótelepen jelenleg 778 db önkormányzati bérlakás található.



Önkormányzati bérlakások megoszlása komfortfokozat szerint ,forrás: ÖNK

Az elmúlt évtizedre jellemző lakásprivatizáció átrendezte az Önkormányzati bérlakás állomány szerkezetét. 1993. év óta a bérlakás állomány 80 %-a elidegenítésre került. A privatizáció során elsősorban a jobb műszaki állapotú, rendezett tulajdoni háttérű, lakótelepi lakások kerültek elidegenítésre. A bérlakások elidegenítése során a megmaradó bérlakások közül első helyen az összkomfortos lakások, a második helyen pedig a komfort nélküli lakások szerepelnek.

A táblázatból megállapítható, hogy komfort nélküli lakásoknál van a legkevesebb elidegenítési arány, mely azt jelzi, hogy az adott körülmények között élő családok az alacsony vételár ellenére sem tudják megvásárolni a bérlakást. Ez egyrészt a családok elszegényedését jelenti, másrészt a szociális juttatások és lehetőségek kibővítését teszi szükségessé.

Önkormányzati bérlakások műszaki állapota

Az Önkormányzati tulajdonú bérlakás állomány műszaki állapota nem kielégítő, folyamatosan felújításra szorul, egyre több az életveszélyesnek nyilvánított családi házas ingatlan és sok esetben az ingatlanok felújítása gazdaságtalan, mivel a rendbehozatalra fordított összegből szinte egy új lakást lehetne felépíteni.

A részleges felújítások ellenére a családi házas ingatlanok műszaki állapota tovább romlik, rendbehozataluk egyre gazdaságtalanabb. A lakások bérbeadásából származó bevételek csak részben biztosítanak fedezetet a megmaradt lakások üzemeltetési és karbantartási költségeire.

Az Önkormányzat lakásainak üzemeltetésére, fenntartására, karbantartására fordított összegnek átlagosan 40 %-a a bérlakásból befolyó lakbér.

Az Önkormányzati bérlakások területi elhelyezkedésével az Anti-szegregációs fejezet foglalkozik.

III.11. Közlekedés

A közlekedésből eredő terheléscsökkentés érdekében az Önkormányzat a kerület egész területén korlátozta az átmenő tehergépjármű forgalmat, és a kerület egyes területein forgalomcsillapított (30-as) övezeteket alakított ki. A Fővárosi Önkormányzattal közreműködve megkezdődött a kerékpárutak kiépítése, a BKV Zrt.-vel együttműködve pedig javultak a kerületi lakosság tömegközlekedési lehetőségei (pl. új buszjáratok beiktatása).

III.11.1. Tömegközlekedés

A kerület tömegközlekedésének jellemezése a „Budapest, XVIII. kerület főbb fejlesztési lehetőségei és szerepe a főváros fejlődésében” c. a helyi Önkormányzat megbízásából a Városkutatás Kft. által 2006. szeptemberben készített dokumentum alapján került összeállításra.

A XVIII. kerületet földrajzi elhelyezkedésénél fogva rendkívül változatos közlekedési hálózatok és azok elemei tárják fel, illetve haladnak végig a területén. Mind a közúthálózatra, mind pedig a közösségi közlekedési rendszerekre igaz, hogy megtalálhatók a gyors eljutást biztosító, korszerű, vagy azzá tehető elemek, ugyanakkor nagyobbbrészt elavult, történelmileg évtizedekkel ezelőtt kialakult hálózatokkal, nem a valós igényekre támaszkodó viszonylatokkal is találkozhatunk.

A város adottságait elemezve feltételen ki kell emelni tranzit jellegét, mely negatívan befolyásolja mind a személyi, mind a tömegközlekedés színvonalát.

A vasútvonalak jelenleg a kerület egyéb közlekedési rendszerétől elszigeteltek, nem jelentenek valós alternatívát a belvárosba való eljutáshoz az egyéni és az egyéb közösségi közlekedési módokkal szemben. Hiányzik a vasút és a többi közlekedési rendszer-elem közti használható kapcsolat. Ugyanakkor, a kerület belvárossal való kapcsolatainak javítása érdekében, középtávon, kedvező lehetőségeket nyújt a területén áthaladó két vasútvonal kapacitás-lehetősége és fejlesztési potenciálja.

A kerületet feltáró, mára egyetlenként megmaradt 50-es villamos vonal alapvetően kedvezően szolgálja ki a Pestszentlőrinc gerincét alkotó Üllői úti térséget, ugyanakkor lassú keringési sebessége, a folyamatos haladásának rendszeres akadályoztatása (pl. keresztutcák forgalma) miatt nem felel meg egy korszerű, nagy távolságot megtevő külvárosi villamosjárat elvárható igényeinek.

A kerület pestszentlőrinci részein az autóbusz-hálózat aránylag sűrű, ugyanakkor az egyes viszonylatok vonalvezetése (pl. 82-esek), követési időközei (pl. 36-os, 183-as) és komfortszintje sok esetben messze elmarad a kívánatostól. Egyes járatokon (pl. 82-esek) komoly utas-lemaradás mérhető a reggeli időszakban, és Budapest legterheltebb járatai közé sorolhatók. Az alapvetően a Kőbánya-kispesti metróra ráhordó rendszer mellett ugyanakkor üdvözlendő, hogy az Alacskai úti lakótelepről közvetlen gyorsjáratok üzemelnek a Népliget irányában. A jelenlegi rendszerben hiányoznak a közösségi közlekedést előnyben részesítő alkalmazások (buszsáv, intelligens forgalomirányító rendszerek). A buszhálózat alapvetően egy évtizedekkel ezelőtti konzervált állapotot tükröz, amelynek felfrissítése, átszervezése rövidtávon szükséges. Különösen szükséges az átszervezés a pestszentimrei oldalon, ahol a kényszerátszállások az eljutási időt növelik, ezáltal a közösségi közlekedés potenciálját, versenyképességét csökkentik.

III.12. Közigazgatás

A kerület Önkormányzatán belül közigazgatási szerepkörben Önkormányzati (igazgatási, rendészeti, stb.) feladatokat lát el. Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc - Pestszentimre Önkormányzat képviselő-testülete 31 fős. Tagja a polgármester, 18 egyéni körzetben megválasztott és 12 listás képviselő alkotja. A testület négy alpolgármestert választott.

Képviselőcsoportok: MSZP, Fidesz, KDNP, SZDSZ, 1 képviselője van az MDF-nek. Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat Polgármesteri Hivatala jogi személy, a képviselő-testület szerve, (egységes hivatala), melyet a képviselő-testület az Önkormányzat működésével, valamint az államigazgatási ügyek döntésre való szakszerű előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására hozott létre. A polgármesteri hivatal önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkező helyi Önkormányzati költségvetési szerv.

A Polgármesteri Hivatal Polgármesteri Kabinet -, Jegyzői Koordinációs-,Belső Ellenőrzési Titkárságból, Testületi- és Koordinációs -, Közigazgatási és Hatósági-, Okmány és Hatósági-, Szociális és Gyermekvédelmi-, Pénzügyi-, Városüzemeltetési, Intézményirányítási és

Koordinációs-, Oktatási-, Közművelődési Sport- és Ifjúsági-, Gyámhivatalból, Koordinációs- és Integrációs Titkárságból, Adóügyi- és Műszaki Irodákból áll.

A Polgármesteri Hivatal feladatainak ellátása során együttműködik az Önkormányzat más intézményeivel, szervezeteivel, gazdasági társaságaival, civil szervezetekkel, alapítványokkal, a társhatóságokkal- és szervezetekkel, valamint a közszolgáltatást végző szervezetekkel.

Rendészeti és katasztrófa elhárítási szerv: XVIII. kerületi Rendőrkapitányság,
(1183 Budapest, Üllői út 438.) Bárdy Tibor ny. r. Ezredes

Agapé Gyülekezet
Bp.-Pestszentlőrinc Ganz-Kertvárosi Református Egyházközség
Budapest Pestszentimrei Református Egyházközség
Budapest-Pestszentimre (Szent Imre) Római Katolikus Plébánia
Budapest-Pestszentlőrinc (Árpád-házi Szent Margit) Római Katolikus Plébánia
Budapest-Pestszentlőrinc (Mária Szeplőtelen Szíve) Főplébánia
Budapest-Pestszentlőrinc Havanna Lakótelepi (Szent László) Római Katolikus Plébánia
Budapest-Pestszentlőrinc Római Katolikus (Szent József) Plébánia
Budapest-Pestszentlőrinc-Erzsébettelep (Szent Erzsébet) Római Katolikus Plébánia
Budapest-Pestszentlőrinc-Miklóstelep (Szent József) plébánia
Budapest-Pestszentlőrinc-Szemeretelep (Szent István király) Római Katolikus Plébánia
Budapesti Zsidó Hitközség Kispest-Lőrinc Körzete
Hetednapi Adventista Egyház Pestszentlőrinci Gyülekezete
Jehova Tanúi 11. Számú Egyházkörzete
Pestszentimrei Baptista Gyülekezet
Pestszentlőrinc Erzsébet-Bélatelepi Református Egyházközség
Pestszentlőrinc Kossuth Téri Református Egyházközség
Pestszentlőrinc Szemeretelepi Református Egyházközség
Pestszentlőrinci Baptista Gyülekezet
Pestszentlőrinci Evangélikus Egyházközség
Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközség
Pünkösdi Teológia Főiskola
Üdvösség Hirdetői Egyház

Egyházi intézmények a kerületekben, forrás: ÖNK

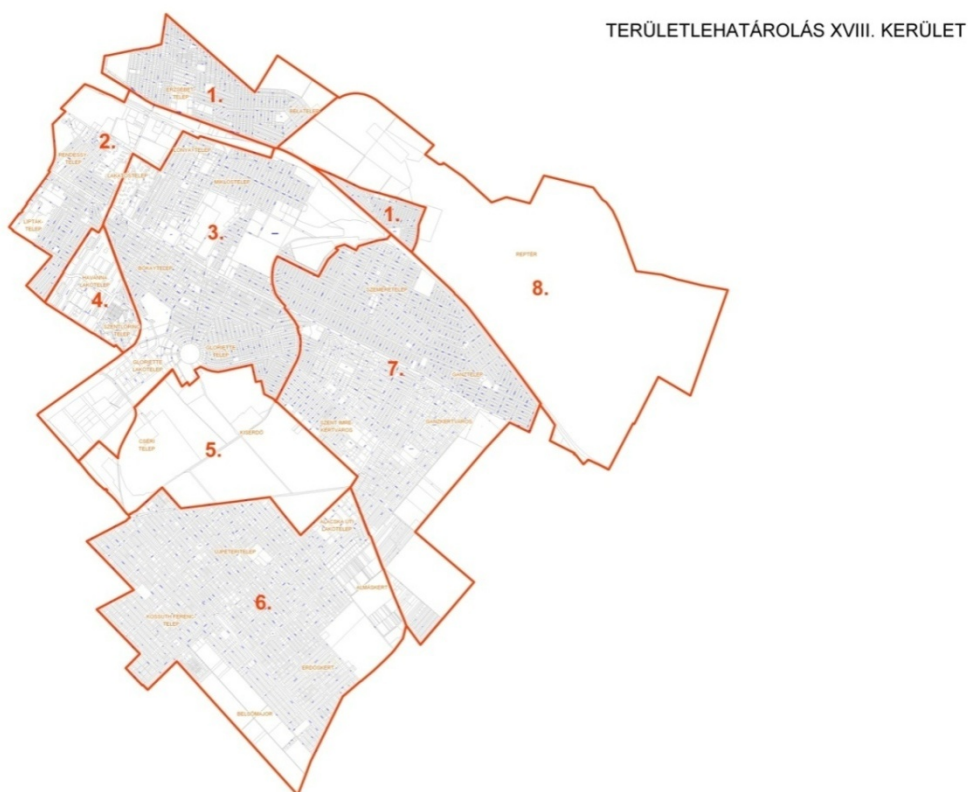
A kerület területén foglal helyet Budapest és az ország nemzetközi repülőtere, **Ferihegy**, s itt működnek a következő országos jelentőségű intézmények: **Országos Meteorológiai Szolgálat Központi Előrejelző, Központi Léghőfizikai Intézet**.

IV. A kerületszervezés jellemzése

Az IVS-ben meghatározott nyolc városrész a terület egészét lefedi. Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában kötelezően kijelölésre kerülő városrészek lehatárolásakor a következő szempontokat vettük figyelembe, illetve az alábbi szempontok szerint végeztük el a lehatárolást:

- hagyományosan kialakult településszerkezeti és funkcionális különbségekre alapozva,
- a terület korábbi szakmai, stratégiai dokumentumaiban kialakult egységeken alapulva,
- a kerületszervezés fizikai, gazdasági, társadalmi különbségeit figyelembe véve,
- az egyes kerületszervezés különböző lehetőségeit és ezeket fenyegető külső veszélyeket figyelembe véve,
- szakértői egyeztetések, a Főépítési Iroda és Műszaki Iroda együttműködésével jött létre.

Pestszentimre-Pestszentlőrinc funkcionális és történeti szempontból is nyolc markáns részre osztható, amely az IVS területi megközelítésű elemzéseinek alapegységeit adják. A fizikai, gazdasági társadalmi különbségek is ezt a felosztást támasztják alá. Pestszentlőrinc elsősorban igazgatási és oktatási funkcióval, másodsorban lakófunkcióval, míg Pestszentimre elsősorban lakófunkciót lát el.



Területlehatárolás a XVIII. kerületszervezésről

1. kerületrész („Ferihegyi repülőtérre vezető út által elszigetelt külső részek”):
a; Gyömrői út – Csap utca – Sajó utca
b; Ferihegyi repülőtérre vezető út, Hangár utca, Felsőcsatári út, Álmos utca, Tünde utca, Csévész utca
2. kerületrész („Rendessy és Liptáktelep”): Alsó erdősor utca, Lakatos út, Bartók Béla utca, Vörösmarty Mihály u., Kolozsvár u., Ady Endre út, Liszt Ferenc u., Kártoló u., Malomkő u., Küllő u.
3. kerületrész („Pestszentlőrinc városközpont”): Gyömrői út, József Attila u., Korpona u., Érsekújvár u., Vág u., Körös u., Bánfa u., Mályinka u., Fogoly u., Péterhalmi u., Közdűlő út, Bivalyrét u., Közdűlő u., Nagykőrösi út, Méta u., Kele u., Margó Tivadar u., Lakatos út, Nefelejcs u., Mikszáth Kálmán u., Liget u., Fedezék u., Ráday Gedeon u.
4. kerületrész („Havanna és Szentlőrinc lakótelepek”): Margó Tivadar u., Kele u., Kolozsvár u., Barcsay u., Vörösmarty Mihály u., Bartók Béla u.
5. kerületrész („Péterhalmi erdő”): Mályinka u., Bánfa u., Flór Ferenc u., Királyhágó u., Határ u., Oszkó u., Kettős-Körös u., Nagykőrösi út, Közdűlő út., Bivalyrét., Ipacsfa u., Közdűlő út, Benedekfalva u., Péterhalmi út, Fogoly u.
6. kerületrész („Pestszentimre”): Alacskai út, Kacsóh Pongrác u., Gesztenye u., Ózon u., Dózsa György u., Ültetvény u., Búzakéve u., Somberek sor, Szélső u., Hunyadi J. u., Kettős-Körös u., Oszkó u., Határ u.
7. kerületrész („Pestszentlőrinc külső kertváros”): Gyömrői út, Üllői út, Kerékkötő út, Határ u., Alacskai út, Királyhágó u., Flór Ferenc u., Körös u., Vág u., Érsekújvár u., Korpona u., József Attila u.
8. kerületrész („Ferihegyi reptér”): Csévész utca – Bélatelepi utca –Ferihegyi - repülőtér – Üllői út – Gyömrő út

IV.1. városrész „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”

Alapvetően lakófunkciójú térség, az elzártság miatt a mindennapi szolgáltatási funkciókat a területen belül kell megoldani. Az itt folyó gazdasági tevékenység jelentősége elenyésző.

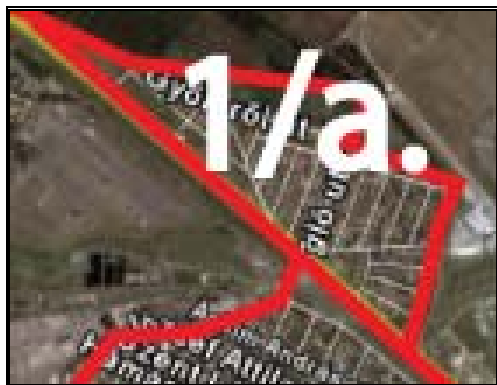
A két városrészen összesen 5 898 fő a lakosságszám, amely 1 048 (1/A) 4 850 (1/B) arányban oszlik meg a két városrész között. Elmondható a városrészeiről, hogy – pontosan a repülőtér közelsége és a terület elszigeteltsége miatt – nem a legkedveltebb része a kerületnek, ezért lakossága sem kiemelkedő státuszú. Az 1/A városrészben a legmagasabb a 0-14 éves korúak aránya a XVIII. kerületben, s a 2. legalacsonyabb az időskorúak aránya. Ez a városrész a XVIII. kerület korstruktúrában legfiatalabb része a 2001-es KSH adatok alapján.

Szociális-oktatási intézményi ellátottság:

Óvoda 2 db, általános iskola 1 db, idősek gondozási otthona 1 db.

Lakásfenntartási támogatásban 48 háztartás, rendszeres szociális segélyben 10, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 44 család részesül.

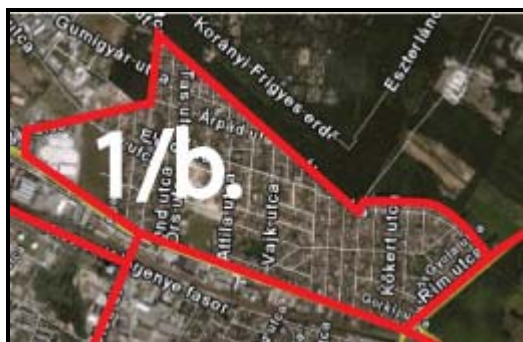
Területe: 217,96 ha



Ferihegy

A városrészek egyediségét a Ferihegyi reptér közelsége, valamint a Gyömrői út és a Ferihegyi reptérre vezető út, valamint az ezeken lebonyolódó forgalom adják. A reptér közelsége, mint gyengeség is megjelenik a környék zajterhelésében. A Gyömrői, valamint a Ferihegyi reptérre vezető közlekedési folyosók vezetnek a 4-es út forgalmát a belső kerületek felé.

Az 1/B városrész esetében a Gyula Ajtony és Alpár utcák által határolt terület korábbi iparterület, jelenleg beépítésre vár. Ez a terület lesz a várható beépítés után a városrész erőközpontja, valamint az ide települő szolgáltatási és termelési funkciók fogják erősíteni a városrész kerületi rangsorban elfoglalt pozícióját. Az 1/B városrészben található egy kisebb kapacitású posta, valamint egy benzinkút is.

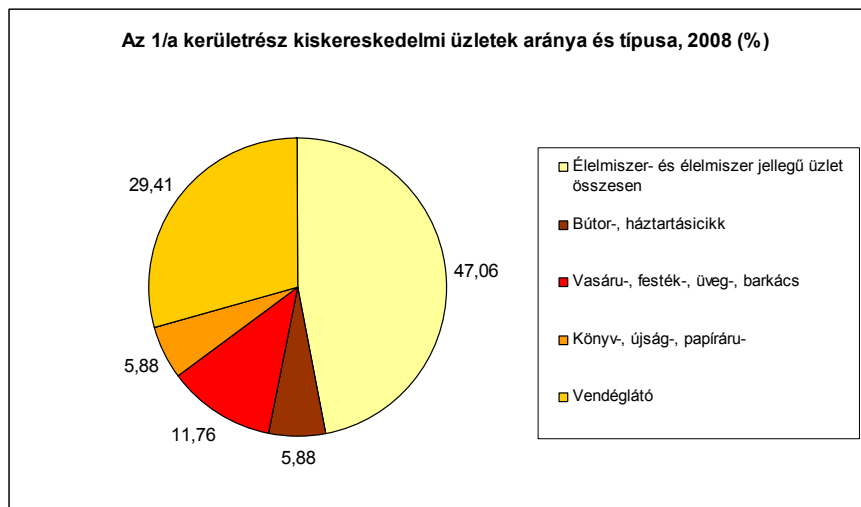


Erzsébet és Bélatelep

Többnyire családi házas övezetek alkotják. A városrész alapvetően két különálló részből áll, de funkcionális sajátosságai és hasonló problémáik miatt a két területet egyben kezelendő. Az alapvetően lakófunkcióval rendelkező terület sajátossága, hogy a városszövegtől a Ferihegyi repülőtérre vezető út – a gyorsforgalmi úttal együtt – lehatárolja. Mindkét területrészt egyformán érinti a repülőtér zajszennyezése.

Vállalkozások és intézmények a városrészben:

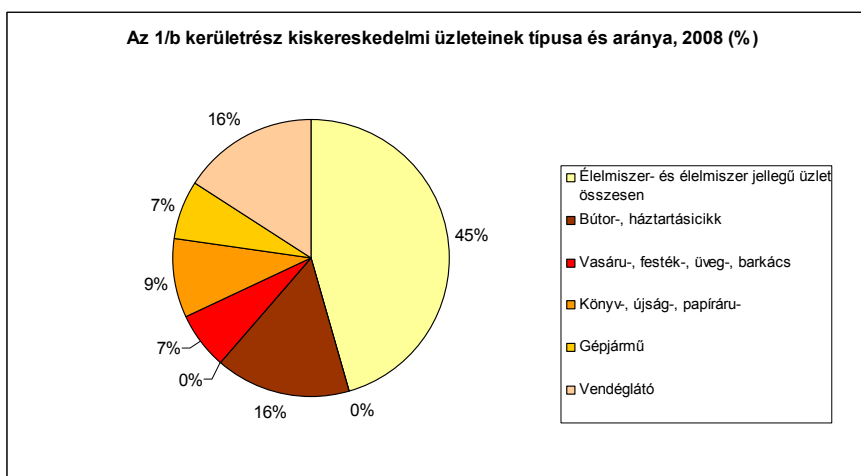
Működési engedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 84, amelyből 62 rendelkezik kerületi székhellyel.



Az 1/a kerületrész kiskereskedelmi üzletek típusa, aránya, 2008, Forrás: Önkormányzati adatbázis

Az 1/a kerületrészben az élelmiszer- és élelmiszer jellegű üzletek száma dominál, a kiskereskedelmi üzletek számának majdnem felét teszik ki. Az üzletek számát tekintve következő helyen a vendéglátó egységek állnak. Fontos szerepet töltenek még be a kerületrészben a vasáru- festék- üveg- barkácsáru üzletek. Majd azonos megoszlást mutat a bútor-háztartási cikk és a könyv-, újság-, papíráru üzletek. A kerületrészben domináns az élelmiszerjellegű üzletek száma, ami a közelbe található Ferihegyi reptér, valamint a kerületi élelmiszer ellátást biztosítják. A kerületrész jövőjében egyértelműen meghatározó befolyásoló szerep jut a Ferihegy 1 közelségének, valamint a szomszédos Pestszentlőrinc (3. kerületrész) északi részén megvalósuló Auchan áruháznak, mely révén szintbeli csomópont kialakításával még könnyebben elérhetővé és közlekedhetővé válik az 1/a kerületrész.

Telephelyengedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 57 ebből 39 vállalkozás telephelye szintén a kerületben található. Vendéglátóhelyek száma: 10



Az 1/b kerületrész kiskereskedelmi üzletek típusa, aránya, 2008, Forrás: Önkormányzati adatbázis

Az 1/b kerületrészben a kiskereskedelmi üzletek közül kiemelkedő jelentőséggel az élelmiszer és élelmiszer jellegű üzletek bírnak. Az üzletek számának csaknem fele ide sorolható. A többi üzlettípus között tagoltabb az eloszlás, két jelentősebb kör emelkedik még ki: a bútortartási cikk illetve a vendéglátó üzletek. A kerületrész a helyi ellátásra, valamint a jövőben a helyi szolgáltatás erősítésében találhatja meg kitörési pontjait.

Funkcióját tekintve alapvetően lakófunkciójú területről van szó, de a kerületben lévő vállalkozások telephelyei nagy számban erre a városrészre esnek. Magas az alacsony fokozatú lakások aránya, ennek értéke 22% felett van.

SWOT (GYELV) elemzés 1. városrész (1./A és 1/B)

Erősségek	Gyengeségek
kertvárosias jelleg, zöld és csendes városrész, fiatalos korszerkezet, reptér kiszolgáló létesítményei vonzzák a befektetéseket, fejlesztéseket, a fő közlekedési útvonalak mentén erősödő kereskedelmi és szolgáltató funkció.	a zöldterületek illegális szemétkerakóként történő használata, a reptér zajvédő érdejének degradációja, aszfaltborítással nem rendelkező utak, a reptérre vezető utak bedugulásakor csak a városrészen keresztül van menekülési lehetőség
Lehetőségek	Veszélyek
a kereskedelmi szolgáltató jellegű létesítményeket létrehozó befektetők érdeklődése, a reptérhez kapcsolódó befektetők megfinanszírozhatnak számos az önkormányzat részéről eddig nem megoldható közterület-fejlesztést, szabad beépíthető területeken megtelepülő kereskedelmi és szolgáltató egységek megjelenése	a megnövekvő kereskedelmi funkció vonzza a bűnözést, a megnövekvő forgalom kedvezőtlen hatással lehet a lakófunkciójú városrészekre is, a megnövekvő forgalom fokozhatja a környezeti terhelést.

SWOT (GYELV) elemzés 1. városrész (1./A és 1/B)

IV.2. városrész „Rendessy és Liptáktelep”



A Rendessy-telep és a Liptáktelep

Terület: 234,86 ha

A városrész különlegessége, hogy nagy területet foglal el területéből a volt ipari jellegű terület. Ezen a területen halad keresztül az Üllői út, valamint északon a Kecskemétre vezető vasútvonal határolja, melynek mentén Pestszentlőrinc vasútállomása található. A városrész erőközpontjait a Sárkány Center és környéke, az Üllői út, valamint a Gyömrői út déli páratlan oldala jelentik. A városrész két benzinkúttal, valamint egy nagyobb sportpályával is rendelkezik. A kerület e része korábban iparterületként funkcionált. Az itt található a nagykiterjedésű korábbi iparterületen a SLUM felszámolása zajlik, itt barnamezős beruházásra. Vegyes funkciójú, nem sűrűn lakott terület, családi házas környezet jellemzi, csupán a keleti részén található egy nagyobb lakótelepi beépítésű rész.

A városrészben 8 438 fő lakik. Korszerkezet szerint a kerület legidősebb lakosságával rendelkező városrésze. A foglalkoztatás tekintetében itt a legmagasabb a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (15-59). A lakónépességet alacsonyabb státuszú csoportok jellemzik. A 2. számú városrész a foglalkoztatott nélküli háztartások arányában a XVIII. kerületben a 2. helyen áll 42,7%-os értékkel.



Slumosodó terület a Fáy utcában

A szolgáltatás és a volt ipari telepek révén a kiskereskedelem fejlett ezen a területen. Amennyiben a kerület a lakófunkciót kívánja preferálni, abban az esetben a visszamaradt ipari

telepek megfelelőek lehetnek nagyáruházak, bevásárlóközpontok valamint lakóparkok építésére.

A területet iparterületei, mint északon a távhőerőmű, délre pedig kisebb területű, önálló iparterületek határozzák meg a terület gazdasági lehetőségeit. Az iparterületek egy része nem tölti be eredeti funkcióját, üresen áll, kihasználatlan potenciál jellemzi, amelyet akár lakófunkcióra, akár más funkciókra fel lehet használni. (Rozsdaövezet) A terület 50%-ban „ipari” vagy volt ipari és 50%-ban lakó jellegű. Az ipari jellegű területek a városrész nyugati, míg a lakó jellegű a keleti részen található.

Vállalkozások és intézmények a városrészben:

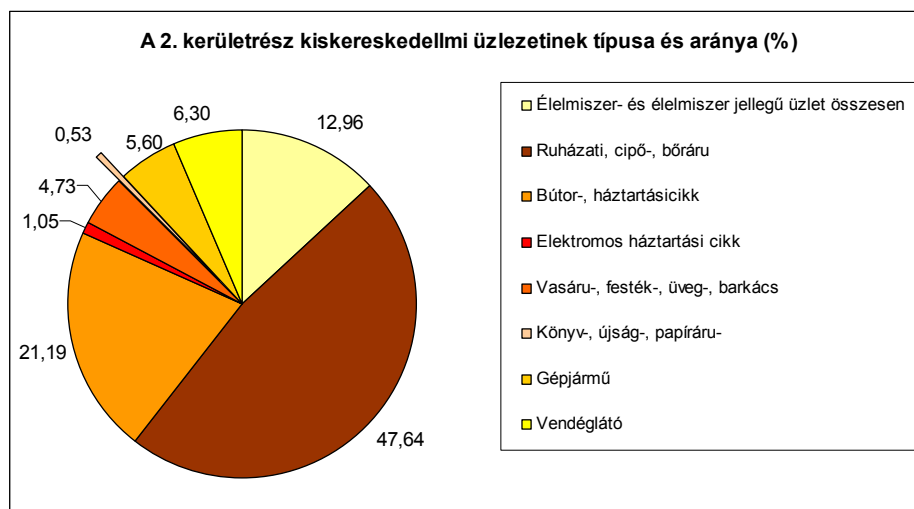
Működési engedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 618, amelyből 151 rendelkezik kerületi székhellyel.

Telephelyengedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 253 ebből 130 vállalkozás telephelye szintén a kerületben található.

Vendéglátóhelyek száma: 25

Szociális-oktatási intézményi ellátottság: bölcsőde 1 db, óvoda 2 db.

Gyermekvédelmi kedvezményben 80 család részesül.



A 2. kerületszám kiskereskedelmi üzletek típusa, aránya, 2008

Forrás: Önkormányzati adatbázis

A 2. kerületszám kiskereskedelmi üzletek számának csaknem felét ruházati,- cipő,- bőraru jellegű üzletek ki. Két kiskereskedelmi típus emelhető még ki : az élelmiszer és bútor-, háztartási jellegű üzletek. Ezen kívül a többi kiskereskedelmi üzlet alacsony százalékban van jelen a kerületszám kiskereskedelmi stratégiáját tekintve a kerületet kiszolgáló ruházati, valamint az itt átfutó Üllői út mentén létrejövő vegyes kiskereskedelmi kínálatban található meg.



Nefelejcs és Lakatos utca

A kerület ezen részén belül kifejezetten nagy az ipari területek aránya, ezek egy részén az új befektetők barnamezős beruházásokat hajtanak végre. Azonban a területek egy része, a zöldterületekkel egybevéve nem kihasználtak, így lehetőséget teremtenek a hajléktalanok megtelepedésére. Megemlítené a Kiserdő problémája, amelyben sokszor hajléktalanok építenek maguknak kényszerotthonokat.

SWOT (GYELV) elemzés 2. városrész „Rendessy és Liptáktelepek”

Erősségek	Gyengeségek
Jó közlekedési kapcsolatok a kereskedelmi és szolgáltató beruházások a barnamezős beruházások területein adóbevételt jelent. jó tömeg-közlekedési kapcsolat az 50-es villamos révén a fő közlekedési útvonalak mentén erősödik a kereskedelmi és szolgáltató funkció, a Sárkány Center mint kereskedelmi és szolgáltató központ jelenléte	alacsony a foglalkoztatottak aránya, a zöldterületek kihasználatlanok (Kiserdő), északon és nyugaton teljesen elszigetelt városrész, túlzottan nagy az ipari területek aránya.
Lehetőségek	Veszélyek
a kereskedelmi szolgáltató jellegű létesítményeket létrehozó befektetők kiemelkedő érdeklődése, a kereskedelmi központokban megtelepülő vállalkozások jelentősen hozzájárulhatnak az önkormányzat költségvetéséhez, a leendő befektetők megfinanszírozhatnak számos az önkormányzat részéről eddig nem megoldható közterület-fejlesztést.	a megnövekedett kereskedelmi funkció vonzhatja a bűnözést is, a megnövekvő forgalom fokozhatja a környezeti terhelést, továbbromolhat a kerületi épületek állaga

SWOT (GYELV) elemzés 2. városrész „Rendessy és Liptáktelepek”

IV.3. városrész „Pestszentlőrinc városközpont”



Pestszentlőrinc városközpont

Összesen 21469 fő lakik ebben a városrészben, amely a második pozíciót foglalja el a felsőfokú végzettséggel rendelkező 25 évnél idősebb népesség arányában, a kerület többi részéhez hasonlítva. A lakások száma itt a legmagasabb: 9099 lakásban tömörül a vegyes státuszú lakosság. A lakosság korosztályi eloszlását vizsgálva inkább átlagosnak mondható, mint öregedőnek a 2001-es KSH adatok alapján.

Az újonnan épített lakóparki lakások, a Gloriett- lakótelep alapvetően magasabb státuszú lakosságot jelentenek, míg az Üllői úttól északra eső, régebbi lakótelepek és a nagy forgalmú utak mentén rossz minőségű családi házas beépítésű területek alapvetően alacsonyabb státuszú lakossággal rendelkeznek.

Szociális-oktatási intézményi ellátottság: Bölcsőde 2 db, óvoda 6 db, általános iskola 8 db, gimnázium/középiskola 3 db, idősok nappali intézménye 1 db.

Lakásfenntartási támogatásban 214 háztartás, rendszeres szociális segélyben 57, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 121 család részesül.

Terület: 686,9 ha

A kerület legmarkánsabban kereskedelmi övezete, az Üllői út két oldalán jelentős kiskereskedelmi tevékenység, a lakótelepeken pedig inkább a kiskereskedelmi egységek jelentik a gazdasági aktivitást. Szolgáltatások és az oktatás ebben a városrészben összpontosulnak leginkább.

Az Üllői út, mint fontos ütőér, és mint közlekedési folyosó biztosíthatja a városrész hosszú távú fejlődését. Szükséges megemlíteni a Nagykörösi és Ipacsfa utca közti ipartelepét, ami 20 db vállalkozásnak a telephelyét foglalja magában. A XVIII. kerületet nagymértékben érintő fejlesztések – Szemeretelep, Miklóstelep – Auchan építkezés szintén ezen a területen találhatóak. A korábbi vasúti iparvágányok felszámolásra kerültek és a városrész észak-keleti része beépítésre vár, ugyanis a közművesítést már elvégezték a területen.

Az Üllői út mentén kereskedelmi övezet található, attól távolodva északi és déli irányban egyaránt családi házas és középmagas lakótelepek váltják egymást. A kerület magjában régi villa épületek találhatóak. Pl. Gyöngyvirág utca, volt Művész telep)



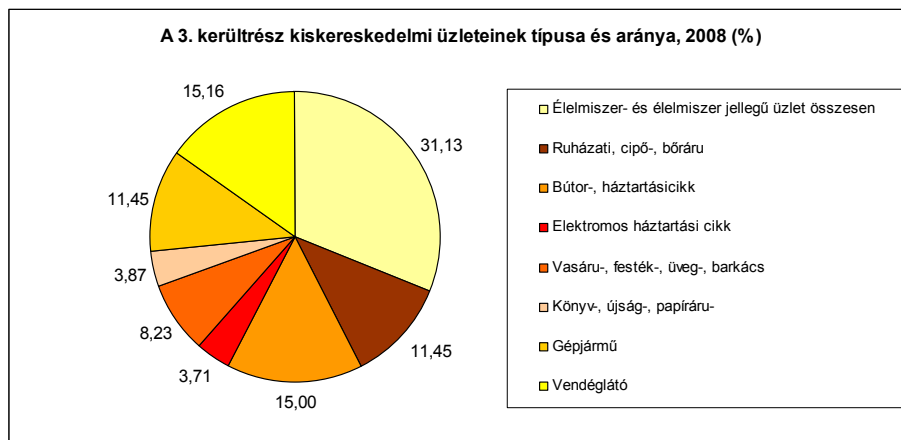
Üllői út

A kerület harmadik legnagyobb területű része, amely számos igazgatási és oktatási funkcióval jelentkezik. Itt található a kerület Polgármesteri Hivatala, a főtér (Kossuth Lajos tér), az Üllői út jelentős szakasza, valamint a központi Lőrinc Piac, a kerület felújított piaca.

Vállalkozások és intézmények a városrészben

Működési engedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 723, amelyből 429 rendelkezik kerületi székhellyel. Telephelyengedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 255 ebből 188 vállalkozás telephelye szintén a kerületben található.

Vendéglátóhelyek száma: 81. A városrész közlekedésének fejlesztése is folyamatos, ugyanis a Kerületi Szabályozási Tervben rögzítésre került a Szemeretelepi vasútállomás felszámolása, amelyet a Ráday Gedeon és a Honvéd utca közötti szakasz felezési pontjába kívánnak áttelepíteni.



A 3. kerülrész kiskereskedelmi üzletek típusa, aránya, 2008; Forrás: Önkormányzati adatbázis

A 3. kerülrész kiskereskedelmi üzleteinek száma között nincsenek nagy eltérések, viszonylag egyenletes eloszlással jellemezhető a kerület. Legnagyobb számról az élelmiszer üzletek esetében beszélhetünk, majd vendéglátó és bútor-, háztartási cikk jellegű kiskereskedelmi üzletek következnek a sorban. Legkevesebb üzlettel az elektromos háztartási cikkek típus rendelkezik.

A lakások száma itt a legmagasabb: 9 099 lakásban tömörül a vegyes státuszú lakosság a Gloriett-telep alapvetően magasabb státuszú lakosságot jelentenek, míg az Üllői úttól északra eső, régebbi lakótelepek és a nagy forgalmú utak mentén rossz minőségű családi házas beépítésű területek alapvetően alacsonyabb státuszú lakossággal rendelkeznek.

Lakásfenntartási támogatásban 214 háztartás, rendszeres szociális segélyben 57, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 121 család részesül.



Gloriett lakótelep

A 3. városrész városszerkezetben elfoglalt helye egyértelműen központi szerepet biztosít számára, egyrészt az Üllői út, másrészt a Polgármesteri Hivatal, harmadrészt pedig a közintézmények magas száma miatt. (2 db postahivatal, könyvtár, oktatási intézmények, színházterem). A kerület 12 bankjából 9 ebben a városrészben található. Itt található az Országos Meteorológiai Szolgálat egyik legfontosabb állomása is. Szociális-oktatási intézményi ellátottság: bölcsőde 2 db, óvoda 6 db, általános iskola 8 db, gimnázium/középiskola 3 db, idősek nappali intézménye 1 db.

A központi helyek ugyan ebben a városrészben találhatóak, azonban amiatt, hogy a város szinte alvóvárosként funkcionál és a közösségi élet jelentősége is visszaesett.

SWOT (GYELV) elemzés 3. városrész: Pestszentlőrinc városközpont

Erősségek	Gyengeségek
a humán erőforrás állapota: a lakosság iskolázottsága, képzettsége, foglalkoztathatósága, vállalkozási és innovációs készsége, a pozitív identitást biztosítják, központi szerep, Üllői út, mint a városrész fő ütőere, jó közlekedési infrastruktúra, a városrész elérhetősége jónak mondható, a műszaki infrastruktúra: ivóvíz, szennyvíz, gáz, telefon, kábel TV, internet hálózatok, közműkapacitások fejlettsége kiépült oktatási-, igazgatási és intézményi hálózat a mindennapi élethez szükséges szolgáltatások megtalálhatók a városrészben a városrész kedvező közlekedés-földrajzi helyzete innovációs készség magas a városrészben	keves a közösségi életet hatékonyan támogató köztér, zöldterület sportolási, szórakozási lehetőségek szegényes kínálata a parkolás sok esetben esetleges, a parkolóhelyek kiépítettsége alacsony szintű emlékművek állapota és környezetük leromlott, színvonaluk helyenként alacsony magas napi átmenő forgalom, környezet és zajterhelés

Lehetőségek	Veszélyek
az Üllői út megújítása révén az út menti városrészek felértékelődő terek, az országos fejlesztési prioritások iránya kedvező a kerületnek és így a Wekerle-telepnek is. az egészség és ezen belül az egészséges környezet fontosságának felértékelődése, egészségtudatos magatartás elterjedése, korábbi iparterületek folyamatos fejlesztése, amely révén újabb munkahelyek jönnek létre, így adóbevételhez juthat az önkormányzat	a forgalom további növekedése a városrész közlekedési eredetű terheléséhez vezet környezetterhelő tevékenységek betelepülése a városrészbe, a rohanó életmód előtérbe kerülésével sok városrész csak alvóhely, és a közösségi élet minimalizálódik, a városi területek további leromlása a terület elértéktelenedéséhez vezet, a negatív demográfiai tendenciák folytatódnak.

SWOT (GYELV) elemzés 3. városrész: Pestszentlőrinc városközpont

IV.4. városrész „Havanna- és Szentlőrinc-telepek”

A nagyszámú lakosság mindennapi szükségleteit kielégítő kereskedelmi és szolgáltatói funkciók, illetve a közszolgáltatók erős jelenléte jellemzi. A lakások átlagos négyzetméterárai a budapesti átlag alatt vannak.

Alacsonyabb státuszú lakosság lakja, ezt bizonyítja a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül értéke, amely 23,6%; Lakásfenntartási támogatásban 348 háztartás, rendszeres szociális segélyben 56, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 271 család részesül.



Havanna és Szentlőrinc lakótelepek

Összesen 21469 fő. A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában a 2001-es KSH adatok szerint ebben a városrészben a legalacsonyabb, mindezt befolyásolja a lakások mérete és a lakótelep rossz városi megítélése.

A lakások nehezen eladhatóak, magas a fenntartási költségük, így alacsonyabb státuszú lakosság lakja. Ezt bizonyítja a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül értéke, amely 23,6%. Alapvetően középkorú lakosság lakja, amely a beköltözéskor 20-22 évvel ezelőtt fiatal munkaerőnek számított. A következő 10-15 évben ez a népesség át fogja lépni a 62-65 éves kort, s ez komoly problémákhoz vezethet mind a magas

lakásfenntartási költségek (kontra alacsony nyugdíjak), mind pedig a lakótelep gyors elöregedése miatt. Sok esetben a fiatal családok az első lakásukat a Havanna lakótelepen vásárolják, majd pedig anyagi körülményeik javulása után magasabb státuszú helyre költöznek. A Havanna lakótelep rossz társadalmi konnotációi alapján, megbélyegzett lakóterület.

Szociális-oktatási intézményi ellátottság: bölcsőde 4 db, óvoda 4 db, általános iskola 8 db, gimnázium/középiskola 2 db, idősek nappali intézménye 1 db, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény: 2 db.

Lakásfenntartási támogatásban 348 háztartás, rendszeres szociális segélyben 56, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 271 család részesül.

A Havanna lakótelepen kezelendő problémák:

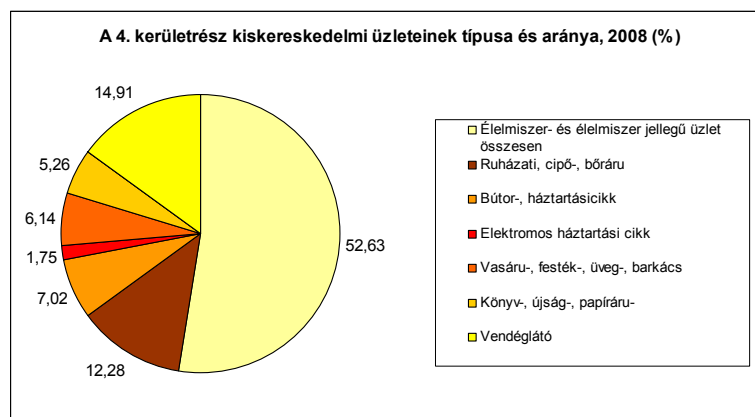
- társadalmi szegregáltság mérséklése,
- parkolási gondok megoldása,
- házigyári technológiával épített házak üzemeltetési költségeinek mérséklése,
- közösségi terek létrehozása, felújítása,
- szolgáltatások bővítése,

a lakótelep tömegközlekedéssel történő elérhetőségének fejlesztése.

A XVIII. kerület lakosságának majdnem 20%-át magába foglaló lakótelepek a kerületen belül periférikus helyzetben vannak. A szolgáltatási funkciókat kevés közintézmény látja el, amelyek nem minden esetben szolgálják a lakosság igényeit. Erős a „Havannás identitás”, valamint a Szent Lőrinc telepi identitás tudat a városrészben. Ugyanakkor nem a fizikai, hanem a társadalmi összefogás kezdeményei érzékelhetők, amelyek a jövőben komoly erőközpontot jelenthetnek az IVS-ben megfogalmazott célok megvalósításában.

Vállalkozások és intézmények a városrészben

Működési engedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 138, amelyből 78 rendelkezik kerületi székhellyel.



A 4. kerületrész kiskereskedelmi üzletek típusa, aránya, 2008; Forrás: Önkormányzati adatbázis

A 4. kerületszében az üzlettípusok több mint a fele élelmiszer jellegű üzlet. A kiskereskedelmi üzletek másik fele egyenletes megoszlást mutat az egyes kiskereskedelmi kategóriák között. Ezek között legnagyobb számban a vendéglátó jellegű üzletek vannak, legkisebb mértékben az elektromos háztartási cikkek üzletei jelennek meg. További üzlettípusok megjelenése nem várható, hanem a szolgáltató jellegű üzletek bővülése várható, amelyek új munkahelyeket generálnak a területen.

Telephelyengedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 22 ebből 19 vállalkozás telephelye szintén a kerületben található. Vendéglátóhelyek száma: 4; Terület: 86,482 ha

Havanna napok jelentős eseménynek számítanak a kerületszék életében. Hasonlóan kiemelkedő jelentőségű a szombaton délelőttönként a Csontváry utca előtt megrendezésre kerülő Havanna Piac, amelyre a környékről, sőt más kerületekből is érkeznek vásárlók.



Havanna piac

Sűrű beépítésű lakótelepi övezetek, családi házas övezetek között. Sűrű és nagyszámú intézményi jelenlét a területen, amelyek kapacitásproblémákkal küzdenek. Alapvetően lakófunkció, a szolgáltatások teljes körűen nincsenek kiépítve. Szociális-oktatási intézményi ellátottság: bölcsőde 4 db, óvoda 4 db, általános iskola 8 db, gimnázium/középiskola 2 db, idősok nappali intézménye 1 db, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény: 2 db



Lakótelepi ház

SWOT (GYELV) elemzés 4. városrész: Havanna és Szent Lőrinc telepek

Erősségek	Gyengeségek
a legnagyobb lakónépességű városrész a XVIII. kerületben, a munkaképes korú lakosság aránya itt a legnagyobb a XVIII. kerületben a többi városrészhez hasonlítva az alacsony komfortfokozatú lakások arány 2 %, ami a kerületben a legalacsonyabb arány. a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők arány az aktív korúakon belül itt a 2. legalacsonyabb a XVIII. kerületben, a foglalkoztatottak arány a 2. legmagasabb a 15-64 éves népességen belül az intézményi ellátottság jó. teljes mértékben kiépült infrastruktúra. nagy a zöldfelületek aránya	a házigyári technológiával készült épületek többsége felújításra szorul, a lakótelepi zöldterületek egy részének minősége és kihasználtsága nem megfelelő, alacsony a civil szféra aktivitása, a helyben lakók a fejlesztésekhez szükséges önerőt csak nehezen vagy egyáltalán nem tudják előteremteni, a meglévő intézményi épületállomány többsége rossz állapotban van, felújításra szorul.
Lehetőségek	Veszélyek
a Havanna lakótelep rehabilitációja révén erősödik a kereskedelmi és szolgáltató funkció, javul a közlekedés, a városrészen áthaladó meghosszabbított 42-es villamos a városrészt felértékelheti, a panel technológiával épült lakótelepek külön támogatási konstrukciókból részesedhetnek.	a lakótelep a végrehajtott fejlesztések ellenére veszít a vonzerejéből és fokozatosan csak éjszakai szálláshellyé válik, a panellakótelepek számára kidolgozott támogatási konstrukciók forráshiány miatt nem tudnak széles körben működni, a paneltechnológiával épült lakások leértékelődnek az ingatlan piacon.

SWOT (GYELV) elemzés 4. városrész: Havanna és Szent Lőrinc telepek

IV. 5. városrész „Halmi-erdő”

A Halmi erdő Budapest 2. legnagyobb összefüggő zöld felülettel rendelkező területe, amely a kerületi lakosság számára könnyen megközelíthető és szabadidős tevékenységek eltöltésére is alkalmas területe. Az erdő területén tanösvény található, amely az oktatásban és erdei iskolák alkalmával is jó hasznosítható a városi lakosság számára.



A Halmi-erdő területe

A lakosság mindösszesen 13 főt tesz ki, tehát lakófunkció nem jellemző. A lakosok magas végzettséggel rendelkeznek, azonban előregedő a korszerkezet.

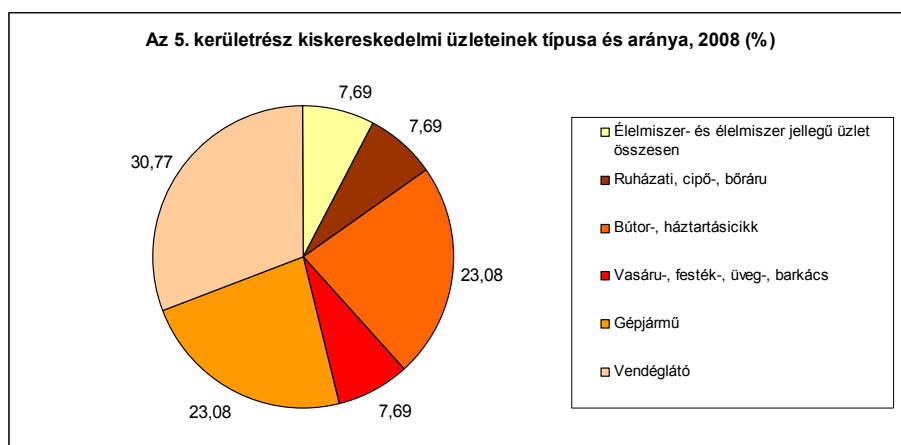
Szociális-oktatási intézményi ellátottság: nincs ezen a területen.

Lakásfenntartási támogatásban 28 háztartás, rendszeres szociális segélyben 0, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 4 család részesül.

Cséry-telepen folyt gazdasági tevékenység, amely azonban mára csak problémát hagyott maga után, a terület kármentesítése még nem történt meg. Gazdasági tevékenységet a Fővárosi Közterület Fenntartó Zrt. folytat ezen a területen. A Kiserdő nagyságát és potenciálját tekintve rekreációs tevékenységekre alkalmas terület.

Vállalkozások és intézmények a városrészben

Működési engedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 7, amelyből 3 rendelkezik kerületi székhellyel.



Az 5. kerületszomszág kiskereskedelmi üzletek típusa, aránya, 2008

Forrás: Önkormányzati adatbázis

Az 5. kerületrészen három kiskereskedelmi típus is kiemelkedő részt vállal az összes üzlet mennyiségből. Ezek vendéglátó, gépjárművel kapcsolatos és bútor,- háztartási cikk jellegű üzletek. Ez a három típus teszi ki a kiskereskedelmi üzletek 70%-át. A fennmaradó 30%-ot azonos arányban osztja meg szintén három kategória: élelmiszer, ruházat és vasáru jellegű üzletek. Azonban az alacsony számú kereskedelmi egységek miatt várhatóan a zöldfelületi rekreáció miatt a vendéglátás, valamint az élelmiszer jellegű üzletek bővítése, bővülése a cél ezen a területen.

Telephelyengedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 13 ebből 7 vállalkozás telephelye szintén a kerületben található.

Vendéglátóhelyek száma: 0

Terület: 346,059 ha

Mindösszesen 13 fő. A lakosok magas végzettséggel rendelkeznek, azonban előregedő a korszerkezet.



A Cséry-telepről keleti irányba tekintve

SWOT (GYELV) elemzés 5. városrész: Halmi erdő

Erősségek	Gyengeségek
egészséges tiszta környezet, jelentős mennyiségű növényzettel, a fejlesztési célokhoz jelentős területek állnak rendelkezésre, kedvező, fejleszthető közlekedési kapcsolatrendszer jó logisztikai adottságok (közút, vasút)	öregedő népesség, az utak minősége és a közművek kapacitása egyes városrészekben kedvezőtlen, előregedő épületállomány, nem pormentes utcák, alacsony népességszám.

Lehetőségek	Veszélyek
rekreációs és szabadidős tevékenységek, a városi lakosok részéről nő az érdeklődés a Budapesten lévő összefüggő zöldterületek iránt, a Budapesti nagy infrastrukturális fejlesztések (út, zajvédelem) javítják a megközelíthetőséget és a használhatóságot.	a Halmi erdőben jelen lévő vállalkozások környezetterhelésének növekedése, a vasútfejlesztés elmaradása kedvezőtlenül hat a városrészen áthaladó vonalra, a zöldfelületek erőteljes degradációja külső környezeti hatások miatt.

SWOT (GYELV) elemzés 5. városrész: Halmi erdő

IV.6. városrész „Pestszentimre”

Gazdasági aktivitás csak a fő útvonalak mentén található, a lakó és gazdasági funkcióval rendelkező területek markánsan különválnak egymástól. A nagyobb, összefüggő lakóövezeti területek zárt körzeteket alkotnak. A Nemes utca mentén, Pestszentimre városközpont felé haladva jelennek meg a lakófunkcióra szolgáló alacsony építésű családi házakban a kereskedelmi és szolgáltatói funkciók.



Pestszentimre városközpont elhelyezkedése

Lakossága lokálpatrióta szellemiséggel rendelkező, mintegy 20 ezres közösség, amely ápolja identitását és alakítja saját összetartozás érzését.

Közepes társadalmi státuszú lakosság. A lakosság státuszát alapvetően meghatározza a városszövet, a telkek mérete. A 2001-es KSH adatok szerint a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül ebben a városrészben a 2. legmagasabb a XVIII kerület egészét vizsgálva.

Szociális-oktatási intézményi ellátottság: bölcsőde 2 db, óvoda 8 db, általános iskola 4 db, idősek nappali intézménye 1 db.

Lakásfenntartási támogatásban 146 háztartás, rendszeres szociális segélyben 40, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 180 család részesül.

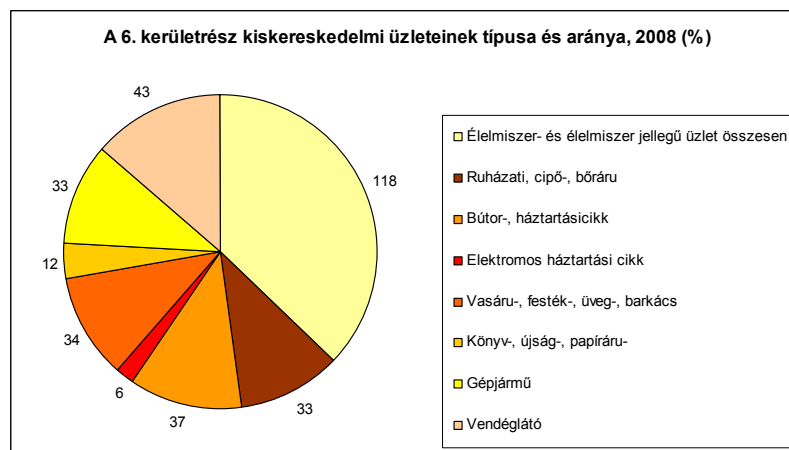
Terület: 757,52 ha

Vállalkozások és intézmények a városrészben

Működési engedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 384, amelyből 270 rendelkezik kerületi székhellyel.

Telephelyengedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 194 ebből 176 vállalkozás telephelye szintén a kerületben található.

Vendéglátóhelyek száma: 37



A 6. kerületrészt kiskereskedelmi üzletek típusa, aránya, 2008

Forrás: Önkormányzati adatbázis

A 6. kerületrészt kiskereskedelmi üzletei közül legnagyobb részt az élelmiszer jellegű üzletek vállalnak. A maradék 63 %-ban egyenletes eloszlás figyelhető meg, néhány százalékos eltérések a jellemzőek. Közülük a vendéglátó egységek rendelkeznek a legnagyobb számmal és legkisebb részt az elektromos háztartási cikkek üzletei vállalnak. A kerületrésztben a kiskereskedelmi üzletek mennyiségében és minőségében kínálatbővülés várható, hisz az Önkormányzatnak célja Pestszentirme városközpont új funkciókkal való megtöltése. Ez egy belső átstrukturálódást jelez a szolgáltatások bővülésének irányába.

Közepes társadalmi státuszú lakosság. A lakosság státuszát alapvetően meghatározza a városszövet, a telkek mérete. A 2001-es KSH adatok szerint a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül ebben a városrészben a 2. legmagasabb a XVIII kerület egészét vizsgálva. Lakásfenntartási támogatásban 146 háztartás, rendszeres szociális segélyben 40, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 180 család részesül.



Pestszentimre városközpont

A városrész közvetlenül szomszédos Gyállal, valamint Soroksárral és a problémáik is közel azonosak. Elsősorban lakó funkcióval rendelkezik, a szolgáltatások kiépültek, azonban Pestszentimre városközpont esetében sem teljesen kiépültek. Erőközpontként a városrészt elválasztó, de ugyanakkor a szomszédos településekkel összekötő Nagykőrösi út adja. Pestszentimre rendelkezik Művelődési Központtal, Sport központtal (Sport Kastély), postával és könyvtárral is. Erőteljes „szentimrei” identitástudattal rendelkezik a helyi lakosság. A városrész északi részén található az Alacskai úti lakótelep, amely már a 90-es években épült és Ganzkertvárost valamint Pestszentimrét választja el egymástól.

Szociális-oktatási intézményi ellátottság: bölcsőde 2 db, óvoda 8 db, általános iskola 4 db, idősek nappali intézménye 1 db.

Alapvetően családi házas jellegű lakófunkcióval rendelkező terület, falusias térség, amely két jelentős közlekedési folyosóra a Nemes utcára, valamint a Nagykőrösi útra fűződött fel. A városrészt kettészeli az áthaladó vasútvonal, amely mintegy 3 kilométeren csupán 5 ponton átjárható. A városrésznek a Nemes utca és a Nagykőrösi út csomópontjában található egy kezdetlegesen kiépült központja, amely sok szempontból nem tudja betölteni funkcióját.



Alacska úti lakótelep

SWOT (GYELV) elemzés 6. városrész: Pestszentimre városközpont

Erősségek	Gyengeségek
egészséges tiszta környezet, jelentős mennyiségű növényzettel, a fejlesztési célokhoz jelentős területek állnak rendelkezésre, kedvező, fejleszthető közlekedési kapcsolatrendszer, jó logisztikai adottságok (közút, vasút), meglévő helyi identitástudat, lokálpatriotizmus, demokratikus működés, részönkormányzati képviselet,	öregedő népesség, az utak minősége és a közművek kapacitása egyes kerületszeken kedvezőtlen, vagy kiépítetlen, előregedő épületállomány, nem pormentes utcák, alacsony komfortfokozatú lakások aránya magas,
Lehetőségek	Veszélyek
rekreációs és szabadidős tevékenységek, a Sportkastély környezetében szabadidős lehetőségek kibővítése, új városközpont esetén beruházók, befektetők és új vállalkozások jelenhetnek meg Pestszentimrén, regionális összekötő szerep kialakítására van mód, helyi identitás megőrzése és tovább erősödése.	az elővárosi vasútfejlesztés elmaradása kedvezőtlenül hat a városrészen áthaladó vonalra, elszigeteli az egységes településrészeket egymástól, a fejlesztések elmaradása miatt a bevásárlóközpontok elszívó hatására a fő utca funkcióját veszti, parkolási helyzet megoldatlansága miatt a forgalom a lakott területekre áterjed, csökkentve ezzel az ingatlanok értékét.

SWOT (GYELV) elemzés 6. városrész: Pestszentimre városközpont

IV. 7. városrész „Szentimre kertváros”

Szentimre kertvárost északon a Ferihegyi reptérre vezető út, délen az Alacskai úti lakótelep határolja. Kertvárosias jellege mellett megjelenik a kisvárosias, egyutcás (Üllői út) jelleg is. A szomszédos városrészekről nyugaton elszigetelt a Szemeretelepet Pestszentimrével összekötő vasútvonal, amelyet mintegy 4,5 kilométeren 4 ponton vág át közlekedési folyosó.



Szentimre kertváros

Alapvetően közepes társadalmi státuszú lakosság, amelyet a Ganzkertvárosban magas státuszú lakosság vált fel. Összesen 18 862 fő a lakónépesség száma, amely öregedő tendenciát mutat.

Szociális-oktatási intézményi ellátottság: bölcsőde 2 db, óvoda 5 db, általános iskola 4 db, idősök nappali intézménye 1 db, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény: 1 db.

Lakásfenntartási támogatásban 124 háztartás, rendszeres szociális segélyben 19, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 98 család részesül.

A városrész funkciója alapvetően a lakófunkció, azonban keleti irányú nyitottsága és a volt laktanyák előnyös elhelyezkedésük miatt, mint potenciális fejlesztési területek megjelennek Szentimre kertváros térképén az Üllői úttal együtt. A Ferihegy 1. terminál fejlesztésével együtt északon a Nagybánya utca végén újabb vasúti megálló épült ki, amelyet a terület lakosai számára elérhetővé és könnyen megközelíthetővé kell tenni.

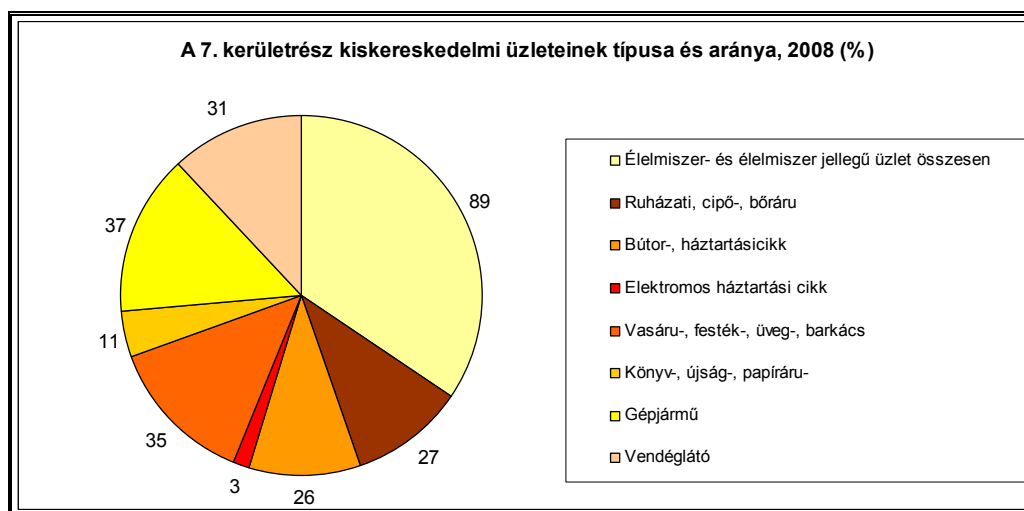
A lakosok igényeit néhány szolgáltató funkcióval rendelkező építmény elégíti ki: Lőrinc Center, LRI Malév SC sporttelepe, illetve az Üllői út mentén kiskereskedelmi egységek. A városrészen 4 db benzinkút, valamint 2 db volt laktanya található, amelyek közül a Halomi és

Királyhágó közötti területen lakóházak építése zajlik, míg az Üllői út mentén található terület átalakítás alatt áll.

Vállalkozások és intézmények a városrészben:

Működési engedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 356, amelyből 218 rendelkezik kerületi székhellyel.

Telephelyengedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 183 ebből 137 vállalkozás telephelye szintén a kerületben található.



A 7. kerületszomszág kiskereskedelmi üzletek típusa, aránya, 2008

Forrás: Önkormányzati adatbázis

A 7. kerületszomszág kiskereskedelmi üzletei közül az élelmiszer jellegű üzletek emelkednek ki. Fele ekkora szereppel bírnak egyenként a ruházati, a vasáru, a gépjármű és a vendéglátó jellegű üzletek. Végül a legkevesebb részt az elektromos háztartási jellegű cikkek és a könyv,- újság,- papíráru üzletek teszik ki. A kerületszomszág fontos eleme az Üllői út, amely a kiskereskedelmi üzletek kerületszomszágban betöltött szerepét erősítheti, így az üzlettípusok kereskedelmi struktúrája tagoltabbá válhat.

Vendéglátóhelyek száma: 11; Terület: 735,83 ha.

Összesen 18 862 fő, amely öregedő tendenciát mutat. Lakásfenntartási támogatásban 124 háztartás, rendszeres szociális segélyben 19, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 98 család részesül.

SWOT (GYELV) elemzés 7. városrész: Szentimre kertváros

Erősségek	Gyengeségek
egészséges tiszta környezet, jelentős mennyiségű növényzettel, a fejlesztési célokhoz jelentős területek állnak rendelkezésre, (2 db orosz laktanya), jó logisztikai adottságok (közút, vasút, reptér) jól képzett népesség, szórakozási kikapcsolódási lehetőségek (Lőrinc Center)	nincs helyi identitástudat, rossz közlekedési infrastruktúra, a beépítetlen területek funkció nélküliek, elszigetelt városrész északon és nyugaton a vasúti vonalak által.
Lehetőségek	Veszélyek
rekreációs és szabadidős tevékenységek, Lőrinc Center, mint szolgáltató és kereskedelmi központ, a beépítésre váró területeken újabb vállalkozások, munkahelyek kialakítására van mód.	az elővárosi vasútfejlesztés elmaradása kedvezőtlenül hat a városrészen áthaladó vonalakra, elszigeteli az egységes településrészeket egymástól, a fejlesztések miatt a bevásárlóközpontok elszívó hatására a városrész kiskereskedelme összeomlik, a növekvő forgalom miatt növekvő zaj és környezetterhelés éri a városrészt.

SWOT (GYELV) elemzés 7. városrész: Szentimre kertváros

IV.8. városrész „Ferihegyi repülőtér”

A repülőtér funkciójából következően zöld zajvédő területek és a kifutópályák határozzák meg, néhány kiszolgáló épülettel együtt.



A Ferihegyi repülőtér elhelyezkedése

Alapvetően a nemzetközi légi személy és teherszállítást kiszolgáló objektum. A számottevő gazdasági potenciállal rendelkező repülőtér helyzetét a nemzetközi logisztika szerepe határozza meg, amely jelentős tőkét vonz a területre.

Lakosság: Lakófunkció nincs. Szociális-oktatási intézményi ellátottság: nincs.

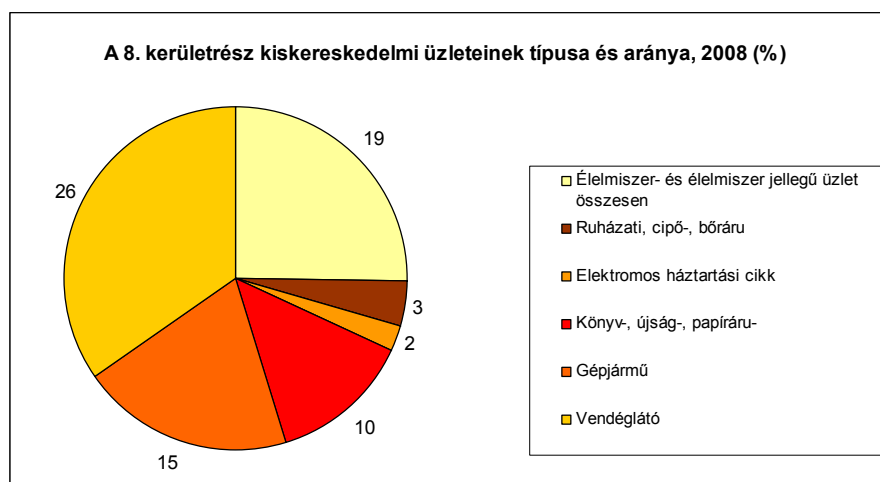
A városrészben működő vállalatok túlnyomó hányada a repülőtér által teremtett épül. Működési engedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 93, amelyből 14 rendelkezik kerületi székhellyel.

Telephelyengedéllyel rendelkező vállalkozások száma: 3 ebből nincs olyan vállalkozás, amelynek telephelye szintén a kerületben található.

Vendéglátóhelyek száma: 23

Terület: 805,418 ha

Vállalkozások és intézmények a városrészben



A 8. kerületszám kiskereskedelmi üzletek típusa, aránya, 2008; Forrás: Önkormányzati adatbázis

A 8. kerületszám három kiskereskedelmi üzlettípus adja az összes üzlettípus 70%-át: ezek vendéglátó, élelmiszer és gépjármű, illetve annak javításával foglalkozó üzletek, vállalkozások. Ezt követően a könyv-, újság-, papíráru üzletek száma emelkedik ki. Végül az elektromos háztartási cikkek és a ruházati jellegű üzletek vállalnak a legkisebb részt az összes üzletből. A kerületszám dominánsan szolgáltató jellegű üzlettípusokkal rendelkezik, amely nagy mértékben meghatározza jövőbeni kiskereskedelmi szerkezetét.

A XVIII. kerület perifériális területe, amely az országban egyedülálló szerepet tölt be a nemzetközi légi forgalmat illetően. A forgalmat lebonyolító három terminál; Ferihegy 1., Ferihegy 2/A és 2/B alapvetően a főváros és az ország légiforgalmi közlekedési funkcióját tölti be, és mint erőközpont egyedülálló mind a főváros, mind pedig az ország egészét tekintve.

SWOT (GYELV) elemzés 8. városrész: Ferihegyi reptér

Erősségek	Gyengeségek
kiváló közlekedési kapcsolatok közúton, a kereskedelmi és szolgáltató beruházások adóbevétel jelentenek, a fő közlekedési útvonalak mentén erősödik a kereskedelmi és szolgáltató funkció, magas és állandó adóbevétel, egyedülálló szerep az országban a nemzetközi személy és légi szállításban	magas a zaj és környezetterhelés, a zöldterületek kihasználatlanok, északon és nyugaton teljesen elszigetelt városrész, hiányzó vasúti elérési a 2-es terminálhoz.
Lehetőségek	Veszélyek
a kereskedelmi szolgáltató jellegű létesítményeket létrehozó befektetők kiemelkedő érdeklődése, a kereskedelmi központokban megtelepülő vállalkozások jelentősen hozzájárulhatnak az önkormányzat költségvetéséhez, a leendő befektetők megfinanszírozhatnak számos az önkormányzat részéről eddig nem megoldható közterület-fejlesztést.	túlzott specializáció a légi forgalom esetében, a megnövekedett kereskedelmi funkció vonzhatja a bűnözést is, a megnövekvő forgalom fokozhatja a környezeti terhelést, a lakosságra nézve zaj és környezetterhelést jelenthet a megnövekedett légi forgalom

SWOT (GYELV) elemzés 8. városrész: Ferihegyi reptér

Összességében megállapítható

Társadalmi szempontból a kerület két legalacsonyabb presztízsű területe a 6. és 4. kerületrész. A 6. kerületrész – „Pestszentimre” sok alacsony státuszt igazoló társadalmi mutató tekintetében meg is előzi „Havanna, Ifjúság lakótelepek” kerületrész. Ezen két területen él a kerület lakónépességének több mint 40%-a. Itt találhatók a kerület legkevésbé iskolázott rétegei legnagyobb arányban, illetve ezt igazolják a kerületrészek magas szegregációs mutatói is. Azonban néhány mutató tekintetében meg is előzik a többi kerületrészt (pl. foglalkoztatottak nélküli háztartások aránya, alacsony komfort fokozatú lakások aránya.).

A legmagasabb presztízsű kerületrésznek a 7. kerületrész- „Pestszentimre városközpont” nevezhető, melyet a kerület legmagasabban képzett lakossága, jó műszaki állapotban lévő lakásállománya és a szegregációs mutató alacsony értéke is igazol.

Az 1. kerületrészben csupán a kerületi lakosság 6% él. Elszigetelt, zajterhelt mivolta következtében az alacsonyabb presztízsű lakosság képviselteti magát nagyobb arányban. A Rendessy- és Liptáktelepen élnek legnagyobb arányban a 60 éven felüliek a XVIII. kerületrészei közül, itt a legmagasabb a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya a kerületben. Társadalmi mutatói sok egyéb tekintetben a kerületi átlaghoz közelíteni. Lakónépessége tehát közepes, alacsony státuszú.

„Pestszentlőrinc városközpont” kerületrészen található a kerület legnagyobb lakásállománya, lakosságának iskolázottsága meghaladja a kerületi átlagot. Szegregációs mutatója alapján is a kerület magasabb presztízsű területei közé sorolható.

IV. 9. A kerületerészek összehasonlítása

IV.9.1. Demográfia

A *gyermek aránya* a Budapesti átlaghoz képest az egész kerületben magas. A kerületerészek közül az említett két területen, a 4. és 3. kerülete részen - Havanna és Szentlőrinc lakótelepek és Pestszentlőrinc városközpont területén - a legmagasabb a 0-14-esek aránya.

A *15-59 évesek aránya* az egész kerületben meghaladja a 60%-ot. Kiemelkedően magas a 4. kerülete részben („Havanna és Szentlőrinc lakótelepek”) tapasztalható 72,8%-os arányuk.

A *60 éven felüliek* a kerületben 2001-ben „Rendessy és Liptáktelep” (2.) kerülete részen képviseltették magukat legmagasabb arányban, de a kerületi átlaghoz képest magasabb az idős népesség aránya az 1.b. , a 3. és 7. kerülete részekén is és kiemelkedően alacsony arányban vannak idősek a „Havanna és Szentlőrinc lakótelep” kerülete részen.

IV.9.2. Iskolázottság

A Havanna és Szentlőrinc lakótelepek kerülete részben a legmagasabb a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők arány az aktív korú népességben belül és igen alacsony, csupán 11,1% a felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebb népességben belül. Ugyancsak magasabb Pestszentimrén is az alacsony végzettségű lakosok aránya és ehhez mintegy igazodva alulreprezentálva találjuk a felsőfokú végzettségűeket is.

A kerületben a legmagasabban iskolázott népesség Pestszentlőrinc városközpont területén él, ahol a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya eléri a 19,0%-ot és a kerülethez képest alacsony a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül. Pestszentimre városközpont lakossága is magasabban képzett a kerületi viszonylatban.

A kerületszék demográfiai viszonyai

Mutató megnevezése	1.a. kerületszék „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	1.b. kerületszék „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	2. kerületszék „Rendessy és Liptáktelep”	3. kerületszék „Pestszentlőrinc városközpont”	4. kerületszék „Havanna és Szentlőrinc lakótelepek”	6. kerületszék „Pestszentimre”	7. kerületszék „Pestszentimre városközpont”
Terület (ha)	217.953		234.858	686.889	86.482	757.52	735.834
Lakónépesség száma	1 048	4 850	8 438	21 469	21 376	19 714	18 862
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,8	14,9	14,1	15,4	16,4	13,8	14,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	62,5	61,3	60,0	60,9	72,8	65,5	61,9
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	17,4	23,0	26,2	24,3	13,1	18,2	23,7
Állandó népesség száma	1 016	4 812	8 223	21 263	21 041	19 531	18 776

A kerületszék demográfiai viszonyai

Forrás: KSH, 2001. évi népszámlálás

IV.9.3 Lakásviszonyok

A kerületszámok mérete és a lakások száma között gyakorlatilag nincs összefüggés kerületben. A peremkerületi laza családi házas beépítettség és a lakótelepek váltakozása következtében a lakások számának megoszlása igen változó képet mutat. A legmagasabb, közel 30% a komfort nélküli lakások arányának tekintetében az 1/a kerületszám, Erzsébet- és Bélatelep rendelkezik, ám ez viszonylag kis lakásállományra vonatkozik. A legtöbb lakás „Pestszentlőrinc városközpont” kerületszámában található, ahol kerületi viszonylatban kevés az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. A 4. kerületszámában a lakótelepi adottságoknak köszönhetően csupán 2% az alacsony komfortfokozatú lakások aránya és itt található a kerület lakásállományának több, mint 20%-a. Az 1/b és a 6. kerületszámok területén sok az alacsony komfortfokozatú lakás. „Pestszentimre városközpont” magasabb státusza ezen mutatók tekintetében is kimutatható.

IV.9.4 Foglalkoztatottság

A „rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül” és ezzel együtt a „foglalkoztatottak aránya az aktív korú népességben belül” mutatók értéke minden kerületszámában közel azonos 36% illetve 59% körüli értéket mutat, nem követi a lakosság iskolázottsági mutatóit. A foglalkoztatottak nélküli háztartások legnagyobb aránya a 2. kerületszámában tapasztalható, ahol a kerületben a legmagasabb az időskorúak aránya. Viszonylag magas a foglalkoztatottak nélküli háztartások aránya a magasabb presztízsű 7. kerületszámában is.

A XVIII. kerület teljes területén 0 és 39% közötti az ún. szegregációs mutató értéke (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aktív korúakon belüli aránya). A mutató értéke igyekszik kifejezni a társadalmi-gazdasági szempontból legtörékenyebb rétegek megoszlását az egyes kerületszámok között. Érdekes, hogy a kerületszámok szegregációs mutatóinak két szélső értéke Pestszentimrén található. A legmagasabb 12,8% a 6. kerületszám - „Pestszentimre” és a legalacsonyabb a 7. kerületszám - „Pestszentimre városközpont” esetében. „Havanna és Ifjúság lakótelepek” kerületszám, rossz hírneve ellenére csupán a hátulról a második a kerületi szegregációs mutatók rangsorában. A többi kerületszám szegregációs mutatója közel megegyezik 10-11% között mozog.

A kerületszék iskolázottsága

Mutató megnevezése	1.a. kerületszék „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	1.b. kerületszék „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	2. kerületszék „Rendessy és Liptáktelep”	3. kerületszék „Pestszentlőrinc városközpont”	4. kerületszék „Havanna és Szentlőrinc lakótelepek”	6. kerületszék „Pestszentimre”	7. kerületszék „Pestszentimre városközpont”
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	17,0	19,9	16,6	23,6	22,4	15,9
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	10,3	14,5	14,8	19,0	11,1	11,6	18,2

A kerületszék iskolázottsága
Forrás: KSH, 2001. évi népszámlálás

A kerületszék lakásviszonyai

Mutató megnevezése	1.a. kerületszék „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	1.b. kerületszék „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	2. kerületszék „Rendessy és Liptáktelep”	3. kerületszék „Pestszentlőrinc városközpont”	4. kerületszék „Havanna és Szentlőrinc lakótelepek”	6. kerületszék „Pestszentimre”	7. kerületszék „Pestszentimre városközpont”
Terület (ha)	217.953		234.858	686.889	86.482	757. 52	735.834
Lakásállomány (db)	420	1 959	3 767	9 099	8 446	7135	7 307
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	29,3	17,5	13,9	10,2	2,0	17,3	11,19

A kerületszék lakásviszonyai

Forrás: KSH, 2001. évi népszámlálás

A kerületsrészek foglalkoztatási és jövedelem viszonyai

Mutató megnevezése	1. a. kerületrész „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	1. b. kerületrész „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	2. kerületrész „Rendessy és Liptáktelep”	3. kerületrész „Pestszentlőrinc városközpont”	4. kerületrész „Havanna és Szentlőrinc lakótelepek”	6. kerületrész „Pestszentimre”	7. kerületrész „Pestszentimre városközpont”
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	36,0	34,9	36,7	35,9	35,2	37,5	35,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	11,0	10,1	11,2	10,1	11,8	12,8	9,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	59,2	59,7	57,4	58,4	61,2	58,2	58,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	34,3	37,6	42,7	39,5	27,6	32,2	36,5

A kerületsrészek lakásviszonyai

Forrás: KSH, 2001. évi népszámlálás

Épületállomány analízis kerületrészenként:

1.a. és b. kerületrész „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”

Városszövet: Családi házas övezetek alkotják

Állaguk: Alapvetően alacsony és közepes minőségű házak találhatók a területen.

2. kerületrész „Rendessy és Liptáktelep”

Városszövet: A terület meghatározó vonása az ipari jelleg.

A területet iparterületei, melyek egy része nem tölti be eredeti funkcióját, üresen áll, kihasználatlan potenciál jellemzi, amelyet akár lakófunkcióra, akár más ipari funkciókra fel lehet használni.

Alapvetően családi házas terület. A Rendessy és a Liptáktelep található területén. Állaguk: inkább alacsony és közepes állagú épületek találhatók a területén.

3. kerületrész „Pestszentlőrinc városközpont”

Városszövet: az Üllői út mentén kereskedelmi övezet található, attól távolodva északi és déli irányban egyaránt családi házas és középmagas lakótelepek váltják egymást.

Vegyes állagú lakóépületekkel, az újonnan épített lakóparki lakások, a Gloriett lakótelep alapvetően magasabb minőségű lakótelepi lakások jellemzik, míg az Üllői úttól északra eső, régebbi lakótelepek és a nagy forgalmú utak mentén rossz minőségű családi házas beépítésű területek.

4. kerületrész „Havanna és Szentlőrinc lakótelepek”

Városszövet: Sűrű beépítésű lakótelepi övezet, családi házas övezetek között.

A lakótelep épületállománya felújításra szorul. Panelprogramban még egyik tömb sem vett részt.

5. kerületrész „Kiserdő”

Városszövet: Rekreatív övezet, nagy zöldfelülettel. Épületállomány nem jellemző.

6. kerületrész „Pestszentimre”

Városszövet: Alapvetően családi házas jellegű lakófunkcióval rendelkező terület.

A nagyobb, összefüggő lakóövezeti területek. Épületeinek állaga: széles skálán mozog. Többnyire közepesen jó vagy annál jobb állapotú családi házas beépítés jellemzi, amelyet keleten az Alacskai úti lakótelep illetve a hozzá keletről csatlakozó teljesen újépítésű almáskerti házak öveznek.

7. kerületszű „Pestszentimre városközpont”

Városszűvet: kisvárosias, jellemzően zártkörű lakóterűlet, amelyen kevés szolgáltató funkcióval rendelkező építmény található.

Jellemző a családi házas, kertvárosi jelleg. Épűleteinek állaga: közepes állapotú családi házas beépítés jellemzi.

Terűletén található a volt Halomi úti laktanya, melynek terűletén jelentűs számú új lakás építése van folyamatban.

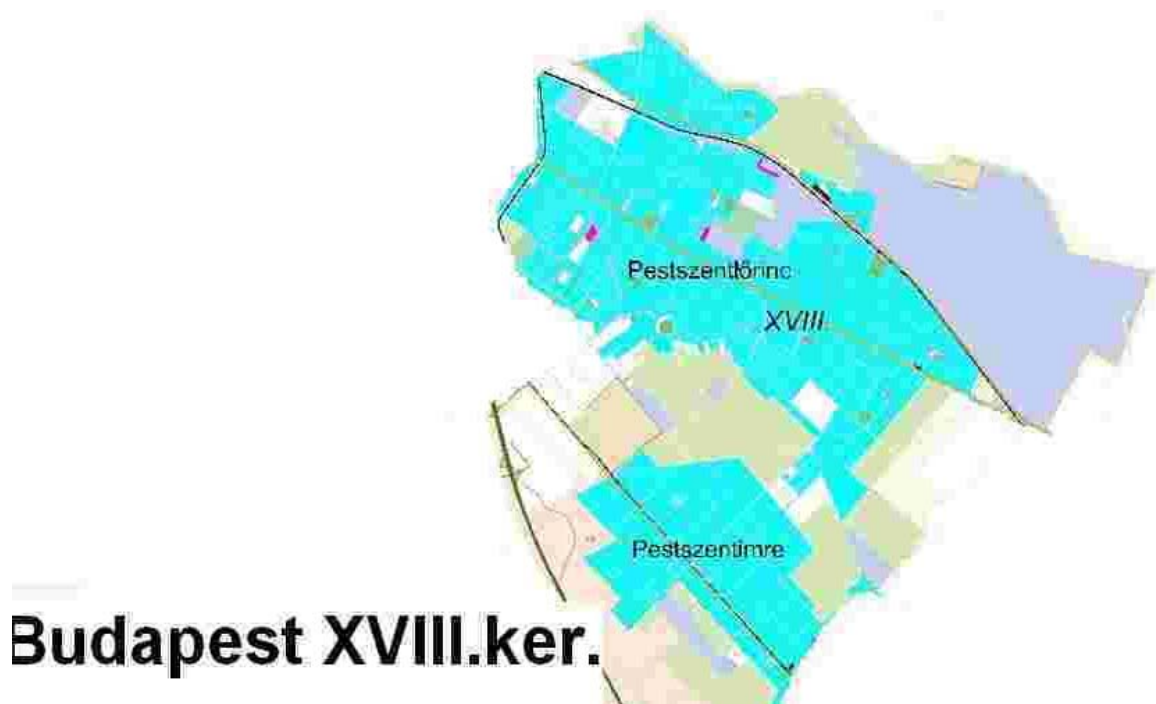
8. kerületszű „Ferihegyi repűlűtér

Városszűvet: A repűlűtér funkciójából következően zöld szabad terűletek és a kifutópályák határozzák meg, néhány kiszolgáló épűlettel.

IV.10. Szegregáció

IV.10.1. A szegregátumok illetve a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása

A Központi Statisztikai Hivatal adatszolgáltatása alapján, Pestszentimre-Pestszentlőrinc területén nincs olyan leromlott városi terület, melyet a Kézikönyvben meghatározott un. szegregációs mutató alapján szegregátumnak tekinthetnénk.

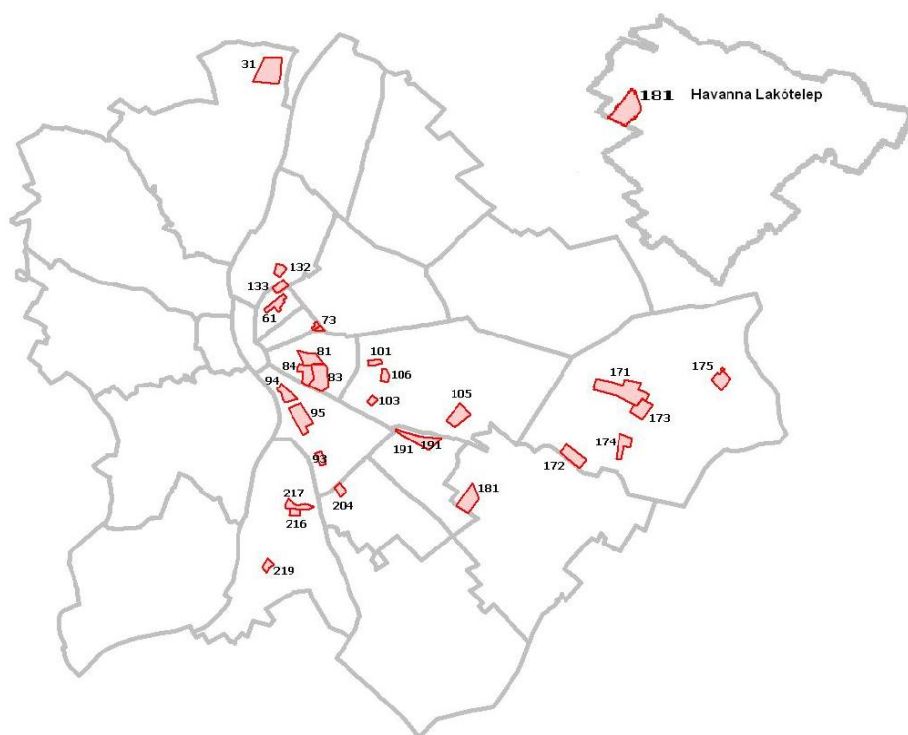


Szegregátumok illetve a szegregációval veszélyeztetett területek
Forrás: KSH

A XVIII. kerület teljes területén 0 és 39% közötti a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aktív korúakon belüli aránya. A kerület átlagos szegregációs mutatója 11,0%.

Egyedül a 181-es (a Havanna) lakótelep (alábbi ábra) mutat olyan folyamatokat, melyek későbbi szegregációt vetítenek előtérbe. A Havanna lakótelep az akcióterületi tervek között a harmadik helyen szerepel.

Szegregált lakótelepek a fővárosban



Szegregált lakótelepek a fővárosban

Forrás: Budapest Főváros Önkormányzata, Főépítési Iroda 2008

IV.10.2. A KSH által lehatárolt szegregált területek helyzetelemzése

A „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”-en a szegregáció értéke 11,0 és 10,1 %, a „Rendessy és Liptáktelep” kerületrészben 11,2 %, a „Pestszentlőrinc városközpont” területén 10,1%, az igen rossz hírnévnek örvendő „Havanna és ifjúság lakótelepek” kerületrészben 11,8%, a „Pestszentimre” kerületrészben a legmagasabb 12,8% és „Pestszentimre városközpont részben a legalacsonyabb 9,3%. Két kerületrész, a „Kiserdő” és a „Ferihegyi repülőtér” lakófunkciója gyakorlatilag elhanyagolható, így ezen kerületrészek társadalmi szempontból nem kerülnek elemzésre.

A 3. és 4. kerületrészek lakosságszáma közel megegyezik és ezzel a legmagasabb a kerületrészek között, bár „Pestszentlőrinc városközpont” területe jóval meghaladja a sűrűn lakott „Havanna és Szentlőrinc lakótelepek” területét.

A lakosság korcsoportonkénti összetételét kerületrészenként vizsgálva a következők mondhatók el. A gyermekek aránya a Budapesti átlaghoz képest az egész kerületben magas. A kerületrészek közül az említett két területen, a 4. és 3. kerületrészen a legmagasabb a 0-14 évesek aránya.

A 15-59 évesek arány az egész kerületben meghaladja a 60%-ot. Kiemelkedően magas a 4. kerületrészben („Havanna és Szentlőrinc lakótelepek”) tapasztalható 72,8%-os arányuk.

A 60 éven felüliek a kerületben 2001-ben „Rendessy és Liptáktelep” (2.) kerületrészen képviseltették magukat legmagasabb arányban, de a kerületi átlaghoz képest magasabb az idős népesség aránya az 1.b. , a 3. és 7. kerületrészekben is és kiemelkedően alacsony arányban vannak idősek a „Havanna és Szentlőrinc lakótelep” kerületrészen.

Lakótelepek a kerületben

A lakótelepek kérdése központi jelentőségű a XVIII. kerület életében, hiszen az alapvetően kertvárosias beépítettségű kerületben **sok, összesen öt lakótelep található.** Bár beépítettség szempontjából a kerület területének töredékét teszik ki, a kerület lakosságának 34%-a ezen a lakótelepek egyikén él. Továbbá a lakótelepi lakások között található (leginkább a Havanna lakótelepen) az önkormányzati tulajdonban maradt lakóingatlanok jelentős hányada.

A XVIII. kerület öt lakótelepe - a Lakatos lakótelep, a Szent Lőrinc lakótelep, a Havanna lakótelep, a Gloriett lakótelep és az Alacskai úti lakótelep - erősen különböznek mind nagyságukat, mind pedig karakterüket tekintve. Bár kisebb-nagyobb problémákat majd mindegyiknél találhatunk – a házak műszaki problémái, a relatíve drága közüzemi díjak, az elszegényedett, és nagy számban jelen lévő nyugdíjasok és az elhanyagolt környezet - **csupán a Havanna lakótelep esetében beszélhetünk a problémák halmozódásáról, a lakótelepen erősen jelen lévő szociális feszültségekről.** Ez utóbbiak részlegesen azzal is magyarázhatók, hogy ez az a lakótelep, amelyik méreteit tekintve is kiemelkedik a többi közül, hiszen a kerületi lakótelepi lakosok és a lakótelepi lakások valamivel több, mint 50%-a található itt. Mivel a Havanna lakótelep a kerület szegregáció szempontjából az egyik legveszélyeztetettebb területe, az ott tapasztalható társadalmi problémák hátterének bemutatásával és ezek lehetséges megoldásaival a terv kiemelten foglalkozik.

Havanna lakótelep (4. kerületrész) „Pestszentlőrinc és a főváros egyik legveszélyeztetettebb lakótelepe”- Társadalmi problémák, devianciák a lakótelepe

Jelenleg a 140 önálló házzal rendelkező házgyári technológiával előállított 10 emeletes panelépületekben 6.230 lakás található, ami a kerület lakásállományának 16,6 %-a. A lakótelepen található lakások többsége 1,5-2-szobás, 55-75 m alapterületű. Az állami lakások aránya a Havannán 2000 végére a korábbi 69 %-ról 16 %-ra esett vissza. A Havanna lakótelep népessége megközelítőleg 19.400 fő, vagyis a XVIII. kerület lakónépességének 19 %-a él itt. A népesség korösszetétele a lakótelepekre jellemző struktúrát mutatja, azaz átlag feletti a gyermekkorúak és átlag alatti az időskorúak aránya. A lakónépesség kor szerinti összetétele - összehasonlítva a budapesti átlaggal - tehát fiatal, a gyerekkorú népesség (15>) aránya KSH-források szerint megközelítőleg 30 %, míg a 60 év felettiek aránya 10 % alatt marad. A lakótelep a 70-es években több típusú emberrel lett feltöltve: például katonákkal illetve rendőrökkel, akik szolgálati lakásként kapták, sokan régi belvárosi telepek felszámolásával kerültek ide.

A szocialista időszakban a telepen magán (szövetkezeti), illetve állami (tanácsi) lakások épültek, melyek között már korábban is jelentős minőségbeli különbségek mutatkoztak. A szövetkezeti lakások tulajdonosai jobb anyagi körülményeiknek köszönhetően a rendszerváltás után sokkal mobilisabbak voltak, mint a tanácsi bérlakásban élők. Következésképpen sokkal nagyobb arányban költöztek el a lakótelepről magasabb státuszú lakónegyedekbe. A szociális lakások privatizációja tovább növelte a különbségeket az elmúlt 10 évben. A fiatalabb, illetve jobb anyagi helyzetben lévő családok még a magánosítás első szakaszában megvették lakásaikat és – nem ritkán - hamarosan elhagyták a Havannát. Az 1990-es évek elejétől a Havanna fokozatosan a lakáspiaci láncolat végére csúszott, azaz

nagyon könnyű volt itt lakáshoz jutni, de rendkívül nehéz volt túladni rajta. Azok számára - függetlenül etnikai hovatartozástól, kortól-, akik lakáspiaci helyzetükön képtelenek voltak valamilyen formában javítani, a Havanna lakáskarrierjük végállomásává vált.

„A Havanna-lakótelep Pestszentlőrinc és a főváros egyik legveszélyeztetettebb lakótelepe - szólt a megállapítás -, ahol a családok szociális helyzete rosszabb, mint a kerület más részein. Ennek eredményeként lakbér- és közüzemidíj-adósságok halmozódtak fel.

Erre már a lakások kiutalásánál fellelhető tendenciák adtak jelzéseket.

Néhány kimutatás beszédes adatokat közöl.

1996-ban a XVIII. kerületben lévő lakótelepeken felhalmozódott fizetési hátralékok (lakbér, víz, fűtés stb.) 43 százaléka terhelte a Havanna-lakótelepet. 2002-re ez 67,2 százalékra emelkedett. Forintban ez annyit jelent, hogy az 1996-ban 31 milliós tartozás 2002-re 125 millióra emelkedett, azaz a négyszeresére (Bp. XVIII. ker. Önkormányzat Vagyonkezelő Rt. adatai). 2002 óta a hátralékok tovább nőttek és 2007-re elérték a 188 millió Forintot, mely a kerületi hátralékok 80%-át jelentette. 2008 I. negyedévében a Havanna lakótelepi összhátralékok összege 109 millió Ft, mely a kerületi hátralékok 56,4%-a.

A lakótelep vizsgálatánál ki kell emelni, hogy különböző részei eltérő képet mutatnak. A Csontváry utcai lakótelepi rész kicsit jobban fejlődik, több a szép előkert, mint a Havanna utcában, ez főleg a lakók igényeinek különbségéből adódik.

A helyi szakemberek kiemelték néhány problémás és néhány példaértékű tömböt a telepen:

Problémás házak a lakótelepen:

Csontváry u.30-38.

Havanna u. 1-13. / 52 Itt vannak emberek, akik zavarják a lakosság nyugalma.

Jobban kezelt házak a lakótelepen:

Csontváry 40-48

Havanna 65-73 példászerű!

Van olyan tömb, ahol minden lépcsőházban kamera van és a gondok állandóan figyelni.

2001-ben adták át a térfigyelő rendszert, ami a közbiztonságot rendbe tette. Ma már jó a lakótelep közterületein a biztonság, ez főleg abból vezethető le, hogy az őrzött parkolók forgalma a felére, harmadára esett vissza.

A Havanna lakótelep legsúlyosabb problémái a lakosság szerint

Tapasztalt negatív jelenség	A jelenséget tapasztalók aránya
Szemét az utcán	83,0
Kábítószer fogyasztás	53,5
Lakásbetörések	61,6
Autófeltörés/lopás	53,5
Graffitik elterjedése/vandál viselkedés	63,5
Biztonságérzet hiánya	35,0
Elhanyagolt közterületek	48,5
Utak állapota	51,0
Játszóterek állapota	24,5
Épületek állapota	68,0
Munkalehetőségek hiánya	41,0
Iskolák színvonala	11,0
Kereskedelmi szolgáltatások színvonala	14,5
Közfoglalkoztatások színvonala	13,5
Nagy életmódbeli különbségek	34,0
Rasszizmus/rasszista zaklatás	18,0

(Forrás: Restate felmérés, 2004)

A Havanna lakótelep roma és magyar népessége

Az elemzés Egedy: Szegregáció és városi kirekesztés a nagyvárosi lakótelepeken (Tér és társadalom 2001/1) c. kutatása alapján készült.

„AXVIII. kerület (Pestszentlőrinc), ahol mintaterületünk, a Havanna lakótelep található, a cigányság számát tekintve átlagosnak mondható. A romák száma itt 5-6000 főre tehető, ami megközelítőleg a kerület lakosságának 5 %-a. A **cigányok aránya** a Havanna lakótelepen ugyancsak 5 %, amiből arra következtethetünk, hogy **a lakótelep még nem indult meg a gettósodás útján.**”

„Az önkormányzati adatokat saját felméréseink is alátámasztják: a Havanna lakótelepen amellet, hogy a *cigány családok alapvetően nagyobbak*, mint a magyarok, meglepően *magas az egyszülős családok aránya*. A Havannán tipikusnak mondható, hogy a már felnőtt (gyakran munkanélküli) gyerekek a szülőkkel és fiatalabb testvéreikkel együtt maradnak, egy háztartásban élnek.”

„A cigányok *iskolai végzettsége alacsonyabb magyar társaikénál*. A Havanna lakótelepen legtöbbször a nyolc általános, de nem ritkán ennél kevesebb szerepel legmagasabb iskolai végzettségként, míg ugyanez a magyaroknál a szakmunkásképző iskola. Ugyanakkor nemcsak a kerületben, hanem a Havanna lakótelepen is a *férfiak magasabb iskolai végzettséggel bírnak*, mint a nők.”

A *munkanélküliség* a Havannán *nem kizárólag a roma lakosság sajátja*, hiszen az alacsony képzettségű magyarokat is sújtja. Az elmúlt 10 évben mind a magyar, mind a cigány különbség azonban a két csoport között a lakótelepen, hogy míg a magyarok próbálnak tenni valamit (továbbképzés, tanfolyamok stb.) munkaerő-piaci helyzetük javítására, erősítésére, a *cigányok elég passzívnak* mutatkoznak ezen a téren.

A Havanna lakótelepre jellemző, hogy a cigány háztartásokban is mindennaposnak mondható a színes TV és a video, ezen felül azonban a magyar családok többsége automata mosógéppel, mobiltelefonnal és autóval is rendelkezik, ami a cigány családokról már nem állítható.

A *Havanna lakótelepre történő beköltözés a roma családok esetében inkább egy minőségi*, míg a *magyarok esetében inkább mennyiségi* (nagyobb lakás) *változást eredményezett*. Általában minden válaszadó a korábbinál jobbnak ítélte jelenlegi lakáskörülményeit. A **cigányok szinte kivétel nélkül szociális bérlakásban élnek**, míg a magyarok saját tulajdonú lakásokban laktak. A magyar családok 1990 után a privatizáció keretében megvették lakásukat, míg erre az állandó pénziánnyal küszködő romák csak nagyon ritkán voltak képesek.

A *lakások fenntartási költségei a cigány háztartások bevételeinek sokkal magasabb arányát veszik el*, mint a magyarok esetében. A cigány háztartások átlagosan bevételeük 50-60 %-át költik lakhatási költségeik fedezésére, míg ez az érték a magyar családok esetében 25- 30 %. Az anyagi lehetőségekben megmutatkozó különbségek nagyon jól mérhetők az elmúlt években vállalt lakás felújítási munkálatokban is. A legtöbb magyar család – elsősorban saját megtakarításból - végzett valamilyen felújítást (tapétázás, festés stb.) és hasonló a jövőben is tervez, a cigány családoknál mindez ritkaságszámba megy.

Végül meg kell említenünk egy fontos tény a *magyarok cigányokkal kapcsolatos attitűdjével* és érzelmeivel kapcsolatban. A roma válaszadók kivétel nélkül úgy nyilatkoztak, hogy a magyarok a Havannán **semmilyen negatív diszkriminációval nem sújtják őket**. A társadalmi kirekesztés tehát sokkal inkább kapcsolható a kapitalista változásokhoz, a munka- és lakáspiachoz, mintsem a társadalom szociokulturális diszkriminációjához! Vagyis a cigányság makroszintű kirekesztése nem, vagy kevésbé párosul mikroszintű lakóhelyi diszkriminációval.

Infrastrukturálisan ellátatlan területek elhelyezkedése

Kerületrész	Utcánév	villany	közvil.	gáz	Megjegyzés
1.	Álmos u.	x	x20%	x10%	Erzsébet telep
1.	Batár u.	x	x	x	Ferihegy
1.	Csap u.	x90%	x90%	x90%	Ferihegy
1.	Forgó u.	x	x80%		Ferihegy
1.	Lehel u.			x	Erzsébet telep
1.	Sajó u.	x			Ferihegy
2.	Béla u.			x100%	Redessy telep
2.	Csengery u.			x60%	Lipták telep
2.	Fonal u.			x10%	Rendessy telep
2.	Nefelejcs u.		x25%		Redessy telep
2.	Vattagyár u.	x	x		Lipták telep
3.	Bessenyi György u.			x	Lónyay telep
3.	Fedezék u.			x	Miklós telep
3.	Fiume u.			x10%	Gloriett telep
3.	Gödör tér		x70%		Bókay telep
3.	Háromház u.		x20%		Lónyai telep
3.	Lakitelek u.			x	Gloriett telep
3.	Liget u.			x	Lónyay telep
3.	Makói u.		x20%		Bókay telep
5.	Kettős -Kőrös u.			x	Halmierdő
5.	Közdülő u.		x30%		Halmierdő
6.	Nagykőrösi út		x20%		Belsőmajor
6.	Pöttyös köz		x50%		Belsőmajor
6.	Somberek sor			x20%	Kossuth F. telep
6.	Szálfa u.	x	x20%	x20%	Újpéteri telep
7.	Aratás u. (elekt.vez. lelopták)	x100%	x100%	x	Almáskert
7.	Drávafok u.			x	Szentimre kertváros
7.	Flór Ferenc u.	x	x20%	x	Szentimre kertváros
7.	Kőrös u.	x50%	x50%	x50%	Szentimre kertváros
7.	Termény u.	x 60%	x20%	x100%	Ganz kertváros
	Gyömrői út	x	x	x	

Jelmagyarázat:

x Z%	valós közműhiány utcahossz %-ban
x	Látszólagos közműhiány

A vízvezeték és csatornakiépítettség hiánya a területben 2008

Kerületrész	Település rész	víz.vez. hiány %	csatorna hiány %
-------------	----------------	---------------------	---------------------

1.	Béla telep	0	90
1.	Ferihegy	0	98
2.	Lipták telep	0	14
2.	Rendessy telep	0	25
3.	Lónyay telep	0	17
3.	Miklós telep	0	38
3.	Gloriett telep	0	26
3.	Bókay telep	0	16
6.	Ujpéteri telep	0	73
6.	Kossuth F. telep	0	40
6.	Belsőmajor	0	87
6.	Erdőskert	0	96
7.	Ganzkertváros	0	4
7.	Ganztelep	0	29
7.	Szentimre kertváros	0	21
7.	Szemere telep	0	7

Vízellátás.

A kerület már a 90-es évek elején elérte az összes ingatlan 97%-os ivóvíz-hálózati ellátottságát. Vízvezeték építés terén tehát csak kisebb fejlesztésekre van szükség.

Csatornázottság

A kerület csatornázottsága az elmúlt 15 évben jelentősen változott, 73.897 m szennyvízcsatorna épült ez idő alatt.. A kerület csatornázottsága jelenleg kb.70%-os. A teljes csatornázottság elérése fontos célja és feladata az Önkormányzatnak, melynek megoldása előreláthatólag a Fővárosi Önkormányzat beruházásában uniós pályázati pénzeszközök felhasználásával 2010-re megvalósul.

A bemutatott 2001-es állapotokat tükröző térkép és a 2008-as állapotokat mutató táblázatok alapján jól látható a fejlődés üteme.

Az 1-es kerületrész területén a helyzet továbbra is változatlan. Szinte teljes a kiépítetlenség. Továbbá a 6. kerületrészben figyelhető meg komolyabb elmaradás. 2001 óta itt a Kossuth Ferenc telepen volt jelentősebb csatornaépítés. A 7. kerületrészben is sokat javult a csatornázottság az elmúlt 7 évben elsősorban Szemere-telep területén, ahol 7%-ra csökkent a hiány. A 3. kerületben tapasztalható helyzet Miklós-telep területén javulást mutat, azonban a kiépítetlenség mértéke itt továbbra is 40% körüli. A 2. kerületrészben Lipták - telep térségében mára csupán 14%-os a hiány.

Gázellátás

A gázvezeték építését a lakosság széles körű bevonásával önerős formában végezte az önkormányzat, így a gázhálózat építése gyakorlatilag 1995-re befejeződött.

A kerület utcáinak pormentes úttal, földúttal illetve járdával történő kiépítettségi szintje a mellékletben található.

A kerületben található földutak aránya nem jelentős. Koncentrálódás elsősorban a külső kerületrészeket figyelhető meg például Ferihegy térségében.

Mutató megnevezése	1.a. kerületrészt „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	1.b. kerületrészt „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	2. kerületrészt „Rendessy és Liptáktelep”	3. kerületrészt „Pestszentlőrinc városközpont”	4. kerületrészt „Havanna és Szentlőrinc lakótelepek”	6. kerületrészt „Pestszentimre”	7. kerületrészt „Pestszentimre városközpont”
Terület (ha)	217.953		234.858	686.889	86.482	757.52	735.834
Lakónépesség száma	1 048	4 850	8 438	21 469	21 376	19 714	18 862
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,8	14,9	14,1	15,4	16,4	13,8	14,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	62,5	61,3	60,0	60,9	72,8	65,5	61,9
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	17,4	23,0	26,2	24,3	13,1	18,2	23,7
Állandó népesség száma	1 016	4 812	8 223	21 263	21 041	19 531	18 776

A KSH által lehatárolt területek helyzetelemzése

Forrás: KSH, 2001. évi népszámlálás

IV.10. 3. Tervezett fejlesztések egyes ágazati politikák szegregációs hatásának felmérése

Az Anti-szegregációs program az alábbi eszközrendszerre támaszkodik:

- Lakhatási integrációt biztosító eszközök,
- Oktatási integráció biztosítása az érintett gyerekek számára,
- Az érintett lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása,
- Szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása,
- Közösségépítés támogatása,
- A településrendezési, fejlesztési tervben, koncepcióban a lakhatási, társadalmi szegregációt csökkentő intézkedések megjelenítése.

Az eszközrendszerben foglaltak megvalósulását segítő programok és célok:

Sikeres Magyarországért Bérlet Hitelprogram Program

Kiíró: Magyar Fejlesztési Bank

Határidő: 2013. dec.31.

Cselekvő Ifjúság Program 2007-2013.

Kiíró: Európai Bizottság

Határidő: 2013. dec.31.

Társadalmi Megújulás Operatív Program 2007-2013 keretében meghirdetésre kerülő pályázatok, az alábbi prioritások mentén:

Foglalkoztathatóság fejlesztése, a munkaerőpiacra való belépés ösztönzése

Minőségi oktatás és hozzáférés biztosítása mindenkinek

Egészségmegőrzés és a társadalmi befogadás, részvétel erősítése

Közép-Magyarországi Operatív Program, 2007-2013 keretében meghirdetésre kerülő pályázatok, az alábbi prioritások mentén:

A humán közszolgáltatások intézmény-rendszerének fejlesztése

A munkaerő-piaci részvételt támogató infrastruktúra fejlesztése

A társadalmi befogadást támogató infrastruktúra fejlesztése

A lakosság-közel szociális szolgáltatási infrastruktúra fejlesztése

Roma Koordinációs és Intervenciós Keret. Célja a cigány kisebbségi önkormányzatok, roma civil szervezetek, társadalmi szervezetek azon programjainak támogatása, melyek a roma közösségek lakhatási és szociális életkörülményeinek figyelembe vételével az életveszély, válság- és krízishelyzet enyhítését, illetve megszüntetését tűzték ki célul.

2007-2012 időszakban megvalósítandó beavatkozások:

Lakhatási integrációt biztosító eszközök

- Kis költségű bérletlakások kialakítási lehetőségének vizsgálata;
- A tulajdoni lakáshoz jutásban végezhető segítségnyújtás formáinak kidolgozása. (Külső finanszírozás és az érintettek által végzendő közmunka igénybevétele, információszolgáltatás a fiatalok otthonteremtési támogatásának igényeléséhez);

- Meglévő lakásmobilizációs programok folytatása, továbbfejlesztése (otthont megtartó program, illetve a hátralécsökkentő programok folytatása);
- Az alacsonyabb lakásrezsit eredményező lakásfelújítások támogatási lehetőségének vizsgálata, illetve az elismert rezsiköltség szintje emelésének megfontolása.
- A leszakadó családok ösztönzési lehetőségeinek kidolgozása. (Szociális bérlakások kiutalásánál azon családok favorizálása, amelyek maguk is tesznek valamit lakhatásukért, szociális szerződést kötnek az Önkormányzattal, vagy előtakarékosági szerződést képesek felmutatni).
- Lakásfenntartási támogatások mellé társuló programokban való részvétel megfontolása (előrefizetős fogyasztásmérő készülékek biztosításának lehetősége).
- Adósságkezeléssel kapcsolatos szolgáltatások bevezetési lehetőségének vizsgálata („Közüemi szolgáltatók jelzőrendszere” szolgáltatás bevezetése, LFT közvetlen közműveknek történő átutalása).
- Helyi lakáscélú támogatás összegének felülvizsgálata
- Lakbértámogatás népszerűsítése, felvilágosító munka végzése
- Roma közösségek lakhatási és szociális életkörülményeinek javítása, krízishelyzetek elhárítása.

Oktatási szegregáció a kerületben

A kerület 2007-ben elkészült Köznevelési Esélyegyenlőségi Helyzetelemzése felhívja a figyelmet, hogy a kerületben, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya - a kerületi intézményi iskolák zömében tapasztalható 1,5 – 3 % közötti arányt túlszárnyalva – 3 iskola esetén meghaladja a 10 %-os arányt. Szükségszerű felhívni a figyelmet: a különféle nehézségekkel – ezen belül HHH-s – gyermekekkel való foglalkozásban régóta nagy hozzáértéssel dolgozó Kondor Béla Általános Iskola integrációs munkájának finanszírozási háttérét kockáztatja az a folyamat, melynek végkimeneténél a kerület többi intézményéhez képest a kritikus mértéket meghaladja az érintett gyermekek koncentrációja. (Az összevetés alapja, hogy a kerületi HHH átlagszámhoz képest ne legyen egy intézményen belül 25 %-nál nagyobb a „tömörülés”) Ez a megjelenés további vizsgálatokat és intézkedést igényel, annál is inkább, mert a rendelkezésre álló adatok alapján állítható: az intézmények nem folytatnak szegregáló gyakorlatot, s ugyancsak reális feltételezésre alapozva mondható, hogy van szegregációs probléma. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek vizsgálata kapcsán a szülőkkel való közelebbi kapcsolatfelvétel szükséges vagyis a helyben kialakított együttműködés alapvető.

Az SNI gyermekek számaránya az országos átlaghoz közeli.

Oktatási integráció biztosítása az érintett gyerekek számára

A kerület Köznevelési Esélyegyenlőségi Programja a törvényi előírásoknak megfelelően készült el 2007 végén. A dokumentum helyzetelemzése feltárja az oktatási-nevelési közszolgáltatások, valamint a gyermekjóléti alap- és szakellátások elérhetőségét, részletesen tárgyalja a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek kapcsán felmerülő esélyegyenlőségi kérdéseket. A Program intézkedési tervet tartalmaz a feltárt problémák megoldására, valamint részletezi a megvalósítás szükséges lépéseit.

A Program megvalósítása időszerű és indokolt.

Kiemelt programpont:

A kerületben, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya - a kerületi intézményi iskolák zömében tapasztalható 1,5 – 3 % közötti arányt túlszárnyalva – 3 iskola esetén

meghaladja a 10 %-os arányt. (Kastélydombi, Ady, Táncsics) Mindez további vizsgálatokat és intézkedést igényel, annál is inkább, mert a rendelkezésre álló adatok alapján állítható: az intézmények nem folytatnak szegregáló gyakorlatot, s ugyancsak reális feltételezésre alapozva mondható, hogy van szegregációs probléma.

A Hunyadi Mátyás Gimnázium – profilcsorbulás nélkül vállalható esélyegyenlőségi és integrációs szerepkörének bővítésére program kidolgozás és megvalósítás.

Az érintett lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása

- Foglalkoztatás elősegítését felkaroló civil kezdeményezések támogatása. Pályázati munka, a lakosságot és a foglalkoztatókat célzó felvilágosító munka szorgalmazása
- Összehangolt szociális programok indítása, ahol együttműködnek az önkormányzat ügyosztályai és a Fővárosi Munkaügyi Központ.
- A Regionális Operatív Program pályázata keretében 2008-ban beindult az „Öt Muskétás” –elnevezésű program (a hasonló adottságokkal, igényekkel és szükségletekkel rendelkező délpesti munkatársai stratégiai irányelveket dolgoztak ki és összehangolták célirányos foglalkoztatási tevékenységüket) folytatása - támogatása, propagálása
- Képzési programok indítása a középkorú munkanélküliek számára
- Közmunka Közhasznú Társaság tevékenységének segítése, propagálása
- Közbeszerzési kedvezmény lehetőségek megvizsgálása épület-felújítások és egyéb építési munkálatok esetében: kivitelező vállalkozóval szerződés-kötés az alkalmazottak köréről, a kerület hátrányos helyzetű területén élő lakosainak alkalmazási feltételeiről.
- Munkavállalási esélyek növelése a továbbtanulási arány növelésével, szakmához jutás elősegítése
- Munkahelyteremtő beruházások, vállalkozások segítése, támogatása a pályázati lehetőségekkel kapcsolatosan
- Munkanélküliek munkaerőpiaci reintegrálódásának elősegítése személyiségfejlesztő, képzési, önképzési lehetőségekről, pályázatokról való informálás
- A roma tanulók felsőfokú képzésbe történő bejutásának és részvételének segítése céljából érettségire felkészítő képzések szervezése
- A roma lakosság munkaerőpiaci integrációját támogató programok, pályázati lehetőségek feltárása

Szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása

Közüntézmények akadály-mentesítése.

Prevenció elősegítése (szűrővizsgálatok, ifjúság-egészségügy területén)

Bölcsődei férőhelybővítés

Közösségépítés támogatása

- Közösségi helyiség nyitása a kisebbségi önkormányzatok és társadalmi szervezetek számára (gyermekprogramok, hagyományápolás céljára), ifjúsági közösségi terek létrehozása
- A lakosság bevonása minden megújulás irányába ható folyamatba: értesítés a tervezett lépésekről, véleményük figyelembe vétele, illetve beleszólás engedése bizonyos kérdésekbe (játszóter felújítás, zöldterület rendezés, kulturális programok)
- A hátrányos helyzetű csoportok közművelődési lehetőségének növelése a civil szervezetek bevonásával

- A szegény közösségek önszervezési – szervezeti - érdekérvényesítő képességének erősítése.
- Gyermek közösségek programlehetőségeinek bővítése, játszószoza/közös helyiség fenntartása.
- Roma kulturális programok szervezésének támogatása
- Közterületi rehabilitációk folytatása.

A településrendezési, fejlesztési tervben, koncepcióban a lakhatási, társadalmi szegregációt csökkentő intézkedések megjelenítése

A kerület Városfejlesztési Koncepciójának elkészítése legkésőbb 2010-ig.

Az intézkedés ütemterve

Eszköz	Intézkedés	Felelős	Az intézkedés határideje
I. Lakhatási integrációt biztosító eszközök	I.1) Kis költségű bérlakások kialakítási lehetőségének vizsgálata	Ágazati alpolgármester	2009
	I.2) A tulajdoni lakáshoz jutásban végezhető segítségnyújtás formáinak kidolgozása. Külső finanszírozási lehetőségek feltárása, az érintettek által végzendő közmunka igénybevételi módjának kidolgozása.	Ágazati alpolgármester	2009
	I.3) Meglévő lakásmobilizációs programok folytatása, sz.e. továbbfejlesztése (Otthont megtartó program, illetve a hátralékcsökkentő programok folytatása)	Ágazati alpolgármester	folyamatosan
	I.4) Alacsonyabb lakásrezsit eredményező lakásfelújítások támogatási lehetőségének vizsgálata, illetve az elismert rezsiköltség szintje emelésének megfontolása.	Ágazati alpolgármester	2009
	I.5) Leszakadó családok ösztönzési lehetőségeinek kidolgozása.	Ágazati alpolgármester	2009

	I.6) Lakásfenntartási támogatások mellé társuló programokban való részvétel megfontolása (előrefizetős fogyasztásmérő készülékek biztosításának lehetősége).	Ágazati alpolgármester	2009
	I.7) Adósságkezeléssel kapcsolatos szolgáltatások bevezetési lehetőségeinek vizsgálata („Közüemi szolgáltatók jelzőrendszere” szolgáltatás bevezetése, LFT közvetlen közműveknek történő átutalása).	Ágazati alpolgármester	2009
	I.8) Helyi lakáscélú támogatás összegének felülvizsgálata	Ágazati alpolgármester	2009
	I.9) Lakbértámogatás népszerűsítése, felvilágosító munka végzése	Ágazati alpolgármester	Folyamatos
	I.10) Roma közösségek lakhatási és szociális életkörülményeinek javítása céljából együttműködés kidolgozása a XVIII. kerület Önkormányzat a XVIII. kerületi Cigány Kisebbségi Önkormányzat valamint fővárosi, országos roma szervezetek részvételével.	Ágazati alpolgármester	2009
II. Oktatási integrációt biztosító eszközök	II.1) XVIII. kerület Köznevelési Esélyegyenlőségi Programjának végrehajtása	Polgármester	Folyamatos
	II.2) Általános Iskolában kialakult oktatási szegregáció felszámolására azonnali intézkedési terv kidolgozása, és annak mielőbbi Képviselőtestületi tárgyalása.	Polgármester, Intézményvezető	Azonnali
III. Az érintett lakosság foglalkoztatási helyzetének javítását célzó intézkedések	III.1) Foglalkoztatás elősegítését felkaroló civil kezdeményezések támogatása. Pályázati munka, a lakosságot és a foglalkoztatókat célzó felvilágosító munka szorgalmazása.	Polgármester	Folyamatos

III.2)Összehangolt szociális programok indítása, ahol együttműködnek az önkormányzat ügyosztályai és a Fővárosi Munkaügyi Központ	Polgármester	Folyamatos
III.3) Az „Öt Muskétás” – elnevezésű program támogatása, propagálása	Polgármester	Folyamatos
III.4) Képzési programok indítása a középkorú munkanélküliek számára	polgármester	2009
III.5) Közmunka Közhasznú Társaság tevékenységének segítése, propagálása	Ágazati alpolgármester	2009
III.6) Közbeszerzési kedvezmény lehetőségek megvizsgálása épület-felújítások és egyéb építési munkálatok esetében: kivitelező vállalkozóval szerződéskötés az alkalmazottak köréről, a terület hátrányos helyzetű területén élő lakosainak alkalmazási feltételeiről.	Polgármester	2009
III.7) Munkavállalási esélyek növelése a továbbtanulási arány növelésével, szakmához jutás elősegítése	Polgármester	2010
III.8) Munkahelyteremtő beruházások, vállalkozások segítése, támogatása a pályázati lehetőségekkel kapcsolatosan	Polgármester	2010
III.9) Munkanélküliek munkaerőpiaci reintegrálódásának elősegítése személyiségfejlesztő, képzési, önképzési lehetőségekről, pályázatokról való informálás	Polgármester	2010
III.10) A roma tanulók felsőfokú képzésbe történő bejutásának és részvételének segítése céljából érettségire felkészítő képzések szervezése	Polgármester	2009

	III.11) A roma lakosság munkaerő-piaci integrációját támogató programok, pályázati lehetőségek feltárása	Polgármester	2009
IV. Szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	IV.1) Közintézmények akadálymentesítése.	Polgármester	Folyamatos
	IV.2) Prevenció elősegítése (szűrővizsgálatok, ifjúság-egészségügy területén)	Polgármester	Folyamatos
	IV.3) Bölcsődei férőhelyek bővítése	Ágazati alpolgármester	Folyamatos
V. Közösségépítés támogatása	V.1) Közösségi helyiség nyitása a kisebbségi önkormányzatok és társadalmi szervezetek számára (gyermekprogramok, hagyományápolás céljára), ifjúsági közösségi terek létrehozása	Polgármester	2009
	V.2) A lakosság bevonása minden megújulás irányába ható folyamatba: értesítés a tervezett lépésekről, véleményük figyelembe vétele, illetve beleszólás engedése bizonyos kérdésekbe (játszótér felújítás, zöldterület rendezés, kulturális programok)	Polgármester	
	V.3) Hátrányos helyzetű csoportok közművelődési lehetőségének növelése a civil szervezetek bevonásával	Polgármester	2009
	V.4) A szegény közösségek önszervezési – szervezeti - érdekérvényesítő képességének erősítése.	Polgármester	2009
	V.5) Gyermek közösségek programlehetőségeinek bővítése, játszószoza/közös helyiség fenntartása.	Polgármester	2009
	V.6) Roma kulturális programok szervezésének támogatása	Polgármester	Folyamatos
	V.7) Közterületi rehabilitációk folytatása.	Polgármester	Folyamatos

VI. A településrendezési, fejlesztési tervben, koncepcióban a lakhatási, társadalmi szegregációt csökkentő intézkedések megjelenítése	VI.1.) A kerület Városfejlesztési Koncepciójának elkészítése A megjelölt intézkedések beillesztendők.	Polgármester	2010
		Ágazati alpolgármester	
	VI.2) A kerület Esélyegyenlőségi Programjának elkészítése.	Polgármester	20010

Az intézkedés ütemterve

Forrás: Önkormányzat

A kerületben tapasztalható szociális helyzet következtében Pestszentlőrinc-Pestszentimre majdnem mindegyik koncepciója, szabályozása, terve magában foglal a társadalmi problémák oldására, megelőzésére vagyis a szegregációt csökkentő részeket, fejezeteket.

A kerület **2005-2014-es** időszakra vonatkozó **Jövőképében** alapvető célként a lakóhelyi környezet javítását és a kerületi lakosság, azaz az emberi erőforrás fejlesztését jelölték. „A gazdasági fejlődés hatására a társadalmi polarizáltság csökken a településen. A jövedelmek közötti különbségek nem növekednek tovább, a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul. A jelenleg komoly problémát jelentő, ill. kezelhetetlennek látszó szociális feszültségek (hátralekók magas szintje, települési szegénytelepek, a roma kisebbség egy részével kapcsolatos problémák, lakótelepek felújítása) a kezelésükre indított szakmai programok segítségével enyhülnek. A gazdasági fejlődés okozta negatív hatásokra (szegények bevándorlása, szociális problémák térbeli koncentrációja, stb.) a szociális szféra a kapcsolódó szakmai területekkel együtt megfelelő megoldásokat dolgoz ki, így ezek nem fokozzák a jelenlegi kihívásokat.”

Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció

A XVIII. kerület **Közüoktatási Esélyegyenlőségi Programjában (2007)** megjelenő, szegregáció ellen ható intézkedések:

Az esélyegyenlőség érvényesülésének vizsgálati szempontjai	Szükséges lépések, beavatkozások
1. A XVIII. kerületben a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes körű azonosítása, egységes és hiteles nyilvántartási módszertana és információs rendszere nem kiépített	Fogalmi rendszerek egységes bevezetése és megismertetése a szakemberekkel Megbízható adatszolgáltatási és monitoring rendszer felállítása A HHH-s státusz pozitív hozadékain keresztül az érintett szülők elérése, bevonása és státuszuk felmérése a szociális közszolgáltató rendszer együttműködésével Az adatszolgáltatási rendszer informatív eredményeinek visszacsatolása az oktatási tervezésbe és az egységes humán szolgáltatói működésbe
2. A XVIII. kerületben a korai és lehetőség szerint teljes körű beövodázás és beiskolázás biztosítása a halmozottan hátrányos	A kerületben élő, 3 éves korú gyermekkel élő családok vizsgálata és a HHH státuszú családok azonosítása (önkormányzati, közszolgáltatási nyilvántartások)

helyzetű gyermekcsoportok körében, illetve kerületi óvoda – iskola átmenetet segítő program kidolgozásának szükségessége	A be nem íratott HH/HHH gyermekek szüleinek meggyőzése, a korai fejlesztés és a majdani iskolai hátránykompenzáció előfeltételeiről (a reálisan feltételezett kívül maradó 90 % bevonása a korai ellátásba) Közzolgáltatási komplex program tervezése az óvodáztatást akadályozó tényezők elhárítására Az államilag támogatott óvodai integrációs programba történő belépés vizsgálatához óvodai átvilágítás A HHH-s gyermekek beiskolázási gyakorlatának felülvizsgálata, a Csontváry Kosztka Tivadar Általános és Alternatív Iskola, Kondor Béla Általános Iskola és az Általános és Német Nemzetiségi Iskola „szegregációs gócponttá” fejlődésének megakadályozása A HH/HHH-s gyermekek helyzetére érzékeny pedagógiai program kidolgozása az óvoda – iskola átmenet biztosítására
3. Integrációs felkészítéshez kötődő szakmai koordináció illetve a finanszírozást biztosító normatíva igénylés tisztázatlansága	Valamennyi intézményre kiterjedő integrációs felkészítő munkavégzés átvilágítása Az átvilágítás megvalósításához az Országos Oktatási Integrációs Hálózat régiós, kistérségi koordinátoraival kapcsolatfelvétel és bevonás XVIII. kerületi esélyteremtő program kimunkálása valamennyi közoktatási szolgáltatásban érintett szereplő bevonásával Integrációs oktatásszervezés – koordináció szakszerű kialakítása Az integrációs oktatásba bekapcsolódó intézmények részére komplex szolgáltatói segítségnyújtás módozatainak meghatározása Integrációs és képesség-kibontakoztató normatíva igénylés szakszerű gyakorlatának kialakítása és működtetése
4. Az SNI gyermekek törvény előírta iskolai együttnevelési és beilleszkedési folyamatainak felül vizsgálati szükségessége	Az intézménnyé vált önkormányzati fenntartású SOFI intézménye Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézmény (EGYMI) működésének továbbfejlesztése, mellyel kerületi szinten segíti az SNI-s gyermekek beilleszkedését A SOFI - EGYMI funkciójából adódóan - kerületi disz-es gyermekek ellátás szervezési koncepciójának kialakítása Az SNI-s gyermekek fejlesztésében érdekelt szülőcsoportok megkeresését, elérését és folyamatos tájékoztatását biztosító akcióterv kimunkálása szakemberek bevonásával, mely kiterjed a

	minősítő eljárás kérdéskörére is
5. Iskolai szolgáltatásokhoz való hozzáférés	Valamennyi intézményre kiterjedően az iskolai szolgáltatások gyermekek általi elérhetőségének/elérésének átvilágítása Kiemelten megvizsgálandó a HH/HHH gyermekek nívv csoportos, tagozatos ellátásba való bekerülésének lehetősége, s a kiegészítő szolgáltatás szükségessége esetén ennek biztosítása Tanórán kívüli tevékenység szervezés során a előnyben részesítés rendszerének felülvizsgálata a HH/HHH gyermekekre vonatkoztatva
6. Az intézmények egyedi problémás területei	Az iskolai hiányzások hátterének vizsgálata, a kiküszöbölésre a gyermekjóléti szolgálatok és oktatási intézmények közötti együttműködés rendszerének fejlesztése A közoktatási intézmények felújítására pályázó intézmény(ek) – elsőként a Hunyadi Mátyás Gimnázium – profilsorbulás nélkül vállalható esélyegyenlőségi és integrációs szerepkörének bővítésére program kidolgozás és megvalósítás Szülők és szülőcsoportok célzott tájékoztatása az oktatás-nevelés egyes kérdéseiről

Közoktatási kerületi intézkedési tervben található anti-szegregációs vonatkozású intézkedések (2007)

A közös oktatástervezési és intézkedési feladatsor, mely 2014-ig foglalja össze a kerület oktatásfejlesztési céljait kiemelten foglalkozik a tanulók versenyképes tudásának kialakítása és a jelenlegi rendszerre jellemző egyenlőtlenségek csökkentésével.

A dokumentum megállapítja, hogy a kerületben a hátrányos helyzetű gyermekek száma évről évre növekszik, valamint nő a nehezen nevelhető, magatartási gondokkal küzdő gyermekek száma is. Ennek hatása már érezhető a nevelési - oktatási intézmények nevelői munkájában. Súlyosbodnak a szociális konfliktusok, erősödik a társadalmi-térbeli elkülönülés, felerősödik a társadalom polarizálódása.

Nem megkerülhető annak megállapítása sem, hogy az OSTH adatai alapján a cigány lakosság számaránya egyre nő, tehát egyre többen fognak megjelenni az oktatásban. A mi adataink azt mutatják, hogy itt a kerületben, ahol a lakosság összetétele elég heterogén 8-9 %-ra tehető az iskolarendszerben megjelenő cigány tanulók aránya.

A dokumentum továbbá említi a 2000 és 2006 között megtett anti-szegregáció vonatkozásában lényeges kerületi oktatásfejlesztési intézkedéseket, vagyis:

2001-től a roma tanulók számára felzárkóztató programok, rendezvények szervezésére az önkormányzat külön tartalékkeretet biztosít. A programokat a romológiaiai pedagógus munkaközösség bonyolítja le.

A 2005/2006-os tanévtől a Pitagorasz Általános Iskola felvállalta az ép értelmű mozgáskorlátozott gyermekek integrálását a többségi oktatásba.

Óvodai anti-szegregációs lépések

Kerületben jelenleg két önkormányzati fenntartású óvodában folyik kiemelten a szegregációt csökkentő nevelés. A Pitypang Óvoda alternatív programjának bevezetésekor egy fő szociálpedagógusi státuszt kapott, majd a Zenevár Óvoda a „Roma és hátrányos helyzetű gyermekek nevelését és oktatását segítő pedagógusok munkaközössége” vezetésére, a kerületi szintű feladatellátására kapott egy fő státuszt.

Óvodai térítésmentes programok kínálnak további lehetőséget a szegregáció leküzdésére.

A kerület óvodai közössége egyre nagyobb figyelmet fordított a fogyatékkal élő gyermekek befogadására - az egészséges gyermekkel együtt történő nevelésére - oktatására, azaz - az integrált nevelés bevezetésére, valamint a jogilag rendezett helyzet megteremtésére. Sajátos nevelésű gyermekeket 6 óvoda lát el, ebből 4 biztosítja az integráltan nevelhető gyermekek ellátását.

Iskolai anti-szegregációs lépések

A kerület iskolái hagyományosan nagy gondot fordítanak diákjaik szabadidős tevékenységének szervezésére is, mert úgy gondolják, hogy ezzel nő az esély arra, hogy ne kerüljenek nem kívánatos helyzetekbe vagy csoportokba. Számítalan térítésmentes szolgáltatást biztosítanak, segítve ezzel is az esélyegyenlőséget. 1998 óta felzárkóztató program lehetőségét kínálja, jelenleg 3 intézményben (Táncsics, Pitagorasz, Kastélydombi) a roma tanulóknak úgy, hogy a fenntartó heti 6 órát biztosít a tanulóknak szociális, kulturális, ill. beilleszkedési hátrányaik leküzdésére.

Ezen intézmények fejlesztési munkájukat tantárgyi fejlesztés, szocializációs és kommunikációs fejlesztés, egyéni korrepetálás ill. tehetséggondozás, délutáni szabadidős programok, táborok szervezése területén végzik.

A programban résztvevő intézményekről elmondható, hogy a roma tanulók esetében alapvetően az integrált oktatást folytatják, de a felzárkóztatás és tehetséggondozás területén az egyéni foglalkozások megtartása sem elhanyagolható.

A programok úgy épülnek fel, hogy mindegyik kisgyerek a képességeinek megfelelő képzésben részesülhessen, melynek megvalósulása elsődlegesen a tanulmányi fejlesztés területén folyik, hangsúlyosan a matematika, magyar nyelv tantárgyak terén. Kiscsoportos fejlesztés, egyéni foglalkozás keretében folyik a munka, váltogatva a csoportok beosztását. Létezik gyakorlás csak romagyerekek számára, de inkább jellemző a roma és nem roma tanulók együttes képzése.

Az intézmények mindegyikében a legfontosabb partner a programvezető pedagógusok mellett a fejlesztőpedagógus, de feltétlen szükség lenne a munka eredményesebbé tételéhez pszichológus, logopédus és pedagógiai asszisztens segítségére.

Mindhárom intézményre jellemző: a reprezentált roma közösség őrzi hagyományait, összetart. Ezt erősítik a romológiai munkaközösség által szervezett kerületi szintű példaértékű hagyományőrző lehetőségek, melyek közül kiemelkedő a Podo fesztivál, ahol gyermek, szülő, a cigány közösségek tagjai, valamint önkormányzati képviselők is részt vesznek. Közös nagy lehetőség még a nevelésre, a kultúra ápolására az évenként visszatérő Roma-tábor, mely színvonalas programjával identitás-erősítő a cigányság részére.

Immár öt éve működik eredményesen a **romológiai munkaközösség**. A Zenevár Óvodából indult kezdeményezés óvodákat és iskolákat köt össze.

Kiemelt rendezvényeik, programjaik:

Népismereti gyermektábor

PÓDO-HÍD Roma-Magyar Diák Kulturális Fesztivál

Játsszóház az Eszterlánc Óvodában (gyermektréning, ünnepi készülődések)

Szakmai továbbképzések népi szokások bemutatása

Vidéki és budapesti intézmény látogatások

Mindennapi munkájuk a roma gyermekek nevelését-oktatását segíti, erősíti a másság tiszteletét, megbecsülését. A Cigány Kisebbségi Önkormányzat figyelemmel kíséri, támogatja tevékenységüket, amivel a kerület egészét szolgálják.

A Csontváry Iskola rendelkezik egy külön alternatív oktatási programmal, melynek neve „**Lépésről lépésre**”. A **programhoz való csatlakozást már** óvodás korban megkezdik. Lényege, hogy sokkal lassabb oktatási tempót ír elő mint a normál oktatási programok és tantervek.

Gyermekvédelmi tevékenység a szegregáció csökkentése érdekében

Általános és középiskolákban a gyermekvédelmi felelős feladata kiemelten foglalkozni a tanulói hátrányok enyhítésével, ezen belül megkeresni a magatartási problémák mögötti okokat, így megnő a prevenció lehetősége.

Az intézmények vállalják továbbra is, hogy kiemelten fejlesztik azokat a készségeket és képességeket, amelyek alkalmassá teszik az etnikai programban részesülő gyermekeket a beilleszkedésre, felzárkózásra és a tehetségek megjelenésére.

Biztosítani kell a roma tanulók számára a cigányság kulturális értékeinek megismerését, mindez a pedagógia eszközeivel segíti a cigányság beilleszkedését, ugyanakkor tiszteli identitását. Hagyományainak, közösségi szokásainak, népművészetének megismertetése, mely lehetőséget ad a tolerancia, a másság megismerésére, elfogadására.

Az osztályfőnöki órák legyenek az előítéletek leküzdésének, párbeszédnek színtere, segítsék elő az eredményes továbbtanulást.

Lehetőség szerint, de legalább a programban résztvevő pedagógusoknak szükséges romológiai továbbképzéseken részt venni. Folytatni kell az évek óta folyó kerületi szintű romológiai programot (Podó fesztivál, munkaközösség, táboroztatás).

Az Esélyegyenlőségi Program értelmében, az intézmények legfontosabb tennivalója az egyéni igények, az eltérésből fakadó problémák kezelése. Olyan védőhálót kell vonni a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek köré, hogy anyagi okok miatt ne szenvedjenek hátrányt. Segíteni kell az iskolai előmenetelt, javítani kell továbbtanulási esélyeiket.

Lakáskonceptió (2004-es felülvizsgálata, 2008) szegregációt, alacsony státuszú népességet érintő intézkedései

Az Önkormányzat kiemelkedő szándéka, hogy a jövőben minél több kerületi lakos lakáshelyzetének rendezéséhez segítséget nyújtson, mely az alábbiakat foglalja magába:

Prioritást élvező lakáspolitikai célok a szegregáció csökkentésének szemszögéből

A lakásmobilitás előmozdítása érdekében és a bérlakások hátralékkal rendelkező – valamint potenciónáisan hátralékossá válható – bérlői fizetési moráljának, fizetési hajlandóságának elősegítése érdekében szükséges a családok hátralékos bérlők elhelyezése olyan ingatlanokon, ahol lakhatásuk minimális szinten biztosítva van.

Amennyiben ez önkormányzati tulajdonú ingatlanok átalakításával nem valósítható meg, kis alapterületű lakást kell vásárolni.

Önkormányzati tulajdonú lakások műszaki állapotának javítása, ingatlanok gazdaságossági szempontból történő hasznosítása.

Lakásmobilizáció megvalósítási lehetőségei a Lakáskonceptió alapján

A lakossági hátralékok elemzéséről szóló rész a I.3.4.-es fejezetében található.

A lakásmobilitás elősegítése érdekében megoldást kell találni azon családok problémájára, akik bérlakásukat különböző okok folytán fenntartani hosszú ideje képtelenek, illetve önhibájukon kívül olyan állapot felé sodródni, melynek következményeként hátralékosá válnak.

E bérlők elhelyezése kisebb bérlakásokba egy nagyon hosszan tartó folyamat eredménye lenne, hiszen az Önkormányzat rendelkezésére minimális szinten áll rendelkezésre olyan bérlakás állomány, mely ezt lehetővé tenné. Az alábbiakban a hátralékos bérlők problémájára vonatkozó lehetséges megoldási módokat vázoljuk fel:

Hátralékos bérlők, illetve jelenlegi bérlakásukat fenntartani képtelen lakók elhelyezése Otthont megtartó Program most kerül majd elfogadásra a XVIII. kerületben.

A meglévő hátralékok felszámolásának lehetőségei

A lakásbérlők hátralékainak felszámolása során meg kell különböztetni a hátralék okot: a fizetni nem képes bérlőket és fizetni nem akaró bérlőket. Mindezeket figyelembe véve a megoldás, hogy a **hátralékukat megfizetni nem akarókkal** szemben az Önkormányzat a törvényben biztosított felmondási lehetőséggel élve bírósági eljárást kezdeményez, melynek eredményként a bíróság lakáskiűrésre kötelezi a bentlakókat.

A hátralékukat fizetni akaró, de nem képes lakosok részére az alábbi lehetőségek biztosíthatók:

Azok számára, akik ellen bírósági eljárás folyamatban van, illetve magas hátralékkal rendelkeznek az önkormányzati rendelet alapján lehetőség van kisebb alapterületű és a meglévő lakásukhoz képest alacsonyabb komfortfokozatú önkormányzati lakás bérbe adására. Ebben az esetben a rendeletben szabályozott két lakás különbözetét a bérlő részére ki kell fizetni, mely összegből levonásra kerül a lakbér- és díjhátralék, valamint a lakás rendbehozatalának költsége.

Az Otthont megtartó program alapján a hátralék kezelése a Családsegítő Szolgálattal együttműködve. Az Otthont megtartó program célja a jelenleg működő hátralékcsoökkentő programok hatékonyságának növelése úgy, hogy a lakosság adósságterhe, illetve az Önkormányzat kintlévősége jelentős módon csökkenjen.

Az adósságkezelési programban lévő közüzemi szolgáltatók a következők: Vagyon18 Zrt., Díjbeszedő Holding Zrt., társasházak, ELMŰ Nyrt, Gázművek Zrt., DHK.,

Nem kerületi önkormányzati kezelésben lévő hátralékcsoökkentő program a Hálózat Alapítvány: közüzemi díjkompenzáció, krízis támogatás, eseti támogatás.

Az Önkormányzat által biztosított kamatmentes részletfizetési lehetőség a fennálló hátralék összegének csökkentése érdekében.

A cél nem a családok utcára helyezése, a bírósági keresetek tömegének gyártása, hanem az otthon megtartása az adósság csökkenése mellett.

A program működése alapján a hátralékkal rendelkező személyek a hátralékkezelési rendszerhez csatlakozva támogatásban részesülnének, *illetve biztosítva lenne számukra a*

részletfizetés lehetősége. A Támogatás összege a befizetendő önrész mértékével egyező vissza nem térítendő pénzösszeg.

A program 5 éves időtartamú lenne, mely az első támogatás vagy kedvezmény szerződésének aláírásától számítana. Az a család, aki ezzel a programmal 5 év alatt nem tudja rendezni tartozását, vagyis a hátralék összege nem változik, azt a családot az Önkormányzat a szociális helyzetének megfelelő bérlakásba elhelyezi, vagy méltányosságot nem alkalmazva végrehajtja a lakáskiürítésre irányuló jogerős bírói ítéletet.

A tervek szerint, ha az Önkormányzat erre a célra 20 M Ft-ot felhasználna, akkor kb.: 100 M Ft kintlévőség leírható lenne, mely nemcsak az Önkormányzatnak, hanem az adós érdekeit is szolgálná.

Az Önkormányzat az elmúlt évek során 404 bérlő ellen indított lakás kiürítési, illetve tartozás megfizetése iránt bírósági eljárást. A bírói ítéletekből 101 jogerőre emelkedett, melyből 23 db kizárólag tartozás megfizetésére, 78 db ítélet pedig lakáskiürítésre vonatkozik.

A bírói ítéletek végrehajthatatlanok, hiszen a bérlőket ilyen feltételek mellett kilakoltatni nem lehet. A fizetni kevés segítséggel képes bérlők támogatásával remélik, hogy az adósságok és a kintlévőségek csökkenhetnek.

A hátralék kialakulásának megelőzési lehetőségei

A hátralék kialakulásának megelőzése a legfontosabb területe a hátralékokkal szembeni felszámolásnak. A megelőzésnek két fontos alapelve van:

Minden bérlő lehetőleg már a lakásbérleti rendszerbe való belépésekor olyan lakásbérlethez jusson, amelyet folyamatosan fenn tud tartani. A bérbe adásra vonatkozó jogszabályoknak biztosítani kell a bérlő jövedelmi viszonyainak, illetve igényeinek megfelelő lakás minőségi változtatásának lehetőségét. Ennek megfelelően a bérlők az életkori sajátosságuk figyelembe vételével igényelhetnek kisebb, illetve nagyobb alapterületű bérlakásokat.

A másik alapelv, hogy a támogatási rendszernek a bérlő általános szociális állapotához kell igazodnia, nem pedig a bérlakás támogatására.

Vagyongazdálkodási koncepció (2006) anti-szegregáció irányába ható intézkedései

A lakható környezet javítás, a kerületi lakosság komfortérzetének növelése fontos követelmény, ezért kiemelten kell kezelni a játszóterek, közparkok felújítását, folyamatos karbantartását. Fontos a lakossági együttműködés, csak így őrizhető meg a közhasználatú terek állapota.

A csatornahálózat további kiépítése és a pályázati lehetőségek kihasználása érdekében folytatni kell a terveztetést a lakossági igények alapján. A tervezési költségek fedezetét a költségvetésben biztosítani kell.

Folytatni kell a lakás-mobilizáció hatékonyságának elősegítését figyelemmel a lakáskonceptióban foglaltakra.

Fel kell gyorsítani a jelentős hátralékot felhalmozó bérlők elhelyezését:

Azon családoknak, akik nem jelentős mértékű lakbérhátralékkal rendelkeznek az Önkormányzatnak segítenie kell, hogy részt vegyenek az adósságkezelési programban a Családsegítő Szolgálaton keresztül az állami támogatás igénybe vétele céljából.

Azon családok számára, akik ügyében a bíróság döntött, és a bérlőket a bérlakás kiürítésére, valamint a hátralék megfizetésére kötelezte - krízis helyzetük fennállása miatt - alacsony szoba számú, és komfort fokozatú lakást kell bérbe adni meghatározott időre, azzal a feltétellel, hogy a fennálló hátralékra részletfizetési megállapodást kötnek.

Az Önkormányzatnak meg kell teremteni a lakáshoz jutás lehetőségét, a krízis helyzetben lévő családok mellett elsősorban – Fecske- program keretében - a gyermekes fiatal házaspárok számára, illetve azon családok részére, akik nem képesek önmaguk a lakásigény alsó határát meghaladó lakás megszerzésére. Az évközből felszabaduló, megüresedő lakások legalább 20 %-át erre a célra kell fordítani.

A közterületi játszótérek a “grund” helyek kialakítása, a lakossági szabadidősport minél szélesebb körű elterjedése érdekében, nagy figyelmet fordítva az e tárgyú lakossági egyeztetések lefolytatására.

Az önkormányzat a testnevelés és a sport rendszerét úgy működteti, hogy értékei a lakosság minél szélesebb körében érvényesüljenek, hozzájárulva a lakosság egészségi állapotának megőrzéséhez, illetve javulásához, további a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

A helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi sportéletének segítése érdekében törekedni kell arra, hogy a közterületeken, közparkokban labdajátékokra alkalmas területek, pályák épüljenek ki.

A lakosság részére nyitottá kell tenni az önkormányzati intézményekben, iskolában meglévő tornatermek, pályák használatát az intézményvezetőkkel egyeztetve, például bérlet formájában.

Gazdasági Program

Az Önkormányzat célul tűzte ki a lakóközösségek igény szerinti támogatását, elsősorban az iparosított technológiával épült lakások tekintetében. Az önkormányzat a következő években minden olyan lakóépületet támogat kamatmentes kölcsön, illetve vissza nem térítendő támogatás formájában, melyek pályázatot nyújtanak be erre a célra. (A támogatás maximális mértéke 400eFt/lakás, önköltség 20%)

Fontos az önkormányzati lakóingatlanok műszaki állapotának javítása, komfortosítása, mely célra külön pénzösszeg kerül elkülönítésre.

Közmunka Egyesület

A XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Közmunka Egyesület, mint kiemelkedően közhasznú szervezet, főtevékenysége a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek – kiemelten a tartósan munkanélküliek, nők, romák, pályakezdők, megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának elősegítése, a nyílt munkaerőpiacra történő visszasegítése.

A közcélú- és közhasznú foglalkoztatás keretében 2007-ben az összes foglalkoztatottak 191 fő volt, mely + 6 % változás volt (+16 fő) a 2006. évhez viszonyítva (179 fő). Az Egyesületnél folyó munkának köszönhetően javult a tartós munkanélküliek munkához való viszonya.

A közmunkákban résztvevők között a nők száma csaknem duplája a férfiakénak és mindkét csoportban a 45 éven felüliek aránya a legmagasabb.

A Közcélú foglalkoztatásban részt vevő 191 munkanélküli 40 %-a a Havanna Lakótelepen él.

A foglalkoztatottak kb. 19-25 %-a roma.

Pályázati tevékenység a kerületben

A tudatos tervezésnek és folyamattérvezésnek köszönhető, hogy az Állami Számvevőszék felmérése (2006) igazolta: a kerület a legsikeresebb magyar fejlesztési (ezen belül kiemelt oktatásfejlesztési) forrásokat lehívó önkormányzatok között szerepelt a Nemzeti Fejlesztési Terv I (2004-6) futamideje alatt. 2007-ben 15 pályázatot nyújtottak be, melyből 7 nyert.

Anti-szegregációt érintő helyi pályázatok:

Tanulmányi ösztöndíjak adományozása, tehetséggondozó és szociális táborok segítése, pedagógusok élet - és munkakörülményeinek javítása

Anti-szegregációt érintő főbb pályázati területek, melyek támogatást nyertek:

Nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök; integrált oktatás segítése; kompetencia alapú oktatás bevezetésének segítése; drogprevenció; környezeti nevelés, környezetvédelem, szelektív hulladék-gyűjtés, Ökoiskola; Játsszoudvar – sportudvar; Ünnepi rendezvények, szabad-idős tevékenységek, táborok, kulturális programok; Informatikai és egyéb tantárgyi eszközök; stb.

„Civilek együtt-egymásért” pályázat (2006. június 1. – 2007. május 31.)

Korábbi pályázat: EU Phare-FMM: Nők munkaerő-piaci reintegrációja „Nők a nőkért – Ariadne” projekt.

VI. A nem-szegregált területekre irányuló városfejlesztési, városrehabilitációs programok kapcsolata a szegregáció által veszélyeztetett területen élők helyzetének javításával

A városrehabilitáció fontos eleme a kerületben a **munkahelyteremtés** és ennek **támogatása**, hiszen felismerték, hogy a kerület jövőbeli lehetőségeit nagymértékben befolyásolja a helyi munkaerő-kínálat. Felértékelődött a foglalkoztatás növelésének kérdése, a munkanélküliség megelőzése és csökkentése és ezek szoros összefüggésben vannak a kerület foglalkoztatáspolitikai, munkaerő-fejlesztési és oktatási-képzési programjaival.

A Regionális Operatív Program pályázata keretében 2008-ban beindult az **„Öt Muskétás”** – „Mindenki egyért, egy mindenkiért” elnevezésű program, melynek lényege, hogy a hasonló adottságokkal, igényekkel és szükségletekkel rendelkező délpesti kerületek (XVIII., XV., XX., XXI., XXIII.) munkatársai stratégiai irányelveket dolgoztak ki és összehangolták célirányos foglalkoztatási tevékenységüket. (A folyamat kiindulópontja a XVIII. kerület foglalkoztatási koncepciója)

A program elemei többek között szerepel többek között, hogy az esélyegyenlőségi szempontokat jobb érvényesítése a délpesti régió foglalkoztatásában, a helyi kisvállalkozások támogatása a szükségletek alapján, a projekt szervezeti keretét úgy kialakítani, hogy a program lezárása után a közösen megszerzett tudást a későbbiekben is a délpesti régió hasznosítani tudja. A foglalkoztatási koncepció kidolgozásában a pályázat kiemelt csoportjai – a nők, pályakezdők, fogyatékkal élők, megváltozott munkavégző képességűek, idősek, vállalkozók, romák, munkanélküliek- igényei kerülnek előtérbe.

A pályázat végeredménye a dél-pesti régióra kiterjedő foglalkoztatási stratégia és paktum lesz.

A városfejlesztés keretében támogatják munkahely teremtő beruházásokat

Pl. Egy 13 ha-os terület a volt Szovjet laktanya területét az önkormányzat fenntartja a repülőtér háttérintézményeként működtethető szállodai vagy egyéb hasonló jellegű beruházás számára, hogy ezzel is munkalehetőséget teremtsen és hasznára legyen a kerületnek.

A zöld területek bővítése (mint például a Cséry-telep rekultiválása) kiemelten szerepel a kerület városfejlesztési elképzelései között, melynek keretében növelni szeretnék az erdőterületek nagyságát és javítani szeretnék növényállományuk minőségét. Előtérbe helyezik a parkok, játszóterek színvonalának javítását. Ennek keretében tágabb rétegek kerülhetnek egészséges, értelmes, ugyanakkor olcsó szabadidő eltöltési lehetőségek közelébe. A kellemes környezetben lévő parkok, játszóterek kiváló helyszínei lehetnek a közösségépítésnek is.

A Havanna lakótelep fejlesztés keretében is az egyik fő szempont, hogy élhető közösségi teret formáljon.

Pestszentimrei városközpont kialakítás keretében – Pestszentimrei Szakorvosi rendelő építése, Szolgáltatóház beruházás kiemelten érinti a környéken élők életszínvonalának emelkedését.

A beépíthető területek jelentős fogyatkozásával megerősödik a külterületi szántók tulajdonosainak nyomása, jelentős belterületbe vonásra és építési területek kialakítására, ezáltal javulnak a telekhez-lakáshoz jutás lehetőségei, valamint közműépítés, útépítés, tömegközlekedés és intézmény hálózatfejlesztés várható.

Szemeretelepi Auchan áruház és szórakoztató központ építése és az ehhez kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések szélesebb rétegek életszínvonalát emeli.

A kerületsrészek iskolázottsági adatai

Mutató megnevezése	1.a. kerületsrész „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	1.b. kerületsrész „Repülőtéri út által elszigetelt külső területek”	2. kerületsrész „Rendessy és Liptáktelep”	3. kerületsrész „Pestszentlőrinc városközpont”	4. kerületsrész „Havanna és Szentlőrinc lakótelepek”	6. kerületsrész „Pestszentimre”	7. kerületsrész „Pestszentimre városközpont”
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	19,1	17,0	19,9	16,6	23,6	22,4	15,9
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	10,3	14,5	14,8	19,0	11,1	11,6	18,2

A kerületsrészek iskolázottsági adatai

Forrás: Önkormányzati adatbázis

IV.11. Anti-szegregációs program a XVIII. kerületben



Szegregációval veszélyeztetett terület a XVIII. Kerületben

A program célja:

A szegregáció által veszélyeztetett területen a szegregáció oldása a területen élő lakosságot átfogó szociális háló intézményeinek megerősítésével, alakításával, valamint a lakásállomány műszaki-fizikai állapotának javításával.

A XVIII. kerület területén nincsen statisztikai szegregáció, a szegregáció által veszélyeztetett területen pedig az épületállomány műszaki állapota, valamint a szociális problémák mélysége sem indokol bontással járó városrehabilitációt. A hátrányos területre irányuló műszaki- (életkörülmények javítása) és szociális (intézmények megerősítése) vonatkozású beavatkozások együttes alkalmazásával érhető el az ott élő lakosság élethelyzetének javítása. Az integrált szemlélet alkalmazása a társadalmi- és dologi költségek minimalizálását eredményezi, és megelőzi a probléma újratermelődését valahol máshol. A hátrányos helyzetű térségben felvetődött problémák mindegyike interdiszciplináris jellegű, így megoldásuk összehangoltságot kíván meg a városigazgatás egyes ágazatai között (vagyongazdálkodás, szociális ellátás, városépítészeti, városüzemeltetés, kultúra, bűnmegelőzés).¹ A program nem lehet sikeres az érintett lakosság érdekelte tétele nélkül, ezért ösztönzőket kell beépíteni annak érdekében, hogy a lakosság saját lakókörnyezetét fejlessze. Meg kell teremteni a lakhatás biztonságát, valamint fejleszteni kell a környezeti- és társadalmi infrastruktúrát, mely aktiválja a szegregátumok lakóinak szellemi és anyagi potenciálját a megújulás érdekében. A korábbiakban felvázoltak alapján a XVIII. kerületben nagyon sok már megvalósult és a jövőben tervezett intézkedés, program, koncepció és terv és született a kerület szociális problémáinak megoldása irányába, alacsony státuszú népességének integrálása, segítése céljából.

Az Anti-szegregációs Program megvalósítására irányuló lehetséges források, pályázati lehetőségek:

¹ Várnai Gábor: Keleti Kapu program első szakasz: problémafeltárás, Budapest, 2003

A XVIII. kerület Önkormányzata folyamatos pályázatfigyeléssel és pályázati munkával teremtheti meg a feltételeit a fenti intézkedések megvalósításának.

A műszaki feladatok (Házfelújítás - szigetelés, távfűtés modernizálás, stb) elvégzésének állami programjaival – amelyek kerületi önrészéhez már kedvezményes hitel is kaphatók A fővárosi önkormányzat segítségével, mint pl. a Podmaniczky Programban meghirdetett lakótelepi mintaprogram

Az uniós támogatások segítségével:

Pályázat bentlakásos szociális vagy gyermekvédelmi intézmények fejlesztésére

I. Helyzetelemzés az alacsony státuszú népesség területi koncentrációjáról a kerület egészének tekintetében

A III.2.3-as fejezetben megtörtént a kerületrészek társadalmi összetételének és a szegregációnak a vizsgálata. Ennek lényege:

A Központi Statisztikai Hivatal adatszolgáltatása alapján, a XVIII. kerület teljes területén 0 és 39% közötti a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aktív korúakon belüli aránya. A kerület átlagos szegregációs mutatója 11,0%.

Társadalmi szempontból a kerület két legalacsonyabb presztízsű területe a 6. és 4. kerületrész. A 6. kerületrész – „Pestszentimre” sok alacsony státuszt igazoló társadalmi mutató tekintetében meg is előzi „Havanna, Szentlőrinc lakótelepek” kerületrészt. Ezen két területen él a kerület lakónépességének több mint 40%-a. Itt található a kerület legkevesbé iskolázott rétegei legnagyobb arányban, illetve ezt igazolják a kerületrészek magas szegregációs mutatói is. Azonban néhány mutató tekintetében jobbnak bizonyulnak a többi kerületrésznél (pl. foglalkoztatottak nélküli háztartások aránya, alacsony komfort fokozatú lakások aránya.)

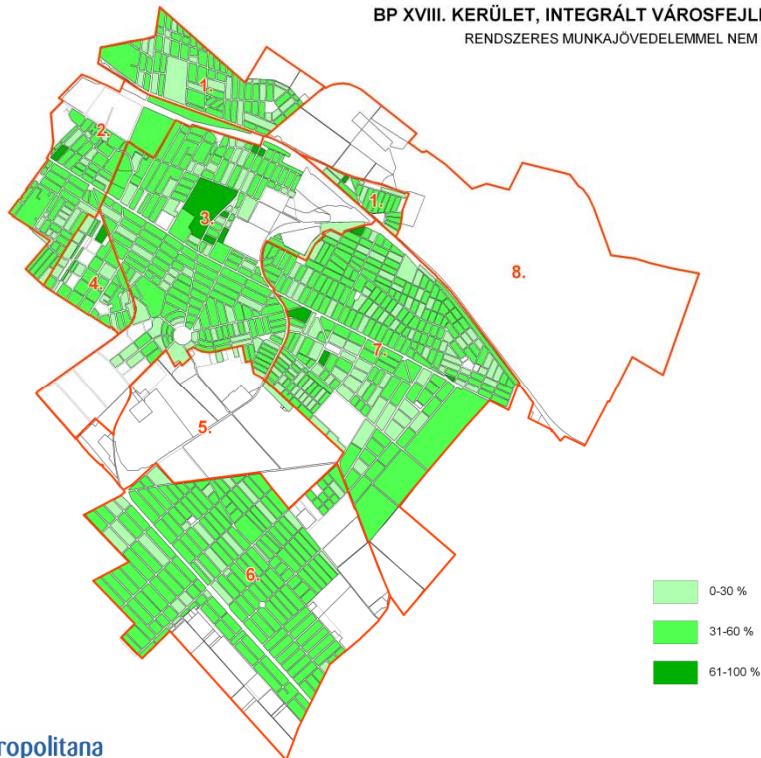
A legmagasabb presztízsű kerületrésznek a 2001-es KSH adatok alapján a 7. kerületrész- „Pestszentimre városközpont” nevezhető, melyet a kerület legmagasabban képzett lakossága, jó műszaki állapotban lévő lakásállománya és a szegregáció mutató alacsony értéke is igazol.

Az 1. kerületrészben csupán a kerületi lakosság 6% él. Elszigetelt, zajterhelt mivolta következtében az alacsonyabb presztízsű lakosság képviselteti magát nagyobb arányban. A „Rendessy és Liptáktelep”-en élnek legnagyobb arányban a 60 éven felüliek a XVIII. kerületrészei közül, itt a legmagasabb a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya. Társadalmi mutatói sok egyéb tekintetben a kerületi átlaghoz közelítek. Lakónépessége tehát közepes, alacsony státuszú.

„Pestszentlőrinc városközpont” részen található a kerület legnagyobb lakásállománya, lakosságának iskolázottsága meghaladja a kerületi átlagot. Szegregációs mutatója alapján is a kerület magasabb presztízsű területei közé sorolható.

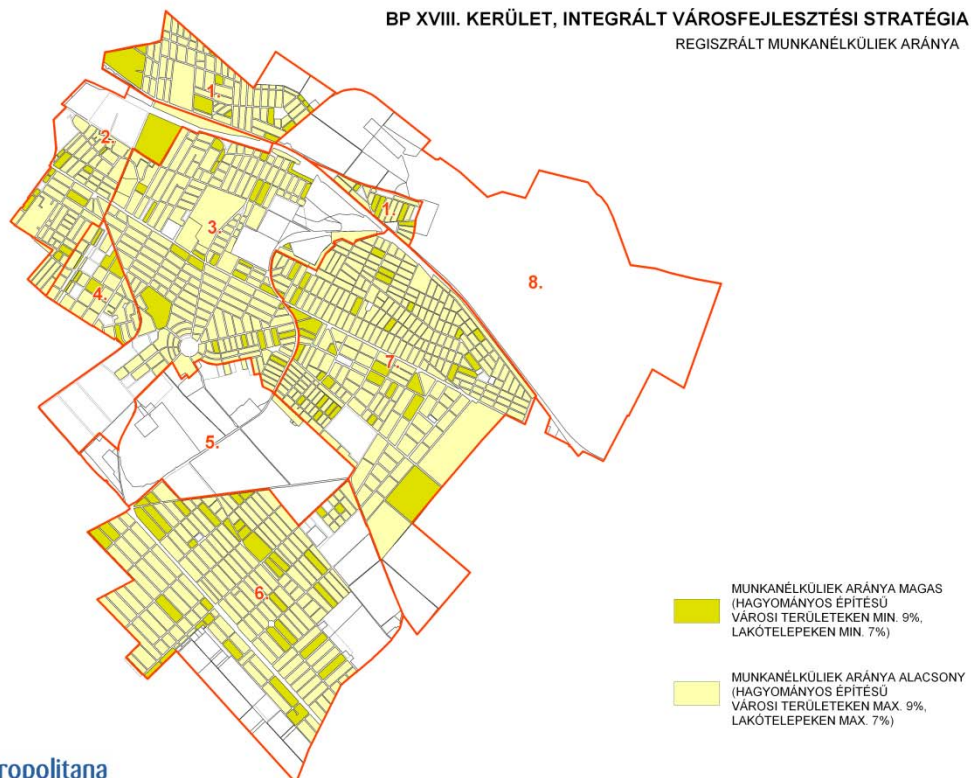
A KSH 2001-es Népszámlálásának tömbös adatai alapján készült térképek, melyek a „Regisztrált munkanélküliek” ill. „Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők arányát” mutatja területi elhelyezkedés alapján megállapítható, hogy szigetszerű halmozódás egyik mutató alapján sem figyelhető meg a kerületben.

BP XVIII. KERÜLET, INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
RENDSZERES MUNKAJÖVEDELEMMEL NEM RENDELKEZŐK ARÁNYA



Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya

BP XVIII. KERÜLET, INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
REGISZRÁLT MUNKANÉLKÜLIEK ARÁNYA



Regisztrált munkanélküliek aránya

A KSH által összeállított, kerületrészek 2001-es adatokon alapuló mutatói alapján elkészült térkép kiemeli a statisztikák alapján veszélyeztetettnek minősülő területeket. A térképen rózsaszín és fekete színnel jelölt területek 2008-as állapota kivizsgálásra került és megállapítható, hogy jelenleg egyik részt sem fenyegeti szegregáció veszélye. Jelenlegi állapotuk és pontos helyük bemutatása a mellékletben található.

Statisztikailag tehát nincs szegregáció Pestszentlőrinc-Pestszentimre területén, ennek ellenére szükséges a szegregáció által veszélyeztetett kisebb terület egységek behatárolása.

Ehhez további vizsgálatokra van szükség az alábbi szempontokból:

- önkormányzati segélyezési adatok területi vetülete
- önkormányzati bérlakások területi elhelyezkedése
- avult állagú épületek területi gócpontjai
- infrastrukturálisan ellátatlan területek elhelyezkedése

Önkormányzati segélyezések területi vetülete

Az önkormányzat, személyiségi jogokra hivatkozva nem tudta rendelkezésre bocsátani a kerületsegélyezési adatit területi bontásban. Egyedül a Havanna lakótelepre jutó segélyezettek hozzávetőleges adatairól kaptunk az önkormányzattól információt.

Az alapellátás foglalkozó Csibész Gyermekjóléti Központtól, az ott dolgozó szakemberek sokéves tapasztalatukra alapozva a következő információkat közölték, a segélyezettek területi elhelyezkedéséről.

“A 6. és 7. kerületrész kertvárosi terület, ahol nagyobb számban élnek alacsony iskolázottságú, nyugdíjas családok. Jellemző a többgenerációs együttélés is.

A körzetben folyamatosan épülő sorházi és társasházi lakások megváltoztatják a helyzetet, elsősorban az életkori és iskolázottsági mutatót módosítják. Emellett hozzájárulnak egy emelkedő területi lakosságszámhoz.

Hajléktalanok találhatóak a Bivaly réten, gyermekek tudomásuk szerint nem laknak velük.

A 6. körzetben a Táncsics utca és környéke jellemző az albérlők nagy száma.

Főbb probléma típusok %-os megoszlásban a 6. és 7. körzetben (2007. évi adatok 0-18 évesek körében)

Probléma típusa	%-os megoszlás (6. és 7. kerületrész)
Anyagi, megélhetési, lakhatási	50-50 %
Gyermeknevelési	80-20%
Beilleszkedési	90-10 %
Magatartási, teljesítmény	70-30 %
Családi konfliktus	50-50 %
Család életvitele	50-50 %
Elhanyagolás	50-50 %
Családon belüli erőszak	60-40 %
Fogyatékoság	80-20 %
Szenvedélybetegség	50-50 %

Főbb probléma típusok %-os megoszlásban a 6. és 7. körzetben (2007. évi adatok 0-18 évesek körében) Forrás: Önkormányzati adatbázis

Elsősorban a 7. kerületrész kiemelése - az alacsony státuszú lakosság koncentrációja tekintetében- ellentmond a 2001-es KSH adatokból levonható következtetéseknek.

Az egyes kerületrészek gyermekjóléttel kapcsolatos tipikus problémakörei a Gyermekjóléti Központ tapasztalatai alapján a 6. és 7. kerületrész:

kerületrész: családba fogadás, életvezetési problémák,

kerületrész: iskolai hiányzás és a gyermekek magatartási problémái

kerületrész: válás gyermekelhelyezés vagyongegosztás, iskolai igazolatlan mulasztás, családi konfliktus,

kerületrész: anyagi, életviteli, egészségügyi, bántalmazás, szomszédok bejelentése – melynek nincs igazságtartalma, szenvedélybetegség, magatartási, beilleszkedési zavarok, gyermekelhelyezés, szülő életvitele.

kerületrész: kapcsolattartás, gyermekelhelyezés, iskolai hiányzás

kerületrész: szenvedélybetegség, igazolatlan mulasztás”

Konkrét segélyezésre vonatkozó területi adat nem áll rendelkezésre. A kerületre vonatkozó összesített adatokat és az elmúlt évek tendenciáit az I.3.4.-es fejezet tartalmazza.

Önkormányzati bérlakások területi elhelyezkedése

Településrészek	Ök.i bérlakásszám komfortfokozat szerint						
	összk	komf.	félkomf	komfnélk	szüks.	összesen	összesen%
Csontváry (4.)	265					265	18%
Havanna (4.)	375					375	26%
Kisházak*	55	273	101	242	45	716	49%
Lakatos ltp.(3)	15					15	1%
Glóriett ltp.(3)	39					39	2,70%
Alacska ltp.(6)	50					50	3,30%
Összesen	799	273	101	242	45	1460	100%

Településrészek	Ök.i lakbér és járulékai tartozás					
	hátralék	hátralék%	előírnélk.**	előírnk.%	összesen	összesen%
Csontváry (4.)	37917	29,3%	8048	12,6%	45965,29	23,7%
Havanna (4.)	27801	21,4%	35570	55,6%	63371,21	32,7%
Kisházak	50124	38,7%	11223	17,6%	61347,39	31,7%
Lakatos ltp.(3)	1321	1,0%	0		1321,01	0,7%
Glóriett ltp.(3)	5999	4,6%	5336	8,3%	11335,05	5,9%
Alacska ltp.(6)	6451	5,0%	3752	5,9%	10203,05	5,3%
Összesen	129613		63929		193543	

Önkormányzati bérlakások területi elhelyezkedése

Forrás: Vagyon18 Kht., 2008 I .negyedév

*A „Kisházak”= Ide került besorolásra valamennyi „nem lakótelepi” lakás, ezek az ingatlanok többnyire kertes közegben vannak, de itt is vannak eltérések az ingatlanok méretét illetően.

**Az “előírás nélküli hátralék”= a volt bérleményén a bérlőnek hátraléka megmaradt:

- a bérlő a peres eljárás során eltűnt, nem található meg, fellelése hosszú folyamat, a lakást igénybe vette az önkormányzat
- a bérlő kisebb komfortfokozatú lakást kapott, de a hátralékát nem (nem tudta) rendezte,
- a bérlőt a végrehajtó lakoltatta ki másik lakásba, és megmaradt a hátraléka



XVIII. kerület Pestszentlőrinc, Szemeretelep, Hópehely utca – bérlakás 4 családdal

Az önkormányzati bérlakások területi elhelyezkedéséről elmondható, hogy koncentrátságot elsősorban a lakótelepeken mutatnak. Ezen belül a 4. kerületrészen (Havanna) található az önkormányzati bérlakás állomány 44%-a.

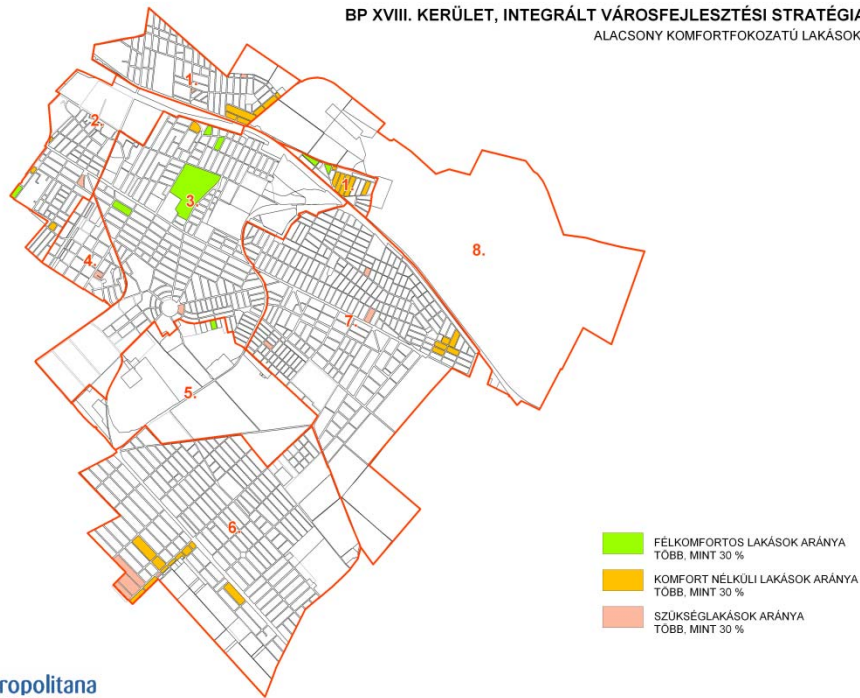
A bérlakás állomány közel fele a „Kisházak” kategóriába sorolva található, melyek pontszerűen elhelyezkedve jelennek meg a kerületben. Ide került besorolásra valamennyi „nem lakótelepi” lakás, melyek többnyire kertek közepén helyezkednek el. Azonban az ingatlanok méretét és komfortfokozatát illetően jelentős különbségek tapasztalhatók. A kerület bérlakásait a Vagyon 18 Kht. felügyeli. Segítségükkel a Terv készítői végigjárhatták a kerületi bérlakásokat, tájékozódva az ott élők helyzetéről. Elmondható, hogy a bérlők társadalmi státusza igen széles skálán mérhető. Az ún. „kamralakóktól” a rendezett körülmények között élő, közepes státuszú lakosságig. A Kisházak lakásállományában magas az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. Csupán a lakások 7,7%-a összkomfortos és 38%-a komfortos. 14% félkomfortos, 40%-uk komfort nélküli vagy szükségülakás.

A kerület sok budapesti kerülethez hasonlóan küzd a hátralékosok évről-évre növekvő számával. Legnagyobb összeggel a Havanna lakótelepen lévő bérlők tartoznak. 2008. I. negyedévében a kerületi lakbérhátralékok 56,4%-a innen származott, ezen belül is rendkívül magas az előírás nélküli hátralékkal rendelkezők aránya. A Gloriett és Alacska lakótelepeken hátralékok aránya az önkormányzati bérlakások számához viszonyítva igen magas.

A hátralékosok kerületi helyzetképét és a lehetséges megoldási lehetőségeket az I.3.4.-es fejezet tartalmazza.

Avult állagú épületek, lakások területi gócpontjai

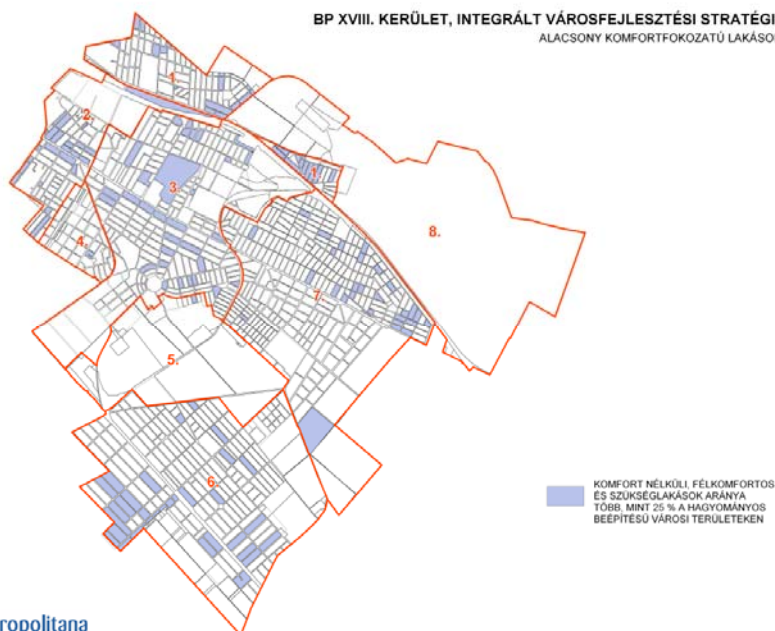
BP XVIII. KERÜLET, INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
ALACSONY KOMFORTFOKOZATÚ LAKÁSOK



Avult állagú épületek, lakások területi gócpontjai

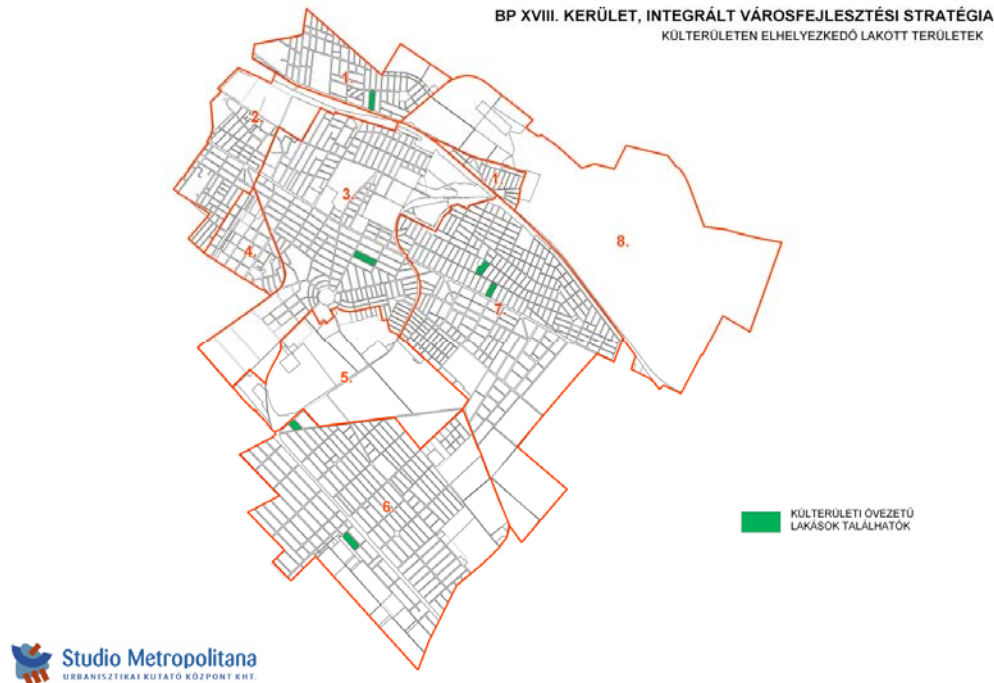
A KSH 2001-es népszámlálásából származó tömbös adatokból előállított térképek alapján a kerület alacsony komfortfokozatú lakásainak koncentrációját vizsgálva megállapítható, hogy az 1/a. és 1/b. kerületszervezeteken (Bélatelep és Ferihegy területén) magas arányban és koncentráltan találhatók a komfort nélküli lakások. Ugyancsak szigetszerűen a 7. kerületszervezet Ganztelapján néhány tömb mutat jelentősebb arányú komfort nélküli lakást. Szükséglakások tekintetében a 6. kerületszervezet, Pestszentimre területén található összefüggően több tömb.

BP XVIII. KERÜLET, INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
ALACSONY KOMFORTFOKOZATÚ LAKÁSOK



Alacsony komfortfokozatú lakások

A hagyományos városi területeken a 25%-nál magasabb arányban jelen lévő félkomfortos, komfort nélküli és szükséglakásokat vizsgálva közel minden kerületrészen találhatók tömbök. Az előző térkép alapján vizsgáltakon kívül halmozódás figyelhető meg a 2. kerületrészen Rendessy telep bizonyos részein, valamint a 3. kerületrészen Gloriett-telep valamint a Lakatos és Bókay telep területén.



Külterületen elhelyezkedő lakott területek

Folyamatban lévő telepfelszámolási programok bemutatása:

Az Önkormányzat illetékeseitől kapott információk alapján – a kerületben jelenleg telepfelszámolási program nem zajlik.

Külterületek, nem lakóövezeti lakott területek vizsgálata

A KSH adatokban megjelenő külterületek jelenleg Szentimre Kertváros területén egy volt laktanya területét jelzik, melynek jelenleg folyamatban van a beépítése. Szegregáció nem veszélyezteti a területet.

A kerületben igen kicsi a valós külterületek aránya, jelenleg egy nem lakóövezeti lakott terület található az 7. kerületrészen- Almáskert területén a (Szántás u.- Boronás u.- Aratás u. térségében), melynek belterületbe vonása folyamatban van. Lakóinak összetétele közepes, illetve magas státuszú. Szegregáció nem veszélyezteti a területet.

A roma népességet magas arányban koncentráló városi szegregátumok, telepek, telepszerű képződmények helyzetelemzése

A roma népességet magas arányban koncentráló városi szegregátumról nem beszélhetünk Pestszentlőrinc-Pestszentimre esetében. A kerület roma lakosságának lakóhelyei a városszövetbe integráltan helyezkednek el, de nem teljesen diffúz módon.

Jelentős kisebbségi csoportok a kerületben

		Jelentősebb kisebbségi csoportok a kerületben				
	Népesség összesen	cigány, romani, beás	görög	lengyel	német	szlovák
fő	96 353	491	176	107	627	363

Jelentős kisebbségi csoportok a kerületben

Forrás: KSH Népszámlálás, 2001

Nemzetiség, nyelv	Nemzetis ég	Nemzetiség kulturális értékeihez, hagyományaihoz kötődik	Anya nyelv	Családi, baráti közösségbe n használt nyelv	Anyanye lvén kívül beszélt nyelv	A nyelvet beszéli
Cigány, romani, beás	441	349	162	198	107	269

A nemzetiség nyelvi kötődése

Forrás: KSH Népszámlálás, 2001

A KSH 2001-es Népszámlálási adataiból kitűnik, hogy a cigány, romani, beás lakosság csupán a második a kerületi kisebbségi csoportok népességszámának rangsorában. Ugyanakkor tudjuk, hogy csak azok szerepelnek ebben a nyilvántartásban, akik az adott nemzetiséghez tartozónak vallotta magát 2001-ben. Mint a kutatásokból kiderül sokan roma származásuk ellenére igyekeznek elhatárolódni az adott népcsoporttól, így nem vallják magukat közéjük valónak. Azt is tudni kell, hogy a vallási és nemzetiségi hovatartozás megválaszolása nem volt kötelező a 2001-es Népszámláláskor.

A kerület roma lakosságának területi elhelyezkedéséről semmilyen adat nem áll rendelkezésre. Ezeket a személyiségi jogok tiszteletben tartása végett nem tartják nyilván.

Népességszámukra vonatkozóan konkrét adatok nincsenek, azonban a kerületi illetékesektől megtudtuk, hogy a roma lakosság száma nőtt a kerületben 2001 óta.

A XVIII. Kerület alacsony státuszú roma és magyar családjai közötti különbségek

Dr. Egedy Tamás az MTA Földrajztudományi Intézet tudományos főmunkatársa a XVIII. kerülettel közösen végzett szociológiai felmérés keretében a következő megállapításokat tette a kerület alacsony státuszú (elsősorban roma) népességével kapcsolatban 2001-ben:

A 18. kerület cigány lakosságának megközelítőleg háromnegyede származik a fővárosból. 34 %-a tősgyökeres a kerületben, azaz már szülei is itt laktak, 55 % négy évnél régebben költözött ide, többségében Budapestről (55 %), emellett faluról és vidéki városokból is érkeztek. Mindössze 11,5 % költözött a kerületbe az elmúlt négy évben. Jellemző, hogy a cigány családok általában a fővároson belül mozognak. A 18. kerületben minden harmadik

cigány családban egy szülő neveli a gyermeket (általában egyet). Jellemző a háztartások összetételére, hogy minden harmadik háztartásban több család él együtt, s ezek a többcsaládos háztartások elsősorban a lakótelepek panelházaira koncentrálódnak.

A kerület cigányainak egészségi állapota általában sokkal rosszabb a magyarokénál, ami részben az alacsonyabb életszínvonal, részben az életmód következménye. A csecsemőhalálozás több mint kétszerese, a cigány gyerekek életben maradási esélye alig 30 %-a az országos átlagnak. A fiatalok és fiatal felnőttek (15-29 év) halálozási arányszáma nyolcszorosan haladja meg az országos átlagot

A cigányok iskolai végzettsége alacsonyabb magyar társaikénál. Meg kell említenünk azt a tényt is, hogy a cigányok tisztában vannak a tanulás és a magasabb iskolai végzettség fontosságával, s ha lehetőségük lenne rá, magasabb szinten is taníttatnák gyermekeiket.

Foglalkoztatottsági és anyagi helyzetről a felmérés során kiderült, hogy a cigányok munkaerőpiaci helyzete nagyot változott az 1990-es évek elejétől. A szocialista időszak alatt gyakorlatilag minden cigány férfi dolgozott, míg a rendszerváltozás után legtöbbjük a munkaerőpiac szélére sodródott, és időről időre elvesztette munkáját. Ezen eredmények összeesengnek azokkal a szociológiai vizsgálatokkal, melyek szerint a gazdasági átalakulás legfőbb vesztesei - legalábbis szociális értelemben - a cigányok voltak. Alacsony kvalifikáltságukból kifolyólag ők a lakáspiac legsérülékenyebb csoportja. Alacsony iskolai végzettségük miatt ugyanakkor a munkanélküliség is sokkal gyakoribb a romák, mint a magyarok között. A legtöbb cigánynak csak átmeneti munkája van, a rendszeresen foglalkoztatottak aránya alacsony, s gazdasági nehézségek esetén a cégeknél őket bocsátják el legelőször. Jellemző tehát a bizonytalanság, és a munkaerőpiac peremén való mozgás. Az önkormányzat kerületi szinten végzett felmérése rámutat a cigány férfiak és nők közötti alapvető különbségekre foglalkoztatottság tekintetében: a cigány nőknek mindössze 18,2 %-a dolgozik rendszeresen, míg ez az érték a férfiaknál 41,6 %. A kerület cigányságának harmada a rendszerváltozás óta nem tudott elmozdulni alacsony foglalkoztatási szintjéről, s közel 40 % lefelé mozdult el korábbi szintjéhez képest: szakmunkásból betanított, majd segédmunkás lett

A foglalkoztatottsági helyzet alapvetően befolyásolja a családok anyagi lehetőségeit. Az anyagi körülményekre kerületi szinten jellemző, hogy a cigány családok háromnegyede igen rossz, vagy szegényes körülmények között él. A 18. kerületi romák 10 %-a nyomorog, 54 % életkörülményei rosszak, de nem nyomorog, 31 %-ának jó a helyzete, de nem jut mindenre, s mindössze a megkérdezetteknek 5 %-a ítélte helyzetét minden tekintetben jónak. Fontos kihangsúlyozni azt a tényt, hogy mindkét csoport családfői kivétel nélkül úgy nyilatkoztak: helyzetük romlott a rendszerváltozás óta!

Érdekes összefüggésre lettünk figyelmesek eredményeink értékelésekor: megállapítottuk, hogy minél jobb anyagi helyzetben vannak a cigányok, annál nagyobb arányban vallják magukat magyarnak, és annál jobban törekednek a romáktól való elhatárolódásra. A módosabb családok számára egyértelműen nagyobb a beilleszkedés, és gyűlöletellenesség utáni vágy. A cigányok között is megfigyelhető tehát, hogy a cigányságot és a szegénységet bizonyos szinten azonosítják egymással. A fenti tény rámutat arra, hogy a cigányság anyagi helyzetének javításával (nem elsősorban magasabb segélyekkel, hanem munkalehetőségek, esélyegyenlőség, pozitív diszkrimináció megteremtésével) hosszú távon lehetséges lenne a leszakadó rétegek visszaintegrálása a társadalomba.

Kerületi szinten jellemző a cigánylakások túlszűfolttsága: a budapesti átlagnak kétszerese az egy lakásban és háromszorosa az egy szobában élők száma. A kerület cigányságának 34 %-a rossz és rendezetlen körülmények között él, 38 %-a rendezett, de szegényes lakásokban lakik.

A jövőbeli terveket és a lakáshelyzetet tekintve a romák sokkal pesszimistábban nyilatkoztak. Lakókörnyezetük, a közbiztonság és a helyi szolgáltatások színvonaláról

alkotott véleményük sokkal negatívabb volt, mint a magyaroké. Általános véleményük szerint olyan csapdába kerültek, ahonnan külső segítség nélkül reménytelennek mutatkozik a kitörés. A lakás fenntartási költségeinek csökkentéséhez a romák szerint elengedhetetlen.

Megállapítható továbbá, hogy a cigányság makroszintű kirekesztése nem, vagy kevésbé párosul mikro-szintű lakóhelyi diszkriminációval.

Hátrányos helyzetű gyermekek helyzete a kerületben

A Szociális és Gyermekjóléti Irodától kapott gyermekjóléttel kapcsolatos információk alapján a következők mondhatók el:

Alapellátásban gondozott gyermekek (nem tartalmazza a védelemben vett gyermekek számát)

Gondozottak	2006. év	2007. év
Gondozott családok száma	432	455
Gondozott gyermek száma	690	779

Alapellátásban gondozott gyermekek (nem tartalmazza a védelemben vett gyermekek számát)

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás, 2008

Az alapellátásban gondozott gyermekek száma 12,9 %-os növekedést mutat 2006 és 2007 között. Az elmúlt évek adatai azt mutatják, hogy a gondozott gyermekek száma évente folyamatosan (8 – 10 %-kal) növekszik.

A növekedés hátterében az áll, hogy az intézmény szolgáltatása mára már jobban beépült a köztudatba, alternatív programjai által képes kapcsolatot teremteni azokkal is, akiknek preventív jellegű segítségre van szükségük.

A tipikus veszélyeztető körülmények megoszlása

Veszélyeztetettség fajtája	2006. év / gyermek szám	2007. év / gyermek szám
Környezeti	170	103
Magatartási	53	158
Anyagi	13	116
Egészségügyi	1	49
Összesen	237	426

A tipikus veszélyeztető körülmények megoszlása

Forrás: Önkormányzati nyilvántartás, 2008

2005. évhez képest 12 fővel csökkent a gyermekszám 2006-ban, ugyanakkor 2007. évben 189 fővel növekedett a veszélyeztetett gyermekek száma az előző évhez képest.

Azok a gyermekek minősültek veszélyeztetettnek, akik környezetükben akadozva, hiányosan, esetleg egyáltalán nem kapták meg azokat a testi, lelki, értelmi és érzelmi fejlődésükhöz szükséges tényezőket, melyek egészséges fejlődésükhöz elengedhetetlenül szükségesek. Ezek a számok a gondozotti esetszám 55%-át tették ki az elmúlt évben (2006. évben 38 % volt), ami igen magasnak tekinthető.

Megállapítható, hogy a 2007-es évben jelentősen több volt azoknak a gyermekeknek a száma a korábbi évhez képest, akik anyagi okok miatt kerültek az intézménnyel kapcsolatba. Emelkedett a gyermeknevelési és gyermekintézménybe való beilleszkedési zavaros gyermekeknek a száma is, de nem emelkedett a magatartás teljesítményzavaros

gyermeknek a száma. Kiemelendő, hogy a családi konfliktusok száma az előző évhez képest szinte a duplájára emelkedett, ami összefüggésbe hozható a családok fokozatos elszegényedésével, eladósodásával és az ebből fakadó megélhetési nehézségekkel, melyek maguk után vonják az egyéb deviancia formákat, szenvedélybetegségeket. Talán az előzőeknek a rovására írható az is, hogy a családon belüli bántalmazás száma is a duplájára nőtt, valamint a szenvedélybetegek száma is kiugró növekedést mutat. A szülői elhanyagolás is emelkedett, de nem olyan drasztikusan mint az imént felsoroltak.

A kerület 2007-ben elkészült Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzése felhívja a figyelmet, hogy a kerületben, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya - a kerületi intézményi iskolák zömében tapasztalható 1,5 – 3 % közötti arányt túlszárnyalva – 3 iskola esetén meghaladja a 10 %-os arányt. Szükségszerű felhívni a figyelmet: a különféle nehézségekkel – ezen belül HHH-s – gyermekekkel való foglalkozásban régóta nagy hozzáértéssel dolgozó Kondor Béla Általános Iskola integrációs munkájának finanszírozási háttérét kockáztatja az a folyamat, melynek végkimeneténél a kerület többi intézményéhez képest a kritikus mértéket meghaladja az érintett gyermekek koncentrációja. (Az összevetés alapja, hogy a kerületi HHH átlagszámhoz képest ne legyen egy intézményen belül 25 %-nál nagyobb a „tömörülés”) Ez a megjelenés további vizsgálatokat és intézkedést igényel, annál is inkább, mert a rendelkezésre álló adatok alapján állítható: az intézmények nem folytatnak szegregáló gyakorlatot, s ugyancsak reális feltételezésre alapozva mondható, hogy van szegregációs probléma. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek vizsgálata kapcsán a szülőkkel való közelebbi kapcsolatfelvétel szükséges vagyis a helyben kialakított együttműködés alapvető.

Az SNI gyermekek számaránya az országos átlaghoz közeli.

Az anti-szegregációs helyzetelemzés a következő dokumentumok, kutatások, jogszabályok, helyi rendeletek alapján, illetve felhasználásával készült:

Helyi rendeletek

Többször módosított

[14/2008. \(IV. 22.\)](#) Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzati rendelet Főváros XVIII. kerületében lévő társasházak, lakás-szövetkezeti épületek részére juttatható felújítási, korszerűsítési támogatás feltételeiről és pályázati eljárás rendjéről

[69/2006. \(XI. 28.\)](#) Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzati rendelet A szociális- és gyermekvédelmi Szakmai Munka Fórumairól

12/2008. (IV. 22.) Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzati rendelet A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről és térítési díjairól

25/2007.(VI. 26.) Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzati rendelet Az önkormányzat tulajdonában álló lakások lakbéréről

[35/2007. \(XI. 6.\)](#) Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzati rendelet A lakások bérletéről és elidegenítéséről

[13/2007. \(III. 27.\)](#) Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzati rendelet A lakásépítési támogatás rendszeréről

[57/2006. \(IX. 12.\)](#) Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzati rendelet Az Önkormányzat által végzett közműépítésekhez kapcsolódó közművesítési hozzájárulásról

54/2004. (XI. 30.) Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzati rendelet A közhasznú munkáról

15/2008. (IV. 22.) Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzati rendelet A hátralékkezelési szolgáltatásban részesülő személyek számára biztosított támogatásról

[7/2005. \(II. 01.\)](#) Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzati rendelet Az Önkormányzat Képviselő-testülete és a helyi kisebbségi önkormányzatok kapcsolatáról, a képviselő-testület és a helyi kisebbségi önkormányzatok egyes feladat- és jogköréről és a nemzetiségi és civilügyi tanácsokról

[1/2008. \(II. 04.\)](#) Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzati rendelet A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról

Dokumentumok

KSH 2001 Népszámlálás vonatkozó XVIII. kerületi adatai és az adatok alapján készített

KSH szegregátum-térkép;

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) munkaanyaga;

Akcióterületi terv munkaanyaga;

Helyi építési szabályzat és településszerkezeti és szabályozási terv;

Kerületi közoktatási esélyegyenlőségi helyzetelemzés és beavatkozási terv (2007);

KSH-nak készített 2006. és 2007. évi önkormányzati statisztikák;

Pestszentlőrinc-Pestszentimre jövőképe (2005-2014) (2004)

Pestszentlőrinc-Pestszentimre fővárosi szinten is jelentős fejlesztési lehetőségei-középtávú stratégiai terv (2006)

Pestszentlőrinc - Pestszentimre Önkormányzatának gazdasági programja 2004-2006 (2003)

Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió (2004, 2008-as módosítás)

Budapest Pestszentlőrinc - Pestszentimre Zöldfelületgazdálkodási Konceptió (2005)

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc - Pestszentimre Közoktatási

Esélyegyenlőségi programja és helyzetelemzése (2008. március 20.)

Lakáskonceptió (2003-2006) (2003, 2008-as módosítás)

Pestszentlőrinc - Pestszentimre Vagyongazdálkodási Konceptiója (2008)

Pestszentlőrinc - Pestszentimrei Kerületi Városépítési Szabályzat

KSZT (Kerületi Szabályozási Tervek)-ek

Övezeti tervek

Tanulmányok:

Gondolatok a városrehabilitáció társadalmi hatásairól, Egedy, 2001

A lakótelepek társadalmi környezetének alakulása a rendszerváltozás után, Egedy, 2001

Szegregáció és társadalmi kirekesztés a nagyvárosi lakótelepeken, Egedy, Tér és társadalom 2001/1

Egy lakótelep rehabilitációs modell alapjai Magyarországon, Városkutatás Kft., 2004

Lakossági felmérés a Havanna lakótelepen, Városkutatás Kft., 2004

Keleti Kapu program első szakasz: problémafeltárás, Várnai Gábor, 2003

Partnerség

Az Anti-szegregációs Terv elkészítése kapcsán 2008. március 27-én tartottunk szakmai munkaindító megbeszélést a XVIII. Önkormányzat épületében. Az egyeztetésen többek között részt vett a kerületi Esélyegyenlőségi referens, Kisebbségi referens, Egészségügyi referens, a Városüzemeltetési, Intézményirányítási és Koordinációs Irodavezető helyettese, Pályázati ügyintéző Szociális és Gyermekvédelmi Irodavezető helyettese, XVIII. Kerületi

Közmunka Egyesület vezetője valamint a XVIII. Kerületi Roma Szövetség elnöke és jelen terv készítői.

A megbeszélés célja az volt, hogy az anti-szegregációs terv készítői megismerjék a kerületben felmerülő szociális problémákkal közvetlenül találkozó szakemberek véleményét, és így a rendelkezésükre álló adatállományt kiegészítve olyan információkhoz jussanak, melyek személyes, szakmai tapasztalatokon alapulnak. A helyi szakemberek tervezési folyamatba történő bevonása révén véleményük, elvárásaik és terveik beépíthetők a dokumentumba. A találkozót előtt az érintettek megismerhették az IVS és az Anti-szegregációs terv munkaközi anyagában foglaltakat.

A Terv készítése során interjúk készültek, valamint további egyeztetések történtek az Önkormányzat alábbi munkatársaival:

Dr. Mester László, polgármesterrel

Sándor László, alpolgármesterrel

Erdélyi László, irodavezetővel

Kötelesné Mike Ibolya, irodavezető-helyettessel (lakásügy)

Bene Attila, irodavezetővel (Műszaki Iroda)

Almáshegyiné Stenger Éva, EU pályázati referenssel

Kocsyné Szántai Márta, Pályázati ügyintézővel

Szigethy Ádámnéval, a Vagyonkezelő Kht. képviselőjével

Mentori segítségnyújtás

A XVIII. kerület számára az ESZA Kht által kijelölt antiszegregációs szakértők:

- Teleki András (teleki.andras@chello.hu)
- Kis Tibor (kistibi6@gmail.com)

V. A kerület jövőképe

V.1. A kerület hosszú távú jövőképe

A kerület hosszú távon meg kívánja őrizni zöldövezeti, kertvárosi jellegét. A kerület kettős tagoltságát, Pestszentimre és Pestszentlőrinc megőrizve, és ezeken belül megtalálható több mint 30 kisebb kerületrészt közösségi hagyományait, helyi identitáshálózatát kihasználva, arra építve és fejlesztve tovább növeli a lokálpatriotizmust, a társadalmi tőkét a kerületben. Ennek érdekében a kerület lakosságát 2020-ig 100 000-110 000 fős szinten kívánja stabilizálni.

A lakófunkció erősítéséhez – a kényelmes és élvezhető lakókörnyezet kialakításához – a kerület a közlekedési infrastruktúra fejlesztésével kíván hozzájárulni, az Üllői út – mint a kerület ütőere – befogadóképességének javításával, a belváros gyors megközelíthetősége érdekében a kerületet átszelő vasútvonalak bevonásával, a tömegközlekedés és különösképpen a kötöttpályás közlekedés fejlesztésével.

A kerület, miközben alapvetően lakófunkcióval rendelkező kerület marad, a szolgáltatások fejlesztésén, leginkább a lakossági szolgáltatások fejlesztésén keresztül kívánja gazdasági potenciálját erősíteni. A kerület lakossági szolgáltatási funkcióinak növelése, rekreációs és szabadidő eltöltésére alkalmas helyek és programok fejlesztésén keresztül agglomerációs központtá fejlődik, a kerület nem csak saját lakossága számára, hanem a budapesti agglomeráció szomszédos települései (Gyál, Vecsés) részére is központi funkciót lát el, amely tágabb és ágazatokon átívelő együttműködések kialakulásához vezet.

A szolgáltatási funkciók erősítése egyrészt a lakótelepek idősödő közösségei számára nyújtott közszolgáltatások fejlesztésén másrészt a fiatalok, mint a jövő nemzedéke számára szórakozási lehetőségek kerületen belüli megtelepítésén keresztül éri el a kerületi Önkormányzat.

A kerület stratégiájának elkészítésénél a kerület vezetése figyelemmel volt arra, hogy a kerület a piaci szereplőkkel és a társadalommal együttműködve érheti csak el a megfelelő fejlesztési céljait, ezért az együttműködés, kooperáció fontossága mindenekelőtt való.

A stratégiában a fókusz a kerület Önkormányzata által befolyásolható folyamatok és célkitűzéseken van, a közszféra szemszögéből fogalmazza meg a szükséges fejlesztési irányelveket, tudomásul véve, hogy ma a közszféra csak részleges szerepet játszik a település fejlődésében, a megvalósuló fejlesztések egyre növekvő hányada magánforrásokon és magán-elhatározásokon alapul.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre 2020-ig ívelő fejlődésének biztosítása érdekében egyszerre szükséges olyan hatékonyságelvű fejlesztés és méltányos társadalompolitika, amelynek eredményeként általános életminőség-javulás érhető el. Ezek az egymással részben konfliktusban lévő célok csak a közszféra aktív szerepvállalásával, kölcsönös előnyöket

kereső, kooperációra és kompromisszumra épülő fejlesztési, szabályozási és végrehajtási struktúrákkal valósíthatók meg.

A hosszú távú célkitűzések a kerület település-fejlesztési koncepciójában, a kerület jövőképében és gazdasági programjában foglaltaknak megfelelően és jelen integrált városfejlesztési stratégia helyzetelemzésének a diagnózis fejezetében levont következtetéseken alapulna, az azokban lefektetett elvekkel, tendenciákkal összhangban van.

V.2. A kerület közép távú jövőképe – 7-8 évre vonatkozó célkitűzések

A középtávú célok hármas ágazati tagolásban szerepelnek. A hármas tagolás a fenntartható fejlődés hármas egységén, a környezeti, gazdasági és társadalmi fejlődés elemein alapulnak.

A kerület jövőjét meghatározó átfogó cél:

Pestszentlőrinc – Pestszentimre, mint alapvetően lakófunkcióval rendelkező kerület fejlődésének átfogó célja, hogy a kerületben lakók számára minél magasabb életminőséget nyújtó feltételeket teremtsen, ezen átfogó cél eléréséhez alapvetően a kerület kertvárosi jellegének kihasználása, a társadalmi tőke és a lokálpatriotizmus erősítése, a lakossági magán és közszolgáltatások minél teljesebbé tétele és a foglalkoztatás feltételeinek (elérhetőség, képzettség) javításán keresztül kíván eljutni, miközben a különböző generációk érdekeit és igényeit is figyelembe veszi.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Stratégiája a kerület által elfogadott Pestszentlőrinc-Pestszentimre Jövőképe dokumentumra épül, amely jelen dokumentum számára is irányadó módon a stratégiakészítés célját a következőkben fogalmazza meg:

„Hogyan tudja településünk a helyét, szerepét meghatározni és biztosítani a régióban és az egyesült Európában, figyelembe véve a gazdaságban bekövetkező tőkekoncentráció, a multinacionális vállalatok fokozódó jelenlétét és hatását, valamint megteremteni a gazdasági növekedés feltételeit;

milyen mértékben tudja biztosítani településünk a lakosság életkörülményeinek javítása érdekében az épített és természeti környezet adottságainak fenntartható fejlesztését;

milyen szintű és mértékű szociális biztonságot nyújt a lakosságnak a településünk, s hogyan kezeli a meglévő szegénység problémáit, miképpen képes a középrétegek leszakadását mérsékelni, s hogyan biztosítja a leszakadó társadalmi csoportok számára az integrálódás esélyét;

településünk hogyan tudja hatékonyabbá tenni működését, valamint milyen mértékben tudja kialakítani a gazdasági és a civil szférával a partneri együttműködést, a kölcsönös előnyöket kereső kooperációra és kompromisszumra építve - felismerve az Önkormányzat korlátos forrásait.”

A kerületi Önkormányzat legfontosabb hivatását a jólét megteremtése adja a helyi társadalom polgárai számára. A települési „jólét”, a polgárok „életminősége” komplex fogalom, mely több tartalmi elemből áll. Az anyagi, fogyasztási szükségletek kielégítésén kívül ide tartozik a jog- és közbiztonság, a demokratikus közélet és az egyéni életpályamodellek kiteljesedésének lehetősége, a tanulási és művelődési lehetőségekhez való hozzáférés valamint az ökológiai tudatosság, amelyek együttesen a település fenntartható fejlődési pályájának zálogát is adják. Egyértelmű, hogy e területeknek csak egy része befolyásolható kerületi szinten, amelyek viszont igen, azokat befolyásolni Önkormányzati kötelesség.

A tervrendszert a következő táblázat foglalja össze:

Pestszentlőrinc-Pestszentimre átfogó és középtávú stratégiájának célrendszere

Horizontális célok	Átfogó cél			Kommunikációs csatornák kiépítése a meglévő programok, szolgáltatások és közösségi helyek, szereplők között.
	A kerületben lakók számára minél magasabb életminőséget nyújtó gazdasági, társadalmi és környezeti feltételeket megteremtése, amelyet			
	a kerület kertvárosi jellegének kihasználásán keresztül	a lakossági magán és közszolgáltatások minél teljesebbé tétele és a foglalkoztatás feltételeinek (elérhetőség, képzettség) javításán keresztül kíván eljutni	a társadalmi tőke és a lokálpatriotizmus erősítésén keresztül lehet eljutni, miközben a különböző generációk érdekeit és igényeit is figyelembe veszi.	
	A kerület középtávú stratégiai céljai			
	1. Kertvárosi jelleg erősítése	2. Gazdaságfejlesztés a lakosság igényeit és az agglomerációs együttműködés lehetőségeit figyelembe véve	3. A társadalmi tőke és a lokálpatriotizmus erősítése a közösségi élet színterein	
	Lakófunkciók és gazdasági funkciók arányának megteremtése az új fejlesztések esetében Rekreációs zöldterületek kihasználtságának növelése Lakótelepek környezeti megújítása	Megközelíthetőség és közlekedésfejlesztés Agglomerációs együttműködés lehetőségeinek kihasználása, a regionális szerepkör erősítése Kiskereskedelem-fejlesztés Ferihegyi repülőtér gazdasági potenciáljának helyi kihasználása Kerületmarketing kialakítása és fejlesztése	Helyi identitás erősítése Idősek részére szabadidős és közösségi programok szervezése Fiatalok számára vonzó és elérhető szórakozási és szabadidős programok szervezése és közösségi terek létrehozása A kerület civil szervezeteinek erősítése, közösségi értékek erősítése Lakótelep-rehabilitációs programok a biztonságos és élhető környezetért szociális biztonság erősítése és társadalmi befogadást jelentő programok a kirekesztődéssel fenyegetett lakosok részére	

Pestszentlőrinc-Pestszentimre hosszú és középtávú stratégiai céljainak megvalósulását mérő indikátorok

Horizontális célok esélyegyenlőség elősegítése, pénzügyi és környezeti fenntarthatóság	Átfogó cél elérésének célértékei 2020-ig			Kommunikációs csatornák kiépítése a meglévő programok, szolgáltatások és közösségi helyek, szereplők között.
	A lakosságszám 110 000 fő alatt stabilizálódik			
	a kerület zöldterület-mennyisége a 2008-as érték 95%-a alá nem süllyed	a foglalkoztatottsági szint a mindenkor Budapesti átlag felett lesz 2%-kal	a kerület érdekében önkéntes tevékenységet végzők száma a lakosság 40%-át eléri.	
	A középtávú stratégiai célok elérésének célértékei 2010-ig			
	1. Kertvárosi jelleg erősítése	2. Gazdaságfejlesztés a lakosság igényeit és az agglomerációs együttműködés lehetőségeit figyelembe véve	3. A társadalmi tőke és a lokálpatriotizmus erősítése a közösségi élet szinterein	
	A kerületi közterületen lévő fák száma évente 30 db-bal nő. A kerületi szabályozási terv a magánterületek és közterületek zöldterületeinek védelmében módosításra kerül. Halmi-erdő rekreációs területté fejlesztése megtörténik Kerékpáros túraútvonalak kialakítása a kerületben megtörtént kialakított kerékpárútvonalak hossza eléri az 50 km-t a kerületben. Lakótelepek zöldterületei közösségi és közszolgáltatói karbantartása rendszeres A lakótelepek sportlétesítményei és	Közlekedésfejlesztési beruházások megvalósulása (42-es villamos meghosszabbítása, Külső kerületi körút megvalósulása, Üllői út korszerűsítése, tehermentesítése) A kerület szolgáltatásait – Sportkastély, Művelődési Házak, stb – legalább 30%-ban az agglomerációból és a szomszédos kerületből érkezők veszik igénybe. Budapest Külső Kerületek Szövetsége illetve a kerülettel határos agglomerációs településekkel ágazati együttműködési programok és fejlesztések kerülnek kialakításra (Öt Muskétás program mintájára) Az Üllői úti városközpont és Szentimre városközpont funkcióbővítő beruházásai megvalósulnak A kerület kiskereskedelmi hagyományainak megőrzésére programok kerülnek megrendezésre, könyvek kiadásra, ismeretterjesztő táblák	Civil szervezetek számának növekedése Helyi közösségi események számának növekedése Közösségi kerületi programnaptár kialakítása az interneten, amelyen a kerületben zajló események, közösségi és kulturális, szabadidős programok helyet kapnak. Az egyes kerületszervezetek identitását hordozó közösségi alközpontok rendszerének kialakítása megtörténik A kerület hagyományos kisiparosi múltját rendezvények, illetve folytonos fizikai jelenléttel mutatja be a kerület. Támogatásban részesített kerületszervezetek érdekében működő civil szervezetek száma eléri éves szinten eléri a 30-at. Idősek klubjai, civil szervezetinek taglétszáma a 65 éven felüliek 20%-át eléri	

	játszóterei megújultak. Rendszeres takarítási napok a lakótelepeken	kihelyezésre. Ferihegyi repülőtér alkalmazottainak száma legalább 60%-ban kerületi lakosokból áll A repülőtér és a kerület között együttműködési megállapodás jön létre. A kerületet bemutató, népszerűsítő kiadvány készül A kerület legalább 2 Európai Uniós együttműködésnek tagja.	Fiatalok esemény naptára, internetes információs-rendszere ki lett alakítva A polgárőrség minden lakótelepen működik, legalább 30 fővel Minden lakótelep parkolási rendszere felül lett vizsgálva, a környezeti károk enyhítése megtörtént. Havanna lakótelep szociális városrehabilitációs programja megvalósul Lakótelepek energiatakarékossági megújításának nemzeti programjában részt vett lakások száma eléri az 500-at. Foglalkoztatáspolitikai programokban részt vettek évi száma eléri a 100 főt.	
--	---	---	---	--

V.3. Demográfiai jellegű célok

A demográfiai célok meghatározása döntő jelentőségű lehet a kerület életben maradás szempontjából, éppen ezért a demográfiai jellegű célok jelentős súllyal jelentkeznék a kerület stratégiájában. A hosszú távú célok között szerepel, hogy a lakosságszámot stabilizálni tudja a 100 000-110 000 fő között valamint, hogy vonzó környezetet teremtsenek a fiatal lakosság számára ezzel elérve, hogy a lakosság e része helyben maradjon. Mindezek elérésében nagy szerepe van a kerület gazdasági és társadalmi, valamint az életminőség fejlesztésére vonatkozó céloknak.

V.4. Településarculatot, településhierarchiában elfoglalt pozíciót érintő célok

Pestszentlőrinc – Pestszentimre, mint alapvetően lakófunkcióval rendelkező kerület fejlődésének átfogó célja, hogy a kerületben lakók számára minél magasabb életminőséget nyújtó feltételeket teremtsen, ezen átfogó cél eléréséhez alapvetően a kerület kertvárosi jellegének kihasználása, a társadalmi tőke és a lokálpatriotizmus erősítése, a lakossági magán és közszolgáltatások minél teljesebbé tétele és a foglalkoztatás feltételeinek (elérhetőség, képzettség) javításán keresztül kíván eljutni, miközben a különböző generációk érdekeit és igényeit is figyelembe veszi.

A kerületi önkormányzat legfontosabb hivatását a jólét megteremtése adja a helyi társadalom polgárai számára. A települési „jólét”, a polgárok „életminősége” komplex fogalom, mely több tartalmi elemből áll. Az anyagi, fogyasztási szükségletek kielégítésén kívül ide tartozik a jog- és közbiztonság, a demokratikus közélet és az egyéni életpályamodellek kiteljesedésének lehetősége, a tanulási és művelődési lehetőségekhez való hozzáférés valamint az ökológiai tudatosság, amelyek együttesen a település fenntartható fejlődési pályájának zálogát is adják. Egyértelmű, hogy e területeknek csak egy része befolyásolható kerületi szinten, amelyek viszont igen, azokat befolyásolni önkormányzati kötelesség.

Kertvárosi jelleg erősítése

A kerület vezetésének célkitűzései a legteljesebb harmóniában a lakosság kinyilvánított szándékai és kívánságai alapján a kerület kertvárosi jellegének megőrzése tekintetében volt. A kertvárosi életforma – a lakótelepek zöldövezeti jellegét is beleértve - olyan érték, melynek megőrzése és védelme a kerület vonzerejének hosszú távú megőrzése tekintetében alapvető fontosságú.

A jó életminőség környezeti-ökológiai feltételeinek javítása csak úgy lehetséges, ha a közösségi lét infrastrukturális rendszerei (pl. energia, közlekedés, úthálózat) úgy fejlődnek, hogy az egészséges élethez szükséges feltételek javítása és a természetes környezet védelme célként fogalmazódik meg.

Lakófunkciók és gazdasági funkciók harmóniájának megteremtése

A kerület arculatához tartozó épített örökség részét képező épületek, az utcahálózat jellegmegőrző és igényes fejlesztése mind a kulturális fejlesztéseknek, mind a városi polgárok e téren növekedő kulturális és városi-környezeti igényeinek kielégítése szempontjából kiemelt feladat, amelyhez a település szabályozásával is hozzá kell járulni.

A városrendezés eszközeinek kihasználásával, a lakó és gazdasági funkciók harmonikus és arányos megtelepítésével a kerületben. A környezeti terhelés csökkentése érdekében is fontos, hogy a kerületben lakók a lakóhelyük környezetében minél teljesebb szolgáltatásokat és foglalkoztatási lehetőségeket találjanak.

Ugyanezen programmal párhuzamosan – átfogó városökológiai szemlélettel – egységes rendszernek tekintve a városi zöldövezeti rendszerét jelentős fásításra, parkosításra, erdősítésre van szükség, a kertvárosi területek „megőrizve-megújítva” elvet követő rekonstrukciójának jegyében.

V. 4. A gazdasági potenciál bővülésére, domináns gazdasági tevékenységre, ágazatokra vonatkozó markáns változások

A 2007-2013-ig terjedő Gazdasági Program alapvető céljai, amelyeket az Önkormányzat a programba is beemelt a következők: megfogalmazza azokat az alapelveket, megállapítsa azokat a prioritásokat, meghatározza mindazon teendőket, amelyek lehetővé teszik, hogy a XVIII. kerületi Önkormányzat az alábbi feladatokat és célkitűzéseket elérje, valamint ellássa:

- biztosítsa a kerület lakói számára fontos intézmények működését (egészségügy, oktatás, stb.)
- képes legyen a szolgáltatások színvonalának megtartására, illetve fejlesztésére,
- gondoskodjon a kerület infrastruktúrájának folyamatos fejlesztéséről,
- törekedjen az élhetőbb környezet kialakítására,
- segítse a kerületi munkavállalók versenyképességét a munkaerőpiacon,
- csökkentse a hátrányos helyzetű családok leszakadását,
- javítsa a halmozottan hátrányos helyzetű személyek életminőségét,
- fokozza a kerület közbiztonságát,
- kerület és a környéke térségi integrációjának fejlesztése,
- épített környezet minőségének javítása,
- Jogharmonizáció
- Bevételek és kiadások egyensúlyba hozatala, megteremtése

Racionalizálná az Önkormányzati intézmények, Önkormányzat tulajdonában lévő társaságok működését

A kerület, mivel alapvetően lakókörnyezetekből áll, nem kíván termelő beruházásokat megvalósítani, inkább a lakossági szolgáltatások területén kívánja a gazdasági potenciálját kihasználni. Ez alól egyedül a Ferihegyi repülőtér térsége kivétel, amely jelentős logisztikai és turisztikai gazdasági potenciállal rendelkezik.

A gazdaságfejlesztés lakossági igényeket kielégítő megközelítése azért is fontos, mert így válik funkcióval gazdaggá a kerület és az „alvóváros” jelleget mindenképpen elkerülve önálló-önellátó településsé válni a szolgáltatások területén is. A kerület stratégiájának gazdasági ága tehát mindenképpen az alvóváros funkciótalanságának elkerülésén keresztül valósulhat meg.

Megközelíthetőség és közlekedésfejlesztés

A közszféra és a gazdaság szolgáltató helyeinek decentralizálásával biztosítható, hogy a kerület lakosai kevesebb utazással érjenek el alapfunkciókat (pl.: egészségügyi ellátást) biztosító intézményeket, amely csökkenti az ezzel járó zaj- és porártalmat. Ugyanezt a célt szolgálhatja a fővárosi közlekedési hálózat korszerűsítése (korszerűbb közlekedési eszközök üzembe állítása) és a helyi úthálózat felületjavítása, amely célokra az Európai Unió szintén irányoz elő támogatásokat.

A gazdasági potenciál kihasználásának alapvető eszköze a megközelíthetőség javítása, amely a közlekedésfejlesztésen keresztül érhető el. A kerület közlekedési rendszerét országos és Budapesti politikák és döntések erőteljesen befolyásolják.

Az országos közlekedési infrastruktúrát tekintve az M5-ös autópálya illetve az M4-es autópálya fejlesztése, a Budapestet elkerülő M0-ás autópálya továbbvitele Pestszentlőrinc-Pestszentimrét az országos gyorsforgalmi úthálózatba kapcsolja be. A megépült M0-as gyorsforgalmi út és az elkerülő bekötőszakaszok eredményeképpen a település átmenő gépjárműforgalma csökken.

A főváros középtávú városfejlesztési koncepciójában szereplő Külső Kerületi Körút, amelynek jelenlegi nyomvonalát a Fővárosi Szabályozási Tervek rögzítik, tovább csökkenti az átmenő forgalmat, valamint elősegíti a kerület könnyebb és biztonságosabb megközelíthetőségét. Ennek a nyomvonalnak a megtervezett szakasza összhangban van a Podmaniczky Tervvel, azonban szükséges egy ettől eltérő a városhatáron futó nyomvonal megtervezése. A városon kívüli részek forgalmának lebonyolítására az M0-ás út funkcionál.

Budapesti cél a kötöttpályás közlekedés fejlesztése, a tömegközlekedés javítása, ami a kerületet a 42-es villamos kivezetésével érinti a Havanna és Gloriette lakótelepekig. A belső települési közlekedésben az Üllői út és az abba bekötő gyűjtő utak rendszere jó elérést biztosít a kiterjesztett településcentrumhoz. Ugyanakkor fel kell tárnai a majdan megépülő villamos és a 82-es buszcsalád kapcsolatrendszerét, amely az elérési időt jelentős mértékben csökkentheti.

A kerületet belső közlekedési struktúrájának fejlesztését jelentheti a kerületen kívülre irányuló napi ingázó forgalom átteherelése az elővárosi vonalakra, amely intézkedés lerövidíteni a munkavállaló népesség centrum elérési idejét, valamint csillapítani a közúti közlekedési forgalmat. További fejlesztésekkel összekapcsolhatja a dél-pesti agglomerációt a vasútvonalak mentén.

A vasutak elszigetelő hatásának feloldása szintén megoldásra vár, Pestszentimre esetében is, és Pestszentlőrinc esetében is a vasutak elszigetelő hatását a több ponton átvágott közlekedési folyosók, valamint a nem szintben történő csomópontok kiépítése oldhatja meg.

A busszal történő közlekedés esetében szükséges feltárni Pestszentimre városközpontban található autóbusz pályaudvar funkcióját, s amennyiben adekvát egy a kerületen átmenő – a szomszédos kerületeket összekötő járatot kell indítani Pestszentlőrinc – Pestszentimre – Soroksár útvonalon.

Szemeretelep mellett található új ipari területhez az elérést a tervek szerint sikerül biztosítani, azonban a forgalomnövekedéssel számolni kell, így a kerület észak-déli átjárhatóságát, ideértve a vasútvonal átjárhatóságát több ponton biztosítani kell.

Agglomerációs együttműködés lehetőségeinek kihasználása, a regionális szerepkör erősítése

A kialakított lakossági szolgáltatási hálózat nem csak a kerület lakosainak, hanem az agglomeráció települései számára is a rekreáció és szabadidő eltöltésére alkalmas helyé válik. Így a kerület gazdaságfejlesztése az agglomeráció településeinek lakosságát, mint keresleti forrás veheti számba a létrejövő fejlesztések esetében.

A területellátásban fontos városi funkciók stabilizálása, a regionális szerepkör erősítése, új fejlesztési lehetőségek feltárása történik meg. Pestszentlőrinc-Pestszentimre gazdasági – társadalmi vonzáskörzete nő, kiterjed a határos dél-pesti kerületekre és a környező agglomerációs településekre (Vecsés és Gyál) is. Szoros ágazati feladat-ellátási együttműködések jönnek létre, amelyek kiegyensúlyozott fejlődést eredményeznek.

Ki kell dolgozni azokat az Önkormányzati, intézményi vagy éppen gazdasági, kulturális, idegenforgalmi együttműködési, funkció-megosztási és program-összehangolási lehetőségeket, melyek e térkapcsolatok alapján Pestszentlőrinc-Pestszentimre számára a Közép-Magyarországi régióban adódnak. A térségi fejlesztési együttműködési fórumot érdemes bővíteni a kistérségi partnerekkel és a Budapest Külső Kerületek Szövetsége (BKKSZ) tagjaival.

Kiskereskedelem-fejlesztés

A kerület és az agglomeráció települései számára is vonzó lakossági szolgáltatási környezet kialakítása hatékonyan segíti a kiskereskedelem fejlesztését is. A kereskedelem fejlesztésének legfontosabb helyszínei az Üllői úti városközpont és Pestszentimre városközpont akcióterületei, amelyek gazdasági potenciáljai egyelőre nem teljesen kiaknázottak.

A vonzó gazdasági környezet kialakításának eszköze az adókedvezmények nyújtása, a helyi és a térségi beszállítói-vállalkozói környezet lehetőségeinek feltárása, valamint a humán-erőforrások (oktatási-képzési feltételek) háttérének, a gazdasági és a humán-erő-fejlesztési

ágazatok együttműködésének, azaz a tudásalapú gazdaság és társadalom fejlesztési modelljének megteremtése is, melyek megvalósítása az Önkormányzat céljait erősíti.

Kulturális értékek, ipari műemlékek, kiskereskedelmi tradíciók feltérképezése tovább segíti a helyi kiskereskedelem megerősödését, a hagyományos kisiparosi környezet tudatosságának növelése, ezen gazdasági szereplők által nyújtott szolgáltatások és termékek iránti keresletet növeli.

Ferihegyi repülőtér gazdasági potenciáljának helyi kihasználása

A repülőtér regionális és európai jelentősége várhatóan tovább növekszik a légi forgalom dinamikus fejlődése miatt. A tágan értelmezett lokális gazdaság tekintetében – s a régiós programcentrumok ideájából kiindulva – Pestszentlőrinc-Pestszentimre ki kell használnia a légi szállításból adódó logisztikai szolgáltatásokra, nemzetközi tranzit-turizmusra alapozott szolgáltatások bővítésének lehetőségét (Budapest Ferihegy és Budapest Airport Rt. együttműködésével), amelyek együttesen katalizátor-szerepet játszhatnak a régió belüli gazdasági-szolgáltató centrum-szerep kialakításához.

Kerületmarketing kialakítása és fejlesztése

Pestszentlőrinc-Pestszentimrének mind gazdasága fejlesztéséhez, mind pedig a befektetői érdeklődés fenntartásához, az idegenforgalom fejlesztéséhez, a nemzetközi kapcsolatainak kiteljesítéséhez tudatos településmarketingre van szüksége. Ennek eszközei a releváns településadatok (vállalkozói- szolgáltatói kínálat, tudástérkép, stb.) mindenkor aktuális megléte és prezentálása, az átfogó, a kerület értékeit és hagyományait bemutató marketingkiadványok készítése, kiállítások szervezése, táblák kihelyezése, illetve az Európai Unió területén belüli eredményes szakmai hálózatépítés.

A település mind a helyi lakosság, mind az ide látogatók számára egyre szélesebb körű és színvonalasabb kulturális, szabadidős, illetve sport kínálatot nyújt. Egyes rendezvények országos hírnévre tesznek szert, hagyománnyá válnak, ami hozzájárul a települési imázs növeléséhez.

V.5. A városi élet minőségének – közszolgáltatások, rekreáció, kultúra, stb. – kulcselemeit érintő célok

Oktatás, nevelés

Az Intézkedési Terv kiemelt célja az, hogy Pestszentlőrinc-Pestszentimre oktatási szférája megtartsa a meglévő sokszínű oktatási kínálatát, a tartalmi megújulás révén korszerű pedagógiai elveken alapuló, minőségi oktatást biztosítson a kerületben.

A XVIII. kerület közoktatási rendszerének fő célkitűzései a következők:

- minőség és eredményesség, hatékonyság, méltányosság és esélyegyenlőség, átláthatóság és elszámoltathatóság, egyéni választás és sokféleség, stabilitás, illetve kiszámíthatóság, alkalmazkodóképesség.
- A kerületi oktatásfejlesztés koncepcionális fejlesztési elemei közül kiemelhető a versenyképesség és a társadalmi kohézió erősítése.
- A társadalmi kohézió belül az egyes oktatási szintek közötti együttműködési formák erősítésének fontosságát hangsúlyozzák –vagyis, hogy együttműködő partnerség kiépítését az óvodák, az általános és középiskolák valamint a szakképzés, a felsőoktatás és felnőttképzési intézmények képviselői között, annak érdekében hogy megalapozzák a gyermekek munkaerőpiaci alkalmazkodáshoz szükséges készségeit és képességeit.
- A versenyképesség, mint fő fejlesztési elem a tanulók versenyképes tudásának kialakítását és a jelenlegi rendszerre jellemző egyenlőtlenségek csökkentését emeli ki.

Az oktatás a jövőben is stratégiai fontosságú ágazat kell maradjon a kerület számára. Az oktatásnak különösen fontos szerep jut a kedvezőtlenebb társadalmi összetételű, alacsonyabb társadalmi státuszú településrészekben.

Egy eltérő jellegű, de nagyon nehéz kihívást jelent az Önkormányzat számára a Táncsics utcai iskola egyre fokozódó szegregációs tendenciájának megállítása, illetve visszafordítása. Az iskolában évről évre nő a roma származású tanulók száma, aminek hatására a nem-roma gyermekeket más iskolákba viszik el a szülők, annak ellenére, hogy az iskola igyekszik megfelelő oktatási kínálatot biztosítani. Az Önkormányzatnak meg kéne fontolnia, hogy preventívebb stratégia alkalmazása, például a roma gyermekek egy részének más iskolákba való irányítása. Ezt azonban nehezíti, hogy a többi iskola viszonylag nagy távolságra van az adott körzettől.

Rekreációs zöldterületek kihasználtságának növelése

A modern településeken egyre növekednek az aktív és kulturált pihenéshez, szórakozáshoz, kapcsolódáshoz, művelődéshez szorosan kötődő elvárások, melyek nemcsak a lakosság igényeit elégítik ki, hanem kiemelkedő szerepet játszhatnak a sokoldalú, új (gazdasági, szolgáltatási, innovációs) fejlesztések megtelepedésében is. E feladat magában foglalja a városi parkok és zöldterületek bővítését, a vendéglátás, művelődési intézmények eltérő lakossági-, és turista-igényekhez igazodó szegmenseinek összehangolt és ötletes fejlesztését, támogatását. Kiemelten érdemes támogatni a szabadidő értékes eltöltésével, a sporttal, az egészségtudatra neveléssel összefüggő piaci és civil kezdeményezéseket.

A kerület törekszik az öröklött környezeti problémák (Cséry-telep, laktanya területe) felszámolására, amelyhez mind a főváros, mind a kormányzat, mind az Európai Unió támogatást igénybe vesz.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre rendelkezik a pesti oldal legnagyobb összefüggő erdőterületével, az erdőterület minőségének, rekreációs lehetőségeinek növelésére további lépéseket kell tenni. A Halmi-erdő fejlesztése jelentős kihasználatlan rekreációs lehetőségeket rejt magában.

A kerületben található bicikli utak, illetve rekreációs biciklizésre alkalmas területek, útvonalak növelésével és azok kihasználtságával szintén a kerület rekreációs potenciálját, és az ehhez kapcsolódó gazdasági funkciókat lehet növelni.

Lakótelepek környezeti megújítása

A kertvárosi környezet alapvetően a családi házas övezetben dominál, de a kerület lakótelepei is jelentős zöldfelületi potenciállal rendelkeznek. A lakótelepek – mint a 70-es, 80-as évek lakóház építési programjai a mai igényeknek sok tekintetben nem felelnek, mint például a parkolás problémája, másrészt azonban az állami fejlesztések következményeként sokkal bőkezűbben bántak közösségi területekkel.

Ezek a zöldterületek azonban sokszor prérrik, kihasználatlanok, „senkiföldjét” alkotnak. A lakótelepek környezeti megújítása, a zöldterületek hasznosítása, a lakótelepeken a parkolás problémájának megoldása a környezeti minőség javítását jelenti.

A cél elérését a lakótelepek környezetének, a kerület identitáshordozó egységeinek közösségi központjainak, közparkjainak és közösségi együttlétre alkalmas területeinek hálózata létrehozása által kívánja megvalósítani az Önkormányzat.

A társadalmi tőke és a lokálpatriotizmus erősítése a közösségi élet színterein

A kerület elsősorban olyan lakófunkciójú városrész, amely korlátozott képességekkel bír a működő tőke bevonása terén, így a stratégia legfontosabb célja a kerületi lakosság, azaz az emberi erőforrás fejlesztése területén fogalmazható meg, illetve a környezeti és gazdasági fejlesztésnek is a lakosság, a lakóterületek életminőségének fejlesztését kell szolgálnia.

A kultúra és tudás ma már a modern gazdaság és társadalomfejlesztés motorja, a település és területfejlesztés egyik húzóereje. Pestszentlőrinc-Pestszentimrén az oktatási intézményrendszer tradíciói, az itt élő polgárok által megtestesített humánpotenciál olyan tőkét jelent, amelyre méltán lehet építeni egy regionális funkciókat is betöltő, hosszú távú humánerőforrás-fejlesztési stratégiát.

Helyi identitás erősítése

A közösséghez és a lakóhelyhez kötődés, az identitástudat, lokálpatriotizmus, valamint a társadalmi szolidaritás megteremtése érdekében a társadalmi kapcsolatok tudatos építésének célrendszere abból a meggyőződésből fogalmazható meg, hogy e nélkül nem lehet növelni az itt élők életminőségét és együttműködési készségüket sem.

A társadalmi tőke – amely a szolidáris és nyitott lakóhelyi közösségek megteremtésének fontos eszköze – erősítését az öntudatos, múltját ismerő és arra büszke polgárok közösségétől lehet csak elvárni. Ezért bővíteni kell a városrész történetének feldolgozására irányuló projekteket, a helyi médiában, az iskolákban szorgalmazni kell a helyismeretet ápoló műsorokat, vetélkedőket. Külön lehetőségként merülhet fel e téren a sajátos meghatározottságú kerületi városrészek (telepek), civil – városszépítő (építő, ápoló) szervezeteinek támogatása, illetve újabbak létrehozásának támogatása. A tudásalapú és digitális városprogramhoz kapcsolódva e feladatot is erősítheti a városrészeiről szóló információk, tudásanyagok internetes oldalakon való megjelenítése.

Idősek részére szabadidős és közösségi programok szervezése

A budapesti kerületek egyik legnagyobb problémája a lakótelepek előregedése, és a lakótelepek fiatal családok részére kialakított infrastruktúrájának a problematikája. A kerület életminőségének javítása érdekében az idősödő korosztály igényeinek is megfelelő szolgáltatások kialakítása, fejlesztése, elmagányosodásuk megelőzése érdekében programok illetve önkéntes tevékenységek kihasználásának megszervezésére van szükség.

Az időskorúak számára szánt szolgáltatási, szabadidő eltöltési kínálat bővítése, ellátásuk magasabb színvonalú megszervezése a felmerülő feladat.

Fiatalok számára vonzó és elérhető szabadidős programok, közösségi terek létrehozása; az oktatási rendszer korszerűsítése

Míg a felnőtt korosztályok számára a kertvárosi jelleg a munka utáni kikapcsolódást, a pihenés lehetőségét kínálja, addig a fiatal generációk részére ingerszegény a környezet. Ezt leküzdve, és a fiatalabb generációk – mint a kerület egyik fontos lehetőségének – megtartására törekedve az Önkormányzat kifejezetten hangsúlyosan kezeli a fiatalok részére az aktív és értelmes szabadidős tevékenységek lehetőségének kínálatát. Ez kulturális programok, mozi-fejlesztés illetve a sportolási helyszínek, események fejlesztésében nyilvánul meg leginkább.

A fiatalok szabadidő-eltöltése mellett, az oktatási intézmények minőségének és a munkaerőpiac szükségleteinek megfelelő fejlesztésére van szükség. A régió és a kerület munkaerő-piaci igényei meghatározzák, hogy a középiskolai és a felsőoktatási rendszereket milyen irányban kell fejleszteni, bővíteni. A legfőbb prioritás a jövőben az élethosszig tartó tanulás és aktív művelődés feltételeinek megteremtése, a közoktatás és a szakképzés minőségi javulása és produktivitásának növelése mellett, az együttműködésen alapuló rugalmas és adaptív oktatási struktúrák kiépítése és összehangolása. A piacorientált szakképzés megvalósításához meg kell teremteni a szakmai, vállalkozói fórumok és az oktatási intézmények közötti párbeszéd feltételeit, kerületi, fővárosi, regionális szinten is. A szakképzés és a felnőttoktatás, valamint a gazdaság közötti kapcsolatot erősíteni szükséges.

A már meglévő bázison kialakított szellemi potenciálon keresztül relatíve kisebb, projektekre ösztönző befektetésekkel kell támogatni mindazokat az innovatív pedagógiai kísérleteket (pl. korszerű alapkészség-fejlesztés, integrált nevelés, vállalkozói készségek oktatása, környezeti nevelés, európai dimenzió oktatása stb.) , amelyek képesek dinamikus fejlődési pályára állítani a helyi oktatási intézményrendszert, s ennek olyan hírverést, háttértámogatást adni, amelyik befektetők, kutatók, szakemberek figyelmét is felkeltheti.

A gazdasági fejlődés hatására a társadalmi polarizáltság csökken a településen. A jövedelmek közötti különbségek nem növekednek tovább, a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul. A jelenleg komoly problémát jelentő, ill. kezelhetetlennek látszó szociális feszültségek (hátralekko magas szintje, települési szegénytelepek, a roma kisebbség egy részével kapcsolatos problémák, lakótelepek felújítása) a kezelésükre indított szakmai programok segítségével enyhülnek. A gazdasági fejlődés okozta negatív hatásokra (szegények bevándorlása, szociális problémák térbeli koncentrációja, stb.) a szociális szféra a kapcsolódó szakmai területekkel együtt megfelelő megoldásokat dolgoz ki, így ezek nem fokozzák a jelenlegi kihívásokat.

A kerület civil szervezeteinek erősítése, közösségi értékek erősítése

Pestszentlőrinc-Pestszentimre hagyományait ápoló, jelentős tradíciókkal rendelkező városrész, a kerületi polgárok (idevalósiak és beköltözöttek egyaránt) büszkéek városukra, itt képzelik el gyermekeik jövőjét. Ez a kötődés jelentős társadalmi- szervező-fejlesztő energiákat szabadíthat fel a Jövőképben foglaltak megvalósításához. Ehhez támogatni kell a nagyszámú civil és szakmai szervezetet, tudatosan összefogni munkájukat, véleményeiket érvényesíteni az egyes programok megvalósításában.

A kerületben a helyi társadalmi partnerség intézményrendszere, a lokális civil társadalom megerősödik és ennek megfelelően a helyi identitástudat, lokálpatriotizmus is fejlődik.

V.6. Egyes városrészeket érintő, funkciómegosztásra vagy az ellátottság markáns változására irányuló célok

Pestszentlőrinc - Pestszentimre gazdasági, társadalmi és környezeti szempontok alapján a terület fő infrastrukturális rendszerei, úthálózata, funkcionális elkülönülései alapján különböző karakterű identitási körzetekre osztható fel. A kerületet átszelő forgalmas közlekedési hálózatok a kerület egyes részeit, egyes lehetséges identitáskörzeteit egymástól elszakítják. A feltáró főutak, az Üllői út és a Ferihegyi út, illetve a két vasútvonal keresztbe szeli a kerületet, ezzel a kerület egyes részei közötti könnyű és akadálymentes fizikai és mentális közlekedést gátolva. Ezeknek a közlekedési tengelyeknek a fejlesztése azonban leginkább a fővárosi Önkormányzat illetve az állam feladata. A stratégia megvalósításában a kerület szerepét ezen hosszirányú tengelyekre merőleges fejlesztések határozzák meg, a kerület belső részeinek feltárása által.

VI. Akcióterületek

VI.1. Pestszentimre városközpont funkcióbővítő rehabilitációja

VI.1.1. Stratégiai illeszkedés a kerületi IVS-be

a) Előzmények:

Pestszentimre városrész közvetlenül szomszédos Gyállal, valamint Soroksárral és a problémáik is közel azonosak. Elsősorban lakó funkcióval rendelkezik, amihez a szükséges szolgáltatások csak részben épültek ki, és éppen Pestszentimre városközpont esetében meglehetősen hiányosak. Erőközpontként a városrészt elválasztó, de ugyanakkor a szomszédos településekkel összekötő Nagykőrösi út jelenik meg. Pestszentimre rendelkezik Művelődési Központtal, sport-központtal (Sport Kastély), postával és könyvtárral is. A helyi lakosság erőteljes „szentimrei” identitástudattal rendelkezik. A városrész északi részén található egy telepszerűen beépített terület is, az Alacskai úti lakótelep, amely még a 90-es években indult növekedésnek és Ganzkertvárost választja el Pestszentimrétől.

Alacskai úti lakótelep

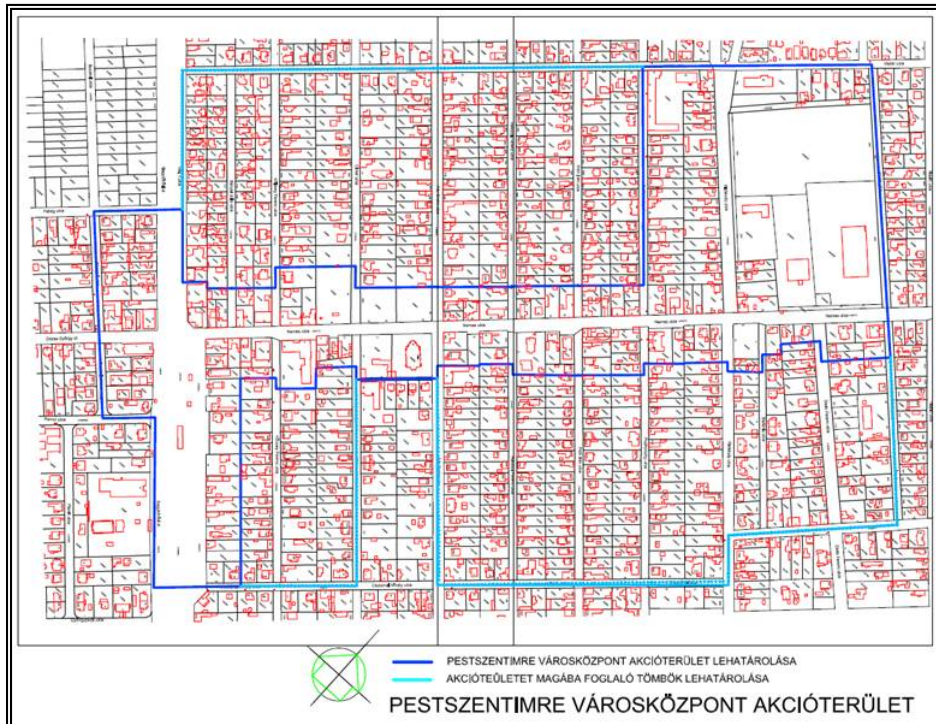


Pestszentimre városközpont

b) Az illeszkedési pontok:

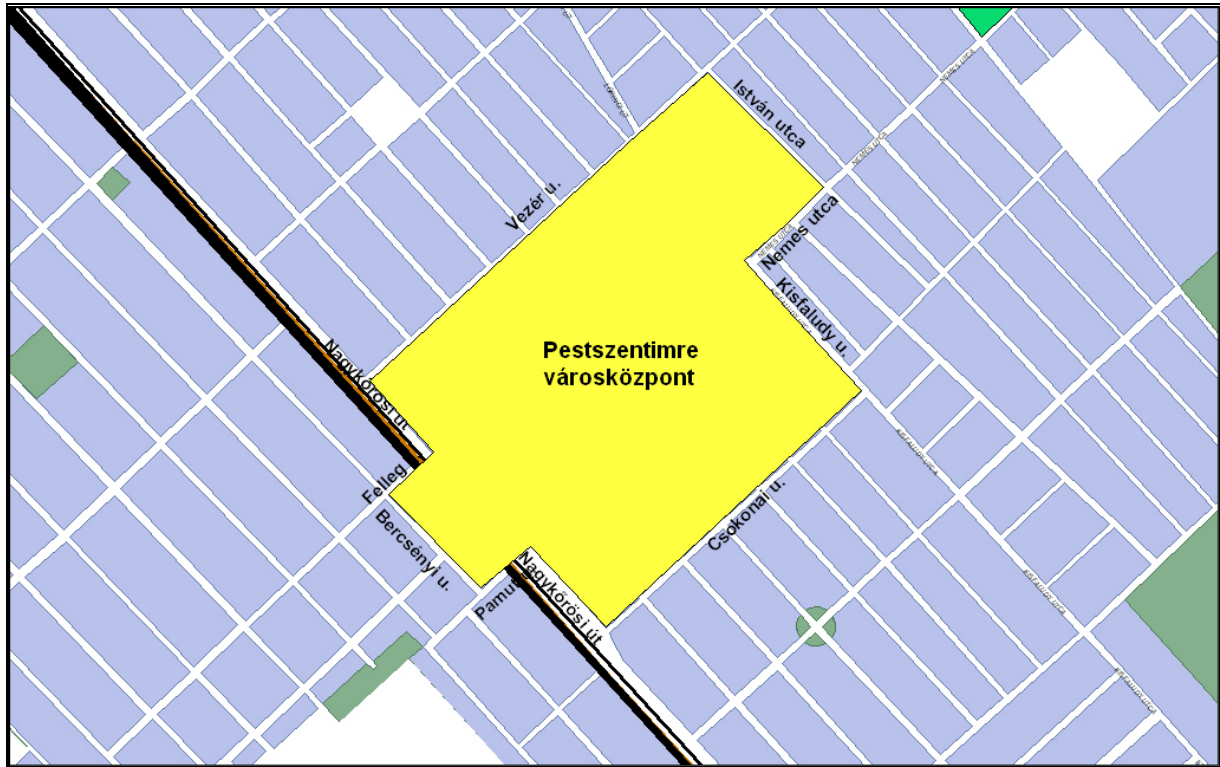
- Átfogó cél: A lakosságszám 110 000 fő alatt stabilizálódik (a kerület egészében), melyből a jelenlegi fejlesztés mintegy 15 000 főt érint. A központi funkciók kibővítésével a területen áthaladó napi ingázók is bekapcsolhatóak a városrész életébe.
1. A társadalmi tőke és a lokálpatriotizmus erősítése a közösségi élet színterein.
 - a. Helyi identitás erősítése
 2. Gazdaságfejlesztés a lakosság igényeit és az agglomerációs együttműködés lehetőségeit figyelembe véve.
 - a. Az Üllői úti városközpont és Szentimre városközpont funkcióbővítő beruházásai megvalósulnak.

VI.1.2. A városfejlesztési akcióterület lehatárolása



3. Pestszentimre városközpont akcióterülete
4. A területet a Vezér, István, Csokonai, Nagykőrösi utak, utcák határolják.
5. Az akcióterületet teljes egészében belterület, kiterjedése 503 000 m².
6. A fejlesztések által közvetlenül érintett lakosság létszáma – 15 000 fő (helyi lakosság mintegy 80%-a)

Közvetve érintettek: Pestszentimre városrész lakói (kerekítve 22000 fő) és a területen áthaladó több közösségi közlekedési reláció nem helyben lakó) használói. Számuk együttesen 25-30 ezerre tehető naponta.



Pestszentimre városközpont akcióterülete

VI.1.3. Rövid helyzetelemzés a meglévő állapotokról

- Társadalmi-gazdasági állapot:

Lokálpatrióta szellemiséggel rendelkező, mintegy 22 ezres közösség, amely ápolja identitását és tevőlegesen alakítja saját összetartozás érzését. Közepes társadalmi státuszú lakosság, amelynek alapvetően határozza meg társadalmi helyzetét a városszövetben elfoglalt helyzete és a telkek mérete. A 2001-es KSH adatok szerint a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül ebben a városrészben a Havanna telepet követve a 2. legmagasabb a XVIII kerület egészét vizsgálva.

Jelentősebb gazdasági aktivitás csak a fő útvonalak mentén található, a lakó és gazdasági funkcióval rendelkező területek markánsan különválnak egymástól. A nagyobb, összefüggő lakóövezeti területek zárt körzeteket alkotnak. A Nemes utca mentén, Pestszentimre városközpont felé haladva jelennek meg a lakófunkcióra szolgáló alacsony építésű családi házakban a kereskedelmi és szolgáltatói funkciók.

- Műszaki-fizikai és környezeti állapot:

Családi házas jellegű lakófunkcióval rendelkező terület, falusias térség, amely két jelentős közlekedési folyosóra, a Nemes utcára, valamint a Nagykorösi útra fűződött fel. A városrészt kettészeli az áthaladó vasútvonal, amely mintegy 3 kilométeren csupán 5 ponton átjárható. Alapvetően tehát lakófunkció jellemzi a városrészt, azonban a Nemes utca és a Nagykorösi út csomópontjában található egy kezdetlegesen kiépült központi mag, amely sok szempontból nem tudja betölteni városrész központi funkcióját.

- Piaci viszonyok és igények:

A Sport Kastély tömbje, a rajta lévő létesítményekkel együtt gyakorlatilag teljes egészében az Önkormányzat tulajdona. Itt kapott helyet tehát a rendezvénycsarnok, egy általános iskola, egy óvoda-bölcsőde és egy uszoda is, természetesen az ezekre épülő egyéb infrastrukturális-szolgáltató elemekkel (park, sétány, futball-pálya, stb.). Itt elsősorban a meglévő elemek jobb és átfogóbb hasznosítása az elsődleges cél. A további területeken - különösen a tervezett szolgáltatási színvonal emelés tekintetében - a magántulajdon aránya jelentős. Így e részeken a közterületek megújulása révén várható a gazdasági környezet olyan előnyös változása, ami a magántőke számára vonzó feltételeket kínál a betelepülésre. Végül a terület túlsó végén elhelyezkedő PIK (Pestszentimrei Községi Ház) szerepe jelentős, ami a benne szervezett oktató és kulturális kínálat révén kap hangsúlyt a városrész és az akcióterület életében.

- A vonatkozó szabályozási terv áttekintése:

A területre két, de a teljes területet egységesen kezelő szabályozási terv vonatkozik. Az SZT-k már eleve a terület megújítását célzó és a hiányzó közösségi és városszolgáltatási funkcióit megalapozó szempontok figyelembe vételével készültek, így azok módosítására, változtatására nincs szükség.

- Megelőző városrehabilitációs tevékenységek:

E területen sem most kezdődik (kezdődne) meg a rehabilitációs tevékenység. Eddig az alábbiakat fontos kiemelni:

- műszaki téren: 2007-ben került megnyitásra a Sport Kastély, mint Szentimre (és az egész kerület és vonzáskörzete) legnagyobb alapterületű, befogadó képességű és a legtöbb funkciót magába foglaló sport-, szabadidő- és rendezvénycsarnoka. Bár az elnevezés némileg fellengzősnek tűnhet, de valóban "főúri" környezetet ad a létesítmény minden sport és kulturális tevékenységnek. Az Önkormányzat a mai - korszerűnek tekintett - finanszírozási módok egyikét, egy PPP konstrukciót vett igénybe a Sport Kastély létrehozásához.

A területen egy uszoda is található, amit az Önkormányzat ugyancsak nemrég újított fel. Mindezekkel egyidejűleg a területen található - ide nem illő és erősen leromlott állagú - épületállományt elbontatta és a területet parkosította, majd megnyitotta a közhasználat céljára. A területen nem csak az adott létesítmények, de a felhasználók kényelmét szolgáló parkolók, új útburkolatok, egy Szent Imre mellszobor is elkészültek, valamint a közműhálózat is teljes felújításra (és felbővítésre) került.

- környezetvédelem területén: A Sport Kastély körüli terület parkosítása, valamint a lakossággal közösen, évenkénti rendszerességgel elvégzett szemét takarítási akció, amit feltétlenül meg kell említeni. Ugyancsak javította a lakókörnyezet állapotát, hogy a Nemes utcára merőleges kisebb utcák forgalom-csillapított övezetbe kerültek.

- társadalmi kohézió területén: A Sport Kastélyban a Sportszerű Kht. (Önkormányzati sport- és kulturális tevékenységet folytató és szervező cég) által megszervezett rengeteg program mellett legalább akkora súlyú a lakosság önszerveződése (civiliek, baráti körök) útján létrejövő, illetve a csak egyszerű üzleti hasznosítás útján idehozott rendezvény.

7. • A tulajdonviszonyok:

8.	Cím	9.	Hrsz.	10.	terület m ²	11.	tulajdon	12.	státusz	13.	Hasznosítás
14.	Nemes 58.	15.	140482/4	16.	7093	17.	öko	18.	beép	19.	rekonstrukció
20.	István 36/d.	21.	140482/5	22.	13235	23.	öko	24.	beép	25.	rekonstrukció
26.	Kisfaludy 33/a.	27.	140490	28.	1241	29.	öko	30.	beép	31.	rekonstrukció
32.		33.	140491	34.	2625	35.	öko	36.	beép	37.	rekonstrukció
38.	Címer 90.	39.	140694	40.	3563	41.	öko	42.	beép	43.	rekonstrukció
44.	Vasút 48/b.	45.	140767	46.	442	47.	öko	48.	beép	49.	rekonstrukció+bővítés
50.	Vasút 48/a.	51.	140766	52.	893	53.	öko	54.	beép	55.	rekonstrukció
56.	Nemes 11	57.	144362	58.	554	59.	öko	60.	üres	61.	Intézmény
62.	Nemes utca	63.	140477	64.		65.	öko	66.	út	67.	út-rekonstrukció
68.	Vasút utca	69.	143221	70.		71.	öko	72.	közt	73.	közterület-rekonstrukció

VI.1.4. Az Akcióterületi Program

a) A program projektjei pénzügyi tervjavaslattal

Sorszám	Tételek	Költség Ft
KIADÁSOK		3 082 783 389
I. ROP pályázat - funkcióbővítés, megerősítés		1 090 800 714
	Városkép (ERFA)	797 880 714
	1. Pestszentimrei Községi Ház (PIK) felújítása	179 880 000
	2. Pestszentimrei Községi Ház funkcióbővítése szomszédos ingatlanon, szolgáltatóház felújítása	35 280 000

	3. Önkormányzati épület építése	265 920 000
	7. Hősök tere felújítása, szoborpark kialakítása	0
	6. Vezér utcai Gyöngyszem Óvoda felújítása	40 560 000
	5. Kastélydombi Általános Iskola felújítása	81 120 000
	4. Tanuszoda átépítése, bővítése	100 000 000
	11. Pestszentimrei baptista imaház felújítása	19 617 564
	12. Pestszentimrei római katolikus templom felújítása	62 700 001
	13. Pestszentimrei református templom felújítása	12 803 149
	Közlekedésszervezés, infrastruktúrafejlesztés (ERFA)	265 800 000
	8. Nemes utca közlekedési fejlesztése	162 000 000
	9. Nemes utca közterület átalakítása, fejlesztése	65 400 000
	10. Vasút utca P+R parkoló kialakítása - I. ütem	38 400 000
	Helyi gazdaságfejlesztés (ERFA)	23 520 000
	2. Pestszentimrei Községi Ház funkcióbővítése szomszédos ingatlanon, szolgáltatóház felújítása	23 520 000
	Promóció (ERFA)	3 600 000
	14. Helyi környezettudatosság elterjesztését segítő tájékoztatási, szemléletformálási akciók szervezése	3 600 000
	Előkészítése költségei	51 720 000
	Igényfelmérés, piackutatás	0
	Integrált városfejlesztési stratégia	6 000 000
	Előzetes akcióterületi terv	3 000 000
	Akcióterületi terv	3 000 000
	Üzleti terv	0
	Környezeti hatásvizsgálat	0
	Tervezési dokumentumok (engedélyezési terv, kiviteli terv)	28 560 000
	Közbeszerzési dokumentáció elkészítése	11 160 000
	A hatóságok és a lakosság tájékoztatása	0
	Egyéb	0
	Projektmenedzsment költségei	50 262 675
	Bér és járulék	3 222 675
	Projekt menedzsment tevékenységhez külső szervezet igénybevétele	47 040 000
	Pénzügyi műveletek költségei	
	II. Az akcióterületi fejlesztés hatásaként a magánszféra által megvalósítani tervezett projektek	450 000 000
	Nemes u. 22. sz. alatti szolgáltatóház építése	450 000 000
	III. Az akcióterületi fejlesztés hatásaként a közszféra által megvalósítani tervezett projektek	1 540 000 000

	Szakorvosi rendelő építése	0
	Vasútállomás környékének átépítése (P+R parkoló építés - II. ütem)	80 000 000
	Vasút u. - Nemes u. - Kölcsey u. közötti tömbrészt teljes rehabilitációja	520 000 000
	Postaépület melletti üzletsor átépítése, fejlesztés	195 000 000
	Volt háziorvosi rendelő épületének bontása, területhasznosítás	50 000 000
	Gyermekeorvosi rendelő homlokzat felújítása, tetőtér beépítése, funkcióbővítése	25 000 000
	Sportkastély melletti szabadterületen focipálya építés	50 000 000
	Kisfaludy u-i parkoló építés	20 000 000
	Kisfaludy utca, Nemes utca találkozásánál közpark építése, meglévő épületek bontásával	400 000 000
	Vezér utca – István utca – Gyöngyszem Óvoda közötti területen bölcsőde építése	0
BEVÉTELEK, FORRÁSOK		3 322 183 389

VI.1.5. Indikátorok

- Támogatással létrejött új munkahelyek száma:
 - o Létrejövő új munkahelyek száma: 20, amelyből nő 14 fő.
- Városrehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága: 758 ha
- Támogatással érintett lakosok száma a rehabilitált településrészekben: 1801

- Pestszentimrei Községi Ház funkcióbővítése szomszédos ingatlanon, szolgáltatóház felújítása: 250 m²
- Önkormányzati közintézmények felújítása, funkcióbővítése (óvoda, iskola, uszoda): 3 db
- Hősök tere felújítása, szoborpark kialakítása: 350m² zöldfelület;
- Templomok felújítása (Ref. Kat. Baptista): 2 db templom felújítása;
- Vasút utca P+R parkoló kialakítása – 300 db parkoló;
- Közlekedés-infrastruktúrafejlesztés; forgalomcsillapítás a Nemes utcán – 30%-al kisebb forgalom;

Cél/részcél	Mutató neve	Típusa (output / eredmény)	Mérték- egység	Bázisérték	Célérték elérésének időpontja	Célérték az 5 éves fenntartási időszak végén	Mutató forrása	Mutató m- ods- gyak
	Forgalomcsillapított zónák nagysága	output	m2				Kedvezményezett jelentései	
	Megnövekedett zöldfelületek nagysága	output	m2				Kedvezményezett jelentései	
	Őshonos növényfajok alkalmazásának százaléka	output	%				Kedvezményezett jelentései	
	Támogatásból felújított tárgyi, építészeti, műemléki értékek száma	output	db				Kérdőíves felmérés	
	Akadálymentesített épületek száma	output	db				Kedvezményezett jelentései	
	A támogatott projektek eredményeként elért energia megtakarítás	eredmény	GJ				Kedvezményezett jelentései	
Kiskereskedelmi funkciók megerősítése, magánberuházások ösztönzése	A konstrukció által teremtett munkahelyek száma	eredmény	db	0		10	Önkormányzati nyilvántartás, építési naplók	
	Magántőkéből megvalósuló beruházások összértéke	eredmény	millió Ft	0		500	Kedvezményezett jelentései	Az akció- mő- vállalkoz- közötti ala
Közösségi programok fejlesztése	Közösségi, kulturális, sport és szabadidős programokban résztevők száma	eredmény	fő				Kedvezményezett jelentései	A Pests- Közösség- a Pests- Sportka- közötti ala
	Közösségi, kulturális, sport és szabadidős programok száma	output	db				Kedvezményezett jelentései	A Pests- Közösség- a Pests- Sportka- közötti ala
	Helyi foglalkoztatási kezdményezésekbe bevonott hátrányos helyzetű emberek száma	output	fő	0		30	Kedvezményezett jelentései	
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	output	fő	0			Kedvezményezett jelentései	

Pestszentimre városközpont akcióterület indikátortáblája

VI.2. A Pestszentlőrinc városközpont rehabilitációs programja

VI.2.1. Stratégiai illeszkedés a kerület IVS-ébe

a) Előzmények:

Az Üllői út a kerület saját élete szempontjából legfontosabb közlekedési tengelye. Az út központi szakasza mellett alakult ki a település városközpontja, amely a közhatalom, de a kulturális élet intézményeit is magában foglalja. A rendszerváltás utáni privatizáció és kereskedelemfejlesztés még csak részben terjedt ki erre a területre és csak csekély mértékben újult meg, alakult át a főútvonal közvetlen környezete. Az alacsony beépítettségi szint, a sok üres telek, az alulhasznosított ingatlanok viszonylag nagy száma nem csak lehetővé, de kívánatosá is teszi, hogy jelentős piaci jellegű fejlesztések valósuljanak meg, és lényeges közösségi források bevonása nélkül váljon lehetővé a városközpont rekonstrukciója és ezzel párhuzamos revitalizációja.

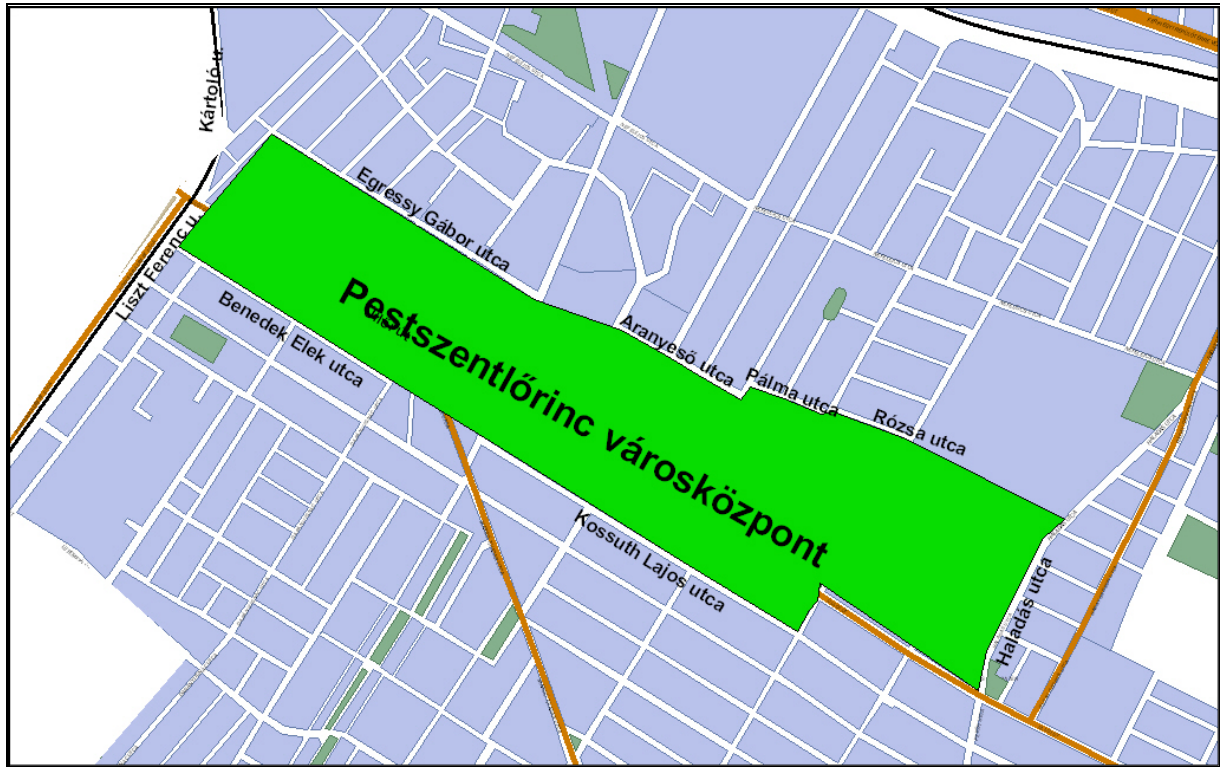
b) Az illeszkedési pontok:

Átfogó cél: A lakosságszám 110 000 fő alatt stabilizálódik (a kerület egészében) valamint a gazdaságfejlesztés a lakosság igényeit és az agglomerációs együttműködés lehetőségeit figyelembe véve. Cél továbbá, hogy az Üllői úti városközpont funkcióbővítő beruházásai megvalósuljanak

VI.2.2. A városfejlesztési akcióterület lehatárolása

- Az akcióterület az Üllői út mentén található, és a kispesti kerülethatártól a Polgármesteri Hivatal épületéig terjed.
- Az akcióterületet teljes egészében belterület, kiterjedése 18000 m².
- Az akcióterületnek lakossága az utóbbi időszak tervszerű ingatlan-beruházásai következtében mintegy 12 ezer főre tehető, de mint kerületközpont a kerület 97 ezres lakosságának túlnyomó részét napi szinten kiszolgálja.

Végül közvetve érintettek a szomszédos Vecsés és Üllő lakói is, akik a terület kereskedelmi, államigazgatási (pl. okmányiroda) szolgáltatásait igénybe veszik.



Pestszentlőrinc városközpont akcióterülete

VI.2.3. Rövid helyzetelemzés a meglévő állapotokról

- Társadalmi-gazdasági állapot:

A területen lakó népesség társadalmi megoszlása rendkívül vegyes, de alapvetően a rendezett gazdasági viszonyok között élők és a magasabb iskolázottságúak alkotják, ami arra vezethető vissza, hogy az igényesebb (és újabb) nem családi-házassági lakóingatlanok (alapvetően soklakásos társasházak) ezen a környéken (de annak csak egy jól behatárolható kisebb részén) találhatók. A kerület legmagasabb kereskedelmi és szolgáltató ellátottsággal rendelkező része ez, de a színvonalbeli különbségek hihetetlenül nagyok és a vállalkozások területi megoszlása is rendkívül egyenlőtlen. Alapvető elvárás és szempont, hogy ez az egyenlőtlenség úgy szűnjék meg, hogy a betelepülő és megújuló vállalkozások révén több és magasabb színvonalú szolgáltatást vehessenek igénybe a kerület lakosai.

- Műszaki-fizikai és környezeti állapot:

Ami a társadalmi-gazdasági állapotok sajátos megoszlására igaz volt, ugyanolyan igaz a műszaki-fizikai állapotokra is. Miközben ez a kerület egyetlen városi kötőpályás közlekedési hálózati elemének a terepe, aközben annak műszaki állapota jónak - de akár kielégítőnek is - semmiképpen sem mondható. Bár az Üllői út burkolat-rekonstrukcióját a főváros megindította, az útnak a mai napig vannak olyan részei, ahol közcserő nem található és az összegyűlő csapadékvizek egy magánterületen lévő nyílt színi szikkasztóba futnak le. Az út két oldalán lévő zöldfelületek, főleg az akcióterület kispesti felőli részén erősen leromlottak, elhanyagoltak, helyenként hiányosak. A környező épület-állomány egy része felújításra mind műszaki-gazdasági, mind funkcionális okból alkalmatlan, ugyanakkor e területen található a

város pillanatnyilag legkorszerűbb telepszerű lakóparkja is, ahol a földszinti részeken szolgáltatások, alattuk mélygarázs található és a terület lezáró eleme a Lőrinci piac modern és minden ilyen jellegű igényt kielégítő épületegyüttese.

- Piaci viszonyok és igények:

A szükséges közszolgáltatások mindegyike megtalálható a területen (közpark, kötőtpályás és közúti közösségi közlekedés, állam- és Önkormányzati igazgatás, Lőrinci Sportcsarnok, körzeti és szakorvosi rendelőintézeti komplexum, gimnázium, általános iskola, óvoda és bölcsőde, stb.) és a szolgáltatás és kiskereskedelem is teljes spektrummal jelenik meg. Míg azonban a közszolgáltatások legtöbbjének szolgáltató jellege és színvonala jelentős emelésre szorulna, addig a magánszféra által nyújtott kényelmi szint nem csak emelendő, de alaposan átalakítandó és bővítendő is.

- A vonatkozó szabályozási terv áttekintése:

A terület visszamaradott állapotának leginkább döntő oka az a fővárosi szabályozás, ami ezen a szakaszon a főút 50 m-es kiszabályozási szélességét írta (írja) elő immár több évtizedre visszamenően, ám e kiszabályozásra ténylegesen a főváros sosem tett lépéseket, ellenben tilalom alá helyezte a terület egészét. E tilalomnak a rendszerváltás nyomán formálódó jogállamiság megszüntette az alapját, de a főváros továbbra sem tette meg, hogy a területre egy egységes szabályozást alkosson. Ennek - nem csekély - anyagi és társadalmi terheit végül az Önkormányzat magára vállalta és megalkotta a terület SZT-jét (valójában több a területre vonatkozó SZT-t). Mára e tekintetben - legalább jogi - akadályok nem állnak a rehabilitáció útjába.

- Megelőző városrehabilitációs tevékenységek:

Az Önkormányzat három, egymással összehangolt úton indult el a terület megújításának érdekében:

a) Kisajátította a Thököly utcától a Balassa utcáig terjedő teljes tömb szélességű területet, ahol a területet teljes egészében szanálta, majd pályázati úton, az immár intenzív beépítésre kiszabályozott területet építő, ingatlan-fejlesztő vállalkozásoknak eladta. Itt a beépítés már jelentősen előrehaladt. Ugyancsak ide sorolható, hogy a régi piacot megszüntetve annak területét is szanálta, kiszabályozta, és most szintén pályáztatja beépítés céljából.

b) Az Önkormányzat vagyonkezelő és városfejlesztési társasága az Üllői út mentén lévő saját, illetve Önkormányzati tulajdonú ingatlanainak szanálása és a tömbszélességben határoló ingatlanok felvásárlása útján egy-egy tömb megújítására törekszik. Első elemeinek egyike az a szolgáltató ház, ami az Önkormányzat hivatali épületével szemközt kapott helyet.

c) Egyes közszolgáltatások emelt színvonalú megvalósítása a magántőke bevonásával. Erre példaként a Lőrinci Piac hozható fel. Itt az ingatlan (ami egy bányaterület rekultivációja útján alakult ki) továbbra is Önkormányzati tulajdonban van, míg az épület magántőkéből épült fel és az üzemeltetést is magánvállalkozás végzi.

- A tulajdonviszonyok:

Cím	Hrsz.	terület m ²	tulajdon	státusz	Hasznosítás
Üllői 323.	151931	1248	öko	üres	Vállalkozói
Üllői 325.	151932/1	898	öko	beép	Vállalkozói
Üllői 327.	151932/2	1397	öko	üres	Vállalkozói
Üllői 337.	151938	875	öko	beép	Vállalkozói
Üllői 361.	152071	1074	társasági	beép	vagyonkezelő
Margó Tivadar 2.	152165	979	öko	beép	Vállalkozói
Üllői 389/a.	150883/2	442	öko	beép	Vállalkozói
Üllői 391.	150882	1012	öko	beép	vállalkozói
Baross 2.	150832	991	öko	beép	vállalkozói
Baross 4.	150833	720	öko	beép	felújítás
Üllői 443-447.	150821	2471	vegyes	beép	vállalkozói
	150822		vegyes	beép	vállalkozói
	150823		vegyes	beép	vállalkozói
Üllői 517.	149920	1406	öko	beép	vállalkozói

• A tulajdonosi, együttműködési szándékok vizsgálata:

Itt nem annyira az együttműködési szándék a kulcsszó, mint inkább a megfelelő ingatlanfejlesztési környezet megteremtése. Amennyiben az infrastrukturális és szabályozási környezet kialakul, úgy van (lesz) elegendő pályázó ingatlanfejlesztő. E környezet megteremtése érdekében a Vagyon18 Zrt. munkatársai folyamatosan szondázzák az ingatlanviszonyokat mind a tulajdon, mind az érték tekintetében és aktívan együttműködnek az Önkormányzat főépítési és beruházási és vagyongazdálkodási irodájával. A területen a szanálás, pályáztatás folyamatos, de a Vagyon18 Zrt. építési, felújítási tevékenysége is tetten érhető.

VI.2.4. Az Akcióterületi Program

a) A program projektjei

Projekt	Összes telekterület (m2)	Az összes telekterületből teljesen/vagy részben Önkormányzati tulajdonban van	Beépíthetőség	Szintterület (m2)
Ü1 tömb	4953	71,5%	zárt sorú	12383
Ü2 tömb	1297	67,5%	zárt sorú	3243
Ü3 tömb	2673	40,2%	zárt sorú	6683
Ü4 tömb	1377	71,1%	zárt sorú	3443
Ü5 tömb	2410	60,3%	zárt sorú	6025
Ü6 tömb	2702	60,3%	zárt sorú	6701
Ü7 tömb	3542	71,6%	zárt sorú	8630
Ü8 tömb	2616	53,7%	zárt sorú	6540

• **A közsféra fejlesztési feladatai az akcióterületen:**

- Régi piac területének előkészítő munkái a beépítéshez történő elidegenítés céljára,
- Az Üllői út két oldalán lévő burkolatok rekonstrukciója, sétányszerű kiépítése,
- A fasorok és egyéb zöldfelületek megújítása, új zöldfelületek kialakítása,
- Ü1-Ü8 tömb fejlesztési alapjainak lerakása és szanálása saját, vagy magán-szférával közös beépítés céljából,
- Az Üllői úti "régi párház" teljes felújítása és megnyitása okmányirodaként az állampolgárok részére,
- A kötöttpályás közlekedés rendszerelemeinek teljes rekonstrukciója - ez nem kerületi hatáskör, de nélkülözhetetlen eleme a megújulásnak,
- Az Önkormányzat szűkössé vált épületének bővítése tetőtér beépítés útján, ez a szolgáltatási színvonal emelkedésével kell járjon.

• **A közsféra fejlesztését követő, a magánszféra által megvalósítandó projektek**

- további telepszerű lakásépítés, ingatlanfejlesztés a pályázati úton megvásárolt ingatlanokon
- részvétel a Vagyon18 Zrt. építési projektjeiben,
- az egyéb épületállomány egyre növekvő ütemű megújulása az előbbi tevékenységek szívértésának következményeképpen,
- további kiskereskedelmi és szolgáltató vállalkozások betelepédése a területre.

VI.2.5. Indikátorok

- Városrehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága: 160 ha
- Támogatással érintett lakosok száma a rehabilitált településrészekben: 3500 fő

- piac területének önkormányzati felújítása: 300 m² felújított homlokzat,
- Az Üllői út két oldalán lévő burkolatok rekonstrukciója, sétányszerű kiépítése: 12 500 m² felújítása;
- A fasorok és egyéb zöldfelületek megújítása, új zöldfelületek kialakítása: 2 db új fasor az Üllői út mentén, új zöldfelületek 1200 m²;
- Az Üllői úti "régi pártház" teljes felújítása és megnyitása okmányirodaként az állampolgárok részére,
- A kötőtpályás közlekedés rendszerlemeinek teljes rekonstrukciója
- Az Önkormányzat épületének bővítése, tetőtér beépítés útján, szolgáltatási színvonal emelkedése.

VI.3.Havanna lakótelep szociális városrehabilitációs akcióterület

VI.3.1. Stratégiai illeszkedés a kerület IVS-ébe

a) Előzmények:

A Havanna integrált szociális városrehabilitáció elsődleges célja az iparosított technológiával épült Havanna lakótelep társadalmilag és fizikailag is leromlott, szegregációs jegyeket magán viselő terület.

b) Az illeszkedési pontok:

Átfogó cél: A kerület lakói számára minél magasabb életminőséget nyújtó gazdasági, társadalmi és környezeti feltételek megteremtése. A társadalmi tőke és a lokálpatriotizmus erősítése a közösségi élet színterein keresztül jelenik meg a Havanna lakótelep szociális városrehabilitációja és energiatakarékossági szempontból történő megújítása.



A Havanna lakótelep akcióterület lehatárolása

A Havanna lakótelep lehatárolása

- A területet a Baross, Kolozsvári, Barcsay, Vörösmarty, Reviczky, Bartók, Margó utcák által határolt.
- Az akcióterület teljes egészében belterület, kiterjedése: 86,482 ha.
- Az akcióterület lakossága 17051 fő, akik közvetlenül érintettek a fejlesztésekben. Közvetve érintettek: a terület közvetlen környezetében lévő városrészek lakói, a területre látogató más kerületek lakossága és a területen áthaladó több közösségi közlekedési reláció használói. Számuk több ezerre tehető naponta.

VI.3.3. Rövid helyzetelemzés a meglévő állapotokról

- Társadalmi-gazdasági állapot:

Lakosság: Összesen 17051 fő. A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában a 2001-es KSH adatok szerint mind a városrészek esetében, mind pedig az akcióterületek esetében ebben a városrészben a legalacsonyabb. Mindezt befolyásolja a lakások mérete és a lakótelep rossz városi megítélése. A lakások nehezen eladhatóak, magas a fenntartási költségük, így jellemzően az alacsonyabb státuszú lakosság lakja. Ezt bizonyítja a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (12,4 %) az aktív korúakon belül. A városrészt alapvetően középkorú lakosság lakja, amely beköltözésekor - 20-22 évvel ezelőtt - fiatal munkaerőnek számított. A következő 10-15 évben ez a népesség át fogja lépni a 62-65 éves kort, s ez komoly problémákhoz vezethet majd mind a magas lakásfenntartási

költségek (kontra alacsony nyugdíjak), mind pedig a lakótelep gyors elöregedése miatt. Sok esetben a fiatal családok első lakásukat a Havanna lakótelepen vásárolják, majd pedig anyagi körülményeik javulása után egy magasabb státusszal bíró környékre költöznek. A Havanna lakótelep rossz társadalmi konnotációi alapján, megbélyegzett lakóterület.

- Műszaki-fizikai és környezeti állapot:

Az épített környezet kialakítását az 1970-es évek végén, valamint a nyolcvanas évek derekán folytatták le. Azóta a területen átfogó rekonstrukció, vagy rehabilitáció nem történt, csupán több, de pontszerű fejlesztésről beszélhetünk. (Kondor Béla sétány egyes részeinek burkolatcseréje, az AGAPÉ gyülekezet épületének rekonstrukciója, stb...) A lakóházak műszaki-fizikai állapota közepes, esetenként erősen leromlott.

Sportpálya a Havanna lakótelepen

A Havanna lakótelep környezeti állapota változatosnak mondható. Az úszótelkek, valamint a közterületek állapota közepes, vagy rossz. Az előkertek állapota a lakóközösségek hozzáállásától függően igen vegyes a kimondottan elhanyagoltaktól a példásan rendbetartottakig.

- Piaci viszonyok és igények:

A nagyszámú lakosság mindennapi szükségleteit kielégítő kereskedelmi és szolgáltatói funkciók közepesen, illetve a közszolgáltatók erős jelenléte jellemzi. A lakások jellemző négyzetméterárai a budapesti átlag alatt vannak.



- A vonatkozó szabályozási terv áttekintése:

A teljes akcióterületet egyetlen szabályozási terv fedi le, amely a változó jogszabályi környezetnek megfelelően karbantartásra került a főépítési irodához. A lakóteleppel nagy népessége és negatív ismertsége okán az Önkormányzat folyamatosan és kiemelten foglalkozott a rendszerváltást követő időszakban, így az akciótervi elképzelések nem újdonságként jelentek meg, hanem a tervszerű és koncepciózus programalkotás eredményeképpen a vonatkozó szabályozással teljes összhangban vannak, azzal harmonizálnak.

- Megelőző városrehabilitációs tevékenységek:

Az Önkormányzat saját és - esetenként - a lakosság részéről is önerőt igénylő ügyekben, a gazdasági teherbíró képessége mértékéig széles körben folytatott rehabilitációs tevékenységet:

- műszaki téren: a panel-program keretében megkezdődött a paneles technológiával felhúzott lakóépületek korszerűsítése, amely elsősorban a homlokzat utólagos hőszigetelésére és a homlokzati nyílászárók cseréjére terjed ki, de a fűtési rendszer racionalizálása és hőenergia mérése is napirenden van. Ugyancsak műszaki jellegű feladat volt a területet átfogó Kondor

Béla sétány egyes részeinek újraburkolása, felújítása is, de idesorolható a lakóépületek körül egyes részeken új gépjárműparkolók kiépítése azon területek egy részén, ahol a megnövekvő gépjármű állomány miatt - a ráparkoló autók okán - a növényzet elpusztult és a terület leromlott. Végül a lakótelepen lévő játszóterek és sportpályák időről-időre történő felújítása is műszaki feladatként jelentkezett.

- környezetvédelem területén: Egyes területek újraparkosítása, valamint a lakossággal közösen végzett faültetési és szemét takarítási akciók mellett nem csak akciózó jellegű, hanem az oktatási-nevelési létesítményekben végzett - a környezettudatos magatartásra szoktató - nevelőmunkával igyekszik az Önkormányzat javítani a lakókörnyezet állapotát.

- társadalmi kohézió területén: A rengeteg rendszeresen megszervezett program közül csak egyet emelünk most ki, a Havanna-telepi napokat.

• A tulajdonviszonyok:

cím	Hrsz.	terület m ²	tulajdon	Státusz	hasznosítás
Havanna 45-63.	151159/3	4180	vegyes	Beép	felújítás
Havanna 44-52.	151159/7	2497	vegyes	Beép	felújítás
Havanna 30-38.	151159/20	2503	vegyes	Üres	felújítás
Havanna1-78	151126/19	2587	Önko	Beép	parkolás
	151159/48	1074	Önko	Beép	parkolás
Havanna ltp.	151159/36	25988	Önko	Közt	közterületrekonstrukció
	151159/8	2514	Önko	Közt	közterületrekonstrukció
	151159/46	529	Önko	Közt	közterületrekonstrukció
	151159/47	3572	Önko	Közt	közterületrekonstrukció
	151159/48	92608	Önko	Közt	közterületrekonstrukció
	151159/11	3519	Önko	Közt	közterületrekonstrukció
	151159/31	456	Önko	Közt	közterületrekonstrukció
	151126/36	23287	Önko	közt	közterületrekonstrukció
	151126/12	18763	Önko	közt	közterületrekonstrukció
	151126/43	529	Önko	közt	közterületrekonstrukció
	151159/38	920	Önko	közt	közterületrekonstrukció

Kondor B. sét. 8.	151126/17	12819	Önko	beép	intézmény
Kondor B. sét. 10	151159/10	11167	Önko	beép	intézmény
Kondor B. sét. 12	151159/17	12890	Önko	beép	intézmény
Kondor B. sét. 3	151126/20	2503	Önko	beép	intézmény
Havanna 46.	151159/7/A/77		Önko	beép	intézmény
Havanna 48.	151159/7/A/150		Önko	beép	intézmény
Csontváry 17	151126/16/A/76		Önko	beép	intézmény
Csontváry 15- 23	151126/15	2502	Önko	beép	intézmény

• A tulajdonosi, együttműködési szándékok vizsgálata:

A Havanna-telepen az Önkormányzat két minőségben van jelen tulajdonosként. Egyrészt viszonylag jelentős, de az egyes lakó-épületekben nehezen meghatározó tulajdonhányaddal rendelkezik. Másrészt a programban megjelenő közterületek jelentős részének közvetlen tulajdonosa. A fentiek alapján minden, a lakóépületekkel kapcsolatos rehabilitációs tevékenység egyedül és kizárólag csak az adott épület társasházi közösségével egyetértésben történhet meg, aminek egyébként jól kialakult és működőképes gyakorlata van, mégpedig a Vagyon18 Zrt-n keresztül. A Zrt. az egyes épületekben lévő Önkormányzati tulajdonrészek kezelője, de sok esetben az egyes épületek (társasházak) kijelölt képviselője is. A közterületeken viszont a fővárosi Önkormányzattal kell együttműködni, mint a másik jelentős tulajdonostárssal. Ez az együttműködés jellemzően szerződéses alapokon áll és kisebb-nagyobb súrlódásokkal, de érzékelhetően folyik. A legnehezebb együttműködni az egyes a vállalati és nem közintézményi szférába tartozó és a területen tulajdonnal rendelkező jogi személyiséggel bíró vagy nélküli résztvevőkkel. Itt az érdekezésség bizonyítása mellett azok anyagi érdekeltségét is fel kell keltetni - ami nem volt könnyű a megelőző időszakban sem, de a legkevésbé sem tették kellemesebbé ezt a munkát az utóbbi időszak válságtendenciái.

VI.3.4. Az Akcióterületi Program

a) A tervezett beavatkozások:

- A Havanna lakótelepen kezelendő problémák:
- társadalmi szegregáltság mérséklése,

- parkolási gondok megoldása,
- házigyári technológiával épített házak üzemeltetési költségeinek mérséklése,
- közösségi terek létrehozása, felújítása,
- szolgáltatások bővítése,
- a lakótelep tömegközlekedéssel történő elérhetőségének fejlesztése.

b) A program projektjei

- A közszféra fejlesztési feladatai az akcióterületen:

- Az Önkormányzat által megvalósítani kívánt konstrukció támogatható tevékenységei által egy sok szempontú, sok szereplőt bevonó rehabilitációs program, amely fenntartható eredményekre törekszik.
- Az intézkedés céljai:
- A Havanna lakótelep bekapcsolása a város fejlődésébe a fizikai és szociális rehabilitáció révén;
- A kijelölt akcióterület leromlását okozó folyamatok megállítása;
- Innovatív típusú rehabilitációs gyakorlatok elterjesztésének ösztönzése;
- A helyi közösségi szolgáltatások körének bővítése;
- A terület fizikai megújítása (lakóépület-, közintézmény- és közterület-felújítás);
- Közösségépítés, valamint az akcióterület társadalmi státuszának emelése;
- Funkcióváltás megvalósítása és városi funkciók gazdagodásának ösztönzése.

VI.3.5. Pénzügyi tervjavaslat

F	Száma	Tevékenység	Megjegyzés	Tervezett költség (M Ft)	tulajdonos/fenntartó	projektgazda
1	1	Épületek külső hőszigetelése / gépészeti felújítás nyílászárócsere	Havanna u. 44-52.	154	Társasház Havanna u. 44-52.	Társasház Havanna u. 44-52.
	2	Épületek külső hőszigetelése /gépészeti felújítás, nyílászárócsere	Csontváry 30-38.	154	Vagyon18 Zrt.	Vagyon18 Zrt.
	3	Épületek külső hőszigetelése / gépészeti felújítás nyílászárócsere	Havanna u. 45-63.	281,5	Vagyon18 Zrt.	Vagyon18 Zrt.

	4	Parkolási gondok megoldása	parkolóhelyek kikövezése, a szegélykövek újrarakása a Havanna utcában (1-78.), sorompós megoldással a nagyteherautók kizárása	85,6	önk	Önk
2	5	Időszaki kiállításra alkalmas szabadtéri utcabútor kihelyezése	a művelődési ház előtt a Kondor Béla sétányon (helyi művészek, fiatalok fotókiállítása, egy napom a lakótelepen, stb.)	5	önk	Önk
	6	Kondor Béla sétány megújítása és élettellel való megtöltése			önk	Önk
			esztétikus térburkolat a sétány teljes hosszában	48		Önk
			virágládák, fák	1,8		Önk
			ivó kutak (3 db rákötés)	1,5		Önk
			szökőkút 1 db	10		Önk
			esztétikus lámpaoszlopok	9		Önk
	7	Térfigyelő kamerák rendszerének bővítése	új kamerák felszerelése (12: Barta Lajos 3, Havanna 3, Kondor Béla 3, Csontváry 3)	7,6	önk	Önk
	8	Előkertek (panelek előtt), parkok felújítása	100 bokor, 100 fa, palánták, füvesítés - mindenhol, ahol szükséges (ez kb. a lakótelep összes zöldfelületének fele)	90,6	önk	Önk
	9	Zöldterület felszabadítás parkolás alól, új közterületek létrehozása	Havanna u. 1-43.	10	önk	Önk
	10	Szelektív hulladékgyűjtő szigetek kialakítása	2 db (piac mellett, Csontváry 1. előtt)	1	önk	Önk
	11	Biciklitárolók	3 db, egyenként 15 nm	2	önk	Önk

		kialakítása				
4	12	Szabadidős funkció bővítése	bowling pálya, ping-pong asztalok, gördeszkás sportpálya	6,6	önk	Önk
	13	Önkormányzati tulajdonú üzlethelységek felújítása és átalakítása közösségi találkozóhellyé, eszközbeszerzés	4 db, egyenként kb. 20 nm-es helység, (internet kávézó fiataloknak)	20	önk	Önk
	14	Kamasz - felnőtt játszótér, ücsörgők kialakítása	szórakozási lehetőségek: sakktábla, nagy hinta, ping-pong (a Csontváry u. 30. előtt a Kondor Béla sétány irányába)	9	önk	Önk
	15	Sportpálya felújítás	A Baross - Kolozsvár utca által határolt sportpálya kerítésének helyreállítása	3	önk	Önk
	16	Kondor Béla Községi Ház felújítása, akadálymentesítése	Rámpa, portál csere, mosdó, lépcsős felvonó, színházterem padlóburkolata, földszinti férfimosdó felújítása, klíma a színházterembe	48,5	önk	Kondor Béla Községi Ház
	17	Kiállító terem (helytörténeti, képzőművészeti) kialakítása	Két egybenyitott Önkormányzati üzlethelységben a lábasházak alatt	6	önk	PIHGY, XVIII. Kerületi Művészeti Egyesület
	18	Családi játszóház (Varázspadlás terv)	Emeletráépítés	36	önk	Pitypang Óvoda
	19	Családi szabadidő park	Agapé gyülekezet - ugráló vár, élő csocsó, grillező stb.	6	önk	Agapé Gyül.
6	20	Nyári tábor hátrányos helyzetű gyerekeknek	PIHGY, Szeretve tanulni Egyesület	6		PIHGY, Szeretve T.E.

21	A Kondor Béla Közösségi Ház szakmai tevékenysége	Nyári táborok, havonta gyermek színházi előadások	14	önk	Kondor Béla Közösségi Ház
22	Pályázat lépcsőházaknak közösségi funkció kialakítására	földszinti Önkormányzati helyiségben	20	önk	Önk
23	Diákok nyári közterületi munkája	koordináció, képzés	6	önk	Önk
24	2 hetes sátoros rendezvénysorozat	változatos programkínálat	10	önk	Önk
25	Közösségi Hetek szervezése júliusban	identitás-tudatot növelő rendezvénysorozat a lakótelepek számára	5	önk	Önk
26	Térzene a nyári félévben	havi rendszerességgel utcai felvonulás szombat délutánonként	10	önk	Önk
27	Roma szociális munkások alkalmazása a helyi roma kisebbség felkarolására		8	önk	Önk
28	Szemétszedési akciók, versenyek	évente többször, versenyszerűen díjakért	6	önk	Önk
29	Szeretve tanulni egyesület szociális programcsomagja	1. Tanoda program 2. Műhely a kerületi oktatás- vállalkozás és foglalkoztatás fejlesztéshez 3. EU integrációs központ és HRD valamint forrásszerzési, kapacitásfejlesztési műhely működtetése 4. JAM program 5. Havanna játéksziget, csellengők programja 6. Internetes közszolgálati jellegű rádió	54		Szeretve T. E.

30	Varázspadlás Program	családok játszóháza	2		Pitypang Óvoda
31	Havanna kiállítás	képzőművészeti, helytörténeti	3		PIHGY, XVIII. Kerületi Művészeti Egyesület
32	A 136-os buszon folyamatos tájékoztatás a kerületi eseményekről	A lakótelep és közvetlen környezetének életét érintő társadalmi események hirdetéseinek kihelyezése	5	BKV Zrt.	Önk
	Összesen		1180		

Indikátorok a Havanna szociális városrehabilitáció esetében

- Városrehabilitációs beavatkozások által érintett területek: 86,5 ha
- Támogatással érintett lakosok száma a rehabilitált településrészekben: 17051 fő

Cél / rész cél	Mutató megnevezése	Adatmérés forrása	Kiinduló érték (2008)	Célérték (2015)
Élhető, emberközpontú életkörülmények, közösségi terek kialakítása	A fejlesztéssel érintett terület nagysága (ha)	Kedvezményezett jelentései	5	35
	A fejlesztések által érintett lakosság létszáma (ezer fő)	KSH, népszámlálás, önkormányzati nyilvántartás	4	16
	A fejlesztés eredményeként teremtett munkahelyek száma	Önkormányzati nyilvántartás, építési naplók	0	10
	Lakossági	Kérdőíves felmérés (%)	40	60
Rekreációs és szabadidős lehetőségek fejlesztése	Új városi funkciók betelepítése / a fejlesztés nyomán elérhető (köz- és profitorientált) szolgáltatások száma a projekt által érintett településrészen	KSH, népszámlálás, önkormányzati nyilvántartás	8	18
A zöldfelületek ápolása	Rendszeresen gondozott terület nagysága (ha)	Önkormányzati nyilvántartás, építési naplók	5	20,4
A kerületrész kulturális életének javítása, vonzerejének növelése	Programkínálat száma	Önkormányzati nyilvántartás, építési naplók	3	8
Közösségi programok fejlesztése	Programkínálat száma	Kérdőíves felmérés	3	13
Közbiztonság erősítése	Bűncselekmények száma	Kedvezményezett jelentései	130	85

A Havanna-telep akcióterület indikátortáblája

VI.4.A kerületi zöldfelületi akciótervek: A Gloriett-kilátó és a Halmi-erdő

A két terület - bár eltérő nagyságrendű - egymással csak együttesen értelmezhető. Ennek alapvető oka nem pusztán a rekreáció szempontjából azonos funkciók megléte, hanem a feltehetően azonos érdekelti kör, mert amíg a külterületi státuszú erdőterületen építeni - különösen vendéglátó funkciókra - nem lehetséges, addig a kilátó környezete egy kiadós túrára alkalmatlan, ám együtt és egymás közvetlen közelében éppen kiegészítik egymást, kedvező, szinergikus hatást gyakorolva az akcióterületi programra.

VI.4.1. Halmi-erdő - rekreációs terület kialakításának kifejtése

Stratégiai illeszkedés a kerület IVS-ébe

a) *Előzmények:*

A Halmi-erdő a főváros pesti részének legnagyobb egybefüggő erdőterülete, amely az FSZKT besorolása alapján jelenleg és a jövőben is turisztikai-gazdasági erdőként jelenik meg. A fővároson belül, de a megelőző időszakban is ez az erdő választotta el Pestszentlőrincet Pestszentimrétől. Az erdőt északkelet-délnyugat irányban a Nagy-Burma vasút ma már alapvetően használaton kívüli (és műszakilag is leépült) nyomvonala, míg erre merőlegesen, északnyugat-délkelet irányban egy szakaszonként más-más névvel illetett, Lőrincet Imrével összekötő főközlekedési út keresztezi. A terület itt-ott tisztásokkal tarkított vegyes faállományú erdő, melyben sétautak találhatók.

b) Az illeszkedési pontok:

Átfogó cél I.: A kerület lakói számára minél magasabb életminőséget nyújtó környezeti feltételek megteremtése. Ezen belül:

- A rekreációs zöldterületek kihasználtságának növelése

Átfogó cél II.: A társadalmi tőke és a lokálpatriotizmus erősítése a közösségi élet színterein - szűkebben

- Helyi identitás erősítése - ezen belül
 - Szabadidős programok szervezése és közösségi terek létrehozása.

Rövid helyzetelemzés a meglévő állapotokról

- Társadalmi-gazdasági állapot: a b) területhez hasonlóan értelmezhetetlen helyi lakosság hiányában.
- Műszaki-fizikai és környezeti állapot:

A területet szakszerűen gondolja az ezzel megbízott Pilisi Parkerdő, mégpedig erdőművelési terv alapján. Ez megalapozza a növényi - elsősorban fa - állomány megfelelő biológiai állapotát és értékét. Ugyanakkor a Parkerdővel karöltve folyamatos a terület takarítása is, amire nagy szükség van, miután a lakosság egy része (gyanítjuk jelentősebb arányban nem kerületi lakók) hulladék-lerakónak tekinti az erdőt és a legkülönbözőbb összetételben rakják tele szeméttel.

- Piaci viszonyok és igények:

A terület piacosításáról talán kevésbé lehetne beszélni, annál inkább kifejthetők a lakossági-közösségi elvárások. A máris jelentős rekreációs hozzáadott értékkel (sétalók, kerékpározók) bíró erdőterületen több és jobb (kiepítettebb) kerékpár és séta utat, játszótereket a tisztások egy részén, üldögélő, esetleg tűzrakó helyeket, esővédő tetőket, tanösvényt, erdei tornapályát szeretnének a kerület lakói és ebben teljesen együttgondolkoznak mind az Önkormányzattal, mind a Parkerdővel. Tekintettel arra, hogy a területre a Királyhágó út felől kiépített kerékpárút vezet és az átmenő főközlekedési úton a közösségi közlekedést a 82-es buszjárat, míg a Királyhágó úton a 82A és 193 járat képviseli, a terület elérhetősége jónak mondható. Ezt is szükséges volna azonban javítani legalább egy, a Gilice térről kiinduló kerékpárúttal. Érdemes kiemelni, hogy a területen egy erős civil összefogás és együttműködés mutatható fel, ami az évenkénti takarítási akciókban igen jó eredménnyel nyilvánul meg.

- A vonatkozó szabályozási terv áttekintése:

A külterületi erdő teljes területére vonatkozóan van érvényes SZT, amely a fenti célokat fejlesztési lehetőségként megengedi.

- **Megelőző városrehabilitációs tevékenységek:**

Az Önkormányzat évente jelentős összeget költ a terület karbantartására, hulladék-mentesítésére. Az átmenő főközlekedési út az előző években kapott új aszfaltburkolatot és a Királyhágó utcai kerékpárút sem idősebb 5 évnél. Maga a Parkerdő pedig folyamatosan gondozza, ritkítja, telepíti a faállományt.

- **A tulajdonviszonyok:**

A terület alapvetően állami tulajdonú terület, amit a Pilisi Parkerdő Zrt., mint kijelölt vagyonkezelő gondoz. Az átmenő út tulajdonosa a Főváros, az átmenő vasút ingatlantest az államé (itt a MÁV a kezelő) és egyes erdőrészek a kerületi Önkormányzat tulajdonában vannak. A terület egésze tulajdonképpen közvagyon.

- **A tulajdonosi, együttműködési szándékok vizsgálata:**

Jelenleg is jó és zökkenőmentes együttműködés áll fenn az Önkormányzat és a Pilisi Parkerdő között. A Főpolgármesteri Hivatal és a buszjáratokat működtető BKV Zrt. szintén partner az együttműködésben.

VI.4.2. Gloriett-kilátó rekreációs terület kialakításának kifejtése

Stratégiai illeszkedés a kerület IVS-ébe

a) Előzmények:

Az egykori kilátótorony a kerület életével szervesen összekapcsolódik, melynek identitás növelő hatása és a kerülethez való szorosabb kötődés fenntartása a célja. A területen a Fővárosi Vízművek egy jelentős és jól gondozott zöldfelülettel bír, amelyen sportpályák is ki lettek alakítva. A szűkebb környezetben - bár igen kis léptékben - de a vendéglátás is megjelent már.

b) Az illeszkedési pontok:

Átfogó cél: A kerület lakói számára minél magasabb életminőséget nyújtó környezeti feltételek megteremtése. Ezen belül:

- A rekreációs zöldterületek kihasználtságának növelése

Rövid helyzetelemzés a meglévő állapotokról

- **Társadalmi-gazdasági állapot:**

Lakosság híján nem értelmezhető.

- **Műszaki-fizikai és környezeti állapot:**

Épületállomány hiányában csak az ingatlan műszaki állapota vizsgálható, ami viszont határozottan kedvező a tervezett fejlesztések szempontjából. A területhez több jó burkolattal rendelkező fő közlekedési út vezet és a közösségi közlekedés szempontjából is preferált a terület. A környező közterület növényzetének minősége és állapota viszont kívánnivalót hagy

maga után - így ezek is a fejlesztés tárgyát képezik. Egyelőre még nincsenek kiépített parkolóhelyek sem.

A közmű ellátottság az elképzelt városfejlesztési akció lezárása után is elegendő, minden szükséges közmű ki van építve a megfelelő kapacitással.

A területnek nincsen kiemelkedő környezeti értéke, viszont lényeges, az átlagos városi használaton felüli környezeti károkat sem szenvedett el.

- **Piaci viszonyok és igények:**

A területen jelenleg közvetlenül igénybe vehető közigazgatási és közösségi szolgáltatások a közösségi közlekedésen kívül (több buszvonal) nem vehetők igénybe és egyelőre a Vízmű terület sincs megnyitva, így a sportpályákat csak a tagsággal rendelkezők látogathatják. Ugyanakkor a kedvező közlekedési helyzetből adódóan a kiskereskedelem és a szolgáltatások a területet övező épületek jelentős részében, azok földszintjén már megtelepedett. A jelenlegi állapot nem generál igényeket, ellenben a kilátó és a rátelepülő vendéglátás vonzani fogja a látogatókat, így maga a fejlesztés generál új igényeket.

- **A vonatkozó szabályozási terv áttekintése:**

Már az IVS elkészíttetését megelőző időszakban (2007-ben) elkezdődött a területre vonatkozó szabályozási terv módosítása. Miután ez az FSZKT módosítását is igényli, jelenleg a Fővárosi Közgyűlés döntésére vár az Önkormányzat. A területen az elképzelt funkciók, valamint az ehhez szükséges építmények a jövőben éppúgy elhelyezhetők, mint ahogyan a még egy tömbben lévő ingatlan megosztása is lehetséges válik.

- **Megelőző városrehabilitációs tevékenységek:**

A korábbi tevékenység eredményeképpen egyrészt a főbb utak burkolata megújult, másrészt a közösségi közlekedés aránya az előző évek kedvezőtlen tendenciái ellenére sem csökkent vagy szorult vissza.

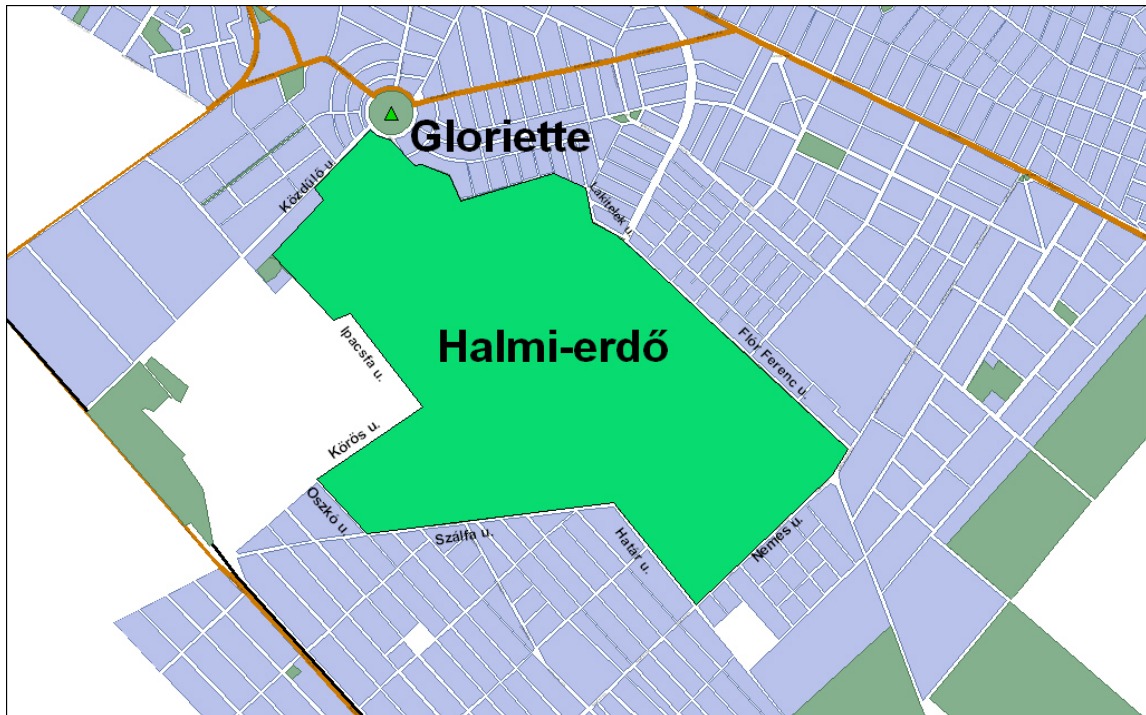
- **A tulajdonviszonyok:**

A kör alakú ingatlan, ahová a Gloriette kerülne, a Fővárosi Vízművek tulajdona.

- **A tulajdonosi, együttműködési szándékok vizsgálata:**

A Fővárosi Vízművekkel az egyeztetések már korábban megindultak az ingatlan esetleges megosztásáról és az Önkormányzat általi megvásárlásáról. Az egyéb együttműködést illetően a helyi civilszervezetek részéről a Gloriette létesítése támogatásra lett.

VI.4.3. A teljes városfejlesztési akcióterület lehatárolása



A kerületi zöldfelületi tervek akcióterületei

a) **Halmi-erdő - rekreációs terület**

- A területet nem mindenütt utcák határolják, de ahol igen ott a következők: Lakitelek - Flór Ferenc - Királyhágó - Nemes - Határ - Szálfa - Oszkó - Közdülő - Péterhalmi - Mállyinka - utcák.
- Az akcióterületet teljes egészében belterület, kiterjedés 200 ha.
- Az akcióterületnek nincsen lakossága, közvetve azonban a kerület teljes lakossága érintett.

b) **Gloriett-kilátó rekreációs terület**

- A területet a Gilice tér körútja határolja.
- A pontszerű akcióterületet teljes egészében belterület, kiterjedése mintegy 0,5 ha.
- Az akcióterületnek állandó lakossága egyáltalán nincsen, viszont a célközönség a leendő kilátót és vendéglátóhelyet igénybe venni kívánó, a Halmi-erdőt meglátogató kirándulók összessége. Számuk több százra tehető naponta, jelentős hétvégi csúccsal.

VI.4.4. Az Akcióterületi Program - ismét együtt kezelve az a) és b) programelemet

a) **A tervezett beavatkozások:**

I. A környezeti minőség javítása, élhető egészséges környezet kialakítása, hulladék-gazdálkodás

Sorszám	Intézkedés	Érintett akcióterület sorszáma	Tervezett költség Mft	Felelős
---------	------------	--------------------------------------	--------------------------	---------

I.1 A települési környezet tisztasága, hulladékgazdálkodás

1.	A köztisztaság javítása, szemléletformálás, ellenőrzések gyakoribbá tétele (közterület-felügyelet hatékonyságának növelése), szankcionálás, területi bejárások	1, 2, 3, 4	130	Önkorm. VIKI, Közterület felügyelet, VÜKHT, Parkerdő
2.	Házi komposztálás támogatási rendszerének, kialakításának előkészítése (felmérések, tervek)	1, 2, 3, 4	10	VIKI, VÜKHT
3.	Szelektív hulladékgyűjtő szigetek kialakítása	1, 4	30	VIKI, VÜKHT

I.2 Zöldterület gazdálkodás (zöldterületek védelme, fejlesztése, karbantartása)

1.	A zöldterületek fejlesztése, a meglévők fenntartása.	1, 2, 3, 4	250	Parkerdő, VIKI
2.	Lakosság, intézmények, civil-szervezetek bevonása a környezet szépítésébe, pályázatok kiírása	1, 2, 3, 4	60	VIKI
3.	Allergén növények visszaszorítása rendszeres irtással, akciók és figyelő szolgálatok szervezésével, felvilágosítással a lakosság, az oktatási intézmények körében	1, 2, 3, 4	50	Parkerdő, VIKI, VÜKHT

I. 3. Erdők védelme

1.	A Halmi-erdő területének rendszeres takarítása, sétautak kialakítása, padok, szemetes kosarak kihelyezése	4	50	Parkerdő, VIKI, VÜKHT
2.	Illegális szemétkiállítás megakadályozása, sorompók kihelyezésével, árkok építésével	4	75	Parkerdő, VIKI, VÜKHT
3.	Erdei tornapályák információs tábláinak javítása, pótlása	4	35	Parkerdő, VIKI, VÜKHT

b) A program projektjei

- A közszféra fejlesztési feladatai az akcióterületen - jelen esetben a Pilisi Parkerdő Zrt. tevékenysége is a közszféra körében kerül kifejtésre,
- új erdei tornapálya útvonal kiépítése,
- új erdei kerékpár és séta utak kiépítése, a meglévők színvonalának emelése,
- kerékpár tárolók felállítása,
- tűzrakó helyek és esővédő tetők létesítése,
- tanösvények felújítása, újak kiépítése,
- a Gilice térre vezető kerékpárút megépítése,
- az erdei faállomány legalább egy részének olyan megújítása, ami nem gazdasági célokat szolgál. Így ezen a területen a helyben, illetve a mai Magyarország területén őshonos cserje- és fafajokat telepítenének - ez egyben a tanösvény része is lenne,
- megfelelő számú és befogadó képességű hulladékgyűjtő kihelyezése,
- az erdei turizmust, rekreációt is kiszolgáló buszközeledés színvonalának emelése például azzal, hogy fedett esővédő kerül a várakozó helyekhez,
- A közszféra fejlesztését követő, a magánszféra által megvalósítandó projektek,
- a terület karbantartása, takarítása állhat piaci alapokon,
- a rekreációt szolgáló vállalkozások idevonzása (elsősorban a környékre, pl. a Gilice térre), mint például a kerékpárkölcsonzés, stb.

Indikátorok

- Városrehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága: 200 ha
- Városrehabilitációs beavatkozások által érintett lakosság: 20 000 fő

- A köztisztaság javítása, szemléletformálás, ellenőrzések gyakoribbá tétele
- Szelektív hulladékgyűjtő szigetek kialakítása (10 db)
- Allergén növények visszaszorítása rendszeres irtással
- A Halmi-erdő területének rendszeres takarítása
- padok, szemetes kosarak kihelyezése (50 db)
- új erdei kerékpár és séta utak kiépítése, a meglévők színvonalának emelése,
- Erdei tornapályák információs tábláinak javítása, pótlása
- tűzrakó helyek és esővédő tetők létesítése (50 db)

VI.5. Pestszentimre kertváros és Alacska városrész - felszíni csapadékvizek kezelése

VI.5.1. Stratégiai illeszkedés a kerület IVS-ébe

a) Előzmények:

A kerület beépített területeinek terjeszkedése folytán a korábban elsősorban mezőgazdasági művelés alá vont, vagy rétként, legelőként hasznosított területek, amelyek többsége mély fekvésű, bel- illetve talajvizes földterület volt, mára belterületi lakóövezetté vált. A kertvárosi jelleg és a korábban dinamikus lakosságszám növekedés miatt a folyamat visszatekintve is természetesnek mondható, azonban jelentős gondot okoz máig, hogy a terület korábbi természetese csapadékvíz befogadója, a Gyáli patak 7. ága már évtizedekre visszamenően el van zárva a csapadék- és belvizek rávezetésétől. A kialakult kapacitáshiány a patakág rendezetlensége, elhanyagoltsága okán állt elő, amit napjainkra már csak több-milliárdos beruházás keretében lehetne megszüntetni. Ezt a tulajdonos Főváros - az érintett kerületek nyomására - évek óta tervezi, de megvalósítani napjainkig nem tudta és úgy tűnik erre középtávon sem lesz lehetősége. Alapvetően változik a szemlélet is ebben a kérdésben. Manapság előtérbe került a csapadékvizek helyben történő megfogása és talajba való visszajuttatása az egyre csökkenő talajvíz- és mélyvízszint megtáplálása érdekében. Ennek első látásra legegyszerűbbnek tűnő módja a helyben történő szikkasztás. Ugyanakkor e feladat részletes átgondolása során abba a jelentékeny problémába ütközik a fejlesztő, hogy a csapadék eloszlása és ezen belüli intenzitása az utóbbi időszakban nem csak jelentősen megváltozott, hanem eltolódott a szélsőségek irányába. Röviden szólva hosszas száraz időszakokat követően egy-egy hevesebb nyári zivatarban a teljes évi csapadékmennyiség meghatározó hányada képes néhány óra (1-2 nap) alatt lezúdulni. Ennek helyben való megtartása éppúgy nem egyszerű, mint az adott időszakban való özvívyszerű állapotok kezelése, azaz a vizeknek a befogadó szikkasztóművekbe való szabályozott beteretése sem.

A területen nincsen elválasztott rendszerű közcatorna hálózat, az egyesített rendszerű közcatornába pedig sem kapacitáshiány miatt, sem környezetvédelmi okokból nem vezethető be a csapadékvíz. A Fővárosi Csatornázási Művek nem rendelkezik szándékkal, anyagi eszközökkel és tervekkel sem a csatornarendszer bővítésére, kiépítésére, a szükséges tisztító kapacitások kiépítésére.

b) Az illeszkedési pontok:

Átfogó cél: A kerület lakói számára minél magasabb életminőséget nyújtó környezeti feltételek megteremtése. Itt tovább nevesített lebontás nem került kiemelésre, azonban nem lehet kétséges, hogy mind környezeti szempontból, mind az életminőség javítása érdekében fontos egy olyan problémát kezelni, ami immár évek óta súlyos feszültségeket okoz a kertvárosi területek (a kerület területének mintegy harmadáról van szó!) nagy részén.

VI.5.2. A városfejlesztési akcióterület lehatárolása

A területrészeket a következő utcák határolják:

Szentimre kertváros: Flór Ferenc - Királyhágó - Halomi - Körös utca, befogadó a Flór Ferenc utca menti erdőterületbe ékelődő, a Vedres Márk utcával szemben elhelyezkedő kétmedencés csapadékvíz szikkasztó víztároló.

Alacska városrész: Nemes - Alacskai - Péteri - Határ utca, befogadó a Péteri út teljes hosszában végighúzódó ún. Péteri-árok.

Fontos megjegyzés, hogy az akcióterület messze nem a teljes probléma sújtotta terület, viszont a legkisebb ráfordítással itt lehet a legnagyobb eredményt elérni - jelen esetben a fajlagosan és nominálisan is a legtöbb lakossal rendelkező veszélyeztetett ingatlant mentesíteni.

VI.5.3. Rövid helyzetelemzés a meglévő állapotokról



A csapadékvíz-elvezetésben érintett területek - Szentimre kertváros és az Alacska városrész

- Társadalmi-gazdasági állapot:

A terület lakossága mind társadalmi, mind gazdasági értelemben vegyes, ami következik abból is, hogy a területen egy eredetileg szocialista lakótelepként megépült rész (Alacska városrész mintegy 2/3-a) két intenzív beépítésű lakópark és családi házas kertváros is található. Így jelentős a munkaképes korú, aktív, de munkavállalói státuszban élő népesség aránya, de meglehetősen gazdasági potenciált jelentenek a kimondottan kedvező anyagi körülmények között élő értelmiségi, vállalkozói létformát megélő lakosok. Mindkét területen magas a kiskorú gyermekkel rendelkező családok aránya, míg a nyugdíjas népesség zöme a kertvárosi területen koncentrálódik.

A területen belül a termelő vállalkozások száma relatíve és összességében is alacsony, a lakossági kereskedelmi szolgáltatások azonban jó színvonalon kiépültek, különösen Alacska városrész területén. Összefoglalóan ezen része a kerületnek egy csendes, nyugodt lakóövezetként jellemezhető.

- Műszaki-fizikai és környezeti állapot:

Egyet kivéve minden tekintetben kiegyensúlyozott és kellemes a műszaki-fizikai és a környezeti állapot is. Ez alól kivétel a terület csapadékvíz elvezetése és kezelése.

- Piaci viszonyok és igények:

A fejlesztéssel összefüggésben piaci viszonyokról beszélni nem releváns. Az igények köre is roppant szegényes, ha azok skáláját nézzük. "Mindössze" azt várja el a környék lakossága, hogy szűnjön meg végre az áldatlan állapot, hogy szinte nincs olyan év, hogy egyszer, de néha többször is előnti az utcáról, közterületekről bezúduló csapadékvíz az épületek pincéit. Sajnos nem lehet egyértelműen kijelenteni, hogy csak a közterületekre hulló vizek okoznák a problémát. A felmérések tökéletesen feltárták azt is, hogy a társasházak legnagyobb része nem rendelkezik ingatlanon belüli csapadék-gyűjtő és -szikkasztó rendszerrel, így ezeket a vizeket egyszerűen kiengedi az utcákra - előidézve azt, hogy az igazán nagy károkat okozó pinceelöntések (erre ugyanis teremgarázsok vannak az épülettömbök alatt) éppen saját ingatlanaikban következnek be a leggyakrabban. Legalább ekkora problémát jelent az is, hogy a családi házas övezetekben a lakók túl nagy területeket látnak el térburkolatokkal, amelyekről a csapadékvizek szintén a közterületre folynak ki, valamint előszeretettel temetik be az utcák két oldalán kialakított szikkasztó árkokat, illetve a megmaradókat sem tartják karban, például a növényi nyesedéket, lenyírt fűvet töltve bele az árkokba. Így hát sajátos igényként kell itt még megjelölni azt az Önkormányzat által képviselt közösségi érdeket, hogy az állampolgári jogkövetés, valamint felelős magatartás a köztulajdon és közállapotok irányába fejlődjön.

- A vonatkozó szabályozási terv áttekintése:

A feladat szabályozási tervekben megnyilvánuló alátámasztást kevésbé igényel, egyedül a Vedres Márk utcai tározó alatti telekterület kiszabályozása érdekében van erre szükség. Ehhez az SZT rendelkezésre áll. Miután közművek létesítéséről van szó, így egyéb tekintetben nem kell az SZT-kre több gondot fordítani. Ezen műtárgyak minden építési és nem beépítésre szolgáló övezetben elhelyezhetők.

- Megelőző városrehabilitációs tevékenységek:

Az Önkormányzat rendszeresen elvégzi mind a Vedres Márk utcai, mind pedig a Péteri úti csapadékvíz befogadó nagykarbantartását. Ez esetenként azt jelenti, hogy a tárolókba bemosódó és ott jelentősen felhalmozódó és így a befogadói kapacitást csökkentő iszapot kitermeli és elszállítatja. Ugyancsak rendszeresen újraássák az utcákban lévő szikkasztó árkokat és a lehetőségeknek megfelelően új árkokat és szikkasztó aknákat létesítenek. A területen a még burkolatlan utcák aszfaltozása, burkolása folyamatosan zajlik, így a szegélyek kialakítása és a lejtési viszonyok megfelelő megválasztása útján is igyekeznek mérsékelni a problémát. Végül folyamatos a lakosság ellenőrzése és alkalmankénti megkötelezése a rajtakapott vétkeseknek.

- A tulajdonviszonyok:

A Vedres Márk utcai tározó a Magyar Állam tulajdona, akit a Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt. képvisel, viszont a telekrész már a Pilisi Parkerdő kezelésében van, akinek hallgatóságos tudomásával a terület teljes karbantartását és tényleges üzemeltetését az Önkormányzat végzi

a rendszerváltás óta. Az összes többi közterület, valamint a Péteri-árok a kerület tulajdona. A potenciális károsultak kivétel nélkül társasházak és ingatlantulajdonos magánszemélyek. Intézményeket nem érint a probléma.

- A tulajdonosi, együttműködési szándékok vizsgálata:

A Vedres Márk utcai tározó ügyében az Önkormányzat még 2008-ban felvette a kapcsolatot a Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt. képviselőivel és hivatalosan is megkezdte az általuk megadott útvonalterv alapján a terület telek szerinti kiszabályozását és kiigénylését a Magyar Államtól. Ezzel egyidejűleg a Pilisi Parkerdővel is megtörténtek a szükséges egyeztetések, amelyek alapján kijelenthető, hogy a terület már nem áll erdőművelés alatt és kiigénylését követően sem kell csereerdősítést lefolytatnia az Önkormányzatnak. A beruházás kiviteli terveinek engedélyeztetése a vízügyi hatóságnál lezárult és a lakossági egyeztetések is megtörténtek - figyelembe véve az azon felmerült kérdéseket és ajánlásokat.

VI.5.5. Az Akcióterületi Program

a) A tervezett beavatkozások:

I. A környezetminőség javítása, élhető egészséges környezet kialakítása, hulladékgazdálkodás

Sorszám	Intézkedés	Érintett akcióterület sorszáma	Tervezett költség MFt	Felelős
---------	------------	--------------------------------	-----------------------	---------

I.3. Vizek védelme

1.	Csapadékvíz elvezetésére terv készítése	1, 2, 3, 5		Műszaki Iroda
2.	Csapadékvíz elvezetés tervének kivitelezése	1, 2, 3, 5		Műszaki Iroda
3.	Lakosság által betemetett csapadékvíz-elvezető árok kotrása	1, 2, 3, 5		VÜKHT, Műszaki Iroda

b) A program projektjei

- A közszféra fejlesztési feladatai az akcióterületen

- Vedres Márk utcai tározó telkének kiszabályozása és Önkormányzati tulajdonba vétele,

- Vedres Márk utcai tározó kapacitásának növelés, valamint a visszafolyást gátló csappantyúk és az átemelő műtárgy mélyépítési és gépészeti kialakítása,
- terepszint alatti drainsöves szikkasztó kapacitás kiépítése a Vedres Márk utcai tározó kapacitásának kiegészítésére - havária tározó,
- a Vedres Márk utcai tározó ráhordó csapadécsatorna rendszerének kiépítése,
- Szentimre kertváros teljes nyíltszíni árokrendszerének át- illetve megépítése és rendszerbe kötése,
- Péteri-árok felbővítése, az egyes részek közötti szabályozott átfolyás megteremtése,
- a szikkasztó terület körüli védművek kiépítése a balesetek elkerülése érdekében,
- az Alacskai városrész burkolt közterületeinek, útjainak szegélykorrekciója és a folyókák átépítése, rekonstrukciója a rávezetés érdekében,
- a még burkolatlan útfelületek kiépítése.
- fokozott ellenőrzéssel elvenni az illegális rákötők kedvét és betereni őket egy szabályozott és a közszolgáltatásért méltányos árat fizető konstrukcióba.
- **A közsféra fejlesztését követő, a magánsféra által megvalósítandó projektek,**
 - az illegális és főleg szabálytalan rákötések megszüntetése,
 - környezettudatos és közösségi magatartásmód kialakulása.

Indikátorok

- Városrehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága: 110 ha
- Támogatással érintett lakosok száma a rehabilitált településrészen: 6500 fő
- Vedres Márk utcai tározó kapacitásának növelése 50%-al
- terepszint alatti drainsöves szikkasztó kapacitás kiépítése 12 km-en
- Havaria tározó kialakítása: 2 db
- csapadécsatorna rendszerének kiépítése: 15 km hosszan;
- Szentimre kertváros teljes nyíltszíni árokrendszerének át- illetve megépítése,
- burkolt közterületek útjainak szegélykorrekciója, burkolatlan utak burkolása 25 km-en.

VI.6. Kerületi közlekedés fejlesztése

- a. Miklóstelep-Szemeretelep - közlekedésfejlesztés, munkahelyteremtés – AUCHAN**

P + R parkolók:

- Szemeretelep végállomás: hosszú távú férőhely- 200 db

- b. Férihegyi repülőtér - közlekedésfejlesztés, repülőtér gazdasági potenciáljának kihasználása**

Legfontosabb fejlesztési feladat a Férihegyi repülőtér potenciáljának növelése, városi kapcsolatainak javítása különösen kötőtpályás, de közúti vonatkozásban is. Budapest idevonzó kapuváros és továbbító híd szerepét a repülőtér makro-mezo és mikroregionális

szinten nem képes ellátni. E szerepkörre intermodális csomópont kialakítása kulcsfontosságú, mely a Ferihegyi kapcsolatokat integráns rendszerre formálja. A kerületben ilyen csomópont az Üllői útnál valósulna meg.

Közúti fejlesztések:

- A mai 2x1 forgalmi sávós gyorsforgalmi út megszüntetése, a Gyömrői út 2x3 forgalmi sávós keresztmetszetre való egységes kiépítése (vizsgálandó, hogy a 2 szélső sáv lehet-e parkoló sáv) a Ferihegy I-es terminál és a Felsőcsatári út között
- Nagykörösi út (2x2 sávra bővítés)
- Pesti külső kerületeket összekötő út és a Gyömrői úttal csomópont építése a repülőtér több irányú megközelíthetőségének biztosítása érdekében, illetve a város iparterületei felé irányuló Cargo forgalom elvezetésére
- Az ITS eszközrendszerének alkalmazásával a repülőtéri közúti elérhetőség kiszámíthatóságának javítása
- Üllői út (2x2 sávra bővítés): Határ út és Lakatos utca között

Ferihegyi repülőtér kötőtpályás kapcsolatának megteremtése:

- Ferihegy repülőtér II-es terminál gyorsvasúti kapcsolattal való közvetlen ellátása a ceglédi MÁV vasútvonal korszerűsítésével, szakaszosan többletvágány építésével, a vasúti fővonal és a terminál között új védett vasúti pálya építésével.
- Ferihegy repülőtér I-es terminál és a vasúti megálló közötti kapcsolat komfortszintjének növelése, vonzóbbá tétele.
- Ferihegy repülőtér II-es terminál és a városközpont között a városi gyorsvasúti kapcsolat javítása a 3. sz. metró Határ út-terminál közötti, szakaszának megvalósításával az Üllői út vonalában, kéreg alatti vezetéssel.
- Ferihegy repülőtér II-es terminál InterCity hálózatba való bekötésének javítása, a terminált megközelítő vasútvonal új nyomvonalon történő – átmenő jellegű – repülőtéri terminál zóna alá vezetésével.
- A Ferihegy repülőtér II-es terminál nagysebességű vasúttal való kapcsolatának megvalósítása, a korábban megépült, repülőtér alá vezetett tranzit vonal felhasználásával.
- Ferihegy repülőtér II-es terminál térségének, illetve a repülőtéri kapcsolat várost érintő potenciális területeinek koordinatív, célirányos fejlesztése.

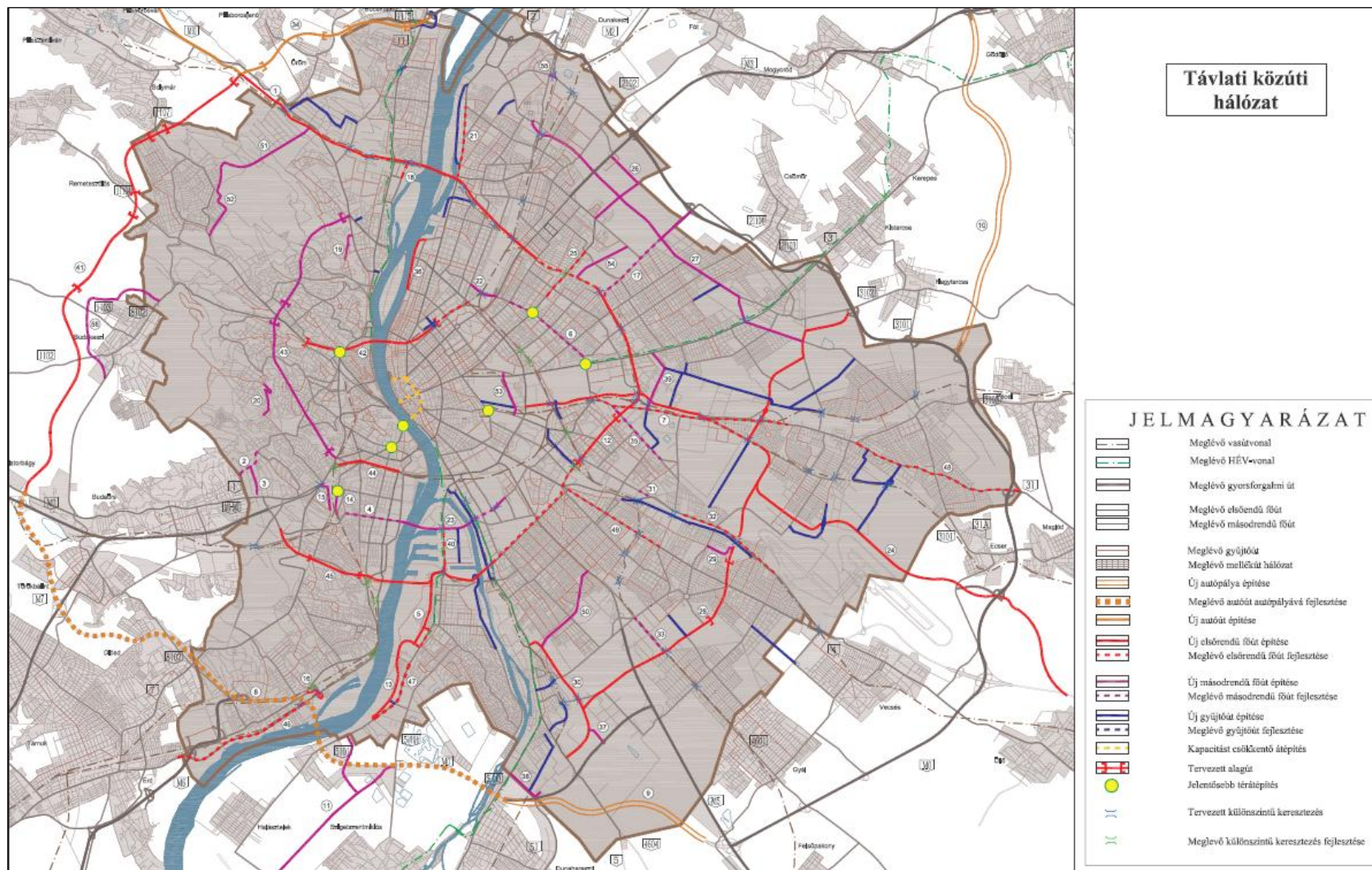
VI.7. Ingatlangazdálkodási stratégia az akcióterületeken

A kerületi önkormányzat korlátozott lehetőségekkel bír, mint ingatlantulajdonos az integrált városfejlesztési stratégiában megfogalmazott célok megvalósítására. A kerületi ingatlanportfólió tekintélyes része lakás, illetve lakóépületben lévő üzlethelyiség gyakran társasházi tulajdonközösségben. Az integrált városrehabilitációs technika azonban lehetővé teszi a várospolitikai célok megvalósítását vegyes tulajdoni viszonyok között is.

A másodlagos előnyök, a fejlesztési környezet biztosítása elsősorban a városközponti fejlesztések tekintetében kiemelkedő fontosságú, itt a lehetőségekhez alkalmazkodó stratégia megfogalmazására van lehetőség. A szociális típusú beavatkozások kevésbé jelentenek önálló ingatlangazdálkodási akciókat. Itt a fenntartás, felújítás típusú projektek a jellemzőek az önkormányzati projekteknél, illetve magas a támogatás típusú, a karbantartási jellegű, avagy a fenntartható üzemeltetést elősegítő munkák aránya.

Az akcióterületeken található önkormányzati tulajdonú ingatlanportfóliót bemutató táblázat telkenként jeleníti meg a legfontosabb adatokat. Az ingatlanok tulajdonviszonyánál használt jelölés megkülönbözteti az önkormányzat tényleges tulajdonában (öko), részleges tulajdonában (vegyes), illetve közvetett tulajdonában lévő ingatlanokat, amely jellemzően az önkormányzat által alapított társaságba apportált ingatlant (társasági) jelent.

Az ingatlan státuszánál a beépített (beép) út, közterület (közt) illetve az üres megkülönböztetést alkalmaztuk. A hasznosítás formájában jelezzük az értékesítésre kerülő üres, illetve bontás után üressé váló ingatlanokon végzett fejlesztést a fejlesztő jellege szerint, azaz megkülönböztetünk vállalkozói, vagyongazdálkodói saját tulajdonon végzett vállalkozói típusú fejlesztést (vagyongazdálkodói), önkormányzati intézményfejlesztést, új intézmény létrehozásával (intézmény) valamint felújítást, funkcióbővítést és rekonstrukciót.



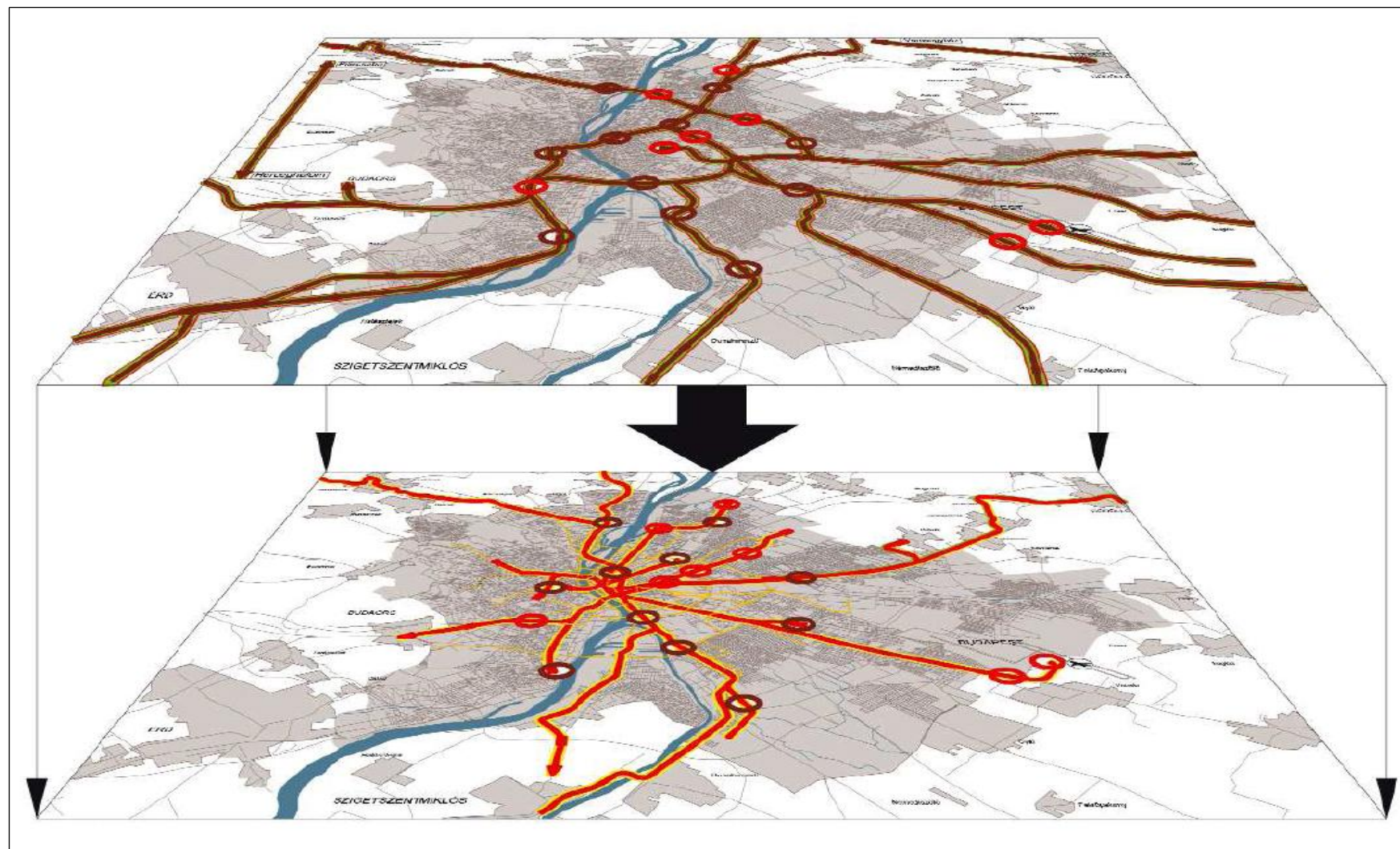
Forrás: BKRFT koncepció (2008)

c. Kötőtpályás közösségi közlekedés rendszerfejlesztése – közlekedésfejlesztés

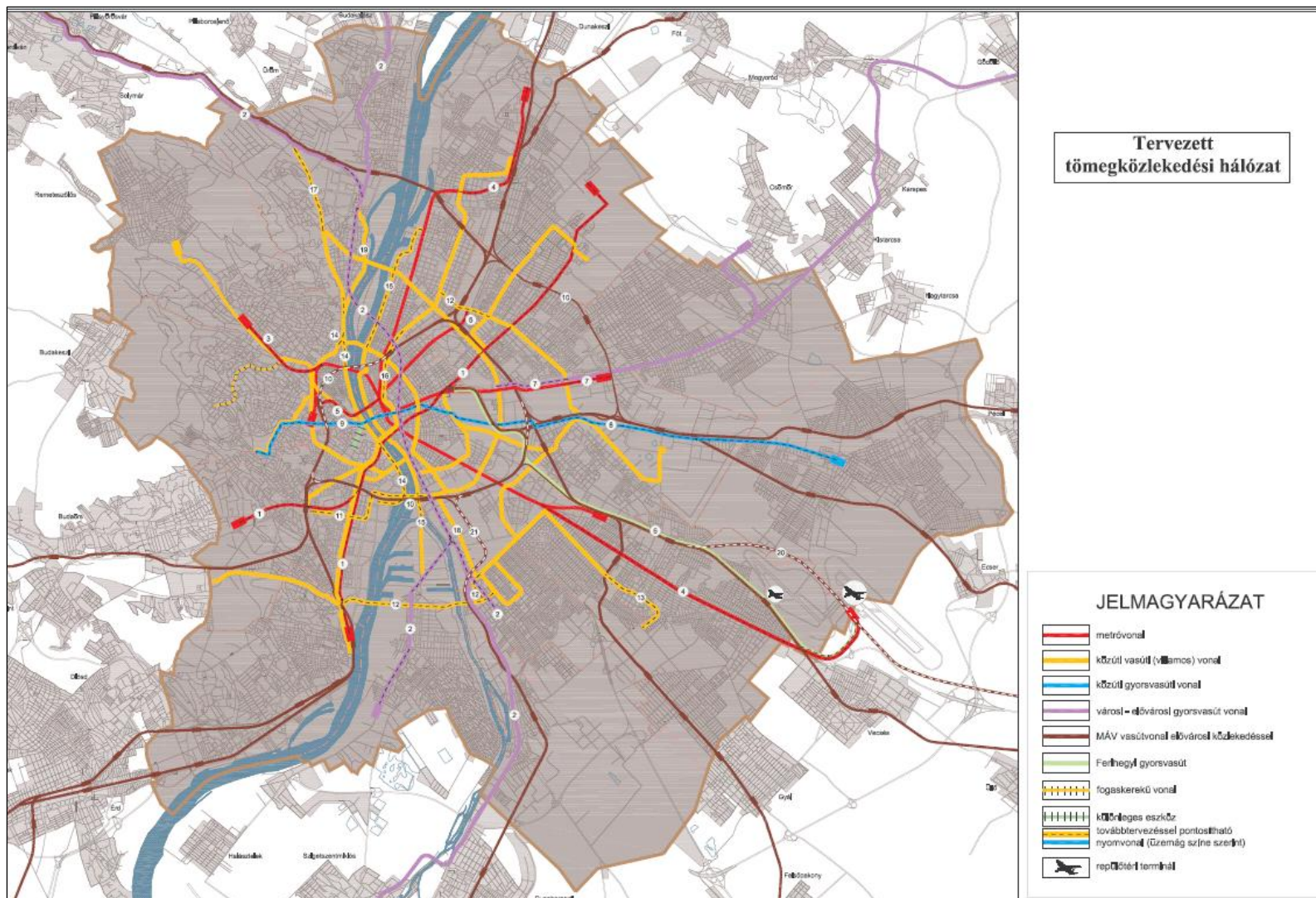
A kötétpályás közforgalmú közlekedés hálózatszerkezetének és infrastruktúra háttérének korszerűsítését a BKRFT 5-ös prioritása fedi le és teljes összhangban áll a Környezetvédelmi Program által meghatározott tennivalóval. A város szerkezete, kiterjedtsége, városkörnyéki kapcsolatai és közlekedési adottságai azt indokolják, hogy a közösségi közlekedés gerinchálózata alapvetően a kötétpályás hálózatra épüljön. Ez jelenti egyfelől a meglévő vonalak és létesítményeik megőrző felújítását, másfelől korszerű új vonalak építését.

A kötétpályás hálózat a Budapesti Közlekedési Szövetség koordinációjával működtetett elővárosi gyorsvasutak (S-BAHN) (új elem), a metróvonalak, a városi közúti gyorsvasutak (új elem), és a közúti vasutak (villamos) egymásra épülő , a város és környéke közlekedését integráló rendszerré kell fejlődjenek. A szolgáltatások színvonalának javítása az egyes területek ellátási különbségeinek felszámolása.

A kötétpályás közlekedés 2 rétegre épít: az első réteg a városkörnyéki hálózat, amely sok ponton létesít kapcsolatot a városi hálózattal. A második réteg a városi kötétpályás hálózat.



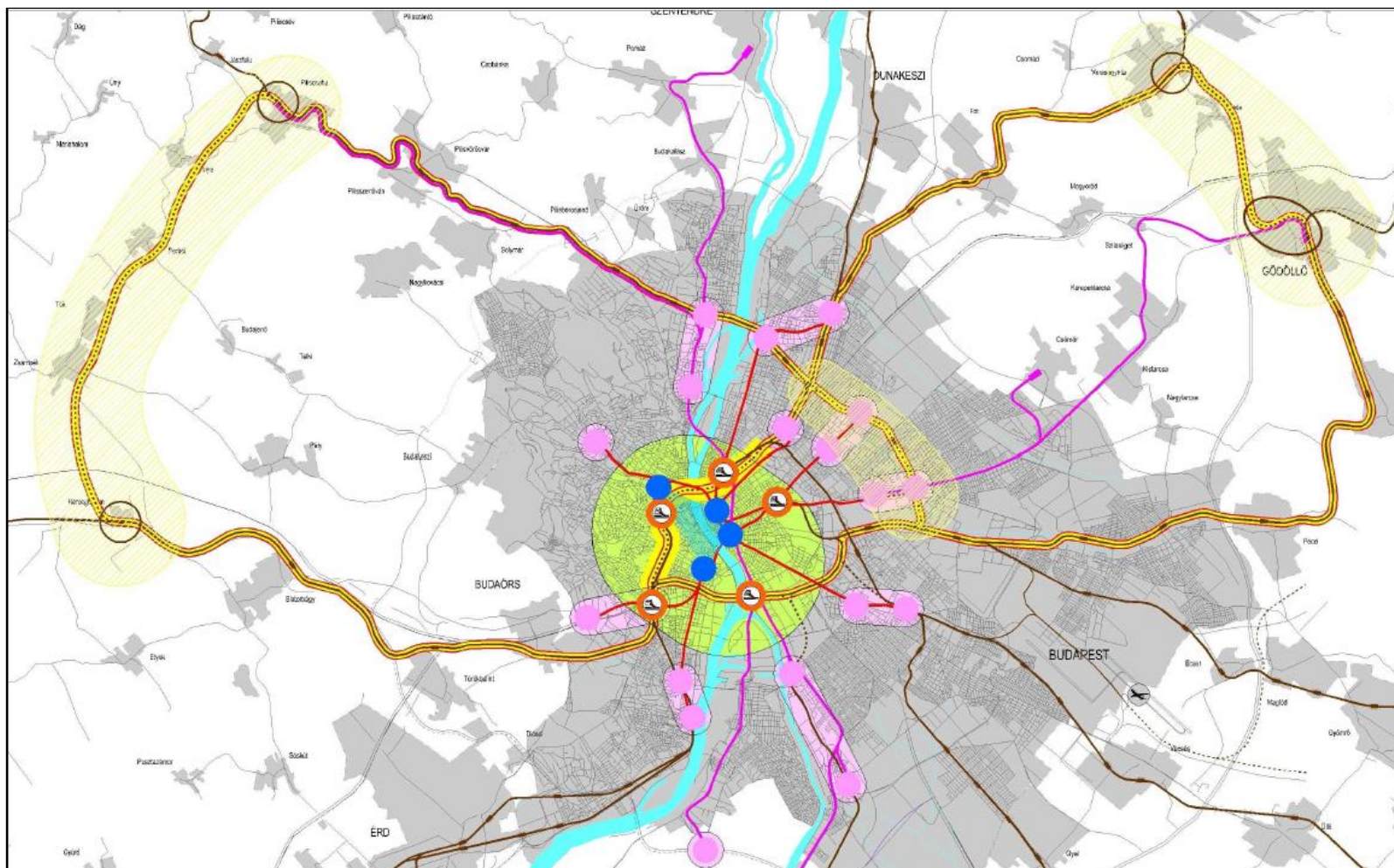
A kötőtpályás közlekedés két rétege
Forrás: BKRFT koncepció (2008)



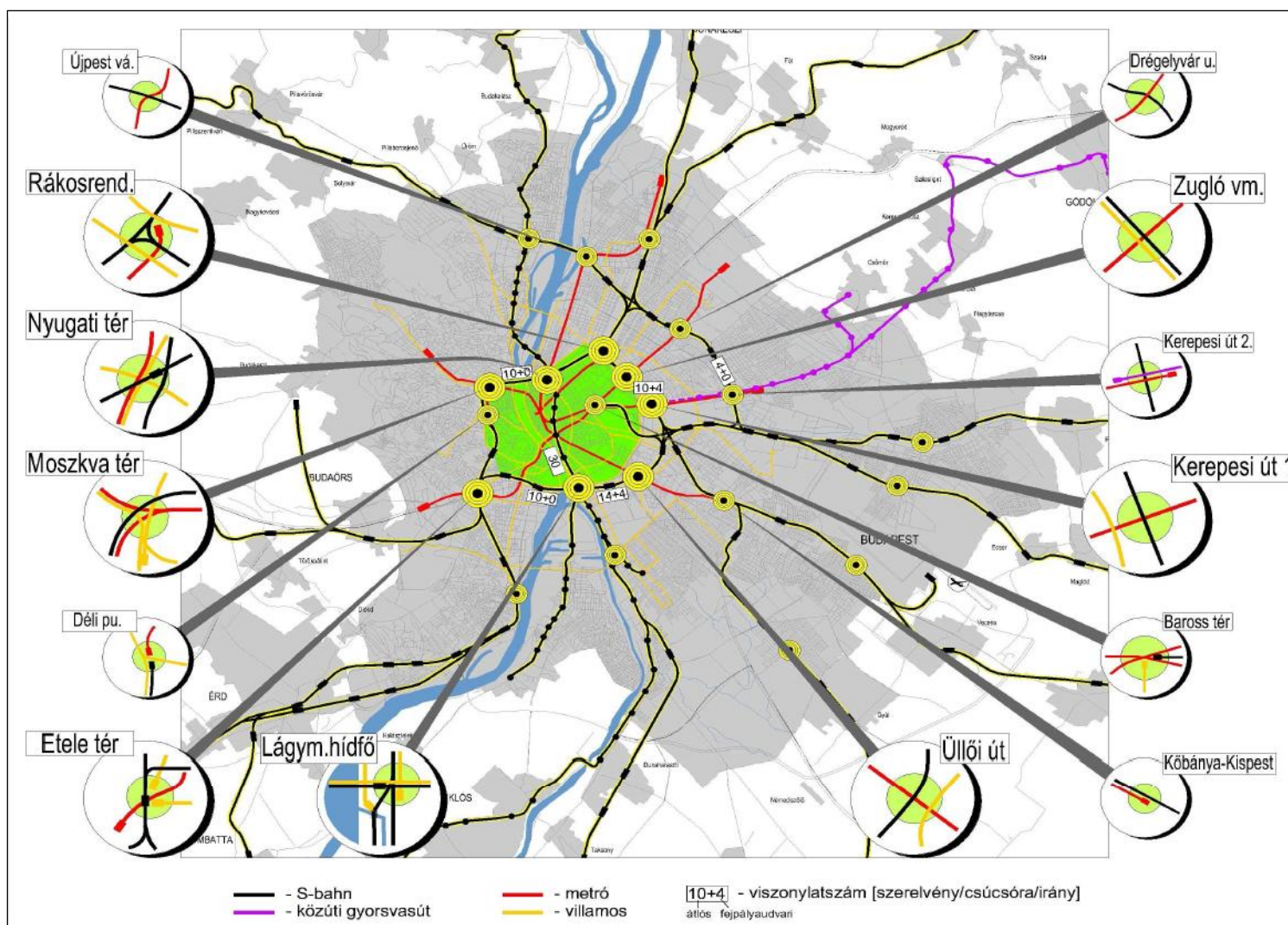
Forrás: BKRFT koncepció (2008)

Gyorsvasúti hálózat

- 3-as metróvonal meghosszabbítása: Újpest Központ- Káposztásmegyer- Határ út- Pestszentlőrinc- Ferihegy
- Ferihegyi gyorsvasút: Budapest Keleti pályaudvar- Ferihegy 100a vonal mellett
- „S Bahn üzem” ütemes beindítása: 1, 2, 30a, 40a, 70, 71, 80, 100a, 120a, 142, 150, vonalakon, fonódó viszonylatokkal Déli Ök. Hídon, Duna alatti alagút (Déli pu.- Nyugati pu.)



Az S-Bahn hálózat városkörnyéki fejlődésének lehetőségei
Forrás: BKRFT koncepció (2008)



Az S-Bahn hálózat városi rendszerhez való kapcsolódása

Forrás: BKRFT koncepció (2008)

Villamos hálózat:

- 42-es villamos meghosszabbítása: Margó T. utcán keresztül a Gloriette lakótelepig
- 50-es villamos meghosszabbítása

MÁV hálózat:

- MÁV távolsági vasút befordítása Ferihegyi repülőtérhez (Kőbánya- Kispest felől):
Pestszentlőrinc- Ferihegy- Üllő
- MÁV Kelebiai vasút elkerülő szakasz: Bp. Ferencváros- Határ út



Forrás: BKRFT koncepció(2008)

Kerékpárforgalmi főhálózat fejlesztése hosszútávon

- Királyhágó utca- Nemes utca: Üllői út- Nagykörösi út
- Üllői út: Határ út- városhatár

VI. 6.1.A közlekedés fejlesztés stratégiai illeszkedése a kerület IVS-ébe

a) Előzmények:

A gazdasági potenciál kihasználásának alapvető eszköze a megközelíthetőség javítása, amely a közlekedésfejlesztésen keresztül érhető el. A kerület közlekedési rendszerét országos és Budapesti politikák és döntések erőteljesen befolyásolják.

Az országos közlekedési infrastruktúrát tekintve az M5-ös autópálya illetve az M4-es autópálya fejlesztése, a Budapestet elkerülő M0-ás autópálya továbbvitele Pestszentlőrinc-Pestszentimrét az országos gyorsforgalmi úthálózatba kapcsolja be. A megépült M0-as gyorsforgalmi út és az elkerülő bekötőszakaszok eredményeképpen a település átmenő gépjárműforgalma csökken.

A főváros középtávú városfejlesztési koncepciójában szereplő Külső Kerületi Körút, amelynek jelenlegi nyomvonalát a Fővárosi Szabályozási Tervek rögzítik, tovább csökkenti az átmenő forgalmat, valamint elősegíti a kerület könnyebb és biztonságosabb megközelíthetőségét. Ennek a nyomvonalnak a megtervezett szakasza összhangban van a Podmaniczky Tervvel, azonban szükséges egy ettől eltérő a városhatáron futó nyomvonal megtervezése. A városon kívüli részek forgalmának lebonyolítására az M0-ás út funkcionál.

Budapesti cél a kötöttpályás közlekedés fejlesztése, a tömegközlekedés javítása, ami a kerületet a 42-es villamos kivezetésével érinti a Havanna és Gloriett-telepig. A belső települési közlekedésben az Üllői út és az abba bekötő gyűjtő utak rendszere jó elérést biztosít a kiterjesztett településcentrumhoz. Ugyanakkor fel kell tárnunk a majdan megépülő villamos és a 82-es buszcsalád kapcsolatrendszerét, amely az elérési időt jelentős mértékben csökkentheti.

A kerületet belső közlekedési struktúrájának fejlesztését jelentheti a kerületből kerületen kívülre, valamint a kerület legnagyobb munkaadójába, a nemzetközi légi közlekedési csomópontjába, a repülőtérre irányuló napi ingázó forgalom átteherelése az elővárosi vonalakra, amely intézkedés lerövidítené az utazó és munkavállaló népesség számára a centrum elérési idejét, valamint érzékelhetően csillapítaná a közúti közlekedési forgalmat. További fejlesztésekkel pedig összekapcsolhatja a dél-pesti agglomerációt a vasútvonalak mentén.

A vasutak harántirányban elválasztó és elszigetelő hatásának feloldása szintén megoldásra vár Pestszentimre esetében és Pestszentlőrinc esetében is. Ehhez a vasútvonalakat több ponton átvágó közlekedési folyosók, valamint a közlekedési csomópontok nem szintbeni kiépítése kínál megoldást.

A busszal történő közlekedés esetében szükséges megvizsgálni a pestszentimrei városközpontban található autóbusz pályaudvar funkcióját, s amennyiben adekvát, egy a kerületen átmenő – a szomszédos kerületeket összekötő járatot kell indítani Pestszentlőrinc – Pestszentimre – Soroksár útvonalon.

A Szemeretelep mellett található új kereskedelmi-szolgáltató területhez az elérést a tervek szerint sikerül biztosítani, azonban itt forgalomnövekedéssel is számolni kell, így a kerület észak-déli átjárhatóságát, ideértve a vasútvonal átjárhatóságát több ponton biztosítani szükséges.

b) Az illeszkedési pontok:

Átfogó stratégiai cél: A lakosságszám 110 000 fő alatt stabilizálódik

74. Gazdaságfejlesztés a lakosság igényeit és az agglomerációs együttműködés lehetőségeit figyelembe véve

- a. Közlekedésfejlesztési beruházások megvalósulása (42-es villamos meghosszabbítása, Külső kerületi körút megvalósulása, Üllői út korszerűsítése, tehermentesítése)



VI.6.3. A városfejlesztési akcióterület lehatárolása

A kerületi közlekedésfejlesztés akcióterületei

- A fejlesztés akcióterületei az alábbi közlekedési fővonalak: Ferihegyi gyorsforgalmi út, a Külső kerületi körút kialakítása, a Budapest-Cegléd és a Budapest-Lajosmizse vasútvonal kerületre eső szakasza, a 42-es villamos meghosszabbítása a Gloriét-telepig, az 50-es villamos meghosszabbítása a Ferihegyi Repülőtérig.
- Az akcióterületet teljes egészében belterület, kiterjedés 200000 m2.

- Az akcióterület fejlesztése valójában a kerület egészét lefedi, így a teljes kerületi lakosság a haszonélvezője. A közvetve érintettek maguk a közlekedési vonalak használói. Számuk a napi tízezres nagyságrendbe esik.

A Ferihegyi reptér elérhetőségének fejlesztésében érdekelték a repülőtér használói, így az érintettek köre messze túlmutat a kerület és Budapest határain. A repülőtér utasforgalma 2008-ban meghaladta a 8 millió főt.

VI.6.4. Rövid helyzetelemzés a meglévő állapotokról

Közösségi közlekedési rendszerek és fő fejlesztési irányai a XVIII. kerületben			
	 Vasút	 Villamos	 Autóbusz
Jelenlegi állapot	Ceglédi vonal: nem tárja fel a kerület közlekedési szempontból fontos pontjait, nem nyújt megfelelő alternatívát a városba jutáshoz Lajosmizsei vonal: ritka és egyenetlen követés, lassú keringési sebesség, kedvezőtlen pályállapotok Hiányzó repülőtéri kötőpályás kapcsolat	Az 50-es villamos zavarérzékenysége (lámpák, keresztutcák, kapubejárók) Lassú keringési sebesség (súru megállókiosztás) Magasperonok hiánya	Elavult szerkezeti hálózat Vasútra ráhordó szerep hiánya Kerületen belüli járatok ritka követése Kényszerátállítás magas aránya (Pestszentimre) Elonyben részesítést szolgáló rendszerek kiépíttelensége
Célállapot középtávon	Ceglédi vonal: elovárosi vasúti funkciók javítása, pályarekonstrukció, új megállóhelyek létesítése a kerületben Lajosmizsei vonal: ütemes menetrend bevezetése, Nyugati pályaudvarig való közlekedtetés, pályarekonstrukció, szintbeli átjárók (pl. Üllői út) külön szintűvé tétele Repülőtéri kötőpályás kapcsolat kiépítése	Az 50-es villamos elonyben részesített közlekedése (átjárók, keresztező utcák lezárása az Üllői út újrászabályozásával) Magasperon létesítése a főbb megállókban Üllői út – Lajosmizsei vasút kereszteződésének külön szintűvé tétele 42-es villamos átvezetése a XVIII. kerületbe (Havanna, Gloriette, Alacskai ltp. elérése)	Autóbuszhálózat újrászervezése, az elovárosi vasútra ráhordás erősítése Kerületen belüli járatok és a két kerületre közti kapcsolatok javítása Pestszentimre, Központ átszálló funkcióinak ésszerűsítése Elonyben részesítést szolgáló rendszerek kiépítése

A közösségi közlekedési rendszerek fő fejlesztési irányai a XVIII. Kerületben

Forrás: Pestszentlőrinc-pestszentimre fővárosi szinten is jelentős fejlesztési lehetőségei középtávú stratégiai terv, (2006) Városkutatás Kft.

- A vonatkozó szabályozási terv áttekintése:

Az ide vonatkozó szabályozást két szinten is vizsgálni szükséges. Egyrészt a fővárosi településrendezési eszközök körében, másrészt a kerületi szabályozással összefüggésben.

A főváros a Budapest Közlekedési Rendszerének Fejlesztési Terve - Távlati koncepció és 2020-ig javasolt fejlesztés terve (BKRF) című dokumentumát 2008. decemberében fogadta el. Ez a felsorolt elemek közül tartalmazza a **b.** - Ferihegyi repülőtér - közlekedésfejlesztés, repülőtér gazdasági potenciáljának kihasználása és a **c.** - Kötőpályás közösségi közlekedés

rendszerfejlesztése - közlekedésfejlesztés fejezet által megvalósítani kívánt összes program-pontot, míg az **a.** - Miklóstelep-Szemeretelep - közlekedésfejlesztés, munkahely-teremtés – AUCHAN elemnek a Ferihegyi gyorsforgalmi utat és a Külső Keleti Körutat érintő részeit magába foglalja, de a többi közúti hálózatfejlesztést és a Budapest - Cegléd vasútvonalon egy új Szemeretelep vasúti megálló létesítését már nem.

Az FSZKT-ban ezek a hálózatos, nyomvonal jellegű elemek benne vannak, illetve amennyiben ez szükséges, úgy a kerület kérése nélkül is beépülnek.

A kerület szabályozási tervei viszont még nem tartalmazzák a szükséges szabályozási elemeket - különös tekintettel arra, hogy ezek elkészítése túlnyomórészt nem is kerületi hatáskörbe esett. A közös fejlesztési szándék azonban jó alap a feleket kielégítő SZT-k rövid időn belül való kidolgozására.

- **Megelőző városrehabilitációs tevékenységek:**

Az előző pontban megjelenő kettősség itt is tetten érhető. Az FSZKT-ból, illetve a BKRFT-ből következő rehabilitációs szándékokra egy kerületi Önkormányzatnak nincsenek forrásai, azok nagyságrendje alapvetően meghaladja egy-egy kerület legmerészebb elképzeléseit is. Nem így a kerületi érdekeket szolgáló ügyekben. A Miklóstelep-Szemeretelep közlekedésfejlesztés érdekében kötött egy háromoldalú településfejlesztési szerződés a kerület, a főváros és a területet fejleszteni szándékozó AUCHAN csoport között. Ennek értelmében a környezetileg súlyosan károsodott terület teljes környezeti helyreállításának folytatását és kármentését - mint elvégzendő feladatot - átvállalta az AUCHAN az Önkormányzattól. A milliárdos költséget meghaladó feladatot mára elvégezte a cég, megszüntetve az egykori nyíltzíni pakuratóról tavakat és teljesen helyreállítva a területet úgy, hogy a végzetesen elszennyezett talajt egy teljes talajcsere keretében el is távolíttatta a területről. Az Önkormányzat és a magánszféra együttesen mintegy 1,5 milliárd forintot áldoztak a főváros egyik legnagyobb környezeti kárának megszüntetésére. Ugyancsak folyik itt uniós források felhasználásával a Budapest-Cegléd vasútvonal átépítése, így máris elkészült az új Ferihegy vasúti megállóhely, valamint a repülőtér 1. Termináljához bevezető gyalogoshíd is és a repülőtér is új parkolókat alakított ki a Terminál előtt. A MÁV a vonalon bevezette az ütemezett vonatforgalmat és javította a járatsűrűséget.

- **A tulajdonviszonyok:**

- a.** Miklóstelep-Szemeretelep: Közlekedési áganként megosztva: vasút / Magyar Állam, kezelő MÁV, főforgalmi utak / fővárosi Önkormányzat, egyéb utak / kerületi Önkormányzat, ipari-kereskedelmi zóna / AUCHAN, erdőterületek / Magyar Állam, kezelő Pilisi Parkerdő Zrt.,
- b.** Ferihegyi repülőtér: repülőtér területe / Magyar Állam, bérleti jogon kezeli a Budapest Airport, a rávezető közlekedési hálózatok tulajdonosai, kezelői az előző pontban felsorolásra kerületek,
- c.** Kötőtpályás közösségi közlekedés rendszerfejlesztése - kizárólag a Főváros a tulajdonosa, működtetője a BKV Zrt.

- **A tulajdonosi, együttműködési szándékok vizsgálata:**

- a.** Miklóstelep-Szemeretelep: Az érvényes háromoldalú településfejlesztési szerződés mindent a legapróbb részletekig szabályoz,

- b. Ferihegyi repülőtér: a repülőtéri terület fejlesztését belülről a Magyar Állam és a bérleti jog jogosultja közötti 50 éves - amúgy a mai napig nem nyilvános - bérleti szerződés szabályoz. Sokkal nehezebb ügy, hogy a repülőtér és a város kapcsolata hogyan alakuljon - itt elsősorban a közlekedési hálózatok viszonylatában. Meg kell mondani, hogy a fejlesztő kevés affinitást mutat ebben a kérdésben, úgy véli semmilyen társadalmi és anyagi szerepvállalásra nem kötelezhető azzal az irdatlan forgalommal kapcsolatban, amit a városra zúdít és aminek növelése az ő alapvető üzleti célkitűzése is, illetve nyereségessége, annak mértéke alapvető eleme. Maga az Állam és a Főváros terveiben megjeleníti a problémát, azonban a szükséges fejlesztések anyagi háttere a mai napig sem tisztázott. Itt tehát még komoly érdekalapú viták várhatók a köz- és a magánszféra között, amibe a kerület önkormányzata vajmi kevés eséllyel tud irányító szerepet vállalni/szerezni,
- c. Kötőtpályás közösségi közlekedés rendszerfejlesztése - aminthogy kizárólag a Főváros a tulajdonosa az érintett ingatlanoknak, úgy kizárólagos levezénylője is lesz a beruházásoknak. Ebben a konstellációban a leendő működtető, a BKV Zrt. nem lesz érdemi partner (hiszen a főváros kizárólagos tulajdonát képezi). A kerület maga pedig nagyon is várja ezt a fejlesztést, így a megegyezés nem lehet kérdéses.

VI.6.5. Az Akcióterületi Program

A tervezett beavatkozások:

I. Gazdaságfejlesztés a lakosság igényeit és az agglomerációs együttműködés lehetőségeit figyelembe véve, közlekedésfejlesztési és munkahely teremtő beruházások.

Sorszám	Intézkedés	Érintett akcióterület sorszáma	Tervezett költség MFt	Felelős
---------	------------	--------------------------------	-----------------------	---------

I.1. Közlekedésfejlesztés

1.	Közlekedési rendszerterv készítése	1, 2, 3, 6, 7	10	FPMH Közl. Üo. Műszaki Iroda
2.	Tényleges kiviteli tervek készítése	1, 3, 6, 7	110	FPMH Közl. Üo. Műszaki Iroda
3.	Beruházások megvalósítása	1, 3, 6, 7	3580	FPMH Közl. Üo. Műszaki Iroda Vagyon18 Zrt.

I.2. Beruházás ösztönzés, munkahelyteremtés

1.	Szabályozási háttér megteremtése, településfejlesztési szerződések	3, 6, 7	50	Műszaki Iroda Főépítész Iroda
2.	Környezeti kárelhárítás, terület előkészítés	3, 6, 7	1580	Magánszféra
3.	A magánszféra beruházásainak megvalósítása	3, 6, 7	750	Magánszféra

A program projektjei

Miklóstelep-Szemeretelep:

- Budapest-Cegléd vasútvonal felújítása,
- Pestszentlőrinc vasútállomás felújítása, új Szemeretelep vasúti megállóhely létrehozása,
- Külső Keleti Körút (KKK) vállalkozási terület és Csévész út közötti szakaszának legalább fél szélességben történő megépítése, benne külön szintű kereszteződés kiépítése a Férihegyi gyorsforgalmi út és a vasúti pálya felett,
- Belső feltárási utak kiépítése a KKK-ra szervezve, úgymint: Fedezék utca megépítése,
- Tóth Árpád utca és Május 1. tér között, Nefelejcs utca kiépítése a KKK-ig, haránt irányú belső feltárási út kiépítése Nefelejcs utca és Fedezék utca között,
- Pataki István utca és Lugos utca összekötése újonnan kiszabályozandó, burkolt úttal,
- P+R parkoló kiépítése Férihegy repülőtér vasúti megálló mellett,
- a buszközlekedés fejlesztése az új útvonalak bekapcsolásával.

Férihegyi repülőtér:

- Férihegyi gyorsforgalmi út / Gyömrői út teljes felújítása, rekonstrukciója,
- Reptéren belüli fejlesztések a várossal való közlekedési kapcsolat erősítése érdekében.
- Az elővárosi vasúti közlekedés repülőtéri igényekre hangolt fejlesztése,

Kötőtpályás közösségi közlekedés rendszerfejlesztése:

- A 3. metró meghosszabbítása egészen a repülőtérig,
- Az 50-es villamos pályájának meghosszabbítása a közigazgatási határig, ott P+R parkoló létesítése,
- A 42-es villamos pályájának meghosszabbítása a Gloriett-telepig,
- Az elővárosi vasúti összeköttetés jobb szolgáltatásként való felfejlesztése az agglomerációból érkezők megfelelő kiszolgálása érdekében.

- A közsféra fejlesztési feladatai az akcióterületen

Kivételesen egyszerűen megfogható a kérdés, minden a kötőtpályás közlekedéshez kötődő tevékenység a közsféra területére esik, valamint a terület előkészítő munkák legnagyobb része is.

- A közsféra fejlesztését követő, a magánsféra által megvalósítandó projektek

Minden a gazdasági prosperitást és munkahelyteremtést igénylő feladat a magánszférára hárul, továbbá a településfejlesztési szerződés értelmében a közúti közlekedés fejlesztése is ráhárul.

Indikátorok

- Városrehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága: vonalas infrastruktúra, így nem releváns az adat
- Támogatással érintett lakosok száma a rehabilitált településrészekben: 97000 fő

-
- Pestszentlőrinc vasútállomás felújítása
- új Szemeretelep vasúti megállóhely létrehozása
- P+R parkoló kiépítése Ferihegy repülőtér vasúti megálló mellett (2000 db)
- a buszközlekedés fejlesztése az új útvonalak bekapcsolásával
- Ferihegyi gyorsforgalmi út / Gyömrői út teljes felújítása, rekonstrukciója
- A 3. metró meghosszabbítása egészen a repülőtérig
- Az 50-es villamos pályájának meghosszabbítása a közigazgatási határig, ott P+R parkoló létesítése (500 db)
- A 42-es villamos pályájának meghosszabbítása a Gloriett-telepig

VII. Megvalósíthatóság

VII.1. Illeszkedés

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának vezetése felismerte azt a kihívást, amelyet az európai csatlakozással járó új tervezési kultúra igénye jelent és megtette az első lépéseket saját fejlesztési stratégiájának megalapozása felé. 2004 júniusában az Önkormányzati Képviselő-testület elfogadta a település EU-programozási menetrendjét. Kezdetül a „kerületi jövőkép” megalkotását tűzte ki, amely a képviselő-testületi határozat megfogalmazásában „a kerület 10 éves fejlesztésének (2005-2014) fő irányait és célkitűzéseit tartalmazó, az európai uniós fejlesztési tervekhez és Nemzeti Fejlesztési Tervhez igazodó dokumentum”. (Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának KT 677/2004. (VI. 24) számú határozata.) Jelen Integrált Városfejlesztési Stratégia összhangban van a kerület korábbi stratégiai dokumentumaival, beleilleszkedik a fővárosi és a kerületi rendezési és fejlesztési tervek rendszerébe is, azokat kiegészítve, területi alapon megvalósítható és ütemezett struktúrát adva ezeknek.

A kerületi szintű átfogó cél 3 tematikus és 8 városrészi középtávú célon keresztül realizálódhat. A célrendszer elemei időben és térben kiegészítik egymást. A helyzetelemzésre alapozva törekedtünk arra, hogy a városrészekre a funkcióiknak megfelelő fejlődési pályát fogalmazzunk meg, de ugyanakkor a kerületi tematikus célok megvalósulásához is hozzájáruljanak. A tematikus célokhoz kapcsolódóan olyan programok kerültek kidolgozásra, melyek több városrészt is érintenek.

A városrészekre kidolgozott programok egymással összhangban vannak, a városrészek nagy részénél a meglévő funkciók megerősítésére, fejlesztésére, illetve kibővítésére irányulnak.

Az integrált városfejlesztési stratégia nem tartalmaz olyan beruházási elemet, mely miatt a város településrendezési tervét, vagy a helyi építési szabályzatot módosítani, illetve módosíttatni kell.

Pestszentlőrinc - Pestszentimre gazdasági, társadalmi és környezeti szempontok alapján a terület fő infrastrukturális rendszerei, úthálózata, funkcionális elkülönülései alapján különböző karakterű identitási körzetekre osztható fel. A kerületet átszelő forgalmas közlekedési hálózatok a kerület egyes részeit, egyes lehetséges identitáskörzeteit egymástól elszakítják. A feltáró főutak, az Üllői út és a Ferihegyi út, illetve a két vasútvonal keresztbe szeli a kerületet, ezzel a kerület egyes részei közötti könnyű és akadálymentes fizikai és mentális közlekedést gátolva. Ezeknek a közlekedési tengelyeknek a fejlesztése azonban leginkább a fővárosi Önkormányzat illetve az állam feladata. A stratégia megvalósításában a kerület szerepét ezen hosszirányú tengelyekre merőleges fejlesztések határozzák meg, a kerület belső részeinek feltárása által.

VII.2. Településfejlesztési koncepció

Pestszentlőrinc Pestszentimre kerület nem rendelkezik hatályos településfejlesztési koncepcióval, ezen dokumentum elkészítése 2010-ig javasolt.

VII.3. Szabályozási-rendezési terv

Általánosságban elmondható, hogy a kerületnek az összes akcióterületre vonatkozóan vagy már vannak elfogadott szabályozási tervei (SZT), vagy éppen elkészítés alatt állnak a szükséges SZT-k. A jelenlegi akcióterületek miatt tehát egyetlen esetben sem szükséges a kerületnek az FSZKT módosítását kezdeményezni a jövőben. Ez alól egyetlen kivétel van csak, mégpedig a 42-es villamos pályájának meghosszabbítása a Margó utcán keresztül a Gloriett-telepig. Ez azonban a főváros kompetenciájába tartozó olyan kérdés, amellyel a kerület egyetért. Így a kerület részéről nem jelentkezik igény sem SZT készíttetésére, sem az azt megalapozó FSZKT módosításra, mert ezek mindegyike a Főváros feladataként jelentkezik. A PPVSZ így nem tartalmaz olyan szabályozási elemeket, amelyek ütköznének az akciótervekben megfogalmazott célokkal. Ugyanakkor a PPVSZ felülvizsgálata folyamatosan meg kell, történjék, hogy az ugyancsak folyamatosan változó építési joghoz, illetve annak jogeszközeihez mind az eljárási rend, mind a szabályozási elemek tekintetében harmonikusan illeszkedjék.

VII.4. Ágazati vagy tematikus stratégiák

Az IVS megalkotásának időpontjában a kerület a következő érvényes ágazati és tematikus stratégiával rendelkezett (beleértve ebbe minden a kerület és lakossága egészére kiterjedő koncepciót, programot és tervet):

- [Lakáskonceptió*](#)
- [Civil koncepció*](#)
- [Civil kerekasztal](#)
- [Civil kerekasztal 2007](#)
- [Gazdasági program*](#)
- [Intézkedési terv](#)
- [Intézményi minőségirányítási program](#)
- [Jövőkép*](#)
- [Közlekedési koncepció*](#)
- [Média-koncepció](#)
- [Kerületi egyházak támogatása](#)
- [Időügyi tanács](#)
- [Időügyi tanács 2007](#)
- [Drogellenes stratégia](#)
- [A XVIII. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum Cselekvési Terve](#)
- [Lakásért életjáradék](#)
- [Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció](#)
- [Zöldfelületgazdálkodási koncepció*](#)
- [Környezetvédelmi program*](#)
- [Környezetvédelmi intézkedési terv*](#)
- [Sportfejlesztési koncepció](#)
- [Sportkonceptió feladatterve](#)

VII.4.1. Lakáskonceptió

Alapos elemzés vezeti be a lakáskonceptiót, amely tárgyalja a kerület lakáshelyzetét, ezen belül annak kialakulását, külön kitérve arra is, hogy a központi források alacsony mértéke miatti a lakások műszaki állapota folyamatosan és fokozatosan romlott, valamint, hogy az állam a terheket a törvények folyamatos változtatásával egyre inkább a tulajdonosok oldalára helyezte át.

Megemlíti, hogy Budapest, XVIII. kerületben is jelentős változás következett be akkor, amikor az 1991. évi XXXIII. törvény a korábban állami tulajdonú lakásállományt a vagyonátadó bizottság intézkedésével az Önkormányzat tulajdonába adta. Amit a bérlakások megvásárlására irányuló, a politika által támogatott igény kísért, így került sor a lakások nagy hányadának kedvező vételi feltételekkel történő értékesítésre.

A jelenlegi lakáshelyzetről is szól a tanulmány, valamint arról, hogy a XVIII. ker. Önkormányzat megalkotta a lakások és helyiségek bérletére vonatkozó, többször módosított 14/1996. (V.30.) számú rendeletét, melynek hatálya kiterjed az Önkormányzat tulajdonában lévő lakásokra, és nem lakás célú helyiségekre is.

A kerületben lévő lakások összetételét is vizsgálat alá vették. Az önkormányzati bérlakások száma 1993. óta – amely évet követően elkezdődött a privatizálás – jelentősen lecsökkent 2002-ig. A lakásprivatizáció átrendezte az önkormányzati bérlakás állomány szerkezetét, mert 1993. óta a bérlakás állomány 75 %-a elidegenítésre került, de a privatizáció során elsősorban a jobb műszaki állapotú, rendezett tulajdoni háttérű, lakótelepi lakások kerültek elidegenítésre. A bérlakások elidegenítése során a megmaradó bérlakások közül első helyen az összkomfortos lakások, a második helyen pedig a komfort nélküli lakások szerepelnek. Kiterjed a tanulmány a kerületben lévő lakások műszaki állapotára is, megállapítva, hogy az önkormányzati tulajdonú bérlakás állomány műszaki állapota nem kielégítő, folyamatosan felújításra szorul, egyre több az életveszélyesnek nyilvánított családi házas ingatlan és sok esetben az ingatlanok felújítása gazdaságtalan. Megállapítható, hogy az Önkormányzat lakásainak üzemeltetésére, fenntartására, karbantartására fordított összegnek átlagosan mindössze 40 %-a a bérlakásból befolyó lakbér.

Tárgyalásra kerülnek a lakáshoz jutás lehetőségei is, valamint az ehhez nyújtható támogatások.

Az Önkormányzat a rászoruló családok részére 1994-ig kiutalásos formában biztosított bérlakásokat, majd a megváltozott jogi helyzet folytán már csak pályázati úton van lehetőség a lakáshoz jutáshoz.

Egy önkormányzati rendelet értelmében lehetőség van:

- költségápolon meghatározott lakbérű lakás pályázatára,
- szociális, jövedelmi, vagyoni feltételekkel bérbe adott önkormányzati lakás pályázatára, illetve
- krízis helyzet alapján – pályázaton kívül - bérbe adott bérlakásra.

Az is megállapítást nyert, hogy jelentős nehézségekkel küszködik a bérlakásokban lakók egy része tekintettel arra, hogy bér- és egyéb juttatásaik nem fedezik a bérlakások megnövekedett kiadási költségeit. Sok esetben önhibájukon kívül kerülnek a bérlők teljesen – vagy részlegesen fizetéseképtelen helyzetbe, ezáltal egyre nő az ún. hátralékosok száma a kerületben. A lakossági hátralékok elemzése arra mutatott rá, hogy a díjhátralékok elmaradása is súlyos problémát okoz, melynek rendezetlensége már nemcsak Önkormányzatnak jelent terhet. A hátralékok közül a lakbérhátralék 1996-tól folyamatosan nőtt, viszont a növekedés üteme csökkent. A közüzemi díjhátralékok az elmúlt évek folyamán folyamatosan csökkentek. A lakbér hátralékok az Önkormányzatnál költségvetési hiányt, a közüzemi díjtartozások pedig a Vagyon18 ZRT-nél jelentenek likviditási problémát. A szinte

kezelhetetlen nagyságrendű hátralékok komoly feszültséget jelentenek az önkormányzati lakásgazdálkodásban és a helyi szociális ellátó szférában.

A koncepció foglalkozik a társasházak, és lakószövetkezetek keretében működő lakások támogatásával is (amelyre a kerület rendelete is módot ad), külön kiemelve az iparosított technológiával készült épületek csoportját. Az iparosított technológiával épített lakótelepi épülettömbökben mindenhol található önkormányzati bérlakás is, így az épületekkel kapcsolatos műszaki problémák egyben keresztmetszetét is adják a jelenlegi általános, hasonló jellegű és helyzetű lakásokkal kapcsolatos problémáknak. A felújítási program fontos célja, hogy a pályázati úton elérhető támogatások bővülő forrásait biztosítsa, a kormányzati támogatási forrás mellett. Az Önkormányzat a szükséges felújítási munkákat, saját forrás megteremtésével csak több évtized alatt képes elvégezni.

Ezután sorra veszi a megvalósult, illetve folyamatban lévő kerületi lakásprogramokat:

- Városrehabilitációs program a Főpolgármesteri Hivatal által kiírt "Fővárosi Rehabilitációs

Keret – 1996 “ terhére az Endrődi S. u. 2-6- ig, valamint az Üllői út 339-től az Üllői út 365-ig sz. alatti ingatlanok rehabilitációjára;

- Az Üllői úti városrehabilitációs program keretén belül I - III. üteme;

- A Pedagógus-lakásprogram az Örs utcában.

Sorra veszi a többi lakáshoz jutást segítő támogatási lehetőséget is:

- Széchenyi terv keretében vásárolt szociális bérlakások megvásárlására irányuló pályázat;

- Lakásért életjáradék program.

Összességében a lakáskonceptió fő célkitűzése az, hogy alacsonyabb számú bérlakás állomány megtartása mellett olyan bérlői szerkezetet hozzon létre, amely garantálja, hogy a lakások bérleti díjából származó bevételek fedezzék a lakásokra fordított kiadásokat. Mindemellett a koncepció igyekszik a szociális gondoskodást fenntartani:

- Időskorúak részére – szociális gondozással egybekötött – végleges lakásmegoldás megteremtése,
 - Nyugdíjasház létrehozása,
 - Idősek Otthonának létrehozása,
- Első lakáshoz jutók (fiatal házaspárok) támogatása a lakásépítési rendszer bővítésének lehetőségével, illetve "fecskeház" létesítésével,
- Lakásépítési program megvalósítása az Önkormányzat gazdasági társaságain keresztül,
- Lakás-mobilizáció megvalósulása nagy hátralékkal rendelkező bérlők kiköltöztetésével, új lakásoknál piaci lakbér megállapításával, a meglévő lakásoknál szociális bérleti feltételek meghatározásával,
- Önkormányzati tulajdonú lakások műszaki állapotának javítása, ingatlanok gazdaságossági szempontból történő hasznosítása.
- Lakás-mobilizáció megvalósulása
 - Hátralékos bérlők, illetve jelenlegi bérlakásukat fenntartani képtelen lakók elhelyezése
 - Az önkormányzati lakásállomány bővítésének lehetőségei

Legvégül meghatározásra kerülnek a prioritást élvező lakáspolitikai célok is.

Összegzés:

A lakáskonceptió egy hosszú távú, minőségi, elérhető és fenntartható lakáspolitikát alapoz meg, ami az IVS elveivel és céljaival egyaránt összhangban áll. Ugyancsak harmonizál a

koncepció az akcióterületek közül a Havanna lakóteleppel és az Üllői úton a Pestszentlőrinc városközponttal kapcsolatban megfogalmazottakkal.

Megjegyzés:

A lakáskoncepció mielőbbi aktualizálása szükséges.

VII.4.2. Civil koncepció

A koncepció a civileket támogató intézményrendszer kiépüléséről és magának a civil koncepciónak a szükségességéről úgy vélekedik, hogy bizonyos értelemben az önkormányzatiság és a civil szféra közös töről fakad, hogy mindkét szektornak a társadalom nyújt utánpótlást, erőforrást, anyagi és szellemi háttérrel, továbbá hogy a civilek erejére támaszkodva a non-profit szektor az önkormányzatok természetes partnerének tűnik. Az együttműködés tehát mindkét fél szempontjából hasznos: a civilek anyagi támogatáshoz és információhoz juthatnak, az önkormányzat pedig egy megerősödött civil szektor segítségével könnyebben láthatja el a jogszabályok által előírt feladatait, a döntéshozatalba a civileket bevonva demokratikusabbá, átláthatóbbá, ember-közelibbé teheti a közügyek intézését. A civil koncepció ennek a partnerségnek a jegyében körvonalazza az együttműködés, a civileket támogató intézményrendszer alapelemeit.

Összegzés

A koncepció elvei a társadalmi identitás és kohézió erősítése, a helyi igazgatás társadalmazása tekintetében teljes mértékben harmonizálnak az Unió által preferált, amúgy pedig társadalmilag valóban kívánatos rendezőelvekkel. A koncepció illeszkedése az IVS-hez teljes mértékben fennáll.

Megjegyzés:

A civil koncepcióhoz csatlakozó kerekasztal rendszer jól biztosítja a koncepció élettél való megtöltését, valamint a folyamatosan változó körülmények között annak folyamatos validálhatóságát is.

VII.4.3. Gazdasági Program

A Gazdasági Program célja az, hogy megfogalmazza azokat az alapelveket, megállapítsa azokat a prioritásokat, meghatározza mindazon teendőket, amelyek lehetővé teszik, hogy az önkormányzat

- biztosítsa a kerület lakói számára fontos intézmények működését (egészségügy, oktatás, stb.)
- képes legyen a szolgáltatások színvonalának megtartására, illetve fejlesztésére,
- gondoskodjon a kerület infrastruktúrájának folyamatos fejlesztéséről,
- törekedjen az élhetőbb környezet kialakítására,
- segítse a kerületi munkavállalók versenyképességét a munkaerőpiacon,
- csökkentse a hátrányos helyzetű családok leszakadását,
- javítsa a halmozottan hátrányos helyzetű személyek életminőségét, végül hogy
- fokozza a kerület közbiztonságát.

A Gazdasági Program a fenti célok eléréséhez az alábbi általános alapelveket rögzíti:

- a bevételek és kiadások hosszú távú egyensúlyának megteremtése az önkormányzati kötelező feladatok ellátásának szinten tartásával
- a stratégiai tervezésre és EU-programozási alapelvekre is építő gazdaságfejlesztési munkaterv kialakítása és implementálása a bevételek lehetséges maximalizálásával, többletbevételei források feltárásával
- az önkormányzati intézmények és önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működésének racionalizálása, költséghatékonyabb közszolgáltatások biztosítása
- a gazdasági környezet és regionális kapcsolatok élénkítése
- az idegenforgalmi adottságok fokozottabb kihasználása
- a településszerkezeti problémák megoldási igényéből kiinduló gazdaságfejlesztés, célul kitűzve új belváros fejlesztését, városközpont megteremtését, a lakókerületi jelleg megerősítését
- a helyi vállalkozások élénkítése
- az önkormányzati ingatlanvagyon hatékony hasznosítása
- a szociális ellátások rászorultságtól függő biztosítása
- a környezettudatos, környezetbarát gazdaságfejlesztési szempontok figyelembevétele
- a lakosság igényeinek figyelembevételével kialakított gazdaságfejlesztési stratégia kidolgozása a polgárok identitástudatának, lokálpatriotizmusának erősítésével
- a civil szervezetek közéleti szerepének és gazdaságfejlesztési, társadalmi kohéziós funkcióinak erősítése
- a munkanélküliség alacsony szinten tartása, aktív foglalkoztatáspolitikát megvalósítása
- a gazdaság igényeire is nyitott, a munkaerő-piaci kihívásokra reagáló humán-erő-fejlesztési stratégia megvalósítása és
- az oktatási rendszernek biztosítania kell az új kihívásoknak megfelelő tudást.

Összegzés:

A Gazdasági Program céljai és elvei az IVS elveivel és céljaival megegyezően határozzák meg a jövő fejlesztési és intézkedési irányait. Külön meg kell említeni, hogy a stratégiai tervezés, valamint az Unió programozási alapelvei kiindulási pontként szolgáltak a program megalkotásához.

Megjegyzés:

A Gazdasági Program mielőbbi aktualizálása - akár az IVS keretein belül - szükséges.

VII.4.4. Jövőkép

A jövőkép már reagál az Unió belépéséből, valamint a hazánkat egyre jelentősebb mértékben integráló globalizáció hatásaiból fakadó új helyzet kihívásaira. Az európai városok és települési önkormányzatok egyre nagyobb hányada - így a XVIII. kerületi Önkormányzat is - stratégiai típusú fejlesztéstervezési dokumentumokkal igyekszik programozni tevékenységét, olyanokkal mint a Jövőkép, a Településfejlesztési Konceptió és a Településfejlesztési Program, valamint az ezek részét képező szakági akcióprogramok. A hatékony forrásszerzést biztosító európai szemléletű, stratégiai típusú fejlesztési dokumentumok összeállításának folyamata Pestszentlőrinc-Pestszentimre esetében az évtizedes futamidejű Jövőkép megalkotásával került megindításra. A dokumentum megállapítása szerint a Jövőkép elkészülte és elfogadása után állítható össze a 7-8 éves futamidejű Településfejlesztési Konceptió, ez követően pedig a 3-4 éves távlatra készülő Településfejlesztési Program, amely az egyes önkormányzati ágazatok fejlesztési programját fogja össze. A kerület 10 éves

fejlesztésének (2005-2014) fő irányait és célkitűzéseit tartalmazó tanulmány az európai uniós fejlesztési tervekhez és a megszületésekor érvényes Nemzeti Fejlesztési Tervhez (de a jelenlegi fejlesztési kormány-dokumentumhoz is) igazodó munkaanyag.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Jövőképe tükrözi, hogy:

- hogyan tudja a kerület a helyét, szerepét meghatározni és biztosítani a régióban és az egyesült Európában, figyelembe véve a gazdaságban bekövetkező tőkekoncentráció, a multinacionális vállalatok fokozódó jelenlétét és hatását, valamint megteremteni a gazdasági növekedés feltételeit;
- milyen mértékben tudja biztosítani a kerület a lakosság életkörülményeinek javítása érdekében az épített és természeti környezet adottságainak fenntartható fejlesztését;
- milyen szintű és mértékű szociális biztonságot képes nyújtani a lakosságnak a kerület, s hogyan kezeli a meglévő szegénység problémáit, miképpen képes a középrétegek leszakadását mérsékelni, s hogyan biztosítja a leszakadó társadalmi csoportok számára az integrálódás esélyét;
- a kerület hogyan tudja hatékonyabbá tenni saját működését, valamint milyen mértékben tudja kialakítani a gazdasági és a civil szférával a partneri együttműködést, a kölcsönös előnyöket kereső kooperációra és kompromisszumra építve - felismerve az önkormányzat korlátos forrásait.

A Jövőkép nem vágyak összefoglalása, hanem az adott helyzet, valamint a külső és belső tényezők által meghatározott lehetséges törekvések összegzéséből kinövő, hosszú távú településfejlődési pálya definiálása, amely tartalmaz cselekvési programot, meghatározza a tervezett fejlődés pályáját és annak várható hatásait is.

Összegzés:

A Jövőkép korszerű szemléletben fogant olyan alapidokumentum, amely megfelelő kiindulópontja egy település fejlesztéséhez szükséges koncepciók, döntések alapelveinek tisztázásához. Az IVS ugyanakkor olyan sajátos "műfaj", ami a maga nagyon átfogó jellege mellett mégis sokkal részletezőbb és konkrétabb megállapításokat fogalmaz meg, így tipikusan olyan dokumentum, ami ráépül a Jövőképre. Ez a fajta hierarchikus logikai kapcsolat a két dokumentum között hiánytalanul fennáll.

Megjegyzés:

A Jövőképre alapozott új Településfejlesztési Koncepció és a Településfejlesztési Program megalkotása minél előbb szükséges.

VII.4.5. Közlekedési koncepció

A Közlekedési koncepció felöleli a kerület közlekedési gondjait és megoldást ajánl annak kezelésére, e fejlesztések irányára. A megvalósítás egyes lépéseinek sorrendjét is rögzíti. A legégetőbb területet érintő közlekedési gondként a harántoló átmenő forgalom okozta káros hatások mérséklését jelöli meg, amelyet a külső keleti körút megépítése nélkül tartósan nem vél megoldhatónak. Foglalkozik a teherforgalom kezelésével, annak a lakóövezetek közeléből való eltávolításával. Célul tűzi ki a tömegközlekedésben a kötöttpályás fejlesztéseket és foglalkozik a gyalogos és kerékpáros létesítményekkel is. Végül további sürgető feladatként jelöli meg a parkolási állapotok javítását.

Összegzés:

Forrás dokumentumként Budapest Közlekedési Rendszerének 1999-2001-2002-2003-as Fejlesztési Tervét jelöli meg a koncepció. Ez is és a [Közlekedési koncepció](#) is a FŐMTERV munkája, így nem meglepő a fővárosi elképzelésekkel való teljes összhang, ami amúgy az IVS-sel kapcsolatban is fennáll.

Megjegyzés:

Az IVS-sel való összhang ugyan megvan, de nagyon hiányos. A koncepció elkészülte óta az idő több ponton meghaladta a dokumentumban leírtakat. Bár azok nem veszítették el érvényességüket, de aktualizálásuk és kiegészítésük elsőrendű fontossággal bírna, már csak azért ismert a főváros is teljesen új Közlekedési Rendszertervet alkotott.

VII.4.6. [Zöldfelületi koncepció](#)

Nem kerül kifejtésre, mert gyakorlatilag teljes egészében beemelésre került az IVS ezen területtel foglalkozó fejezeteibe. Ennél teljesebb összeegyeztethetőség nehezen lenne elképzelhető, ami egyben azt is mutatja, hogy a koncepció kiállta az idők próbáját.

Környezetvédelmi program és [Környezetvédelmi intézkedési terv](#)

Az előző fejezethez hasonlóan, ugyanazon okból nem kerül kifejtésre, azaz gyakorlatilag teljes egészében beemelésre kerültek az IVS ezen területtel foglalkozó fejezeteibe.

VII.5. Városmenedzsment policy

VII.5.1. Településrendezési szerződés

Az integrált városfejlesztési stratégia akcióterületi projektjei megvalósítása során gyakran válik szükségessé az akcióterületen lévő tervezhető magánfejlesztési lehetőségek és igények, valamint a közhatalom által elhatározott fejlesztések összehangolása. Ez különösen igaz abban az esetben, ha a stratégia megvalósítását olyan projektek jelentik, ahol részben az szabadon felhasználható ingatlanvagyon híján, vagy az önkormányzati ingatlanvagyon vállalkozói célra történő értékesítését követően elsősorban közterületi és infrastrukturális fejlesztésekkel, és más indirekt eszközökkel kívánnak hatást elérni, és amelynek eredményeit a piaci szereplők is közvetlenül érzékelhetik.

E fejlesztések legérzékenyebb pontja a magántőke és a közhatalom együttműködésével megvalósuló projekt. Ezekben az esetekben olyan szerződéses feltételrendszer létrehozása szükséges, amely a közös előnyök érdekében mindkét fél részéről kötelezettségek vállalásával jár.

Az ezek kialakítása során mindkét fél saját, illetve az általa képviselt szervezet érdekeit helyezi előtérbe, ezek összehangolása – egzakt indikátorok híján – mindig is vitatható, ugyanakkor az akcióterület stratégiai programja, benne a közhatalom szempontjából kialakított indikátor rendszer a magántőke szempontjából is jó viszonyítási alapot jelent.

A településrendezési szerződés a településfejlesztés olyan eszköze, amely a privát fejlesztőkkel együttműködve lehetővé teszi egyes közösségi célú fejlesztések magántőkéből való megvalósítását a privát projekttel szoros összefüggésben.

A településrendezési szerződés lehetőséget ad arra, hogy transzparens módon, a spekulációs és korrupciós vádak legalább részbeni kizárásával történhessék mindazon hatósági beavatkozás, illetve önkormányzati fejlesztés, amely jelentős felértékelő hatású.

A településrendezési szerződés más szabályozási technikákkal (l. közterület kialakítás közcélra átadott magánterülettel) együttesen alkalmazva olyan az integrált városfejlesztési stratégiában megfogalmazott akcióterületi programokban alkalmazott stratégiai kezdeményezés, amely lehetővé teszi, hogy már a projekt előkészítés időszakában olyan, célját tekintve városrehabilitációs szabályozás jöjjön stratégiai célok megvalósítását.

Egyéb indirekt eszközök

A beépíthetőség fajlagos mértékének növelésének, és a közsféra és a magánsféra kölcsönös előnyökön nyugvó együttműködésének jól használható eszköze az a lehetőség, amikor a magántelepek beépíthetősége úgy növelhető, hogy egy része közterületként funkcionál.

A közcélra átadott magánterület csökkenti az építési telket, amelyen a beépíthetőség az eredeti teleknagysághoz viszonyított mértékre növekszik ezzel növelve a beépítés hatékonyságát.

VII.5.2. Városmarketing-kerületi marketing stratégia

Az integrált városfejlesztési stratégia megalkotásával és elfogadásával a kerület marketing koncepciója is új megalapozást nyer. Az akcióterületi programok kidolgozása elősegíti az egyes kerületrészek önálló karakterének megfogalmazását és e felismert és definiált jellegzetességek alkalmazásával egyedi arculatot mutató klaszterek kialakítását.

A jellegzetességek felismerését és tudatosítást követően van mód olyan ingatlan,- és helyiséggazdálkodási stratégia kidolgozására, amely amellett, hogy elősegíti és előnyben részesíti a megfogalmazott stratégiai célok megvalósítását, de a területhasználat újszerű eszközeinek, a bővülő, és tartalmában is változó funkcióknak köszönhetően jelentősen növeli a jelenleg még jelent számban üresen álló, alulhasznosított önkormányzati ingatlanvagyon mobilizálását

Magánfejlesztések ösztönzésére az integrált városfejlesztési stratégia önmagában is jó eszköz, hiszen bemutatja a középtávú fejlesztési célrendszert, az ehhez kapcsolódó, és ezt megalapozó vizsgálatokat és alapadatokat, valamint a stratégiai célok eléréséhez szükséges eszközrendszert. Ugyanakkor a különböző szereplők participációs technikákkal is alátámasztott érdekrendszereinek, prioritásainak feltárásával és bemutatásával jelentős segítséget nyújt a fejlesztési elképzelések kidolgozásához, gazdaságossága alátámasztáshoz.

Az önkormányzati költségvetés döntő része a központi költségvetésből, illetve a fővárosi forrásmegosztásból származik. A helyi adóknak ugyanakkor fontos szerepük van a döntően forráshiányos önkormányzati gazdálkodás részbeni stabilizálásában.

VII.6. Városfejlesztési társaság

Az önkormányzat fejlesztési jelenlegi döntéshozatali mechanizmusa és gyakorlata, mivel más típusú feladatok ellátása volt korábban feladata nem felel meg az integrált városfejlesztési stratégiában megfogalmazott követelményeknek, nem alkalmas a támogatási források elkülönült és transzparens kezelésére, valamint az akcióterületi projektek menedzselésére.

Az a politikai akarat, amely a projektek megvalósítását professzionális szervezetre bízna, és mintegy kiszervezné a hivatali apparátusból találkozik az Irányító Hatóság azzal az igényével, hogy társasági formában működő városfejlesztő társaság menedzselje az integrált városfejlesztési stratégia alapján kidolgozott, akcióterületi programok formájában megfogalmazott, és sikeres pályázat esetén államilag támogatott komplex városrehabilitációs projekteket, programokat.

A városfejlesztési társaság működtetésének általános értelme, hogy piaci eszközökkel, piaci környezetben a cégjogi feltételeknek eleget tevő működéssel biztosítsa a gazdaságilag hatékony, az önkormányzat költségvetését hosszú távon direkt vagy indirekt eszközökkel tehermentesítő, a támogatásokat figyelembe véve célját tekintve önfenntartó működéssel a városrehabilitációs projektek teljes körű menedzselését. Mindezt egyszerű és átlátható szervezeti rendben és formában, átlátható gazdálkodással, és olyan politikai felügyelettel végzi, amely biztosítja a mindenkor ellenzéki kontrollt.

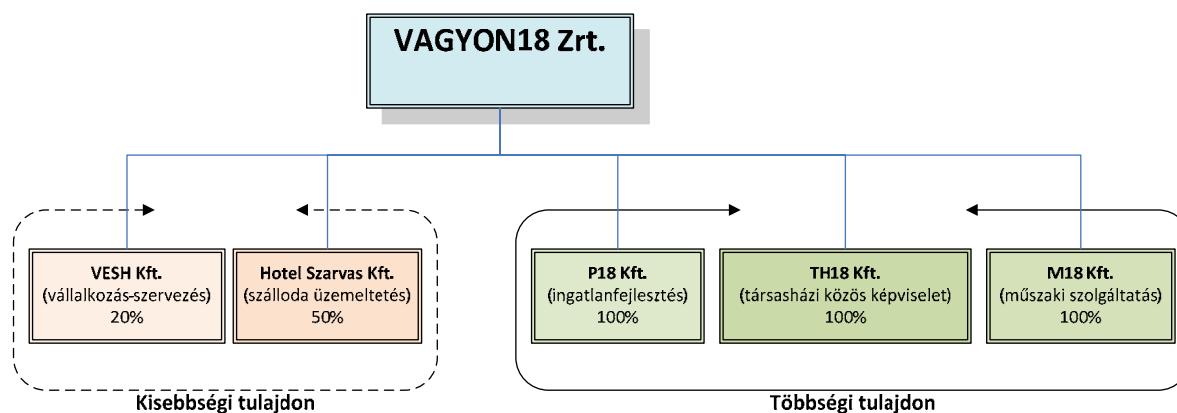
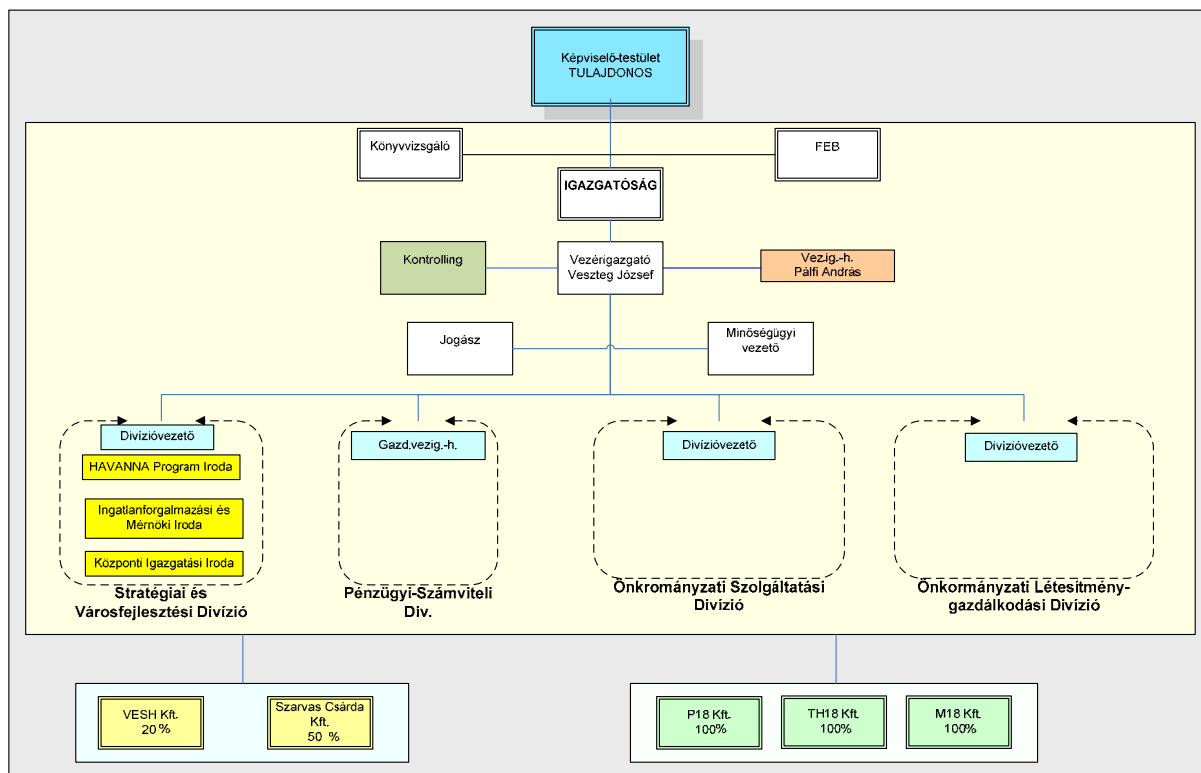
Ennek keretében biztosítja a városrehabilitációs akciók tervszerű, szabályos, ellenőrizhető, a közpénzek transzparens elköltésének megfelelő végrehajtását, illetve végre hajtását azok koordinációjával és a projektek menedzselésével.

Felügyeli azokat, részt vesz a városfejlesztés tervezési és előkészítési folyamatában, tervezi, illetve tervezteti az egyes projektek elemeit. Összehangolja a piaci szereplők és az önkormányzati szereplők közös akcióit, megteremti a magántőke bevonásának formáját és tartalmi elemeit.

Pénzügyileg menedzseli a rendelkezésre álló közpénzeket, megfelel az uniós támogatások elszámolási és kezelési feltételeinek. Biztosítja a folyamatos finanszírozást, a projektek likviditását, kiegészítő forrásokat tár fel, és pályáz meg, előkészíti az önkormányzattal koordinált módon további hazai és nemzetközi források, támogatások és hitelek bevonását a projektek megvalósításába

Az egyik lehetséges szervezeti megoldás az önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő Vagyon18 Zrt jelenlegi tevékenységének kiterjesztése, átszervezése és alkalmassá tétele olyan holdingszerű működésre, amely lehetővé teszi az egyes önálló projektek társasági formában, akár magántőke bevonását is igénylő megvalósítását. Vagyonkezelő, illetve ingatlanportfólió kezelő feladata elősegíti a projektek megvalósítását, a projektek eredményeképpen létrejövő vagyon felértékelődés hatását közvetlenül lehet nyomon követni.

VAGYON18 Zrt. Cégcsoport működési és tulajdonosi szerkezete



A Vagyon18 Zrt. jelenlegi formájában alkalmas erre a feladatra, tevékenységi körében szerepelnek az ez irányú tevékenységek, szervezete, döntéshozatali mechanizmusa megfelelően kialakított.

Lehetséges opció önálló fejlesztési társaság alapítása is, amely lehetséges közvetlenül az önkormányzati testületnek alárendelten, de elképzelhető a Vagyon18 Zrt. gesztorálásával is.

Előbbi megoldás lehetőséget nyújt a városrehabilitációs tevékenység önálló megjelenítésére, az akcióterületi programok elkülönült kezelésére, valamint a választott képviselők közvetlen reprezentációjára és kontrolljára. Hátrány a költségesebb szervezet kialakítása, a többszörözött testületek, és az önálló működés miatti többletköltség. Lényeges előnye a költségelemek egyértelmű elkülönülése. Jól alakítható ki a további irányítási szintek struktúrája, a

management cég projektcégek alakításával, ezekben piaci szereplők, más önkormányzatok, vagy állami szervek bevonásával nagyobb szabadságfokkal, hatékonyabban szervezheti munkáját úgy, hogy az operatív irányításban csak áttételesen, de a stratégiai kérdésekben markánsan jelentkezik a politika ellenőrző szerepe.

A második változat operatív működési szempontból egyszerűbb. A tulajdonosi jogokat a Vagyon18 Zrt. gyakorolja, így egyszerűbbé válik a cégalapítás, a szervezet kialakítása. Nem igényel külön alaptőke juttatást. Hátránya, hogy túl távol kerül a politikai döntéshozóktól, amely lobbi erejét kevésbé tudja kiaknázni, hátrányos helyzetbe kerül más önkormányzati, illetve állami cégekkel folytatott egyeztetési és alkufolyamatokban a többszörös kompetenciák miatt.

Az akcióterületi tervek megvalósítására a helyi igényeknek, és a pályázat második ütemében részletesen kidolgozott programnak megfelelően helyi menedzselő szervezetek, partnerségi egységek végzik a speciális helyi feladatokat a Vagyon18 tulajdonosi részvételével és kontrolljával. Az IVS megvalósítását, felülvizsgálatát, a stratégiai szempontok érvényesítést az önkormányzati struktúrán belül javasoljuk kialakítani.

A szakpolitikai (policy) irányítást a városfejlesztésért felelős alpolgármester felügyeletével, irányításával a Műszaki Iroda végzi, Politikai kontrollt az önkormányzati testület felhatalmazása alapján, tekintettel a feladat komplex voltára, és speciális igényeire- a programban érdekelt szakbizottságok által delegált tagokból álló ad hoc bizottság biztosítja.

VII.7. Fenntartható környezeti fejlődés programja

A fenntartható környezeti fejlődés egy komplex fogalom, mely. nemcsak a környezeti elemekre terjed ki, hanem fenntarthatóságról beszélhetünk az anyagi, fogyasztási szükségletek kielégítésével kapcsolatban, a jog- és közbiztonsági, a demokratikus közélet és az egyéni életpálya modellek kiteljesedésével kapcsolatban, illetve a tanulási és művelődési lehetőségekhez való hozzáférés tekintetében is. Ezek együttesen alkotják a kerület fenntartható fejlődését. Az egyes kerületrészeknél középtávú célként is megjelenik a fenntartható fejlődés (lásd 128-130. oldal).

A környezeti vonatkozások elsősorban a tudatos környezethasználatra és az energiatakarékos megoldásokra terjednek ki.

Tudatos környezethasználat:

A tudatos környezethasználat egyrészt a közlekedés oldaláról tud érvényesülni. Ezt segíti elő a tömegközlekedés szerepének növelése, ezen belül a kötött pályás vonalak arányának növelése (elővárosi vasúthálózat, S-bahn rendszer kialakítása, 42-es és 50-es villamos) és fejlesztése, karbantartása. Így vagy a zöldfelületek arányát, vagy a P+R és a B+R (biking and riding) parkolók kialakítását biztosítjuk. Szintén a közlekedésben jelent előrelépést, ha a kerékpárutak építése tovább folytatódik.

A tudatos környezethasználat másik aspektusában a hulladékok kezelése jelenik meg. Itt a szervezett szelektív hulladékgyűjtésre és a veszélyes hulladékgyűjtésre kell továbbra is törekedni.

Energiatakarékos megoldások:

lépéseket tehetünk a fenntarthatóság érdekében, ha a vállalkozások, irodák, maga az önkormányzat is a papír alapú adatközlésről áttér a digitális tájékoztatásra. Az egyes

szervezetek a levelezéseiket is interneten keresztül (e-mail) bonyolíthatják, a hagyományos postai levelezés helyett.

Fenntarthatósági szempontból különösen fontos a lakosság bevonása az egyes akcióterületek valamint a kerületszomszomszág területén, amelyek természetesen lefedik vagy átfedik egymást. A háztartások fogyasztási szokásaiban, a napi környezet használatban az egyes akcióterületekhez kapcsolódó projektelemek révén, valamint az egyes kerületi koncepciókkal, stratégiákkal összhangban az alábbi tevékenységekre kíván a kerület koncentrálni az alábbi fenntartható program elemekkel:

- Havanna 4-, 6-, 8-, 9-, 10-, 11-,12-,13-,15-,16-, 19- 20- ,22-as, a 23-as kiemelten, a 25-,28-as szociális alprogramoknál;
- Pestszentlőrinc városközpont a közsféra fejlesztési feladatai az akcióterületen, a közsféra fejlesztését követő a magán szféra által megvalósítandó projekt tervek;
- Pestszentimre városközpont 7-, 6-, 8-, 10-, 14-es alprogramok;

A kerületi zöldfelületi akcióterveknél a Halmi-erdő esetében a települési környezet tisztaságát, annak javítását, szelektív hulladékgyűjtő szigetek kialakítását, a zöldfelületek fejlesztését, a meglévők fenntartását és végül de nem utolsósorban a lakosság, civil szervezetek és intézmények bevonása. Illegális személerakás megakadályozása szintén civil részvétellel, a Halmi-erdő területének rendszeres takarítása és séta utak kialakítása, padok szemetes kosarak kihelyezése és erdei tornapályák információs tábláinak javítása.

VII.8. A megvalósítás fő kockázatai

A program megvalósíthatóságát mind kerületen belüli, mind kerülettől független, külső tényezők akadályozhatják.

A jelenlegi pénzügyi helyzetben mindenképp megemlítenő a gazdasági válság, ami egyaránt érinti a helyi önkormányzat költségvetését és az Európai Unió költségvetését. Európai Unió forrás tekintetében külön kiemelendő, hogy az Európai Unió esetleges pénzügyi megszorításai következtében a források jelentősen csökkenthetnek, ami a projektek kivitelezésének elhúzódásához vezethetnek. Ugyanúgy a válság tényéből adódik, hogy a kialakult bizonytalan gazdasági, pénzügyi helyzetben a forint-euro árfolyam ingadozik. A devizaárfolyam ingadozása és a forint esetleges gyengülése megnehezítheti a pénzügyi tervezést.

Belülről veszélyeztetheti a projektek megvalósulását, hogy az Önkormányzat nem vértézi fel megfelelő, szükséges jogkörrel a Városfejlesztési Társaságot. A Városfejlesztési Társaság kis ügyintézési hatásköre kockázatot jelenthet a megvalósítás szempontjából, mivel hátráltathatja a projektet kivitelezését. Ugyancsak belső kockázatot jelenthet a politikai pártok kerületfejlesztésre vonatkozó különböző elképzelése.

Kockázatként jelenhet meg a nem megfelelő monitoring, a projektek nem folyamatos, széleskörű nyomon követése. Ennek elmaradása a projekt megvalósulását nem abból a szempontból veszélyezteti, hogy a beruházás nem történik meg, hanem, hogy a projekt nem a célrendszerben szereplő eredményt éri el.

VII.9. Partnerség

Partnerség építési struktúra:

A városrehabilitációs projektek sikerességének egyik kulcskérdése a lakosság, illetve a fejlesztésekben érdekelt más köz- és magánszereplők bevonásának módja és mértéke a stratégiaalkotásba. A XVIII. kerületi IVS partnerségi és a participációs folyamatának egyik elsődleges célja, hogy a kerület-fejlesztési irányok közösségi érdekek figyelembe vételével jöjjenek létre. A stratégia megvalósításában résztvevő társadalmi csoportok és személyek beazonosítása, részvételi lehetőségük biztosítása és a partnerségi kapcsolatok kialakítása a munkafolyamat elejétől nagy hangsúllyal szerepelnek.

Az IVS elkészítése során a közösségi partnerségi és participációs részvétel különböző szinteken valósult meg. A szakmai és társadalmi szervezetekkel lefolytatott partnerségi egyeztetések eredményei beépültek a kerületi stratégiába és azzal koherens egységet alkotnak. Az állami hivatalok részéről a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatalvezetőjével és az Antiszegregációs szakértőkkel történtek szakmai egyeztetések. Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat érintett ügyosztályival és bizottságaival folyamatos szakmai párbeszéd folyt, melynek révén a különböző szakágak és szereplők véleménye is kifejezésre juthatott az anyagban. A kerületi gazdasági, környezetvédelmi és kulturális bizottság és a testület is tárgyalta, véleményezte és elfogadta az IVS-ben lefektetett kerületfejlesztési célrendszert. A kerületi főépítési iroda részéről Geiger Györgyné főépítész véleményezte az előzetes anyagot. Dr. Mester László Pestszentlőrinc-Pestszentimre polgármestere észrevételeivel szintén hozzájárult a fejlesztési irányok meghatározásához.

Az IVS-ben felvázolt fejlesztési elképzelések kerületeken átívelő vonzáskörzete és a kerületi stratégiai irányok szomszédos kerületekre gyakorolt hatása révén a szomszédos kerületek polgármesterei is tájékoztatást kaptak a tervezett fejlesztésekről és lehetőségük nyílt az azokról alkotott véleményük kifejtésére.

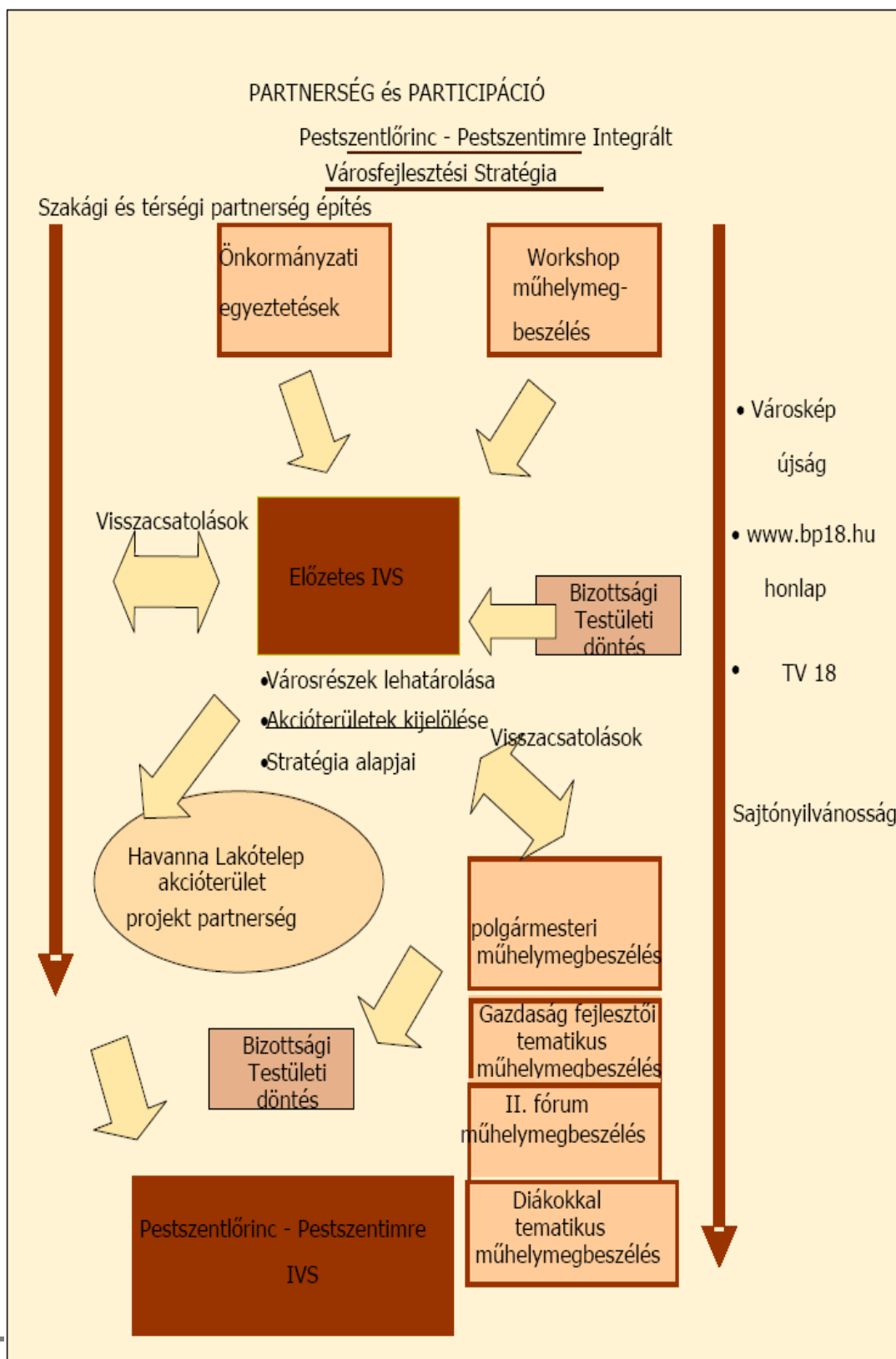
A Pestszentlőrinc-Pestszentimre IVS partnerségi és a participációs folyamatának egyik elsődleges szempontjaként szerepelt, hogy a kerület a stratégia megvalósításában a résztvevő társadalmi csoportok és személyek, a helyi lakosság, a civilek és a különböző érdekcsoportok, azon belül a gazdasági élet szereplői a nyilvános és tematikus fórumok keretében lettek megszólítva.

A megbeszélések elsődleges célja a társadalmi felelősség erősítése, illetve egy átfogó együttműködés kialakítása a lakosság, magánszféra és a közszféra között, melynek eredményeit a létrejött stratégia is tükrözi.

A 2008. májusi pályázati időszakban a kerület elsőként funkcióbővítő városrehabilitációs uniós pályázaton kíván indulni Havanna lakótelep akcióterülettel. A Havanna fejlesztési elképzeléseinek társadalmi elfogadtatása és a széleskörű társadalmi nyilvánosság biztosítása érdekében az IVS stratégiaalkotó folyamatával párhuzamosan egy közösségi szerepen alapuló participációs tervezési folyamatot indított el a XVIII. kerületi Önkormányzat. A participációs tervezési munka központja a Csontváry utcában nyílt Havanna Stúdió, melyet a XVIII. kerület

Önkormányzata biztosított. Az iroda feladata többértű: összegyűjti és prezentálja a Havannával kapcsolatos bejövő és a már meglévő információkat, résztvevőket toboroz, továbbá helyszíne a program alapját képző három tervezői estnek.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia, mint dokumentum partnerségen és participáción alapuló folyamatábrája



Az első tervezői est feladata az értékek és célok meghatározása, az értéktérkép megalkotása, az elérendő célok igények megvalósíthatóságának értelmezése.

Az IVS részét képező Anti-Szegregációs terv elkészítése szintén széleskörű szakmai és társadalmi egyeztetéseket kívánt meg. A megbeszélés célja az volt, hogy az Anti-Szegregációs terv készítői megismerjék a kerületben felmerülő szociális problémákkal közvetlenül találkozók szakemberek véleményét, és így a rendelkezésükre álló adatállományt kiegészítve olyan információkhoz jussanak, melyek személyes, szakmai tapasztalatokon alapulnak. A helyi szakemberek tervezési folyamatba történő bevonása révén véleményük, elvárásaik és terveik beépíthetők lettek a dokumentumba.

PARTNERSÉG és PARTICIPÁCIÓ XVIII. kerület Integrált Városfejlesztési Stratégia

Egyeztetési szintek



A XVIII. kerület Integrált Városfejlesztési Stratégiájának egyeztetési szintjei

A műhelymegbeszélések összefoglalóját és a sajtóban megjelent írásos publikációkat és a további partnerség építéshez kapcsolódó dokumentumokat, lásd az IVS tervezés kommunikációs és participációs folyamat dokumentálása fejezetben.

VII.10. Monitoring

A hosszú távú célkitűzések a kerület jövőképében megfogalmazottakon alapulnak. A hosszú távú célkitűzések megvalósulását két alkalommal, egyszer félidőben, 2012-ben, másodszor

pedig a stratégiai időszak végén 2020-ban kell elvégezni. Ezen időszakok végén az Integrált Városfejlesztési Stratégia felülvizsgálata c. dokumentumban kell előállítani. Az elvégzett monitoring alapján a stratégia megvalósulásának mechanizmusait, az egyes intézkedéseket felül kell vizsgálni.

A stratégia megvalósulásának mérését egyrészt a fejlesztési célkitűzések megvalósulásának teljesülésén, másrészt pedig kitűzött monitoring mutatókon, úgynevezett indikátorok keresztül valósítja meg a kerület. Ennek megfelelően az átfogó célnak, illetve az ágazati középtávú és kerületrészekre vonatkozó rövid távú céloknak a megvalósulását.

Az átfogó cél teljesülését az alábbi mutatók alapján kívánja a kerület mérni:

- Zöldterületek arányának megtartása
- a kerület érdekében önkéntes tevékenységet végzők magas száma
- Foglalkoztatottság növekedése, budapesti átlaghoz viszonyított helyzetének javulása

A középtávú célok megvalósulásának monitoring feladatai az alábbi mutatók alapján válnak mérhetővé:

- Kertvárosi jelleg erősítése
- A kerületi közterületen lévő fák száma évente 30 db-bal nő.
- A kerületi szabályozási terv a magánterületek és közterületek zöldterületeinek védelmében módosításra kerül.
- Halmi-erdő rekreációs területté fejlesztése megtörténik
- Kerékpáros túraútvonalak kialakítása a kerületben megtörtént
- kialakított kerékpárútvonalak hossza eléri az 50 km-t a kerületben.
- Lakótelepek zöldterületei közösségi és közszolgáltatói karbantartása rendszeres
- A lakótelepek sportlétesítményei és játszóterei megújultak.
- Rendszeres takarítási napok a lakótelepeken
- Gazdaságfejlesztés a lakosság igényeit és az agglomerációs együttműködés lehetőségeit kihasználva
- Közlekedésfejlesztési beruházások megvalósulása (42-es villamos meghosszabbítása, Külső kerületi körút megvalósulása, Üllői út korszerűsítése, tehermentesítése)
- A kerület szolgáltatásait – Sportkastély, Művelődési Házak, stb – legalább 30%-ban az agglomerációból és a szomszédos kerületből érkezők veszik igénybe.
- Budapest Külső Kerületek Szövetsége illetve a kerülettel határos agglomerációs településekkel ágazati együttműködési programok és fejlesztések kerülnek kialakításra (Öt Muskétás program mintájára)
- Az Üllői úti városközpont és Szentimre városközpont funkcióbővítő beruházásai megvalósulnak
- A kerület kiskereskedelmi hagyományainak megőrzésére programok kerülnek megrendezésre, könyvek kiadásra, ismeretterjesztő táblák kihelyezésre.

- Ferihegyi repülőtér alkalmazottainak száma legalább 60%-ban kerületi lakosokból áll
- A repülőtér és a kerület között együttműködési megállapodás jön létre.
- A kerületet bemutató, népszerűsítő kiadvány készül
- A kerület legalább 2 Európai Unió együttműködésnek tagja.

A társadalmi tőke és a lokálpatriotizmus erősítése a közösségi élet színterein:

- Civil szervezetek számának növekedése
- Helyi közösségi események számának növekedése
- Községi kerületi programnaptár kialakítása az interneten, amelyen a kerületben zajló események, közösségi és kulturális, szabadidős programok helyet kapnak
- Az egyes kerületszervek identitását hordozó közösségi alközpontok rendszerének kialakítása megtörténik
- A kerület hagyományos kisiparosi múltját rendezvények, illetve folytonos fizikai jelenléttel mutatja be a kerület.
- Támogatásban részesített kerületszervek érdekében működő civil szervezetek száma elérí éves szinten elérí a 30-at.
- Idősek klubjai, civil szervezetinek taglétszáma a 65 éven felüliek 20%-át elérí,
- Fiatalok esemény naptára, internetes információs-rendszere ki lett alakítva,
- A polgárörség minden lakótelepen működik, legalább 30 fővel,
- Minden lakótelep parkolási rendszere felül lett vizsgálva, a környezeti károk enyhítése megtörtént,
- Havanna lakótelep szociális városrehabilitációs programja megvalósul,
- Lakótelepek energiatakarékossági megújításának nemzeti programjában részt vett lakások száma elérí az 500-at.
- Foglalkoztatáspolitikai programokban részt vettek évi száma elérí a 100 főt.